

Epistolarum centuria argumenti miscellanei, potissimum physico-medici, selectioris et curiosi / E museo L. Immanuelis Henrici Garmanni.

Contributors

Garmann, Christian Friedrich, 1640-1708
Sloane, Hans, Sir, 1660-1753
British Library
Medical Society of London

Publication/Creation

Rostochi ; Leipzig : C.G. Garmann, 1714.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/yghpadb3>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

R R
d
Be
22

C
90

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

ACCESSION NUMBER

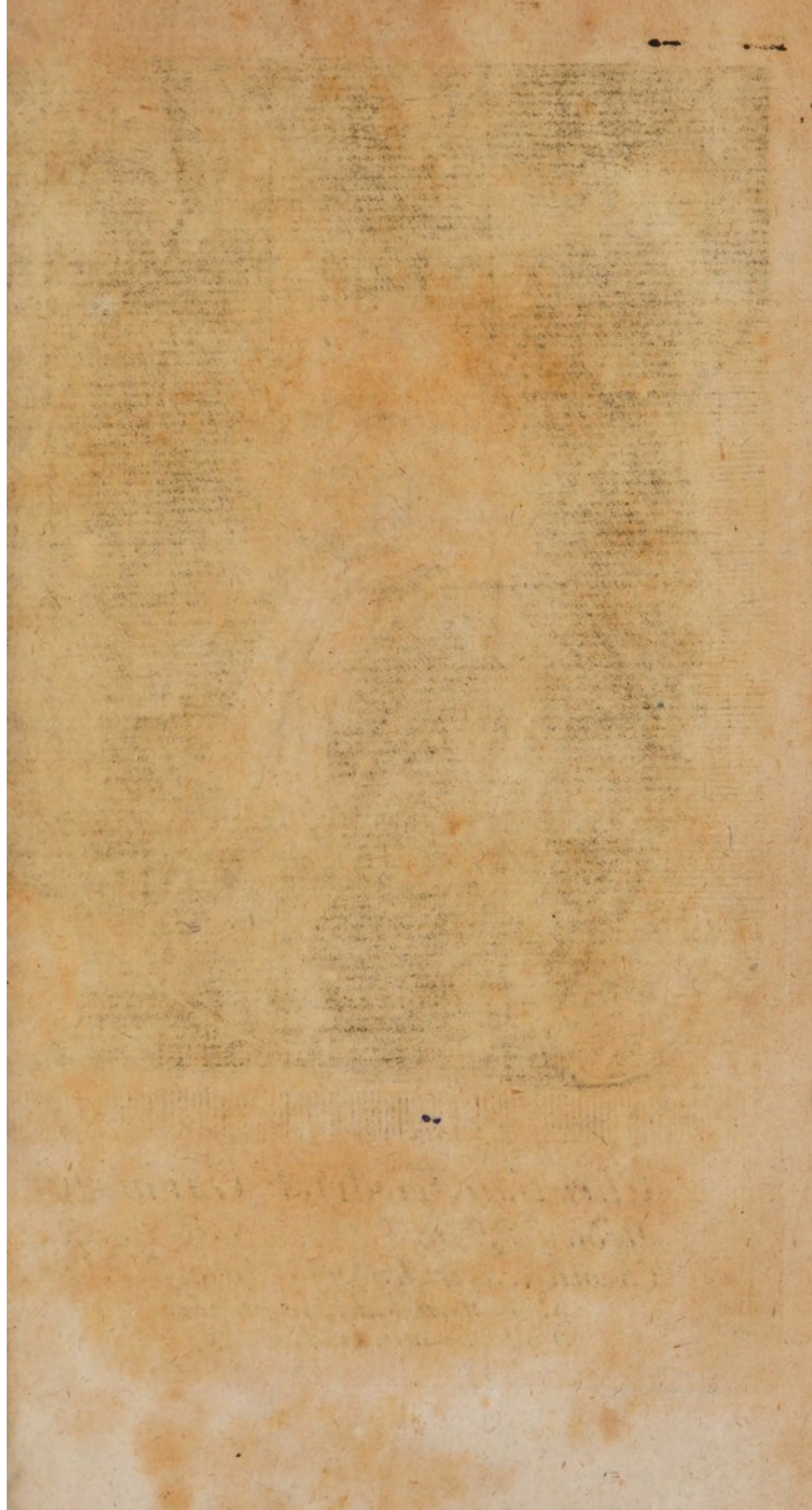
PRESS MARK

GARMANN, C.F.

65363/A/2

57

L. Christian Friedrich Garmann,
Medicus R. P. & E. S. Provincialis, Physicus,
Chemnicensis Academicus, curiosus, d. Pollux.
Natus Martis b. d. 19. Januarii. 1640.
Obiit Chemnit. die 15. Julij. 1708.

M.B.

L. CHRISTIANI FRIDERICI
GARMANNI

&

ALIOR. VIROR. CLARISSIMOR.

EPISTOLARUM
CENTURIA

Argumenti Miscellanei, potissimum
Phyfico-Medici,

Selectioris & Curiosi.

e Museo

L. IMMANUELIS HENRICI GARMANNI

Phyfic. Provincial. & Pract. Schneeberg.

ROSTOCHI & LIPSIAE.

Sumtibus, CHRISTIAN-GOTTHOLD
GARMANNI

Bibliopolæ Rostochiensis.

M DCC XIV.

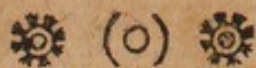

SOCIETY OF LONDON MEDICAL

☼ (o) ☼

Lectori Benevolo Salutem &
Observantiam.

Pietas in beatum meum Paren-
tem, reliquorum majoris
commatis Virorum memoria
colenda, quoniam & stimulus, quem
varii addiderunt, quibus obsequendum
erat, tantum penes me valuerunt, ut
colligendo ac edendo huic epistolarum
fasciculo vacarem. Dudum Viri sum-
mi, quibus amplificatio rei literariae
curae cordique fuit, existimaverunt, ad
eam excellentium Virorum epistolis
magnum adferri pondus & momentum;
quorum autoritate communi suffragio
confirmata praemunitus, cum in his
varia offenderem, quae argumenti uti-
litate & jucunditate sese commenda-
rent, imo etiam alia, quae ad historiam
ortum scilicet, progressum & fata Col-
legii Curiosi pertinerent, cui stabilien-
do & exornando indefessam ac plane
egregiam navavit operam Uratislavi-
ensium Podalirius Philippus Jacobus
Sachsius a Lewenheim (qui dignum vir-
tutum suarum praeconem nactus in
Medico

Medico & Polyhistore incomparabili
Joh. Daniele Majore *vid. memor. Sach-
sian. in append. Ann. IV. Decur. I. Miscel-
lan. Natur. Curios.*) eas publico com-
modo destinavi, quas nonnulli antea
non sine quadam animi voluptate pri-
vatim perlegerant. Equidem non in-
ficio, aliquas beati Parentis mei Epi-
stolas huic Centuriae insertas jam ex-
tare, e.g. Epistolam I. & II. in allegati
Domini Majoris Chirurgia Infusoria
p. 86. & sqq. & qua observationes, quas
continent, Epist. LXVIII. LXXIII.
LXXVI. XC. in Miscellan. Natur. Curi-
os. Anno I. II. & III. connexionis tamen
gratia a reliquis minus separandas esse
dixi. Quod si hoc meum quaecumque
studium Tibi, Lector Benevole, non
ingratum intellexero, id in posterum
agam, ut, si DEUS vitam & sanitatem
concefferit, adhuc una vel altera Epi-
stolarum Centuria, Tractatus de salu-
britate & noxa halitus humani, ac for-
san plura Parentis mei opuscula Physi-
co medica conspectui Tuo se sistant.
Vale!

☉ (o) ☉

Syllabus & Ordo Alphabeticus
eorum, a quibus haec Centuria
Epistolarum conscripta:

CAMMERHOFFIUS. M. Johannes. Con-
rector Halensis & Magdeburgensis,
postea Rector Islebiensis, tandem Pa-
stor Cœnobii Colbergensis †. Epist. 43.

ETTMULLERUS. D. Michael. Profes-
sor Publicus Lipsiensis, Acad. Natur.
Curios. Collega †. Anno 1682. Epist.
58. 60. 84.

FEHRIUS. D. Joh. Michael. Consul &
Physicus Svinfurtensis, Acad. Nat.
Curios. Praeses II. dictus Argonauta I.
†. Anno 1688. Epist. 4. 21. 22. 36. 48.

FEHRIUS. D. Joh. Laurentius. Physicus
Svinfurtensis. A. N. C. Adjunctus di-
ctus Argonauta II. †. Epist. 52.

GARMANN. L. Christian Fridericus.
Reg. Polon. & Elect. Sax. Medicus
Provincialis, Physicus Chemnicensis
A. N. C. Collega dictus Pollux. †. An-
no 1708. Epist. 1. 2. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13.
15. 17. 19. 20. 23. 24. 25. 27. 28. 29. 30. 31. 33.
34. 37. 41. 46. 47. 53. 54. 55. 57. 59. 63. 66.
67. 68. 73. 74. 76. 77. 82. 83. 85. 86. 90. 93.
96. 97. 98, 100. Jaenifius

JÆNISIUS. D. Johannes. Physicus Ura-
tislaviensis. A. N. C. Adjunctus, dictus
Arcturus. † Epist. 87. 92.

MAJOR. D. Joh. Daniel. Professor Vite-
bergenfis, Medicus Loimicus Ham-
burgensis, tandem Professor Kiloni-
ensis, A. N. C. Collega dictus Hesper-
rus. † Anno 1693. Epist. 3.

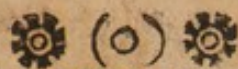
MAKIUS. D. Joh. Christian. Medicus
Provincialis, Consul & Physicus
Schneebergensis. A. N. C. Collega
† Anno 1701. Epist. 69.

MOLLENBROCCIUS. D. Valentin
Andreas. Physicus Halensis. A. N. C.
Collega dictus Pegasus I. † Anno 1672.
Epist. 32. 42. 64.

NESTERUS. D. Johannes Matthias.
Archiater Beruthinus. † Anno 1679.
Epist. 79. 88.

PETRI ab HARTENFELS. D. Georg.
Christophorus. Com. Palat. Caesar.
Archiater Moguntinus, Professor Pu-
blicus semiseularis in perantiqua Hi-
erana, A. N. C. Collega dictus Achil-
les, adhuc in vivis, quem DEUS por-
ro sospitet! Epist. 40.

REICHIUS. M. Godofredus. † Epist.
14. 39. Sachsius

SACHSIUS a LEWENHEIM. D. Philipp-Jacobus. Physicus Uratislaviensis. A. N. C. Adjunctus, dictus Phosphorus. †. Anno 1672. Epist. 9. 16. 26. 38. 44. 50. 56. 62. 65. 70. 71. 72. 75. 78. 81.

SCHENKIUS. D. Joh. Theodorus. Professor Publicus Jenensis. †. Anno 1671. Epist. 78.

SCHMID. D. Elias. Physicus Svinfurtenfis A. N. C. Adjunctus dictus Phaeton †. Epist. 21. 35.

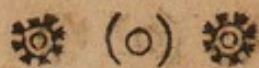
a SCHOENBERG. Abrahamus. Potentiss. Reg. Polon. & Elect. Saxon. Consiliarius Intimus, Summus rerum metallicarum & Circuli metallici Praefectus. †. Anno 1711. Epist. 89.

SCHULZIUS. D. Godofredus. Practicus Islebiensis. †. Anno 1681. cum tota familia in peste Islebiensi. Epist. 81. 91.

STEMPELIUS. D. Christophorus Ernestus. Practicus Annaebergensis. †. Anno 1674. Epist. 94. 99.

SCHRAMMIUS. D. Gottlieb. Georg. Physicus Fraustadiensis. A. N. C. Collega. †. Anno 1673. Epist. 95.

VOIGT. M. Georg Erdmann. Pastor Lœsni-

Loësnicenfis Schœnburgiacus. †. Anno 1689. Epist. 45. 49. 51. 61.

VOLGNAD. D. Henricus. Physicus
Uratilavienfis A. N. C. Adjunctus
dictus Sirius I. †. Anno 1682. Epist.
89. 92.

Conſpectus Argumentorum.

- Epist. I. De Chirurgia infuſoria.
II. De Eadem & aliis inventis novis.
III. De Eadem, Plantis monſtroſis & tabulis
Phytoſcepticis.
IV. De Chryſanthemo monſtroſo.
V. De Chirurgia Infuſoria, tabulis Phyto-
ſcepticis præterlapſi Seculi, Erpenii Tra-
ctatu de Peſte.
VI. Diſcurſus de Gemellis & partu numeroſi-
ore præludium.
VII. Diſcurſus de Gemellis &c. Dedicatio.
VIII. Ejusdem argumenti.
IX. Reſponſio ad præcedentem.
X. Lectionum publicarum Intimatio.
XI. De plantis monſtroſis.
XII. De Principiis Chymicis.
XIII. De Collegio Curioſo.
XIV. Votum Propempticum.
XV. An e pulmonibus in cadavere de ætatis
annis firmum poſſit fieri Judicium?
XVI. Salve Academicum.
XVII. De hypochondriaco, moſcho & Cadu-
co uteri, XVIII.

- Epist. XVIII. Responsorialia ad praecedentem.
 XIX. Cadaverum Cruentatio.
 XX. De Plantis monstrosis.
 XXI. Salve Academicum.
 XXII. De serico meteorico seu monstroso
 quaedam.
 XXIII. De succo pancreatico, hypochondri-
 aci cura, caduco uteri & lepra.
 XXIV. In Praeceptorem Pietas. Vacuum,
 Spiritus mundi.
 XXV. Infulae Doctoralis Gratulatio.
 XXVI. Salve Academicum reiteratum.
 XXVII. Pro invitatione humana gratiarum
 actio, multa de Collegio Curioso.
 XXVIII. Gratiarum actio pro receptione in
 Collegium Curiosum.
 XXIX. Ejusdem cum praecedente argumenti.
 Tractatus de ferro. Arbor medulla
 ferrea.
 XXX. De Carduo sancto,
 XXXI. De maculis scorbuti & pediculis in
 Cadavere.
 XXXII. Macularum scorbuticarum in Cada-
 vere causae. Unde pediculi?
 XXXIII. De serico varia.
 XXXIV. De pulvere Lycopodii, Pini & Coryli.
 XXXV. De plantis monstrosis quaedam.
 Tractatus de ferro.
 XXXVI. De Collegio Curioso & plantis
 monstrosis.
 XXXVII. De Chirurgia infusoria.

Epist. XXXVIII. De miraculis mortuorum & plantis monstrosis.

XXXIX. De Clamore sanguinis Abelis. De trucidatione Zachariae filii Barachiae. De sanguine e latere Christi. De sanguineo ad montem oliveti sudore. Sanguis ejus super nos. Judaeorum clamor. Cadaverum cruentatio.

XL. De Carduo sancto & Collegio Curioso.

XLI. Observationes de Scorbuto & Arthritide vaga Scorbutica.

XLII. Responsoria ad praecedentem.

XLIII. De Didactica nova, de novis inventis Goericensis Consulis Magdeburgensis & Academia Curiosa.

XLIV. Ephemerides Germanicae. Liqueor reflectivus.

XLV. De Aloe Schlibensi.

XLVI. Responsoria ad praecedentem de Aloe.

XLVII. De morte Conjugis. Ephemerides Germanicae. Academiae Curiosae Sigillum & Lemma. Collegarum recommendatio.

XLVIII. De Legibus Academiae Curiosae.

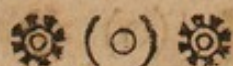
XLIX. De Aloe Schlibensi.

L. Super morte Uxoris Sympathia. Collegarum novorum Syllabus. Liqueor reflectivus. Spiritus terrae solaris.

LI. Quaedam de Aloe Schlibensi.

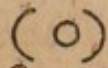
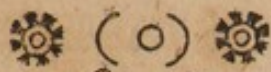
LII. Responsoriarum amica petitio.

- ☉ (o) ☉
- Epist. LIII. Aloe Schlibensis. Infusoria. Terra
Schmidebergensis.
- LIV. Conjugis obitus. Lemma Curiosorum.
Ephemerides. Aloe Schlibensis.
- LV. Responsorialia ad Epist. LII.
- LVI. Novorum Collegarum Receptio. Ephe-
merides. Quaedam de Burrho.
- LVII. Consilium pro hypochondriaco.
- LVIII. Amica Responsoriarum D. Sachsi pe-
titio.
- LIX. Opusculorum mentio. De Therma-
rum probatione problema. Salve
Academicum.
- LX. Thermarum per praecipitationem pro-
batio rejicitur. Plantae monstruosae.
De plantis phantasticis & Opio. Inse-
cta e plantis.
- LXI. Dissertationis de Via Sabbathi dedicatio.
- LXII. Rapa monstruosa. S. Caes. Maj. in
Collegium Curiosum gratia.
- LXIII. Ejusdem fere cum praecedente argu-
menti.
- LXIV. Brevis ad praecedentem Responsorialia.
- LXV. De Collegii Curiosi felici progressu &
transmissis observationibus.
- LXVI. Salve Academicum. De Usu acidu-
larum.
- LXVII. Gratulatio de receptione in Collegi-
um Curiosum.
- LXVIII. Observationum Sylloge.
- LXIX. Leges Collegii Curiosi. Scheune-
mann

manni hydromantia Paracelsica. Fons
Ronneburgensis. Aquae medicatae.
Cortex Winteranus. Mercurificatio
Metallorum. Ammanni medicina
Critica.

- Epist. LXX. De Ephemeridibus Curiosorum.
LXXI. Ejusdem argumenti cum praecedente.
LXXII. Ejusdem argumenti.
LXXIII. Observationum biga.
LXXIV. De Collegio Curioso & scriptis quae-
dam.
LXXV. De Collegii Curiosi successibus.
LXXVI. Variarum Observationum Sylloge.
LXXVII. Amica compellatio. De scriptis
Curiosis quaedam.
LXXVIII. De Collegio Curioso.
LXXIX. De Curiosorum Labore Judicium.
LXXX. De miraculis mortuorum & medica-
mentis antiscorbuticis.
LXXXI. De Ephemeridibus Germanicis.
LXXXII. Silentii Excusatio. Homo ex Ovo.
De Collegio novo Experimentalis.
Epigramma in Sachsii Effigiem.
LXXXIII. De Ovo humano.
LXXXIV. Responsoria ad praecedentem.
LXXXV. De Ovo humano & Spiritu mundi.
LXXXVI. De scriptis Curiosorum.
LXXXVII. Sachsii mors.
LXXXVIII. De Ovo humano. Mira satyriasis,
melancholicae. Episcopi Bam-
bergensis

bergensis Exenteratio. In me-
dicos quosdam Scomma,

Epist. LXXXIX. De Ovo humano.

XC. Sachsi mors. Observationes pro
Ephemeridibus.

XCI. Ovi humani examen. Panacea
Nitneriana.

XCII. De Ephemeridibus anni tertii.

XCIII. Objectionum circa Ovum humanum
solutio.

XCIV. Hydrops apertione scroti curatus.
Dolores colici flatulenti.

XCV. De Centaurio minori.

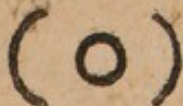
XCVI. De Colicis doloribus & alvi obstructi-
one.

XCVII. De Centaurio minori varia.

XCVIII. De variis ad hydropis curam manua-
lem spectantibus.

XCIX. De sero hydropicorum & fonticulis.

C. Libri secundi de miraculis mortuorum
tituli. De Ovo humano. Extracti
Colocynthidis vires.

quieti , arripuerim , hocque , inculto
 quamvis & agresti , (voce dum non pos-
 sum) Te alloqui decreverim. Et fe-
 cissem quidem illud post curiosæ & com-
 tæ Tuæ de Cancris & Serpentibus pe-
 trefactis Dissertationis Epistolice editi-
 onem , nisi fama de habitu Tuo Witte-
 berga Hamburgum versus certio rem
 me reddidisset. Quo percepto nuncio
 immensum dolui , quod sic commercii
 literarum non tantum inhi beretur
 serra , sed & cogitata de fibris
 corporum naturalium mixtorum ,
 (ea enim tunc tacito versabam animo)
 quæ Te , in primis in doctrina Lapidum ,
 aureum expectabant Phosphorum , hoc
 modo oppido sufflaminarentur.

§. 2. Inter hos tamen mentis dolo-
 res non potui simul intermittere , Tibi ,
 Vir Excell. tacito cordis tripudio gratu-
 lari , quod potentissimus ille rerum Ar-
 biter T. Excell. tribuerit tam nobile &
 splendidum Theatrum , in quo insignis
 Tua eruditio toti conspicua sifteretur
 orbi , & in omnes mundi dimanaret
 angulos. Placuit tunc Phœbi de Te
 augurium , quod Æsculapii Columnis
 in-

in sculptum se legisse mihi persuadebat
Clio hunc in modum:

MAGNUS erat MAJOR, MAJOR
fuit Albi ad undas,
MAXIMUS Hamburgi, cre-
de, Machaon erit.

§. 3. Nec destituit eventus hoc opti-
mi vatis augurium. Non jam afferam
egregiam illam, quam ægris curandis
insumere soles operam, non quem aliis
curiosis Physico-Medicis, in primis Li-
thologiæ Tuæ, impendis laborem;
Chirurgiæ infusoriæ Tuæ Prodromum,
nuper luci publicæ donatum, tantum
allegabo. Dicere vix possum, quanto
desiderio ab eo tempore hunc expecta-
rim, quo ipsius titulum Catalogo Li-
brorum insertum vidi, quantis gaudiis
illum exceperim, vix exprimere. Ut
regi, obstupui, felicitatem Medicinæ hoc
nostro seculo miratus, quippe quæ tot
sere nobilissimis superbit inventis, quot
seculum annis. Quæ ante Hippocratis
tempora in cunis vagiit infans, venera-
bilis Matrona jam conspicitur, & à tot
nobilissimis ambitur Procis. Quæis &
Tu Vir Nobiliss, accensendus cum no-

bili illo invento, Chirurgia Tuâ infu-
foria. Hac enim doces, qvo modo de-
plorati & ad orcum spectantes vitæ sint
redonandi, & orci faucibus eripiendi.
Basiis hunc Tuum laborem dudum pro-
secuta est alma Medicina, nec oscula huic
denegarunt Viri in hac arte celeberrimi.
Truncus essem, si non & ipse hoc
Tuum venerarer studium, si non lau-
dibus obruerem, non homo. Placebit
hoc institutum posteritati, nomenque
Tuum transfundet in seros nepotes.

§. 4. Dum igitur totus lectioni pa-
gellarum Chirurgiæ Tuæ incubui, inter
legendum quædam occurrerunt, quo-
rum dilucidiosem explicationem inge-
niolum desiderat meum, idcirco quæ-
dam ex his tribus tangere hic proposui,
non ista intentione, quasi Te, Vir Ex-
perientis. a veritatis tramite aberrasse
autumem, sed ut integrum tractatum
hac de re conscriptum maturares, autor
Tibi essem. Sat commoda occasio Ti-
bi ansam dedit, ut mentem ad ingeni-
osum hoc inventum converteres, sudo-
ris nempe in febribus, & aliis affectibus
malignis contumacia. Certe si quid est,
quod

quod in morbis malignis Medicos & ægros sæpius fatigat, sudor est. Omnes, hicut moveatur, unice quasi desudant Practici, omnes tamen finem optatum non attingunt, inprimis si Petechiæ & morbillorum Carbunculi à circumferentia ad centrum recurrunt.

§. 5. Movit hoc sudorem sæpius ante annum Viro Cl. Dn. Licent. Gotfrido Buxbaum, Medicinæ Practico hic loci felicissimo, Fautori & Præceptori meo honorando, in dysenteria maligna epidemica, quo tempore citius quis aquam è pumice elicuisset, quam e quorundam corporibus sudorem, inprimis eorum, quorum extrema a prima morbi invasione rigeabant, & usque ad ultimum vitæ halitum rigida & frigida permanebant. Et in febribus petechialibus, quæ pasim jam grassantur, sudoris contumacia singulis fere momentis nostris objicitur oculis & auribus.

§. 6. Quosdam quidem absque sudore curatos memini, sicut & exemplum alicujus Peste infectæ & curatæ annotavit Experientis. *Giselerus de Pest. Brunsvic. Obs. 29.* quæ propter inquietudi-

nem, ne guttulam sudoris profuderat, sudoris tamen necessitatem, ut malignitas a corde amoveatur, non sine causa serio inculcant Practicorum Pandectæ.

§. 7. Possem hic in sudoris originem altius me immergere, & varias variorum de hujus ortu opiniones recensere, si tractatui, non epistolæ calamum admovissem: Verum cum hæ Tibi satis superque sint cognitæ, meam tantum mentem ex dissertationibus meis de Fibris corporum naturalium mixtorum paucis afferam. Citato loco, Fibris (ex quibus omnia mixta proxime constare videntur) in animalibus inter alia & hoc officii assigno, ut sugant instar hirudinum ex venis capillaribus sanguinem, & in cavitatibus ipsorum, tanquam stomachulis, coquant aliquantisper, ut eo melius postmodum in alimentum & augmentum sibi adaptent. Jam vero cum sanguis non tantum ut eo melius moveatur, sed & a Fibris commodius attrahi possit, laticem serosum s. lympham habeat admixtam, illa serositas, utpote corpori alendo inutilis, facta assimilatione a fibris postmodum segre-

segregatur, & per poros beneficio caloris tam externi, quam interni apertos modo sensibilibus, modo insensibilibus ejaculatur.

§. 8. Quæ præsuppositis facile causas sudoris sanguinei, (cujus Exempla præter ea, quæ allegat Excell. *Sachsius in Oceano Microcosm. s. 75. recensent Theophrastus L. de sudoribus, & ejus Commentator Daniel Futilanus, Salomon Albertus Orat. de sud. Christ. sanguin. Zacut. L. 2. Hist. Med. Princ. 20. p. 183. Sebizius Exerc. 11. Probl. 5. Gregor. Horstius L. 1. de morb. mul. part. 2. Obs. 15. Poterius Cent. 2. cur. 42. & alii,)* dari posse ibidem demonstro.

§. 9. Quocirca cum in peste & aliis morbis malignis porific obstruantur, ut nulla subsequantur sudoris effluvia, haud vana Te, Vir Excell. subiit sollicitudo, unde hæc sudandi difficultas prima sumat cunabula. Et acute satis allegas sanguinis visciditatem, quæ in venis capillaribus, addo cum primis Fibris, quas retrograda materia occupavit & obstruxit, inchoata, majoribus etiam venarum ramis tandem communicatur,

ut in his fangvis instar gelatinæ con-
crescat , & moveri inaequaliter &
cum langvore inchoet.

§. 10. Unde vero fangvinis hæc
visciditas? A Miasmate maligno , re-
spondes, utpote quod brevi temporis
spatio massam fangvineam sic dispone-
re & alterare possit, ut fiat serosi lati-
cis a fibrosis partibus secretio. Magnus
se hic aperiret dicendi campus de fan-
gvinis visciditate, si ambagibus indul-
gere & liceret & liberet; contraham ta-
men sermonem ,ne humanitate Tua
abuti videar.

§. 11. Varii & admirandi a Naturæ
Consultis fulminis effectus annotantur.
Non enim tantum

Montes quatit impellens, discindit
& arces (*Pontan. 1. Meteor.*)

Non tantum hoc dolia exhauriuntur
intactis operimentis , nulloque alio
vestigio relicto, quod *Plinius* testatur.
L. 2. H. N. c. 57. & *Lucretius l. 6. de nat.*
rer. v. 227. dum canit:

Curat enim, ut vasis integris vina repente
diffugiant;

sed & fracto dolio stat vinum, annotan-
te

te *Seneca L. 2. Nat. quæst. c. 31.* vel ut loquitur *Meurerus (Meteorolog. p. m. 237.)* vase diffracto obstupescere facit vinum, ne diffluat per biduum aut triduum. Causam subjungit hanc, quia subita & velox alteratio vini in extremum ambitum vasis expulsa ceu pellis obducitur liquori, ut consistere ad biduum aut triduum possit, ne diffluat, haud aliter quam ovum recens tenera pellicula obducitur, qua continetur omnis ovi natura, ne dissipetur in ventre gallinæ. Possè autem, pergit, talem ceu pellem in vino gigni, ostendit natura psyllii, quæ vino injecta lentam quandam visciditatem, qua abundat psyllium, communicat vino, quæ a calore vini expulsa ad extimas partes, adhærescit vasi & densatur, ut etiamsi detracta spina doliolum aperiatur, non tamen effluat vinum. Hæc ille.

§. 12. *Magnus Sennertus l. 4. Epit. Phys. c. 2. p. m. 393.* calorem fulminis exteriores vini partes condensare, ut vinum quasi pelle inclusum concretum stare videatur, autumat. *Gerhard. Joh. Vossius l. 3. de Orig. & progress. Idol.*

lol. c. 7. vim eam tribuit humori visco-
fo, calorigue eum induranti.

§. 13. Has rationes mihi trutinanti Tu commode obvenis cum Nobiliss. *Sachsio*, Illustri Naturæ & rerum naturalium scrutatore. Tu quidem dum in *Dissert. de Cancr. & Serpent. petrefact.* §. 18. asseris, fulminibus inesse Sal tartareum; Ille vero, dum *supra citato libro* §. 52. refert Sal mirabile Glauberi etiam vinum in durissimam glacieique æmulam soliditatem compingere, & dum a Mercurio & aliis venenis introsumtis sangvinem in Venis congelatum fuisse exemplis demonstrat §. 136. Jam vero & fulmini inest vis venenata, vel, ut *Senecæ* verbis utar, pestifera, sicut id vinum testatur fulmine congelatum, quod homines bibentes interimit vel ad amentiam redigit. Et probabile est, aves cum canibus a fulmine percussorum cadaveribus abstinere ob veneni suspicionem, quamvis sulfureum odorem, quem spirant, cum *Plutarcho l. 4. Sympos. q. 2.* etiam aliquid valere putem. Cur ergo a venenato & Tartareo halitu vinum coagulari non statuamus?

§. 14. Obiter hic inspergere liceat ex *Sylvestr. Ratray adit. ad Sympath. & Antipath. p. m. 24.* remedium præservativum vini esse, ne fulmine tangatur, si ferrum doliis superponatur. Ferrum vero venenis resistere, nullumque venenum esse Martiale, cum ♂ fit quasi minor ☉, sed vel Saturninum, vel Mercuriale, vel Lunaticum docuit *Ezlerus Isagog. Phys. magic. med. c. 3. p. 77.*

§. 15. Sed quorsum hæc, inquiet quispiam? Scilicet, ut hoc exemplo effecti Tui veritas magis magisque patefiat, et causa sanguinis congelati aprico exponatur soli. Quod enim vino a veneni inspiratione contingit, idem & sanguini, quocirca vino illum comparare Viri in arte nostra Celeberrimi, *Deusingius Exerc. de alim. depuration. §. 35. & Willis de Febr. c. 1.* non sunt veriti. Vinum a Tartari præsentia non raro redditur turbidum; sic quando in sanguine propter malam digestionem particulæ salinæ non rite exaltantur, verum crudæ, & magna ex parte fixæ permanent, inde cruor evadit spissus & Circulationi ineptus, citatus *Willis* recte statuit,

statuit, qui & totus Tuus est, dum *c. l. c. 12.* scribit: sunt alius generis venena longe periculosiora, quæ sangvinem congelant, ejusque mixtionem destruendo corrumpunt; scilicet massæ sanguineæ primo congelationem, dein putredinem inducunt: Cum enim Spiritus cruoris a veneni contagio profligati, dissipantur, liquoris mixtio inæquabilis solvitur: quare particule crassiores se mutuo implicant, & (instar lactis ab infuso coagulo aut spontanea acescentia) invicem coagulantur; & quæ alia ibidem legi merentur. Quæ ipsa sanguinis visciditas & causa est, cur veneno extinctorum corda in igne instar Salamandri ad tempus illæsa perdurare possint. Ad tempus dico; non enim penitus incombustibilia esse, prout credidit antiquitas, ex *Spigelio* nos informat meritisimus Præceptor *Magnif. Rolfincius Diss. de Corde c. 2. p. 22.*

§. 16. Nec tantum venenata miasmata per cutis spiracula & oris halitum attrahuntur, sangvinem ut congelent, sed & venenatam qualitatem in corpore nostro generari posse olim concessit

Galenus

Galenus 6. de loc. aff. c. 7. quin imo venenum, Kircherus Scrutin. de Pest. f. 2. c. 2. & ex hoc animata putredo, quod ante lustrum fere primus docuit Hauptmann. Epist. de viv. mort. imag. & post hunc citatus Kircherus, Petrus a Castro de febr. punct. & desideratis. Præceptor Christian. Langius dissert. de morbill. & præfat. in Scrutin. de Peste Kircheri.

§. 17. Dum igitur sanguis in venis a veneno glaciali rigidus sudoriferorum efficaciam reddit irritam, non immerito mentem illorum abhorres, qui in re tam ardua omnia Prognostico committere solent, & desperatos non esse attingendos, clamitant. Scite *Poterius Cent. 2. Obs. 1.* In levi & per se sanabili morbo Medicus quivis ægros ad optatum & placidum sanitatis portum reducere potest: Contra vero in gravissimis morbis, ubi susque deque omnia feruntur, & in quibus Symptomatum & signorum agmen magno impetu in nos ruit, non nisi cordatus & navigationis ejusmodi expertus mortales ab hac tempestate reducet. Hinc ut Te hic præstes virum, omnibus seculis inauditam

ditam propalas Chirurgiam infusori-
am.

§. 18. Recte autem mones §. 22. in affectibus a sanguine congelato proficiscentibus eam tantum locum habere, non vero in quibus sanguis liquatus. Talem siquidem sanguinis liquefactionem in Peste & prædictis affectibus testantur Hæmorrhagiæ insignes narium, mortis instantis non raro præcones, cujus exemplum ante aliquot septimanas in Studioſo, petechiali Febre correpto & mox fatiſ functo, supra laudatus Dn. L. Buxbaum observavit. Memorabilem historiam annotavit *Georgius Agricola l. 2. de Peste* dum scribit, Anno Christi 1552. Misenæ mulieris alicujus Pestilentia correptæ pectus & caput triduo sudasse sanguinem, priusquam extingveretur.

§. 19. Nec tamen in omni sanguine congelato Chirurgiam Tuam locum habere, si felici eventu stipari vult, judico. Sanguis enim aut est congelatus & putredini proximus, aut totaliter corruptus. Priori modo constituto illa subvenire aliquantisper posset; si
vero

vero mortali fermento imprægnatus
 fangvinis naturam exuit, ut illum ne
 quidem sanguinis nomine nobilito:
 (vix enim credo cum *Helmontio*, *Tract.*
lunare tributum, illum vinum potare,
 acetum qui bibit, quamvis hoc ex illo
 factum sit) ita illum inutilem plane dico
 cum *Galeno* 4. *M. M. c. 1.* qui ad natu-
 ram suam penitus reverti non potest,
 dictitante *Foresto* l. 20. *Obs. Med. 3.*
 Quod & ipse fateris, dum §. 38. edicis:
 Quo firmior vitalis purpura concrevit,
 eo certior mors, ut minus spei tunc
 fuerit ex Chirurgia infusoria peten-
 dum.

§. 20. Circa conditiones §. 21. po-
 sitas nihil habeo quod moneam, nisi
 quod c. l. & antecedente §. 11. doces,
 insufflari posse per tubulum, & etiam
 ope manus in venam intrudi liquorem.
 Jam si quærat, uter modus conveni-
 entior videatur, ego posteriorem
 eligerem. Prior enim partim Chirurgo,
 partim ægro aliquid creare, vel saltem
 minari potest periculum. Pestem
 halitu oris propagari inter alios
 annotat *Hieron. Jordanus*, de eo, quod
 est

est in morbis divinum, c. 13. p. 54. Quid si & Chirurgus halitum venenatum e vena per tubulum exhalantem exciperet & eidem subjiceretur equuleo? Nec ægro oris halitus simul cum liqvore venæ intrusus semper conveniet. Salivæ non tantum vim fermentantem tribuunt moderni, inprimis *Schenk. hist. ser. sangv. c. 5. Suvalbe ventric. querel. & opprob. p. 43.* eamque Fermenti cujusdam vicem subire in ventriculo *Wartonus Adenograph. c. 21. p. 125.* asserit; sed & halitui oris illam tribuendam esse vel peritiores norunt Pharmacopœi, qui Syrupos in propriis vasculis gustare recusant, ne ob halitum oris vasculo communicatum, fermentationem experiri & acescere Syrupi necesse habeant. Et quamvis halitum sani & probe nutriti hominis expiratum, & in peculiari ad id excogitato Pnevmatolabio in albicantes cristallos concretum in Phtisi summopere extollat *Fabritius Bartholetus Method. in Dispnoeam l. 5. p. m. 391.* tamen quis quæso est, qui quamvis alias sanus, vel ob assumtum cibum & potum, mutatum & odore
 exotico

exotico coinquinatum non exspiret halitum, qui medicamentum & liquorem infundendum alterabit, & ejus vires immutabit.

§. 21. Et hoc tanto magis, si Chirurgus in cuniculatis pulmonum partibus phtisin gestat. Talismodi halitus propter fœdas pulmonum exhalationes liquorem defœdabit, & medicaminis vim infringet, quod vel exinde patet, quia halitu oris phtisis propagatur, ceu docet *Septal. Comment. in Arist. Probl. p. 381.* & Exemplum memorabile narrat *Phil. Salmuth. Cent. 3. Obs. 64.* Halitus oris quid possit, qui oculorum curæ incumbunt, usu apprehenderunt, quare ne ille oculis affectis nocivus existat, fœniculum mandunt dentibus pro halitus alteratione. Et quod sæpe vulnera & ulcera tardius curentur, non minimam culpam puto in Chirurgos esse rejiciendam, utpote qui, dum vulnera deligant, halitu oris sæpe fœdisfimo illa afflant, & fermentationem corruptivam appposito Medicamento contrariam sic excitant. Quamobrem ne Chirurgus, prout dictum, lædat aut lædatur, sva-

B derem,

derem, ut aut posteriorem modum eligeret, aut halitum masticatione radicis alicujus alexiteriæ corrigeret. Hæc de modo applicandi.

§. 22. Jam de liquore infundendo, qui Tibi, ceu §. 46. ingenue fateris, scrupulum aliquem adhuc movet. Fateor in hujus cognitione inventi cardinem verti : imo nisi hic innotescet, tota hujus inventi collabatur strues. Dicis autem, vel hunc esse debere naturæ salinæ, vel Sulfureæ, vel cum miasmate pravo homogeneæ. E salino genere tibi arridet Spiritus salis ammoniaci, cui v^o r^o autem diaphoreticam & incisivam tribuit *Excell. Schræderus l. 3. Pharmacop. c. 25.* Nec incongrue hunc adhiberi observatio & experimentum *Olai Borrichii*, quod *Nobilis Bartholinus Diss. Anat. de Hepate defuncto circa finem*, demonstrat ; ita vero habet : *Cl. Vir Olaus Borrichius*, Collega & amicus, nuper valido cane vivo secto statuit quinque vascula vitrea ordine, quibus infusus erat Spiritus aceti, ol. Sal. Tartari per deliquium, solutio aluminis, Spir. Salis ammoniaci, Spir. vini ; in
singula

fingula vitra ex arteria ingvinali calen-
 tem sangvinem infudit ; inspexit post
 intervallum & plenius postridie omnia,
 observavitque, sangvinem, cui affusus
 erat Spir. aceti, redditum nigricantem,
 instar sangvinis melancholicorum, se-
 dimento crasso, copioso, atro, super-
 natantem liquorem pene etiam atrum:
 cui affusum ol. Sal. Tartari, redditum
 coloris sic satis floridi, sed turbidiorem
 liquorem, sedimentum nullum, ramen-
 ta tantum fibrillarum instar hinc inde
 conspicua: cui affusa solutio Aluminis,
 redditum instar putidæ & subcineritiæ
 putrilaginis, omni sangvinis colore
 prorofus abolito : cui affusus Spiritus
 vini, redditum turbidiorem, quam cui
 ol. Sal. Tartari ; cui Spiritus Salis
 Ammoniaci, redditum omnium ele-
 gantissimum, colore floridum, sub-
 stantia tenuem, in fundo sedimentum
 diaphanum instar gelatinæ ribium.

§. 23. An ad Opiatorum asylum hic
 confugere liceat, dubitas, & ipse tecum.
 Medicamenta somnum conciliantia si-
 stere vel figere Spiritus, & quasi torpi-
 dos reddere, stuporemque inducere, in
 confesso est, ideoque iis abstinere debet

Medicus , ubi expellere animus est
Giseler. c. l. Obs. 36. Hinc paucis ex
 pestifero contagio Phreneticis parva
 dosi in principio data , oborto nempe
 sudore profuisse , idem affirmat *Obs. 42.*

§. 24. Sulphurea quod spectat, ea,
 quæ *Petro a Castro* de his mens fuit,
Hippocratis quadrat experientiae , ut
 apud *Kircherum c. l. S. 3. p. m 358.* legere
 est, qui in sulphuris & sulphureorum
 laudes totus fertur, & ea de causa illud
θεῖον vocatum a *Dioscoride l. 5. c. 78.*
 astruit. Iisdem encomiis Balsamum
 Sulphuris obruit *Unzer. tr. de Sulphure*
assert. 1. p. 51. Quæ celeberrimi *Kircheri*
 opinio ut repudium non meretur, ita
 alias adhuc dari causas, ob quas Sulphur
θεῖον s. divinum audit , non negan-
 dum. Fulmen, cui aliquid divini inesse
 sibi persuasum habebat gentilitas, odo-
 rem spirat sulphureum , hinc fulmen
 sulphur sacrum dicitur *Persio Satyr. 2.*
v. 25. qui hæc de Jove:

Cum tonat ocius illex

Sulphure discutitur sacro.

In lustrationibus sive purgationibus iti-
 dem fuit adhibitum, quod ex *Apuleji*

l. II. de aureo asino patet, ubi haec leguntur verba: Simulacris rite dispositis navem faberrime factam picturis miris Ægyptiorum circumspectus variegatam summus Sacerdos teda lucida & ovo, & sulphure solennissimas preces de casto praefatus ore, quam purissime purificatam Deae nuncupavit dedicavitque, quo de plura in hunc locum annotavit *Beroald. p. m. 714.*

§. 25. *Willisii* sententia §. 50. allegata non ita plana est, & clara, ut planiorem & clariorem non exposcat dilucidationem, cum multis adhuc sit obnoxia scrupulis. Non semel interim admiratio mentem meam subiit, cur Bufo venenum traheret e bubone, & aranea ipsa apposita & trita resistat puncturae, ab ipsa factae, cur itidem aranea veneno bufonis fiat antidotum, & Thora juxta Anthoram fata feliciter crescat.

§. 26. Modum, quomodo medicamentum sive liquor in venam intrusus operari debeat, aperis §. 53. dum scribis: hope cujusdam liqvoris penetrantioris novam quasi in sanguine fermentationem suscitari, qua fibrae utcunque rur-

fus dissolvantur , conjiciendo corpus
 artificialiter admodum in febriculam,
 tanquam morbum minorem &c. Sen-
 tentiam hanc Tuam fulcis oraculis
Hippocratis, in primis *aph 57. S. 4.* Si
 cui convulsione aut distentione nervo-
 rum detento febris successerit, morbum
 solvit; cui addi potest *S. 6. aph. 57.* Ve-
 rum auxilium ab hoste peti , quis non
 videt ? Praesupponitur hic (α) Natu-
 ram esse victam, vel, ut cum Helmon-
 tio, *Tract. Ignotus hospes morbus, n. 89.*
 loquar , jacentem , morbum contra,
 victorem & stantem. Jam vero absque
 Naturae ope qui medetur , frustra me-
 detur. Frustra fermentationem quis
 excitare nititur, si Archeus impetum
 faciens auxiliatrices ipsi non associet
 manus ?

§. 27. Et licet (β) concederem, fer-
 mentationem posse excitari & febrem
 a Medico, an illa morbo aequabiliter
 auferendo statim respondebit ? cum
 proportio interagens & patiens utique
 requiratur. Si levis erit febris, affliget
 potius Naturam , quam juvabit : si
 acuta & vehementior, illa Naturam, cui
 morbus

morbus intimius nupsit, de virium dejiciet robore, ut sic palmam morbo porrigere oppido cogatur.

§. 28. (γ) Venenum fixum & in circumferentia haerens, excitata fermentatione volatile factum, centrum subibit cordis, & morti portam aperiet & fenestram.

§. 29. (δ) Natura fit adhuc vegeta; fermentatio in sanguine suscitata; febris proportione respondeat morbo; an idcirco sudor (hunc enim ut excitemus, sudamus) in instanti sequetur? Considera febres ardentes, febres ipsas malignas & pestilenciales, quantam sanguinis ebullitionem, quantam fermentationem causantur, & tamen raro, nisi critice, huic succedit sudor. Quod si hoc evenit, dum Naturae robur morbo palmam adhuc facit dubiam, quid fieret viribus a morbo prostratis & profligatis?

§. 38. Loca quod concernit *Hippocratis*, nec ea omnium ferunt applausum. Non omnem febrem tollere Spasimum, sed ephemeram tantum, aut levem putridam, *Galenus Comment. 57.*

fatetur. Apoplexiae febrem conferre probat *Zacut. l. 1. d. Med. Princ. hist. q. 23. p. 66.* *Nymmannus* tamen *tr. de Apoplex. c. 37.* simpliciter hoc verum esse negat, quod nec ipse *Hippocrates* it inficias. *1. Prorreth. 2. aph. 58.* & exemplo filii *Numeni* confirmat *Galenus* in *h. l. comm. 2.* adeoque ob hanc causam illud remedium minus tutum pronunciat *Sennertus lib. 1. Prax. part. 2. cap. 27. pag. 555.*

§ 31. Sed quo dilabor? Quid scintilla ingenioli & iudicii mei ad facem Phœbeam iudicii Tui defaecati? Quid gutta doctrinae meae ad immensum eruditionis Tuae Oceanum? Claudio hosce rivulos, magnum in modum Te, Vir excellentiss. rogitans, ut haec ingenii mei crepundia faventibus lustres oculis, & pro celebri Humanitate Tua in optimam partem interpreteris. Quod si hoc cum paucis lineis responsoriis a Te, Vir celeberrime, impetravero, magnam desiderii mei partem affecutus mihi videbor, meumque in id unice incumbet studium, ut tuo velificetur honori et favori. Vale.

Ilenburgi

Calend. Mart. 1665.

EPISTO-

☀ (25) ☀
EPISTOLA II.

DE CHIRURGIA INFUSORIA
& aliis novis inventis.

Idem Eidem

LIPSIA

KILONIUM.

S. P. D.

NE grave sit, iterum Te salutantem benevolentia & humanitate Tua quoties celebrata excipere. Nominis Tui celebritas, qua orbem, admirabilis tua eruditio, qua doctos, indefessa industria, qua Medicinam, repleas, exilaras, auges, tantum apud me valuerunt, ut calamum amplius inhibere non potuerim. Calcar addidit huic meo conatui nuper per Dn. *Jac. Barneum* Tui facta mentio, qui literas meas dudum ad Te exaratas, Tibi non intratas fuisse, confirmavit. Excusso proinde omni rubore de eadem ferre materia pauca quaedam adhuc Teum verba facere constitui. Anteviam vero id faciam, non possum

non tacite mihi ipsi gratulari, quod ad
 Te scripturo nova Tibi gratulandi se-
 mihi offerat occasio. Priores literae
 ad Te datae, quod in finum suum Te
 suscepit Hamburgum, Medicumque
 Loemicum constituerit, gratulationem
 votivam in fronte ferebant. Quid mi-
 rum, si eam itidem foveant secundae,
 dum sparta Tua Hamburgi secundis
 avibus probe defunctus, novum novae
 in Cimbria Academiae fulges lumen,
 dum Professionis in arte nostra ornatus
 titulo, eandem restituis, restitutam ex-
 colis, excultam vero toti mundo viden-
 dam sistis. Pulchrum factum! Consti-
 tutus vivis Vir excell. hic in Theatro
 in quo amplissimi Tui ingenii radios
 & dotes in totum transfundere orbem
 artisque filii iisdem ut coruscent, effi-
 cere vales. Adsit Tibi summi Archiatri
 gratia, quo Te diu colamus superstitem
 Scriptorumque tuorum Aurora toti
 arti medicae propediem, quem spondet
 clarum lucere faciat diem.

§. 2. Caeterum cum Te jam totum
 in Chirurgia illustranda ac excolenda
 occupatum testentur Deliciae tuae hy-
 bernae

Ibernæ nuper luci publicæ donatæ, rem
 non ingrati Tibi futuram spero, si,
 ut modo dixi, pauca quædam circa
 tria tua nova inventa addam. Inven-
 tionem Chirurgiæ Tuæ & sibi tribuere
 videtur *Cl. Elsholzius*, ut non sine
 causa mireris, cur Tui in *Clysmatica no-*
va sicco calamo præterierit mentio-
 nem. Experimenta vero ejusdem
 multum sane lucis præfato tuo inven-
 to affundunt. Quod in homine ean-
 dem facilius procedere scribit, ac in
 canibus, facillime ipsi largior. Utitur
 iste in hunc finem instrumento clyf-
 matico, quod commodius est, quam
 fistulæ aut tubulo alligata vesicula, quia
 majori cum impetu in venam intrudi-
 tur liquor, altiusque venis hoc modo infla-
 tur. Felicius id procedet, si rostro ali-
 quantisper incurvato hoc instrumen-
 tum gaudeat. Lancettam loco Phle-
 botomi quando eligis cum eodem,
 facile meum assensum reportas. Placet
 cum primis vulnus longitudinaliter se-
 ctum, cum ob alias causas, tum quia
 Sanguis minori cum impetu videtur
 egredi, liquorisque ingressum non ita
 sufflaminare.

§. 3. Miror interea , cur medici timidiusculi aegris non persuadeant, ut hanc divinam operationem, morborum confirmatorum a verruncum strenuum, admittant , sanitatem ut recuperent pristinam. Commendavit hanc in suo de Peste scripto nuper *Cl. Erpenius* summo *Horstio* ; an vero contra hydram hanc praefato usus fuerit Hercule, nondum mihi innotuit.

§. 4. Te, Vir excellentiss. eandem in brutis & hominibus tentasse, nullus dubito: miror tamen , cur nullam experimentorum factorum invento tuo primo adjeceris mentionem. Reservasti forsan eadem Chirurgiae infusoriae propediem edendae, quam ne docto amplius invidias orbi, hisce obnixè sollicito.

§. 5. Causa, cur abstineant ab hoc opere Chirurgorum & Medicorum manus, non tam est ipsa operatio , quam vexata illa de liquore infundendo, ejusque dosi, controversia. Talem omnes reticent, qui in hoc stadio sudarunt, imo de illo ipso certi quid proferre , piaculum putant. Una omnibus vox, talem esse

esse debere liquorem, qui non sanguinem, aut potius sal in ipso volatile figat & praecipitet, morboque ipso majorem corpori minetur noxam.

§. 6. E sale centrali naturae eundem parari posse, voluit nuper Vir quidam clarissimus; sed illud inter entia rationis reposuit Chymiater eminentissimus. Mercurium universalem commendat *Tackius*, ut & sulphurea, tincturam solarem, cygnum in fonte sapientiae submersum, post mortem resurgentem se ipso candidiorem, inque Phœnicem rubicundum abiturum. Sal liquidum volatile Sylvianum hic aliquid posse, licet *August. Henr. Faschius, Ord. & method. cognosc. Causum, cap. 41. pag. 80.* Talis generis hic liquor potest esse, ulterius pergit, cujus descriptionem Chymiae cupido hanc proponimus. Aquila esuriens seu volitet, seu in nido haereat, putrescit in fimo, tandemque per novam generationem resuscitatur, juvenis facta eleganter nitescens, cui nisi maturo tempore struatur nidus, volat in auras, nec amplius oculis se subjicit nostris. Oedipum talia requirunt,

runt, non Davum , & absque vatibus
& Prophetis non facile intelliguntur.
Queis haec Eleusina rimari non licet,
particularia, pro ratione morborum &
indicantium, adhibeant. Possem qui-
dem circa hoc negotium quaedam bal-
butire, sed cum experientia eo modo,
quo debet, mihi non sit a latere, absque
ejus satellitio prodire erubesco. Dicant
id potius ad clavum artis nostrae seden-
tes Dictatores , qui si hac in re meam
confirmabunt sententiam, magnum in
modum ingeniolo meo gratulabor.

§. 7. Infudi haectenus sulphurea, aci-
da, narcotica, purgantia, canibus sae-
pius: id tamen testari possum, me unius
liquoris infusi diversos saepe deprehen-
diffe effectus. Hoc cum primis notatu
dignum, quod non tantum purgantia,
ut ipse in *Prodromo* §. 44. notas, etiam
in majori dosi canibus propinata , nil
proficiant, sed & opiata. Dedi namque
aliquando XVII. grana opii crudi cani,
in quo tamen ne minimam quidem ad
somnia propensionem animadverti.
Contra vero, si venis instillentur, solen-
nem concitant effectum.

§. 8. Quae curiosum animum exercere posset, haec esset quaestio : An Chirurgia infusoria in foetu in lucem edito administrari possit per vasa umbilicalia , ut ita non tantum a morbis futuris praeservetur, sed & ab haereditariis liber degat? Multa svadent hanc operationem ; Venularum patentia, via recta, qua ad epar, & ab hoc ad cor fertur salutaris hic liqvor , prout sanguinis in foetu circulatio a *Maurocordato*, *Instr. pnevmat. Circ. sangv. c. II. p. 95.* tradita id confirmat. Posset & haec adhiberi , quando foetus exanimatus tere lucem adspicit, si non tantum balneetur in vino , sed & vini Malvatici aliquot guttulae hoc modo ipsi infundantur. Tentavi hanc operationem, quamvis difficillime in hoc procedit, in catello , qui modo in lucem editus erat. Infundebam ipsi aliquam portunculam spiritus vini Rhenani ; & praeter solitum incalescebat; paulo post superinjiciebam aliquot guttas liquoris narcotici, & en! horrore percutiebatur, & stupidus evadebat. Elapsa semihorula de purgante paululū insperfi, & alvo soluta
ad

ad se redire videbatur. Plura non addo,
ne in Humanitatem Tuam peccem.

§. 9. Ad alterum Tuum inventum
paucis me converto. Ingenium sapit
haec genuina Chirurgiae Tuae soboles,
Transplantatio, a nullo, quod sciam,
ante Te propalata. De Transplantatio-
ne mumiali multa *Tenzelius in Medic.
diastatic.* de hac vero Tua altum apud om-
nes silentium. Hoc unicum tantum
recordationem subit meam, in Anglia
pariter eandem ex parte demonstra-
tam fuisse a *D. Entio*, prout a Medico
Doctore, qui ad tempus Londini vixit,
mihi narratum. Affirmavit mihi prae-
dictus *Entius*, se velle unius hominis
fangvinem in alterius corpus derivare,
si modo congruis instructus esset in-
strumentis. An vero in usum, usum
ut praestet, trahenda haec Transplan-
tatio, vix credibile, nisi in iis, quos
haemorrhagia ad internecionem usque
defatigavit. In caeteris contra, v. g.
Causario, Phtifico, Hectico, qui hoc
modo fangvinis purpuram depravatam
emaculare conatur, aethiopem lavat.
Causa in promptu est, quia ut ut aliquot
unciae

unciae sanguinis puri venis, impurita-
tum amurca refertis, infundantur, nec
tamen pristinus nitor redibit cruori,
nec vigor:

Sincerum nisi vas, quodcunque
infundis, acescit.

§. 10. Aliquando sanguineus liquor
visciditatis peculiaris satellitio stipatur,
ut vena aperta nil effluat, quam san-
guinis bonitas; fex contra humorum
excrementitiorum venarum canalibus
infixa, relinquitur, iisdem non raro
ut mucus intestinis adhaeret, cujus por-
tiunculas dum secum aliquando incisa
vena violenter erumpens sanguis edu-
cit, membranas albas, sanguini inna-
scentes, mentitur, ut tale quid in Pastore
quodam, Scirrhus epatis laborante, de-
prehendit Beatus meus Parens. Ut
igitur pauca fermenti portiuncula totam
massam fermentare facit; ita & relicta
in venis impuritas totum sanguinem.
Non addam tonum viscerum in talibus
insigniter laesum, eaque aliquando
scirrhosa & corrupta deprehendi. Quid
ergo commodi praestabit sanguinis
floridi in venis portiuncula stagnans,

C

nisi

nisi & illa a vitali & mumiali balsamo
condiatur, aqve specifico viscerum
fermento impraegnetur? Traham huc
illud Poëtae :

Non minor est virtus, quam
quaerere, parta tueri:

§. II. Tertium inventum verticis
inunctio vocatur. Quae de topicis
morborum, oppido merentur calculum
Non miror, Te ad verticem respexisse
in hoc, obrationes a Te allatas : hoc
tantum miror, cur non idem umbili-
co assignaveris, huncque illi praepofu-
eris. Non tantum Umbilicus centrum
est abdominis seu ventris, secundum
Elsholz. Anthropom. c. 24. pag. 231. sed
in illo centrum gravitatis totius corpo-
ris non sine causa esse voluit *Helmontii
Filius, Alphab. Natur. Colloq. 4. p. 27.*
Commoditatem itineris a verticis vasis
ad cor allegas : sane commodiorem
medicamentorum viam ab umbilico ad
ipsum cordis centrum vix habebis.
Petit nempe huic communicata vis sta-
tim ipsum hepatis parenchyma, & ab
hoc a venae cavae propaginibus exce-
pta, ipsum cordis atrium. Perspira-
bilem

bilem esse illum capitis tractum adstru-
 is; verius hoc ad umbilici clima trahi-
 tur. Quid enim umbilicus aliud,quam
 sensibilis & conspicuus abdominis po-
 rus, per quem sine dubio validissima
 diaphragmatis compressione fit exspi-
 ratio & inspiratio aeris sensibilis. Pro-
 bant id topica umbilico summa cum
 utilitate apposita in praecipuis corporis
 nostri morbis. Illustrasti hanc meam
 Sententiam, *invent. 3. §. 9.* inque eam
 abire penitus, mihi videris. Cordia-
 lia refrigerantia & calefacientia epati-
 ca huic admota, multum profuisse me-
 mini, & emplastra foetum roborantia
 & abortum praecaventia foetui & matri
 in solatium cedere, quis est, qui nescit?
 si gravidam purgare gestas, ventri, in-
 primis regioni umbilicali, panem to-
 stum cum Nuce moschata *Grembsius*
 apponit. Et olea & balsama stoma-
 chica hic commodum invenire locum
 in dysenteria ante aliquot annos epide-
 mica pluribus observationibus depre-
 nendi. Cucurbitulam ingentem cum
 multa flamma umbilico impositam, in-
 cantamenti instar colicae tyranni-

dem compescere, ex antiquis *Galenus*
& *Actius*, e recentioribus vero Expe-
rientis. *Balth. Timæus a Güldenkleee lib.*
3. Epist. 9. pag. 167. expertus est. Nec
plebi hoc ignotum, quia non tantum
lateres & marmora calefacta, ut olim
Trallian. lib. 10. cap. 1. sed & fila cruda,
(Rohe Barn) quod in Hetruria faciunt,
notante *Solenandro*, admovent. Et
recte monet *Hartmannus in Praxi*, Bal-
sami Apopl. aliquot granis Zibethum
animatum, & umbilico illitum, multum
praestare.

§. 12. Sed cur haec prolixius, quam
deberem, Tibi propono? cui haec vi-
lia facile stomachum ac bilem movere
possunt. Sufficiat mihi, in his subli-
mioribus aliquid tentasse. Si aberravi,
in viam errantem, quaeso, reduc, Ti-
bique a benigniori coeli influxu infusam
Humanitatem in haec ingenioli mei
dumeta transplanta, favorisque Tui
balsamo ejusdem debilitatem corrobo-
rare non abnue, meque, si dignum
judicaveris, amare perge. Servet Te
DEUS, artis nostrae ocellum!

Lipsiæ,
Calend. Jun. Ann. 1667.

EPISTO-

EPISTOLA III.

CHIRURGIA INFUSORIA.
PLANTÆ MONSTROSÆ, TABU-
LÆ PHYTOSCEPTICÆ.

D. Joh. Daniel Major

Christiano Friderico Garmanno

KILONIO

LIPSIAM

Salutem & amorem.

Non minus animo grato, quam hilari
manu tuas alteras accepi, doctri-
nam aequè, ac favorem Tuum in me
punde contestantes. Quantum inge-
nium Tuum miratus sum & de constan-
in Chirurgiam meam infusoriam so-
citudine laetor: tantum vicissim do-
co, quod temporis injuria & concate-
atae in dies occupationes, curam rei
familiaris praesertim concernentes,
olentem me ad adeo pertinax silenti-
m adegerunt: id quod meritissimo
egre ferres, nisi pro candore meo &
comta in bonos quosvis officiositate,
larisf. Dn. *Barnerus* noster, data oc-

casione peramice salutandus , noviter
 penes Te, nec sine efficacia, perorasset.
 Unde oblitterata omni in posterum ma-
 li de me suspicione ex animo tuo , fir-
 miter hoc credas , mihi nihil gratius
 fuisse haftenus, & porro fore, literaria
 Tua conversatione, ad quam etiam justa
 responsione de dubiis Tuis eruditissi-
 mis, mihi met communicatis , calcari
 adderem, nisi pleraque, quae scribis
 palato meo sint valde conformia; ac
 reliqua vero, sicut ad aliorum Clarorum
 Virorum dubia, responsiunculae meae
 in dies hic ferveant sub praelo. Unde
 laborem scribendi aut transcribendi
 nolens, imo vix sufficiens etiam, quia
 Impensor postulatione operis , Typo-
 graphus impressione ejusdem, & Tem-
 pus residuum aliis occupationibus
 me urgent, amice peto, qualemcunque
 quae usque ad perfectionem opusculi
 nunc superest, morulam aegre ferre
 nolis. Neque in gratiam rei Botanicae
 cujus illustrationi magna cum laude
 incumbis, quicquam possum conferre
 nunc, nisi hoc unum , quia de Plantis
 monstrosis aliquid edere cogitas, de
 quo

quo Tibi ac literis sincere gratulor,
 notam Clarit. T. indubie fore Sleswici
 ante biennium editam dissertatiuncu-
 lam meam de Planta Monstrosa Gottor-
 piensi. Quo libello viso, similis plantae
 effigiem Schwinfurto ante annum, cum
 mihi transmiserit Excell. Dn. D. *Joh.*
Michael Fehr, Physicus ibidem cele-
 bratis. lubens illam, cum parte epistolii
 Tibimet transmitto, delineandam, si
 iuta placeat, & postquam illius non am-
 plius opus habiturus es, commoda
 occasione retribuendam. Caeterum
 neque hoc Te clam esse cupio, me hoc
 anno, quamvis non sine quodam pri-
 mum labore ingenii, excogitasse in
 gratiam laudati studii botanici, et
 ipsae meae exornandae, fundamen-
 tales quasdam Tabulas phytoscepticas,
 eo fine ac usu, ut praecepta generaliora
 & regulae certae characteristicae exin-
 formari possint, respectum habentes ad
 distinctam foliaturam stirpium, & du-
 cturae plantarum etiam ignaros, si
 modo Tabulas istas, aut regulas inde
 comparabiles, plantis vivis, ubicunqve etiam
 sibi occurrentibus rite applicent, ad

distinctam aliquam stirpium cognitionem, sine omni alio etiam manu ductore, vivo, aut muto, imo sponte quasi, e. g. si plantae alicubi occurrentis, & regulis applicandae, figura, nervorum dispositio, situs, &c. sit talis vel talis, erit plantae species haec vel ista, vel alia &c. & sic consequenter. Sed antequam omnes, quae tam *Bauhini* quam subsequo tempore cognitae fuerunt, ad meas regulas restringam, sub quibus dein, tanquam exempla tot stare debeant, & conferam descriptiones foliaturae ab Autoribus datas, cum ipsis vivis, aut ficcatis, quotquot haberi valeant, exemplaribus, res est, si occupationes meas alias magis urgentes considerem, laboris prorsus infiniti, vel certe sine Synergo quodam, cui par sit in negotio tali constantia & ardor, haut facile ad umbilicum, quod dicitur, deducendi. Itaque, si coram adesses, facile Tibi, curis familiaribus, ut arbitror, nondum immerso, istam palaestram concederem, me forsan feliciter obambulandam. Neminem sane in tali studio habemus praecursorem. Sed ut
mittam

mittam haec: Insertae his literis Plan-
tae monstrosae Iconi, exemplar primi
quaternionis, ad Chirurgiam meam
infus. praelum jam subeuntis, spectans
adjungere ratus sum, ut clare liqueat,
quam non ingratis meis scripta fuerint
dubia Tua, contra illam doctissime
prolata. Plura alio tempore. Nunc
mihi pluries salve, & DEO, ac certis-
sima in posterum famae literariae se-
rio commendatus. Vale. Scribeb. Ki-
coni, d. 9. Jul. 1667.

Clar. T.

officiosus Amicus
Joh. Daniel Major. D.
& P. P. Fac. Med. h. t.
Decanus.

P.S. Quia CL. Tua in literis ad me
mentionem facit Erpenii de Peste, &
Aug. Henr. Faschii Dissert. (forsan Di-
putat. Jenens.) de ordine & methodo
cognoscendi causum; nec scriptorum
eorum copia in Bibliopoliis nostris est,
quaeso valdopere, si potes, utriusque rei
exemplar unum proxime ad me aman-
dare velis, impensas redditurum.

EPISTOLA IV.
DE CHRYSANTHEMO
MONSTROSO.

D. Joh. Michael Fehr.

D. Joh. Daniel, Majori

SCHWINFURTO

KILONIUM.

S. P. D.

CUm diebus hisce ab Amico quodam oblata mihi esset limatissima illa Tua Dissertatio botanica de Planta monstrosa Gottorp, Ultrupiensi, mihi-que non deesset ejusdem cum posteriori Ideae Chrysanthemum, idque forsitan monstrosius & elegantius, nolui Excell. Tuae id celare, ut cum illis in aciem productum ludentis Naturae vires & solertiam humanam eludentis, vel potius excitantis summi Conditoris Sapiencia exinde clarius elucesceret. Est autem hoc Chrysanthemum nostrum natum hic anno 1661. inter avenas & ex vulgatissimo illo genere, quod
foliolo-

foliolorum cincinnis & floribus fere
 cum chamemelo vulgari convenit,
 flosculorum saltem foliolis discum au-
 reum ambientibus itidem aureis diffe-
 rens, quae in Chamomilla alba sunt, ut
 in Bellide sylv. seu buphtalmo; nostra-
 ribus dicitur Gold-Blümlein, Johannis-
 Blümlein/ Lungen-Blümlein/ ab usu, eo-
 que agri nostri praesertim steriliores
 tantopere nonnunquam luxuriantur,
 ut procul intuentibus aurei plane appa-
 reant. Proliferam proprie dici posse
 Plantam hanc monstrosam (liceat haec
 mihi cum pace Tua, Nob. Vir, addere)
 vix adducor, ut credam, non enim ex
 uno flore (quod proliferorum proprium
 est) alium ceu foetum novum ex utero
 suo enititur, velut id in Calendula,
 Primula veris, Bellide Sativa, Chry-
 santhemo Peruviano, floribus tuni-
 cis, saepius & Rosa centifolia hoc anno
 hic observavi, sed e pluribus, iisque
 arctissime concretis & tenuissimorum
 filamentorum instar ceu stamini trama
 sua artificiosissime contextis scapis flo-
 sculos suos in fimbria congestos & con-
 fertos proferat, partim singulos & se-
 paratos,

paratos, maximam autem partem angustissime cunitos, ita ut vix numerum eorum inire liceat: in Chamomilla vulgari itidem notavi plures flores simili modo unitos, uni quidem scapo, sed eo latiori insidentes: Uva monstrosa, quam antehac cum Nobiliss. nostro Phosphoro communicavi, videatur in ipsius Ampelographia; nec deessent hujus rei plurima, si aut otium superesset, aut viarum longinquitas non obesset. Iterum vale Nobiliss. Vir, cum lectiss. & dilectissimis, ut in literis, & Fratrem meum germanum Samuel Fehr Chirurghum Dietmarsum de meliori Tibi habe commendatum.

EPISTOLA V.
DE CHIRURGIA INFUSORIA.
TABULIS PHYTOSCEPTICIS BOTANICORUM PRÆTERLAPSI SE-
CULI. ERPENII TRACT. DE
PESTE.

D. Joh. Daniel Majori
Christian Frider. Garmann
LIPSIA *KILONIUM.*

S. D. P.

Accepi

Accepi Tuas Vir Nob. ad me datas, easque summa cum delectatione, juxta & rubore non semel percurri. Quae enim Tua Humanitas est, quod ingenio mei cogitata animo grato ac hilari manu suscepisti, susceptaque literis summorum virorum adjungere, & cum illis publice exstare voluisti? Sane ut fateor, nunquam ea intentione haec ad T. E. exaravi, sed ea saltim de causa, ut Tibi tam Nobilis Inveni Inveni cori partim gratularer, partim ulteriorem in hac ardua materia informationem peterem. Quo meo merito factum est V. N. quod me non solum Amicorum Tuorum Albo inscribere, sed & immerentem tot laudum cumulis obruere dignatus es? A tanto Viro laudari veram mihi quidem duco laudem, quod vero ea, quae in mea tenuitate coruscare asseris, vix scintillent, summo opere doleo. Indefessam intem, hoc Tuo praeconio incitatus, in sumam operam, ut subsequo tempore eorum, quae in me optat potius quam praedicat T. E. aliquando umbram
 saltim

faltim oculis se legisse, docta iudicet posteritas. Caeterum multa adhuc supersunt, quae primam Epistolam illustrare, & ad eandem spectare videntur, illa assertio, qua quaedam venena sanguinem congelare dixi, exemplo *Cicutae Plinius l. 25. hist. nat. c. 13.* confirmat. Quaedam contra eundem tenuiorem & subtiliorem reddere, praeter illam *Agricolae* historiam, etiam observatio *Job. de Laet l. 15. Rer. American. c. 6.* quam etiam repetit in *Notis ad Georgii Margravii histor. rer. nat. Brasiliens. lib. 6. c. 13. p. 240. Tit. Ibyara,* declarat, de Ibyracua serpente, cui tam vehemens virus censetur, ut homini, quem momorderit, quantocyus sanguinem ex oculis, auribus, naribus, gutture & inferioribus corporis partibus expellat, tanta copia, ut nisi statim subventum fuerit, emoriatur. Reliqua circa Chirurgiam Tuam observata lectis prius summorum Virorum iudiciis, suo tempore communicabo. Dissertationem Tuam de Planta monstrosa Gottorpiensi dudum legi, haecque ut id argumentum plenius mente involvere aggrederer,

aggrederer, incitamento fuit. Chry-
 santhemum monstrosum Exc. Fehrii
 summa cum voluptate lustravi, muste-
 ramque ejusdem adjunctam Epistolam.
 Et in hac parte Tuam exosculor facili-
 tatem & candorem, remittamque pro-
 xima occasione ejusdem cum literis
 Iconem. Quae de Tabulis Phytosce-
 pticis scribis, egregia sunt, & a quibus-
 dam superiori seculo quidem tentata,
 absoluta tamen minime. Prodiit
 Argentorati anno 1552. excudente
 Wendelino Rihelio Herbarium *Tragi*,
 a *Davide Kybero* in latinam linguam
 conversum, cui corollarii vice adjectus
 est *Benedicti Textoris Segusiani* de stir-
 pium differentiis ex *Dioscoride* secun-
 dum locos communes, libellus. Notat
 praedictus Autor in praefatione ad Le-
 ctorem (quae habetur p. 1130.) se huic
 labori accinxisse instinctu *Jacobi Sylvii*
 ut proclive sit eundem tanquam filium
 sequuto primo statim occurso depre-
 hendere stirpem, nec antea visam. Ad-
 dit quidem, se velle illud opus e *Theo-
 phrasto* & aliis illustrare, an vero id
 praestiterit, nondum mihi constat.

Post

Post hunc Tabulas in eundem forsitan
 finem de stirpibus & eorundem partibus
 e Theophrasti praecipue libris confecit
Conradus Gesnerus, quas Tiguri anno
 1587. edidit *Caspar Wolphius*. Nostro
 Seculo cum primis eo suum studium
 beatae Tuae Conjugis Avus *Exc. Sen-
 nertus* direxit, in *Epit. Phil. nat.* ut
 certis cancellis infinitum fere Planta-
 rum includeret cumulum, cujus ductum
 in *Herbario portatili* secutus est *Th.
 Pancovius*. Vides igitur V. N. quanti
 habitum fuerit etiam majoribus nostris
 hoc Tuum propositū, quantique facturi
 sint id posterī, si e Tuo prodeat id inge-
 nio. Et quamvis laboris id videatur infini-
 ti, nae tamen proinde labori cedas velim,
 firmiter credens, nihil virtuti esse invi-
 um, nec quicquam erudito orbi cedere
 fructuosum, nisi in simul sit & laborio-
 sum. Optas ipse coram adestem, Teque
 in hoc stadio sudantem juvarem. Opta-
 rem sane & aspectu Tuo frui & alloquio
 an vero hac in parte *Exc. T.* operas sub-
 levare valerem, vix persuadeor. Quod
 si tamen instituti Tui rationem, modum
 & methodum me clam esse nolles, fir-
 miter

mitter Tibi perſvaſum habeas , me omnem operam in id locaturum , ut tam nobile pariter ac utile promoveatur inſtitutum. *Cl. Erpenii Tr. de Peſte* quod ſpectat, prodiit ille Durlaci 1666. non nominato Autore, ſub hoc titulo: *Ordnung/ wornach man ſich bey ießig n Läuſen gegen angedrãuete Land Seuche in der Marggraſſichafft Baden und übrigen dazugehörigen Herrſchafften und Lenden zu verhalten.* Peculiaris medicamenti antipeſtiferi in eodem facit mentionem quod Margaritas minerales vocat. Miſit proinde eundem ad *Magnif. Dn. D. Michaelem* , ut non tantum propriam ſuper hoc medicamento pronuntiaret ſententiam, ſed & Clarifſimos hac de re ſerorantes viros alios audiret. In praediſto Tractatu vero & de Tua Chirurgia haec protulit verba: *Verwundere mich/ bey dieſem Engliſchen remedio, des Kröten Pulver / das ihr Collegium Medicum Experimentale bey ihm annoch in haltenden Peſt/ Clyſmaticam ſangvialis nicht völlig legitimiret/ und ſiehet zu hoffen/ der Weltberühmte J. D. Horſtius zu Franckfurth / werde bey Gelegenheit*

D ihrer

ihrer infection, die ihme von Herr D.
 Major in protection und Censur gegeben
 ne Chirurgiam infusoriam durch dero
 exponirte Herren Medicos und Chirur-
 gos in usus publicos practiciren lassen
 gleich dieser Gott Lob noch reinen Orten
 auff solchem Fall auch tentiret/ und den
 success fleißig communiciret werden soll
 weil je in dieser gähen / mehr als in an-
 dern Kranckheiten es an expediten
 Mitteln gebrechen will / welche unfalsch
 darinnen scheinen befindlich zu seyn. Die
 liquores obvios zum einsprizen in die
 Adern / aus den penetrantisten und in
 dieser Seuche appropriirten Spiritibus
 mit dero eignen extractis salibus per
 Circulationem exaltiret und aufgeschlos-
 sen/ wird gern geglaubet/ daß neben die-
 ser ein ex universalis Naturae fonte ge-
 schöpffter/ zu diesem scopo der geschickste
 sey; Soll derowegen hochgedachten Herrn
 Horstio mit ersten ein aqua sicca des
 ꝛ ii Philosophorum nächste Anverwand-
 tin von einem dessen alten / und nicht ganz
 ungerathenem discipulo zugesand wer-
 den/damit zu dieser und andern intentio-
 nen weiter zu procediren. &c.

Trans.

Transmisiffem hujus Tractatus Exemplar, fed unicum tantum vidit Librosia noftra, idque habetur in Bibliotheca laudati D. Michaelis. Fafchii inaugu-
ralis Differtatio nec hic, nec Jenae amplius proftat. Ut igitur defiderio E. T. ex parte fatiffaciam, meum Exemplar transmitto. Adjunxi huic Difcur-
fum Phyfico-Medicum de Gemellis & partu numerosiore a me nuper hic lo-
ti ventilatum. Prodiit hic fub celeberrimi Tui nominis auspiciis, ut obser-
vantiam & honorem diu Excell. T. debitum ex parte declararem. Aspice
& perlege eundem fronte ferena, oculus amicis, nec chartarum tenuitatem,
fed affectum aestima. Salve interim
amiciffim mihi pluries Vir Nobiliffime,
DEO que serio commendatus Vale.
Lipf. die 28. Jul. 1667.

VI.

DISCURSUS DE GEMELLIS
ET PARTU NUMEROSIORE
PRÆLUDIUM

Christiani Friderici Garmanni
Med. Bacc.

Qui hominem microcosmi nomi-
ne

ne donarunt, multum quidem ad ejus perfectionem, minus vero ad hujus perfectionis excellentiam respexisse mihi quidem videntur. Fateor enim cum *Olympiodoro*, ut dies parvus annus, ita & homo parvus mundus. Declararunt hoc solertiores hujus argumenti indagatores *Mizaldus*, *Nancelius*, *Tidicæus*, *Licetus*, *Castrensis*, & id beneficio Anatomiae Effatae abunde se demonstrasse ubique fere jactat *Paracelsus*. Scilicet & in homine splendet firmamenti jubar, in eo, si dantur, resident intelligentiae orbium, si & has praesupponere libeat, matrices; Quid septem illa viscera principaliora, quam interne veluti microcosmi Planetæ conservationi destinati, quid reliquarum partium structura, quam tot in cœlis micantium stellarum emblemata adumbrata. Qui in sublanaribus corporibus vigent entis gradus, in homine quasi concentratos invenio, dum est, dum vegetat, dum sentit. Ut ut vero haec ita sese habeant, multumque hominis perfectionem illustrent, ejus tamen respectu totius non plane exhauriunt excellentiam.

Eduxe-

adduxerat e nocte Orphei aut orco Hip-
 pocratis illud, quod univcrsum vocamus,
 summi Numinis, omnipotentia, fatigata
 videbatur tot specierum creatione, &
 in inaudita dat specimen solertiae, in
 hominis productione veros divinitatis
 suae finit lucere radios. Dignissima
 tanti operis coronis Homo. Miraban-
 tur ante creatum hominem Solis fa-
 ciem & faciem, lunae genas rariflu-
 s, reliquarumque stellarum picturas
 sublunares animae, Aerem undan-
 tem, Aquam rotunditate mobilem,
 Terram nobile illud firmamentum
 aspiciebant unice. Homine vero
 condito omnium oculi in oculos ejus-
 dem vertebantur, mirabanturque &
 tantum non adorabant conspicuum in
 eodem divinitatis characterem. Et
 ne si polluissent tanto ingenii acumine
 animam hominis intueri, mentem-
 que Sapiencia admirandam cognoscere
 fors licuisset, nullus dubito, quin divinis
 honoribus illam profecuti fuissent.
 habet enim microcosmus, quod ma-
 crocosmo denegatum, & quamvis super-
 sationibus substat, astris tamen recte

dominari dicitur homo, mensque ejus
 coeli aemula coelestes arces transcende-
 re. Ipse mundus, si totum respicis-
 mente destituitur, nec animam, qua
 vivat, obtinet. Finxere quidem Stoicij
 ut est apud *Johannem Damascenum*
 DEUM animam Mundi esse, mundum
 vero DEI corpus, oculos Solem, Lunam
 & astra. Sed quae inde pessima asser-
 ta? quippe quae Deum ita Naturae
 astringunt, ut sine hac nec operari, nec
 esse queat. Animatum voluit Mundum
 Plato, inde animal eundem vocavit
 sed quae de hac assertione tradit, vere
 Platonica sunt, hoc est, non tam hu-
 manis eloquiis quam divinis oraculis
 similia. Ab Alchymicis mundo Spiritus
 & Entelechia ascribitur, sed nec eorun-
 dem asserta sine Vatis & Prophetis
 intelliguntur, potiusque circa hanc rem
 ludentes quam ferii, meo quidem judi-
 cio, esse voluerunt. Quae vero homi-
 ni obtigit mens, vera est divinitatis
 aemula, omnium scientiarum scaturigo.
 Dirigit haec corpus, ut mutuo consensu
 unum viscus alteri auscultet, mutuoque
 auxilio, quo unum alteri ad rationis
 nutum

uturum asfit, juvat. Movit id illum fa-
 cientem Romanum, ut concordiae
 molumentum civibus suis inculcatu-
 us e totius corporis harmonia non in-
 congruum nec frustraneum sumeret
 argumentum. Meruit haec tetrachor-
 on, quod ab *Orpheo* elementis, con-
 sentum a *Pythagora* stellis, aut a *Fluddo*
Puteano & *Kirchero* mundo tributam
 consonantiam. Altius adhuc ascendit
 haec Microcosmi anima, hominemque
 parvum mole, immensum aestimatione
 reddit, dum Solis antevertit cursum,
 totius Iliada parvae inclusam nuci cir-
 cumgestat. Putavit inde *Helmont*, ideo
 hominem microcosmum vocatum, quia
 omnes omnium rerum spiritus ac velut
 essentiae in nobis latent, & microco-
 nicatrice phantasia duntaxat nascuntur
 educuntur. Assequitur id rationis
 beneficio, imaginatricis Phantasiae
 auxilio recondit, & recordationis ope-
 rum depromit. Quocirca totam na-
 turam mentis acie versat, deque se ipso
 certas suppositiones factas explicat, &
 sese descendendo anima rationalis
 proprias sibi que soli cognitae format

Ideas, propriamque delineare conatur
 Entelechiam. Fluunt inde etiam tot
 Artium inventa, quae Naturam, ejusque
 opera exacte repraesentant. Cœlum
 absque cœlo videre si expetis, ejusq; mo-
 tum globo inclusit *Archimedes*, machi-
 namento horol. pariter vitreo *Kircherus*
rus. Solis motum aemulabatur statua
 illa Ravennae a *Boethio* fabrefacta
Art. magn. Luc. & Umbr. P. 2. p. 837
 Si montes, si flumina, si maria, si totum
 mundum cernere desideras, Machinam
 pantoparastaticam iterum *Kircherus*
 docto communicavit orbi, *c. l. p. 337*.
 Ne quae Chymicorum laboratoria,
 quae Mechanicorum experimenta,
 videnda sistunt, afferam, hoc tantum
 addam, hominis ingenium aliquando
 ipsius Naturae superare solertiam, prout
 eleganti dudum id delineavit Emble-
 mate *Fluddus*. Unius fere, cujus gratia
 tamen calamum arripui, oblitus fui-
 sem, quod praedictae hominis prae-
 mundo ipso Excellentiae magnum
 affundit jubar, individuorum nempe
 perpetuatae animæ assistentis virtute
 propagationis. Unum voluit esse
 mundum,

mundum, Mundi Conditor, non plures,
 ut quidem Alexandro M. Anaxarchus,
 Indis Bramanes, Democritus vero
 Epicurus & Empedocles toti mundo
 perfvadere conati sunt. Plura contra
 humanae spei voluit extare individua,
 ut continuo generationis & corruptio-
 nis fluxu refluxuque servaretur praedi-
 cta species, usque dum tota universitate
 hac deflagrata aeternitatem ambiret
 & consequeretur. Hoc pacto micro-
 cosmus alterius fit Macrocosmus, &
 humana evadit animal Symbolizans in
 animali, sui que imaginem peculiari
 spirituū Mechanicorum ope meditatur
 & concipit. Non immerito indignor
 P. J. Fabro, sagacissimo alias Chymiatro,
 qui tot in mundo mundos dixit, quot
 in eo mixta. Rectius dicere possem,
 tot in homine mundos latitare, quot sub
 uteri latebris occultat foetus. Septem
 praeter hunc mundum dari mundos
 inxerunt Brachmanes, magis congru-
 um dicerem, septem, imo plurium
 mundorum, uterum saepius existere
 compendiū. Digna sane res, in cuius cau-
 sas accuratiores inquirant Philosophi,
 D 5   cujusque

cujusque historias exactius excutiant
 elegantioris doctrinae Medici. Ipse his
 Naturae miraculis inescatus, dum Ca-
 thedram publice adscendere saluberrimae
 Facultatis Medicae consensu mihi
 licuit, nec digniorem nec jucundio-
 rem, addo & utiliorem materiau proponere,
 quam praesentem Gemellorum &
 partus numerosioris historiam, potui.
 Agite igitur, Auditores omnium
 Ordinum Honoratissimi, excipite fasciis
 carthaceis involutos Gemellos vestri
 favoris ulnis, placida censurae & dis-
 quisitionis Vestrae ventilatione tan-
 quam cunis eosdem agitate, Vestraeque
 eruditionis lacte imbecilliores solamini;
 adolescent tandem teneriores quamvis,
 & idcirco abortus potius quam foetus
 dicendi, non auctoris, sed Vestrae
 gratiae, Vestri favoris fotu

Dixi

d. 14. Jun. 1667.

EPISTO-

EPISTOLA VII.

DISCURSUS DE GEMELLIS
ET PARTU NUMEROSIORE
DEDICATIO.

D. Joh. Michaeli Fehrio

Christian Frider. Garmann

LIPSIÆ

SWINFURTUM.

S. P. D.

UT magnos magna decent, ita & curiosos curiosa. Inde properarunt vel sponte sua ad V. Exc. hi mei Gemelli partusque numerosior. Curioso digna res est scrutari haec sacra, prudentisque curiositatis libella examinare. Concernunt hae meditationes ortum Microcosmi, sine cujus cognitione exacta nemo, me iudice, curiosi nomen digne merebitur. Laudabilis curiositas est in viscera terrae ire, ortus mineralium & metallorum & lapidum scrutari, nec minus commendanda illorum industria, quae vegetabilium generationem & nutritionem spectat.
Fluunt

Fluunt ex horum indagatione tot in
 Microcosmum utilitates, ut eas nec ca-
 lami nostri assequi possit tenuitas, nec
 pagellarum harum angustia complecti.
 Dum vero Microcosmus Microcosmum
 subit, inque natales ejusdem fatis ab-
 strusos exactius inquirit, rem nec Diis,
 nec Deorum filiis ingrati, totique
 Microcosmo salutarem patrat. Vidit
 id in Ethnica sua caecitate *Galenus*, inde
 quando partes, partiumque corporis
 nostri actiones exacte scrutabatur, pu-
 tabat se longe gratiorem rem Diis fa-
 cturum, ac si plures ipsis immolaret
 Hecatombas. Recte hic usurpare pos-
 sem verba illius Cynici, qui in tugu-
 riolo sedens fumante praetereuntes
 alloquebatur: Ingredimini, namque &
 hic (in membris genitalibus) Dii sunt.
 Θεῖον δημιούργημα λύλωσι dixit *Galenus*,
 quid impedit, quo minus & hoc de ho-
 minis in utero formatione potius pro-
 nunciemus. Omnia Deorum etiam
 in foro Physico & Medico plena sunt,
 nec solum illud τὸ Θεῖον morbis, sed &
 facultatibus & actionibus partium cor-
 poris nostri tribuendum censeo. Sed
 cur

cur haec Tibi, Vir Excellentissime? ut
 rationem instituti mei Tibi declarem,
 & causam, cur hunc Discursum Physico-
 Medicum non tantum conscripserim,
 sed & V. Excell. inscribere non erubu-
 erim. Stella es in Cœlo curioso primae
 magnitudinis, radii ingenii Tui haete-
 nus totum curiosum illustrasti orbem,
 inde ut & illis coruscent Gemini mei,
 V. Exc. finem quaesiverunt. Curiosa
 est materia, nil tamen minus prae-
 eferunt, quam doctam curiositatem.
 Cum igitur connatam non habeant,
 exquisitam desiderant, quam curiosa
 Tua illustratione facile illis impertiri
 poteris. Quod si fiet, Tibi alias addi-
 tum, magis Tibi devincies Autorem,
 & Gemini hi, ut aliquando adolescant
 & comtiori curiositate prodeant, eidem
 tutor eris. Cum vero cum primis
 problematis circa finem huic discursui
 additi solutionem exoptem, circa illud
 V. Exc. mentem & sententiam paucis
 meis descriptam his ipsis sollicitatum
 veni. Prodibunt & futuris nundinis
 autumnalibus, DEO volente, Exerci-
 tationes meae de Plantis monstrosis, &
 de

de Plantis a Natura inscriptis & pictis
 Schediasma , ut igitur nullus dubitaret
 quin multa curiosa de his secum ferret
 V. Excell. inde ut illis ipsis opuscula mea
 praedicta illustrare dignetur , hisce de-
 sidero. Interim Geminorum meorum
 Susceptorem V. Excell. quod elegerim
 & Patronum , boni consulat , meque
 cultoribus suis annumerare dignetur
 Lipsiae 17. Jun. 1667.

EPISTOLA VIII.
 EJUSDEM ARGUMENTI
 CUM ANTECEDENTE

D. Philippo Jacobo Sachsis
 a Lewenheim

Christian Frider. Garmann

LIPSIÆ

URATISLAVIAM

S. P. D.

Nobilisf. Vir. &c. Salutem Te tandem
 rudis meus calamus , umbramque
 meae in Te Tibi sistit observantiae
 In causam anxius ne inquiras , curve
 hanc induerim frontem , ne mireris
 Totus

Totus orbis literarius in amplexus
 Tuos ruere desiderat, Tuosque admi-
 randos, Phosphore, summa cum vo-
 luptate excipit radios. Tanquam
 Jovis cerebro delectatur Grammaris
 Tuis, quodve novus eruditorum Gany-
 medes Nectar ingenii doctis propinasti,
 quod vidis hausit labris. Quem igitur fœ-
 cundi hi calices non facerent disertum?
 quem non facundum? Pretiosa Tua
 de Lapidum miranda Natura vere Te
 nobis reddidit pretiosum, & quam late
 pateat ingenii Tui mare, fatis abunde-
 que nobis declaravit Macro-microco-
 nicus Tuus Oceanus. Motus proinde
 Tuis in rem medicam meritis, filere
 amplius nec debui nec potui. Nec id
 amplius sufflaminare valuit mea tenui-
 tas, nec ingenii imbecillitas. Phospho-
 rus es, abjectis etiam lucem fœneraris
 rebus, minima irradias. Inde in lu-
 cem nuper producti mei Gemelli, luci-
 dum Tuum ultro desiderarunt affectum
 candorem. Illustravit illos Nominis
 tui nobilitas, famaeque Tuae splendor
 tuis asyli loco fuit. In sinum proinde
 tuum eos recipere non abnue, hosque
 ad

ad Te non tam properantes, quam te
studineo repentis motu, suscipere di-
gnare. Caeterum cum sciam T. Nob.
Excell. magnopere non tantum curiosi
delectari quaestionibus, sed & quanto
cum iudicio easdem resolvere possit
publica testentur monumenta, proble-
ma discursui meo de Chirurgia infu-
soria addidi, ut Te, & Excell. Dn. D.
Majorem cum primis hac de re audirem
perorantes. Prodibunt etiam futuro
tempore, annuente divina gratia, meae
de Plantis monstrosis Exercitationes, &
de Pictura & scriptura in Plantis sche-
diasma. Quid de Causa monstrositatis
& picturae istius in Plantis sentias
Nobilisf. Sachsi, & an singulares Tibi
hac de re in promptu sint observationes
ne me celes, sed si occupationes per-
miserint, paucis mihi pro candore &
in omnes literatos affectu Tuo significes
lineolis. Quam gratum erit mihi in
hac difficili materia haerenti Tuum
consilium, quam acceptum orbi litera-
to, si Te facem mihi praeferentem ob-
tinuero Phosphorum. Totus in eo ero
ut non tantum publice hanc Tuam faci-
litatem

tatem & favorem celebrem , sed &
 honori Tuo velificabor , dum vivam.
 Vale Vir Nobilissime, & rei literariae
 molumento diu superstes vive. Li-
 psiae, prid, Calend. Jun. 1667.

EPISTOLA IX.

Responsio ad praecedentem.

RATISLAVIA   LIPSIAM.

☞ Xosculor jure meritisimo tenerri-
 mum Praestantiae T. erga Collegi-
 um Curiosum affectum , veneror non
 minus eundem, quo me immerentem
 nullo officiorum genere adhuc ob-
 strictum prosequitur. Saxeus quidem
 um nomine, mollissimum tamen mihi
 lectus, ut promptissime moveatur ad
 ovae amicitiae ab Eruditis oblatae in-
 unda foedera. Nimius tamen fuit
 praest. T. impetus primus, nimia ver-
 orum laude in edita mea opuscula
 uens; optime curtae meae suppellecti-
 s memor , & quid valuerint humeri,
 vid ferre recusarint , mihi conscius,
 immaturos hos foetus & fere non abor-

E

tivos

tivos inter molestae Praxeos occupati-
 ones praepropere prognatos, non tanti
 ponderis esse scio. Nam & Gamma-
 rologiam sinistra Lucina editam, et
 quarta Luna prognatam expertus sum.
 Augustas obstetricantes manus & In-
 fularis purpurae custodiam non tam a
 matre rubenti Gammario, quam toti
 Collegio Curioso favorem implorare
 demississime flagitaveram, sed, quod
 in aurem dictum sit, nec responsione,
 nec aliqua gratia susceptus Gammarius,
 vix denique paucorum nummorum
 pretio muneratus, post biennii ab ob-
 latione moras aula excessit.

Tibi, Vir Eruditissime, merito
 gratulatur Collegium Curiosum, ut de
 sincerissimo affectu, sic de egregio hoc
 specimine eruditionis curiosae & cu-
 riositatis eruditae; gratularetur sibi eo
 magis, si Praest. T. ad intimiora Medi-
 cinae adyta jam admissa, nomen
 suum Collegii legibus subscribere, & no-
 biscum in posterum amabilis non tam
 castae Penelopes, quam vastae Vestae
 & mammosae Naturae proci ejusdem
 amabiles & reconditos sinus perscrutari
 deside-

desideraret. Quae non speranda ferti-
 tas, ex novi hujus conjugii foedere?
 Nondum effœta est Natura, novis quo-
 tidie sectatores recreat oblectamentis.
 Non gemellos saltem, sed numerosio-
 res partus ex facundo & foecundo Tuo
 ingenio nobis spondemus prodituros,
 ex ungue Leo noscitur, & primogeni-
 us hic Tuus patris firmos demonstrat
 certos, roburque. Quare cum Ad-
 junctorum Collegii munus sit, novos
 in Societatem invitare Collegas, en me-
 roxeneta m fisto, qui non solum Col-
 legii nomine omnem favorem offero,
 sed & promptissimam susceptionem &
 inscriptionem Albo Collegii. Dn. D.
 Laurentius Bausch jam ante biennium
 κεφαλον reddiderat Collegium, matura
 viderem sexaginta annorum aetate,
 praematura tamen Collegio morte vi-
 orum numero subreptus, cui succen-
 triatus Hercules datus, ut in Consulatu
 urbis Swinf. CL. D. Fehr, sic & in
 suscipiendo Praesidio Collegii, cujus
 ac de re Programma nundinis his
 autumnalibus, una cum ipsius Absinthio
 urioso, & D. Grabae Med. Erfurt.

Cervo distribuetur. Tandem ut Praest. T. favorem ulterius demereri dignus viderer, subjicienda essent nonnulla ad proposita problemata de Infusoria Chirurgia in infantibus, & pictura in floribus, brevitatis temporis tamen & occupationum moles calamum Practicis negotiis intricatum alio avocatur, proximis tamen quaedam quo subjungam, maxime memor ero. Vale interim Vir Eruditiss. & quem Amicum Tibi selegisti, porro eundem sincero affectu prosequi ne cessa, qui Praest. T. ad quaevis officia, dum spiro, ero paratissimus.

Uratislav.

d. 27. Aug. 1667.

X.

LECTIONUM PUBLICARUM
INTIMATIO.

PHILIATRIS ET NATURALIS SCI
ENTIAE CULTORIBUS

C. F. Garmann Med. Baccal.

S. D. O.

Medicorum filios non tantum ab
legandos

legandos esse in nosocomia & aegro-
 rantium grabatos, sed & interdum, ut
 causam dicant & discant, in demortu-
 orum cryptas & feretra, serio svadent
 non tam necessitas & utilitas, quam in-
 le emergens jucunditas. Quae etenim
 eos grabatis astantes saepe reddidit du-
 bios causa, ea in demortuorum Cada-
 veribus apertis aperta satis emicat, &
 proprio exponitur Soli. Tantum deces-
 sisset nobili Medicinae, quantum ex A-
 natomiae cultura eidem accessit, si ca-
 laverum inspectionem praeterlapso-
 rum & praesentis Seculi abhorruissent
 Professores. Nec novacula semper
 opus est, ut viscera invadamus Micro-
 scopii feretro imponendi; sufficit
 illi quando, si mentis acie superficiem
 ejus tantum contemplemur, quaeque
 Natura in his patrat miracula, exacte
 scrutinemus. Suspensos illa saepius nos
 reddunt, ut anxii, quo nos vertamus,
 nesciamus, si circumstantis multitudo
 causam percontetur. Admirationem
 cui non movet cadaveris haemorrha-
 dia, vomitus, partus. &c? Si tamen
 doctorem super haec evolvas judicium,

observationes gemellas quidem refe-
 runt , rationes & causas non addunt.
 Potuiffem vel hac de causa aliam arri-
 pere materiam, dum pro Licentia, sum-
 mos in Arte nostra aliquando capeffendi
 honores, lectiones confvetas habendi
 a gratiosa Facultate Medica mihi injun-
 ctum est , sed materiae dignitas &
 jucunditas, ne semel conceptam men-
 tem exuerem , calcar addidere. Stat
 ergo sententia semel concepta, indeque
 hac septimana Vobis, Fautores & Ami-
 ci honorandi, Decurias duas Miraculo-
 rum, ut vocantur, in Cadaveribus ob-
 servatorum proponere, & rationes cuius
 haec vel illa ita contigerint , ea quae
 potero breuitate addere decrevi. De-
 stinata est huic labori hora X. prome-
 ridiana , initiumque dabit crastinus
 dies. Adeste igitur , meque de prae-
 dictis mortuorum miraculis legentem
 aut potius balbutientem audire ne de-
 dignemini. Ne caeli vos laedat incle-
 mentia, succinctus ero , ne temporis
 iactura vos absterreat , ea quae usum
 Medicum spectant , sedulo annotabo.
 Nunquam me fugiet hujus favoris &
 honoris

honoris memoria, & sicubi vobis vicif-
sim officia mea gratificari poterunt,
promptus apparebo paratusque. P. P.
Lipsiae d. 17. Novembr. 1667.

EPISTOLA XI.

QUÆDAM DE PLANTIS
MONSTROSIS.

D. Joh. Michael. Fehrio

C. F. Garmann, Med. Lic.

MARTISBURGO SWINFURTUM.

S. D. P.

EA, Vir Excellentissime, eruditorum
est indoles, ut quamvis longo in-
tervallo sejuncti, sibi que faciem ignoti,
literariam tamen affectent familiarita-
tem. Motus hac de causa, ante annum
ere dissertationem meam publicam de
Gemellis & partu numerosiore, Tuo
& Excell. Bauschii nomini inscriptam,
cum Epistola transmisi. Latuit tum
temporis me mors Excell. Bauschii,
quam a Nobiliss. Sachio mihi intima-
tam serio dolui. Quicquid sit, etiam

manes tanti viri honore esse profes-
 quendos, quis est qui negabit? Gra-
 tulator interim Illustri Vestro Collegio
 quod Te Praefide gaudeat, Tuisque in
 Rempubl. nostram meritis coruscet.
 Interea avido expectavi desiderio Tuas
 responsorias, spe tamen cassa & inani.
 Facilitas Tua humanitate satis laudabi-
 li fermentata, & in curiosos amica pro-
 pensio, Te nec praedictam dissertatio-
 nem accepisse, nec epistolium, suspi-
 cionem sensim sensimque animo im-
 plantarunt meo. Calamum proinde
 ut iterum chartae adaptarem, animus
 svasit suspicax, occupationes tamen ha-
 ctenus & studia, dum Licentiam non
 ita pridem in Arte nostra ambii, &
 brabeo tandem mactatus abii, hoc me-
 um sufflaminarunt propositum. Jam
 mihi redditus tandem, quanti Te tua-
 que scripta faciam, his ipsis testari volui.
 Quod si igitur inter Cultores Tuos lo-
 cum mihi concedes infimum, summo
 id mihi ducam honori. Me autem
 haecenus in eo totum fuisse, ut planta-
 rum monstrosarum historiam illustra-
 rem, prioribus literis indicavi. **Quan-**
 tum

um vero in Botanicis sis versatus,
 scorzonera Tua, & Tua Hierapicra sa-
 lis evincunt. Historiam uvae mon-
 trofae habet Phosphorus Vester, Plantae
 vero Gottorpiensis monstrofae Iconem,
 docto orbi communicavit Vester He-
 perus. Huic cum institutum meum an-
 te menses aliquot aperirem, Iconem
 Chrysanthemi monstrofi cum historia
 Te ad illum scripta, transmisit, quod
 delineatum exercitationibus meis, cum
 honorifica Tui mentione, inserere ge-
 stio. Te vero plura adhuc in regno
 vegetabili naturae observasse miracula
 & lusus, in praedictis literis fateris.
 Ab eo tempore avide eorundem histo-
 riam a Te expectavi, praedictis exer-
 citationibus ut accederet auctuarium.
 Ne spe excidam, ad Humanitatem Tu-
 am iterum appello, nullus dubitans,
 quin propediem desiderio meo sis sa-
 tisfacturus. Quanta scripto isti accedet
 auctoritas, si Tua nobilitatum superbiat
 experientia, rarisque observationibus!
 De rebus pariter inscriptis & pictis, ut
 de Buxo elaboratum apud me servo
 chediafma. Si Tibi quidem hoc meum

placebit institutum, lucem pariter vide-
bunt & diem. Literis his adjunctum
discursum inauguralem sereno vultu
dignare. Si quid erratum, festinationi
qua urgebar, imputes velim, illustrabitur
hoc Thema aliquando pluribus, adjuncta
etaque Theoria morborum Embryo-
nis in utero, cui jam lito, locupletabitur.
Vale Vir Nobilis. meque Cultorem
tuum indefessum ama. Martisburg. d.
20. April. 1668.

EPISTOLA XII.
DE PRINCIPIIS CHYMICIS
QUÆDAM.

Lic. Salomoni Eichlero

C. F. Garmann, Med. Lic.

MARTISBURGO

LIPSIAM

S. P. D.

SI tardius forsan hae ad Te eunt, A-
micorum colende, aut occupationes
Tuas Hygiae & aliis curiositatibus sa-
cras interpellant intempestivius, ne
molestum id Te habeat. Illud occu-
pationibus

orationibus , hoc amori des & affectui.
 Fervet enim adhuc illud tecum de Na-
 turae & quibusdam Artis nostrae arca-
 nis colloqui desiderium , & dum ore
 ejusdem fervorem temperare a nover-
 cante prohibeor loci distantia in cala-
 mum id muneris transtuli. Cum vero
 prosperis prologum ordiri studiorum
 & honorum, tuorum ratio postulet,
 Tibi non immerito , serius quamvis,
 vere tamen gratulor, quod exantlatos
 labores tam egregius & splendidus ti-
 tulus exceperit. Adsit porro tuis cona-
 tibus Siderum faventia, quo ad votum
 succedat pollucibiliter praxis, brevique
 Doctoris infula superbientem Te con-
 spiciamus. Boylei exasciati Chymici
 Chymistam scepticum tandem trans-
 mitto, data oportunitate iterum mihi
 restituum. Quae Chymicorum
 principiorum statuminatoribus oppo-
 nat, quaeso Chymicus nulli secundus
 inde perspicies. Cariosa haec princi-
 pia inter Chymicos primus exhibilavit
Helmont. tr. de trib. Chym. princ. Hic
 enim ut Paracelsi Monarchiam explode-
 ret, duo cum primis ejusdem dogmata
 annihilare

annihilare ausus est, de praefatis principiis unum, alterum de tartaro. Et si recte opinione metior, Chymista hic scepticus Willifii doctrinam de his principiis fermentationi praefixam tacite mordet, cum videret iisdem quasi abut praedictum Willifium. Tu cui clarius haec sacra patent, quid sentias, quidve Boyleo & Helmontio reponas, candide quaeso communica. Hoc cuiusvis hanc doctrinam inspicienti patet Chymistas, sensatos illos artifices, dum noëticis Aristotelicis relictis, ad hypostatica haec, ut vocantur *Beguine Tyrocin. Chym. c. 2.* provocant, sibi saepe non constare, verbaque sine sensu veritatis tantum spargere. Ea non esse simplicissima & omnino incomposita, Willifius edixit, ex Elementis dependere astruit *Antho. Günther. Willichius in Thessal. rediviv. c. 10. q. 73. & 74.* Quod si igitur Elementorum tetragonus in trigonum aut pentagonum hunc reducendus modum, scire desiderarem, annon sic principiorum darentur principia. Quid si dicerem, haec non esse universalialia, adeoque sic
 Principi-

principiorum dignitate excidere, quae
 universalitate, ut sic loquar, suam me-
 untur existentiam. Simplicia corpo-
 a sane infelicia, quippe quae his fulcris
 uestituuntur. Inde sui oblitus *P. J.*
Taber, qui caelum e tribus principiis
 omponit *l. 1. Panchym. c. 13. p. 16.* & in
 o haec tria reperiri *l. 2. c. 3. p. 105.*
 fferit.

Nescio, quis alios agitet Ajax, qui
 tiam Sal ignis & Aeris se possidere ja-
 tant. Ut non immerito mirer cum
ph. Th. Schenkio hist. hum. generat. cur
 non ipsum Deum ex iisdem constitui
 doceant. Si igni tanquam corpori
 mplici suum Sal, suum Sulphur non
 st, cur id parare satagunt. Citius e
 umice aquam spondeo, quam, si dictam
 Chymicorum hypothesein seqvaris ex
 lementis Sal, Sulphur & Mercurium.
 nter praeparata Payngkii etiam apud
Thom. Bartholin. Cist. Med. pag. 636. le-
 titur Sal ignis. Sed vereor, ne fumum
 endat, ut clari alias nominis Chymi-
 us *Frundekius*, qui Amstelodami in
 Collegio Chymico anno 1662. idem
 promisit. Animadvertit tamen *Olaus*
Borri-

Borrichius illum igni tribuere ; quod carbonibus & cespitibus debebatur, idque oleum & sal nihil aliud esse quam germanum fratrem fuliginis , quod scripsit ad *Th. Barthol. Cent. 4. Ep. 17. p. 72.* idem de Sulphure & Sale Aeris sit iudicium , de quibus allegatus *Borrichius ap. Th. Bartholin. c. l. Ep. 38. p. 221.* Non enim quid in aere est , aeris est. Sed quo dilabor , dum paginam limite parcio- re arctare cura fedet , eandem verborum eluvie redundare animadverto. Ignosce calamo tecum amice conversari gestienti , & si placet hanc hypothesin pensiori iudicio trutinatam, mihi remitte, una cum dudum desiderata Tua inaugurali, Veslingioq; & aliis ad usum tuum Tibi communicatis. Si quae alia occurrant nova in arte nostra, addas quaeso. Procurante Dn. Schollero, ea optime ad me deferentur. Vale Amicorum colende, meq; si dignum iudicabis, amare perge. d. 28. Mart, 1668.

EPISTOLA XIII.

DE COLLEGIO CURIOSO.

D. Philippo Jacobo Sachſio
a Lewenheim,

C. F. Garmann Med. Lic.

MARTISBURGO   URATISLAV.
S. D. P.

ICcine & meae quod tribuis tenuita-
 ti, Celeberrime Sachſi, ut muſteis
 tuis verbis mihi Naturae & Hygiae
 tanti calcar addas & animum. Gra-
 llor mihi non tantum, quod Sachſio
 notuerim, ſed eo cum primis nomine,
 via in mea tenuitate quid reperit Sach-
 ſus, quod ſibi ſit ad ſalivam. Ut do-
 rorum Virorum favorem ſemper o-
 ni pretio praetuli; ita Sachſio placere,
 mihi antepono pretio. Nolo palpum
 tibi obtrudere, ſed his ipſis tacitum
 quod concepi gaudium, ſaltem teſtari.
 Hoc interea juxta hactenus animum
 comordit meum, quod eruditis Tuis
 ſeris reſponſum citius reponere non
 aſſui. Ipſa neceſſitas obicem mihi
 objecit

objecit , & honores , quos hactenus
 ambii, jamque in hac nostra Philyrea
 Praeceptorum suffragio retuli. Inde
 alio abreptus animus , nec sibi vacare,
 nec aliis ad votum potuit. Nil dicam
 de abitu in Patriam, in qua jam Praxin
 exerceo. Quocirca tam longum
 silentium pro Tua Humanitate in o-
 ptimam interpretaberis partem. Quae
 de Collegio Vestro curioso scripsisti,
 gratissima fuere, miror & Dnn. Colle-
 garum industriam in Naturae eruendis
 arcanis. Hiera picra Excell. Fehrii,
 Elaphographia Grabbae , omnium tu-
 lerunt puncta, Vestraeqve Academiae
 insignem affricarunt nitorem. Plura
 in dies avide expectant Naturae Mystae,
 qui Naturam Vobis multa debere, ultra
 confitentur. Stabit tantorum Virorum
 memoria etiam apud posteros incorru-
 pta, tantique beneficii recordatio apud
 seros recrudescet nepotes. Quid vero
 hoc, mi Sachsi , quod nullo merito
 meo, ut & Vestro me adjungam Ordi-
 ni, humanissime invitas? Aquilam ob-
 viam venientem cernere, semper inter
 laeta reputatum fuit auguria. Sed ô si
 tanto

anto Proxenetæ dignum me sistere
possem. Dudum modeste de me sen-
re didici, memor illius, qui

Icariis nomina fecit aquis.

quod si tamen ita placeret Incluto Ve-
ro Ordini, repudio humanissimam
tuam invitationem excipere, piacu-
im judicarem. Ferunt regulum
quando summas transfretasse auras,
ad Aquilæ alis subvectum: si Tuus me
vabit affectus, quidni sublimi feri-
em fidera vertice. Interea Salve Ve-
rum Academicum desidero, quod in
ostris non amplius prostat bibliopoliis,
reliqua Vestrae Academiae decreta,
nae candide mihi communicabit, ut
onfido, candor Tuus & affectus. Dis-
rsum meum Inauguralem his trans-
itto inclusum. Ignosce erratis &
acillantem miranda Tua eruditione
ffulci. Scriptae sunt ad clepsydræ
ae pagellae, & vix dum natae, praelo
estinatae. Si vitam, si vires non de-
egabit Divina Clementia, comtiores
codibunt & elegantiores, una cum The-
ria morborum embryonis in utero,
ui vacuas hæctenus impendi horas.

F

Quæ

Quae de Plantis monstrosis & inscri-
ptis commentatus sum, a Tua Curiosita-
te promissum expectant auctuarium
Adjungetur his forsitan de Buxo Sche-
diasma, in gratiam Excell. Dn. Godo-
fredi Buxbaums, Med. Lic. & Practici
Ileburgensis, Intimi mei, qui Te amice
salutat, conscriptum. Quod si & alia
de Plantis curiosa serves, quaeso com-
munica, non sine honorifica Tui men-
tione allegabuntur, candideque dicam
cujus Solis stella sim, cui lucem debeam
Vale interim cum Tuis ad votum, me-
que Tui observantissimum, amare per-
ge. Martisburg, d. 28. April, 1668.

EPISTOLA XIV.

VOTUM PROPEMPTICUM

M. Godofredus Reichius

L. Christiano Friderico Garmanno

ZWEMA MARTISBURGUM

S. P. D.

ET si satis audacter (an confidente-
mavis) Fautorum Phosphore inte-
gerrime

errime, facere videor, cum literis Te
 neis interpello, cujus jucunda fausti
 exit T. O. M. jam ineundi itineris mo-
 estia occupat animum: Quoniam ta-
 men proximo elapso die Tibi fidem de-
 eram, meletematum nonnulla meo
 um ad revocandam aeternum devincti
 REICHI Tui ἀνάμνησιν, ad Te mittere;
 utavi me non satis ex officio facturum,
 nisi cum datae starem. Plurimum qui-
 em copiam Tibi facere in votis habui,
 sed eorum necessarios alioquin meos
 ne inopem reddidisse, fateor. Siquid
 rati exinde Tibi emerferit, gratulabor
 nihi; sin minus, infucati animi erga
 Te mei tesseræ loco haud gravatim
 accipias, bonique consulas velim. Cum
 tiam dignaberis rescribere, utut gra-
 tioribus Te occupationibus tum teneri
 coverim, ad Dominum Rudolphum
 ipsiensium non infimæ sortis Merca-
 orem literas curabis deferendas. Bene-
 vale, germane GARMANNE, ac Tui
 a precibus ad DEUM meis ardentissi-
 nis nunquam non mentionem futu-
 ram, credas. Quare eo, quo cœpi voto
 a felicissimum abitum & aditum tuum,

devote finio: SIT INSTAR FLUMINIS
 PAX TUA, ET PROSPERITAS TUA,
 UT FLUCTUS MARIS, Ef. 48, 18.
 Iterum iterumque Vale!

Zvvemæ, d. 27. Maji, 1668.

EPISTOLA XV.

QUÆSTIO,

AN E PULMONIBUS IN CA-
 DAVERE DE ÆTATIS ANNIS
 FIRMUM POSSIT FIERI
 JUDICIUM?

D. Philippo Jacobo Sachfio
 a Lewenheim

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

URATISLAV.

S. P. D.

Obstetricante occasione V. Excell.
 in salutata praeterire nec potui,
 nec debui. Ut enim celeberrimorum
 Virorum favorem ambire singulis mo-
 mentis gestio, ita Te Virorum celeberrime,
 his iterum salutare, inter rara felicitatis
 meae reputo documenta. Excusare, ni fallor,
 animi mei propensionem praeter-

praeterlapso mense Martio V. Excell.
 transmissae literae, quas una cum mea
 inaugurali V. Excell. accepisse, nullus
 dubito. Jam dum, divina ita dirigente
 gratia, Chemnicii dego, a Prudentissimo
 Senatu Physicus Ordinarius vocatus &
 constitutus, vel eam ob causam mihi
 hanc spartam gratulor, quod commo-
 dius V. Excell. literariam observantiam
 offerre valeo. V. E. eruditorum literas
 magni aestimare, publica testantur mo-
 numenta, rerum tamen vacuas, quales
 meae, an favente supercilio dubitarem,
 nisi priores ad me datae favoris singu-
 laris spirarent fragrantiam. Æternus
 sit mihi hic favor ab illo, qui ipsi aeter-
 nitati nupsit intime. Sed en ! dum
 haec scribo, attestatum Vienna huc
 delatum de morte Mercatoris Chemni-
 ensis mihi traditur, in quo & haec ver-
 ba continentur : *Der Todten-Beschau-
 ung hat nach der Lungen-Beschauung be-
 funden/ daß der Verstorbene 45. Jahr
 alt. Erat vero defunctus annorum
 47. Mentionem horum inspectorum
 citat Haeferus l. 6. Herc. med. c. 3. p. 295.
 quomodo vero e pulmone de annorum*

aetatis numero judicent ; non addit
 An e numero lorum, quod tamen
 vix credibile , quia impossibile , an
 aliis e signis , non facile dixerim. Si
 V. Excell. hac in re iudicium mihi suc-
 currere vellet, res sane gratisima mihi
 accideret. Plura non addo, urgentibus
 ita Mercatoribus Nivemontanis harum
 gerulis , qui a V. Excell. responsorias
 desideratas, nisi graviora obstant nego-
 tia, expectant. Vale Vir Celeberrime
 Fautorum Phosphore , meque amare
 perge.

Chemnicii , d. 5. Jun. 1668.

EPISTOLA XVI.
 SALVE ACADEMICUM

D. Philippus Jacobus Sachsius
 a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA   CHEMNICIUM
 S. D. P.

INjurius essem in sanctae amicitiae
 leges , si binis Exc. T. literis insti-
 gatus , ulterius foverem silentium.
 Priori-

rioribus responforiae denegatae fuerant, quod bivius haeserim, quorsum terae sint mittendae; nunc ubi per postremas certior factus, E. T. fixas sedes Chemnitii elegisse, & Exc. T. & mihi de tam insigni felicitate gratulor. E. T. quidem, quod in ea urbe Medicinam cum laude exerceat, in qua olim Gaspar & Johannes Naevius de Republica Medica optime meriti vixerunt; mihi vero quod ad minimum quater in anno per mercatores Schneebergenses quaternis nostris nundinis secure reme- re poterunt literae, absque metu nau- ragii in hoc terrestri itinere. Sed cum animo constitueram, longiore pistola E. T. avidam saturare famem, inopinata fati necessitas, quae ante annum sororem novendecim annorum, ante novem mensium spatium Paren- tem senem fere octogenarium e viven- tum numero proscriserat, conjugis neae dilectissimam matrem his ipsis nundinis sexagenariam peremit, unico neo filio febre maligna correpto, vix tandem cladem evadente. Hae con- catenatae privatae curae & molestiae,

& occupationes funebres, gravioribus curis & feriis cum Amicis eruditis confabulationibus pausam injecerunt. Excusabit igitur E. T. quod tam tardus sim in suppeditandis curiosis de Plantarum miraculis, non omittam eandem recoquere crambem, animus ubi paulum sedatis procellis rursus erit compositus. Testem interim mitto aliquot carmina, cupressis feralibus appensa, quorum ultimum Langiam viduam socrum meam concernit. Adjunxi orationem meam nuptialem olim mihi conscriptam, ut aliquo munusculo redhostirem binas Tuas Disputationes mihi transmissas, Nectare mihi suaviores. Et cum illae locupletissimum praebeant testimonium sincerissimi affectus erga Collegium Curiosum, non possum non E. T. antea invitata, pro ineunda nostra Societate, nunc, post concessos summos in Medicina honores, plenis ulnis suscipere, & pro concessa mihi à Domino Praefide & Collegio Curioso potestate, tanquam Adjunctus p. t. Collegii, Exc. T. declarare, & declaratam proclamare Collegam Curiosum.

um. Gratulatur sibi Collegium de in-
 cefesso E. T. labore, & curiosissima
 diligentia in enodandis sacrae Picturae
 arcanis, optimos sibi spondet fructus a
 iam florentissimo annis & eruditione
 doctore, & dum Hoffmannum Profess.
 Altorfinum Collegio quoque accessisse
 gaudio, binis his columnis Herculeis
 affultum Collegium, omnes eludet
 temporis injurias, & latius ceu palma o-
 bere pressa succrescet. Cognomen quod
 buerit sibi seligat, quod pro confirma-
 tione & inscriptione Swinfurtum ad Dn.
 raefidem mittam. Salve igitur Excell.
 n. Collega, & faustis avibus nomen
 omen Curiosi Collegae suscipe, &
 aliquis Tuis Honorum titulis adjunge,
 eramus data occasione ex Aula
 caesarea immunitates quasdam pro
 collegio, ut his honorum stimulis eo
 tius bonae famae avidi, in castra no-
 ra descendant, nec Curiosi Collegae
 nomine salutari erubescant. Mitto,
 ae ante paucos annos Leges Collegii
 erant promulgatae, haec tamen
 tentia fuit quasdam immutare ad
 n. Collegarum lubitum. Si itaque

Exc. T. quaedam in his desideret, quae emendari cupiat, calculum suum subi-
 ciat. Numerus Collegarum etiam ex illo tempore succrevit, alii ex horum numero nondum solutis Symbolis *ἀσύμβολοι* convivio excefferunt Curioso plurimi adhuc aere quasi solvendo ob-
 stricti. Quod si hae leges antea in Exc. T. Bibliotheca haeserint, data occasione hujus exemplaris remissionem expecto.
 Vale Exc. Dn. Collega, & ulterius fave Amico Tuo integerrimo, qui ad omnia Amicitiae obsequia praestanda ero paratissimus. Vale quam longissime in Collegii Tuorumque incolumita-
 tem.

Uratislav. d. 7. Jul. 1668.

EPISTOLA XVII.
 HYPOCHONDRIACI HISTO-
 RIA. QUÆDAM DE MOSCHO-
 CADUCUS UTERI.

D. Joh. Theodor-Schenkio
 L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

JENAM

S. P. D.

Reprimerem calamum, Virorum
 vel

vel magni Bartholini iudicio, Magne,
 audacem nimis, nisi Tua Humanitas
 timidiusculae crenae adderet calcar.
 Tanta ea est, ac eruditione summa ita
 fermentata, ut eam stupeant omnes,
 mirentur singuli. Ipse ante decennium,
 & quod excurrit, abunde eandem ex-
 pertus, illam animo excludere nec po-
 ui nec debui. Quocirca altiores hujus
 memoria in animo egit radices, adeo,
 ut saepius male voluerim novercanti
 fortunae, quae me insperato eidem sub-
 traxit. Interim mihi non immerito
 acite gratulor, non tantum quod divi-
 ta Clementia ea sparta me nullo meo
 merito mactare voluit, cui summa cum
 laude olim praefuit T. Excell. sed &
 quod Tui memoriam singulis fere mo-
 mentis mihi refricant civitatis nostrae
 troceres, ut in laudes optimi Praecep-
 toris ire nunquam non se mihi aperiat
 occasio. Aeterna sit illa nominis Tui
 fama, apud seros recrudescat & magis
 magisque inclarescat nepotes! Inter eos
 vero, qui Te magni aestimant, etiam
 sumprimis numerandus venit noster
 Theophilus Voigt, Chirurgus haud
 vulgaris

vulgaris experientiae, cujus filius sum
 mae spei juvenis, quod adhuc apud
 vos decumbit, summopere doleo. Si
 vivit adhuc, si blandioris valetudini
 sentit faventiam, DEO id debet, Tibi
 juxta secundum DEUM. Cum vero
 ejus praesentiam desideret Parentum
 σοφίη, sanitatisque obicem ut divino au-
 xilio Tuoque consilio adjutus remo-
 veam, Parentes expectant, morbi
 causam curamque hactenus tentatam
 quaeve in posterum e re aegroti sint, ne
 me celes opto, optant Parentes. Opi-
 nione si recte metior flagellum est illud
 eruditos quod exercet, eruditionisque
 Candidatos, malum hypochondriacum
 Hujus incremento & Symptomatum
 farragini in primis contumaci alvi ob-
 structioni forsitan velificabitur prava suc-
 ci pancreatici constitutio quippe qui suc-
 cus solum fere melancholiae rudimenta
 mihi videtur constituere. Dissertationis
 Tuae de Moscho saepius apud eruditos,
 cum primis Halis Saxonum, non ita
 pridem facta fuit mentio, oculis tamen
 multo minus animo eandem usurpare
 non licuit. Tetigisti sine dubio in ea-
 dem

em de Moscho veterum controversi-
 am vexatam fatis , ejusque generatio-
 nem, prout soles, docte illustrasti. Odor
 ejus an instantanee nutriat , instanta-
 nee dum reficit , quid sentias , dubio
 procul ex eadem patebit. Cur Moschus
 et alia odorata caput mulieris turbent,
 iterum debilitent , & an hoc modo
 consensus uteri & cerebri stare valent,
 forsitan non intactum reliquisti: Natus
 est tricus medicis extricandis, variarum-
 que monstrosarum in arte nostra opi-
 onum haecenus strenuum Te praesti-
 sti averruncum. Ut igitur & hos
 rupulos docta Tua mihi eximat dis-
 sertatio , ejus exemplar meae non
 videas precor expectationi. Quod si
 alios fructus menstruos, pro ut solet,
 utulae objecit aurae Vestra Palma, iis-
 em meam tenuitatem exhilarare non
 edigneris. Pretium proxima restitu-
 tum occasione. Curationi meae con-
 cedita hic vivit quaedam foemina,
 aduoco uteri aliquoties tentata , ut ut
 menses solito fluant tempore. Reme-
 diis alias expertis haecenus cedere no-
 nit malum, an corpore probe evacuato
 sternali

sternutatoria profint , titubantem
 quaeso mone. Transmitto his adju
 ctos Discursus Academicos observan
 tiae debitae tesseram tenuem quidem
 ab observantissimo tamen E. T. profe
 ctam. Ignosce erratis. Prohibent
 aliquando emaculatiores & comtiores
 Finio cum Romano illo apud Tacitum
 Dii Tibi principatum dedere , nobis
 obsequii gloria relicta est. Vale, Vi
 magne, mihi que serio fave.

Chemnicii, d. 16. Jun. 1668.

EPISTOLA XVIII.
 RESPONSORIA AD PRÆ
 CEDENTEM.

D. Joh. Theodor-Schenkius
 L. C. F. Garmanno

JENA

CHEMNICIUM

S. P. D.

DUm nominis Tui , Vir Nobiliss
 memoriam in mentem mihi revo
 cas, grato illud agnosco animo, fateor
 que protinus illam mea excidisse me
 moria

moria , quod equidem grave Te latu-
 rum non spero, qui optime cognoscis,
 verum multitudinem , in primis vero
 mutationes temporum causam ejus
 esse principem. Caeterum de eruditi-
 one singulari & dexteritate Practica
 nimitus Tibi gratulor , gratias una
 gens pro speciminibus transmissis ele-
 gantissimis. Placuit admodum mihi,
 & republ. Chemnicensem in hanc de-
 cendisse personam , quae optime me-
 retur praeesse Spartae publicae, seu ut
 vocant Physicatus, cui olim me praefu-
 sse scribis. Propitiam Tibi civitatem
 precor ; utque meliori fato vitam
 illico & famam pertexas, quae pluribus
 sinistra cesit, an fato singulari, an loci
 culpa, hoc de mihi non satis constat.
 Filium Chirurgi hypochondriacum
 Tuae curae tradendum lubens audio,
 affectus chronicus est , saepius lentam
 terens manum aeqviori tergore. De
 Pancreatico succo & novis inde in
 Medicinam pertractis hypothesibus,
 modice sentio. Nec enim quod pueri
 quaerunt in faba, hujus praesentia ex-
 hibet & monstrat. Sed hic valere
 quenquam

quoniam suo sensu permitto , cum
certum sit , eum neque citius neque
feliciter , neque aliter morbum curatu-
rum , licet ita esse imaginetur sibi
Moschi historiam exhibeo , quae opus
non est genuinum , si limam adjectam
exceperis. Plura ubi desideras , curabo
ne desint appetitui Tuo. Interea Vale
atque favorem veterem literarum ulte-
riori continuato commercio conserva
Cursim Jenae. d. 28. Junii, 1668.

P. S. Sternutatoria in caduco isto
affectu non probo. Affectus Sympathe-
ticus utero ante omnia prospiciendum
esse monet. Tu injectiones uterinas ex
Rad. Mandragorae , secundum Hippocra-
tis consilium , frequenter adhibe.

EPISTOLA XIX.
CADAVERUM CRUEN-
TATIO.

Dn. M. Godofredo Reichio
L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

ZWEMAM

S. P. D.

EX voto attigi relicta Patria , alte-
ram

ram Patriam, meum Chemnicium,
 sine molestia, sine defatigatione. Ne
 mirare, Amicorum optime, qui id fieri
 potuerit, Tuae, quae se mihi comites
 adjunxere literae, omnem spongiae in-
 star itineris abstertere molestiam, vo-
 tumque incolumitati & prosperitati
 meae sacrum omnem exclusit defati-
 gationem. Pavi oculos meletematum
 tuorum aspectu, lectione eorundem
 animum. Pro vehiculo mihi fuit tua
 acundia, ingeniique tui mira fecun-
 ditas. Inde data occasione semel da-
 tam fidem ut amica responsione redi-
 nam, has literas perennaturae amici-
 tiae obsides remittere tibi placuit.
 Statutum igitur meum si scire aves, me
 extra valetudine, Patronorumque
 meorum, nullo quamvis meo merito,
 participatum adhuc scias favore. Divinae
 benedictionis haud obscura indicia
 quotidiana suppeditat Praxis, quam
 actenus magno, praefiscine hoc di-
 serim, aegrorum solamine, exercui.
 Adsit porro ausibus Archiater coelestis,
 cujus honori solum meus velificabitur
 labor. Pharmacopœa nostra, ut pri-
 G stinam

stinam resumat faciem, in eo multum mihi terendum est temporis, multosque haecenus aliis studiis sacros mihi hoc Amplissimi Senatus nostri mandatum subduxit dies. Nec Patronorum conversatione excludor, utpote quae reliquarum succisivarum horarum sibi postulat momenta. Caetera cum mortuis quidem non ambulo, quod ille Stratonicus Citharaedus de Cariae incolis melancholicis dicebat, nec cum Democrito Abderita extispicio brutorum in specu vaco, cum mortuis tamen saepius reliquum temporis fallo. Feretra adeo, busta scrutor, cryptas eorundem aperio, & an etiam Dii ibidem sint, quod olim de fumoso suo tuguriolo affirmabat Diogenes, percontor. Multum vero ibidem quod curiosum oblectat animum, reperio. Video cadavera parere, sudare, guttura inferius deponere, fragrantiam spirare, putredinis effugere dominium, & putrefactionis contra idem se tueri privilegio. Nec minus stupendum Cadaver cruentum stillare liquorem, quod vivis alias competit corporibus. Non tantum

antum Medicos, sed & JCtos & The-
 logos spectabit haec Speculatio, tricas
 t effugiant alias inextricabiles. E-
 templi loco, quia Te ejusmodi curiosi-
 tibus summopere delectari scio, qvalis
 ut ille clamor sanguinis Abelis cœ-
 lum penetrans? putant quidam Jovam
 ainum ad Abelis deduxisse cadaver,
 cum pernegaret factum, cruentatio-
 e illud homicidae obfignasse praesen-
 am, inter quos est *Isaacus Silberschlag*
explic. Evang. Dom. 11. post Trinit.
 ocum, in quo filius Barachiae Zacha-
 as trucidatus fuit, perpetuo sanguinis
 comuisse undam, usque dum expiare-
 r a Nebufar Adan, alii prodidere, *vid.*
urmius in Calend. Sanctor. p. 39.
 usqvirit *Vincentius Mosles in Philoso-*
phianaturali sacro-sancti corporis Chri-
c. 14. dub. 3. An a morte Christi
 turaliter sanguis ex aperto latere
 ofluxerit? affirmative respondet,
 addit: Alicui videri poterit, quod san-
 is naturaliter fluxerit, quod praesens
 ut homicida. Non implicat quidem
 turalem illum fuisse sanguinis &
 wae effluxum, mysteriumque simul

subfuisse. Quod vero fluxerit ad testandam homicidarum praesentiam non facile pronunciarem: Non dicam quod omnes fere sentiunt, cadaver dum cruentat, Spiritus laesos enormiter irritatos & conturbatos, praesente homicida ultionem sanguinis hac stilla desiderare. Obstat enim illud ultimum plenum mansuetudinis & amoris verbum: Pater remitte eis. Hoc tantum afferam, sanguinem praesente homicida aut sudare cadaver, aut spumam sanguineam circa oris labra comparere quale exemplum habet *Zeilerus part.: Epist. p. 1032.* aut per nares, rarissimum per oculos cruorem exire, aut tandem per vulnera ante mortem inflictam neutrum horum in cruce pendent Christo animadvertitur. Vulnus enim post mortem demum inflictum, sanguinem extravasatum copiose egressum. Quod si valeret, & homicidii arguere posset Anatomicus, dum ipso praesente corpusque incidente, vasa laesa in cadavere, aut cor apertum cruoris emittit imbrem. Tibi si circa haec Problemata e Rabbiorum & Theologorum scripti

criptis quaedam occurrunt , commu-
 ca quaeso , ut & a Tua facilitate &
 ruditione defecata , meo aliquid acce-
 at opusculo. Interea amare perge
 um, qvi Te amat ferio , Tuisque co-
 atibus omnia fausta apprecatur & fe-
 cia:

Σὸν ἔργον , ὦ δὰς , ἰέναι πολλὴν φλόγα.
 ut finiam cum *Aristophane*, Teque cum
 ua , quam saluto , Tuisque valere
 beam diutissime. Chemnicii d. 20.
 in, 1668.

EPISTOLA XX.

DE PLANTIS MONSTROSIS.

D. Augusto Schæffero

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

HALAM SAX.

S. D. O.

Quoties, Fautorum & Amicorum
 optime , animum subit gratisfima
 ua nuper tecum habita conversatio,
 tbit autem saepissime, toties mihi de

novo tecum partae amicitiae fœdere
 tacite gratulor, beneq; cœptis perenni-
 tatem cordicitus voveo. Hujus igitur
 desiderii scopum, ut eo melius attin-
 gam, ori manum jungere decrevi, &
 ferente occasione, dum coram non
 licet, de hac vel illa re discursus bene-
 ficio literarii commercii feram. Quoc-
 dum facere gestio, succurrit nuper de
 Plantis monstrosis tecum institutus
 discursus, cujus recordatio me huic
 materiae vacantem mirum in modum
 delectavit. Causas harum monstrosi-
 tatum non sine causa rejecit *Dn. D.*
Major de Plant. monstros. Gottorp. in
 materiae excessum, & anomalam suc-
 ci nutritii fermentantis ad indebitas
 plantarum partes lationem. Nec ars
 hic excludenda, quae solertem hic se-
 quoque partim insitione, partim aliis
 ab artifice excogitatis modis præstat
 parariam, prout e *Mizaldo, Porta, Lau-*
renbergio & aliis constat. Nimirum
 cœli humiditatem fructus aliquando
 monstrosos reddere animadverti sæ-
 pius, cum primis in glandibus glandi-
 umque cupulis, quas vulgi simplicitas
 luxum

xum vestium aut ornamentorum
 iorum capitis taxare firmiter credidit,
 asus etiam non raro huc suum confert
 mbolum. Imaginationem suo mo-
 o tribuit Plantis *Helmontius tr. Tumu-*
s Pestis, quae sane non immerito
 ultum faveret horum productioni,
 si sana ratio Helmontianum explode-
 et figmentum. Pluribus haec tetigi
 peculiaribus quibusdam Exercita-
 onibus, quae aliquando lucem vide-
 unt publicam. Varias in iisdem de-
 ehendes monstrositatum partim
 agines, partim Naturae lusus. Dedit
 es cum propria observatio, tum cum
 imis celeberrimorum Virorum Sach-
 , Majoris, Fehrii & aliorum facilis
 eralitas. Te multa circa hanc ma-
 riam pariter observasse, nuper tulit
 Cursus. Ut igitur et Tua in hac re
 cto orbi communicetur industria,
 atalogum & Icones eorundem mihi
 invidias precor. In specimine
 orae Hallensis Clariss. Dn. Olearii
 vod Tuae debeo liberalitati) etiam
 ulipam, cui Monstrum nomen, inve-
 o, nominis hujus causam, & Plantae

ipfius descriptionem tua pariter mihi
 despondet humanitas. Paratos cultros
 anatomicos ab artifice, ut & acus pro
 fetaceo, data occasione transmittam
 pretiumque significa: Transmittam
 illud proxima occasione, & si recipro
 cis officiis hanc Tuam facilitatem re
 dimere poterō, femper paratus appa
 rebo. Nobiliss. T. Dn. Parenti multam
 Salutem! Vale Fautorum optime, mi
 hique in posterum favere perge. Chem
 nicii, d. 21. Jun. 1668.

EPISTOLA XXI.
 SALVE ACADEMICUM

D. Joh. Michael Fehr

et

D. Elias Schmidt.

L. C. F. Garmanno

WINFURTO

CHEMNICIUM

S. P.

ET si nulla haecenus vel familiaritas
 vel literarum commercium inter
 nos intercesserit, attamen crebrior
 praeclari nominis Tui fama, prae
 fertim

ertim autem honorifica recom-
 mendatio Excell. Phosphori nostri, &
 eruditissima dissertatio de partu gemel-
 o, Collegio nostro ascripta, tantum
 fecere & profecere, ut post debitam
 & bene meritam de dedicatione hac
 gratiarum actionem, ad Consortium
 nostrum Te praesentibus invitare non
 dubitaverimus, quo nomine etiam
 ALVE NOSTRUM ACADEMICUM
 (in quo instituti hujus occasio, ratio, in-
 itatio solennis, Legesque fufius con-
 inentur) ad Tuam Exc. transmittimus
 & petimus, ut invitationi huic nostrae
 tam honestae, Tuaque Exc. ut putamus,
 dignissimae, assensum haud gravatim
 praebere velis, quem proximae re-
 sponditoriae literae declaraturum omni-
 no speramus. Fuere autem jam dudum
 Castor & Pollux fratres gemelli, & for-
 tissimi Argonautarum Heroes, hodie-
 ve splendidissima firmamenti lumina.
 Cum itaque tantum laborem de gemel-
 is aggredi, Tibi grave non fuerit,
 itaque jure bene merito alterutrum
 eorum nominum pro agnomine &
 praemio in Collegio nostro feres, utrum

autem libuerit , & ea omnia, quæ in
 Lege 14. continentur (cum Exemplari-
 bus aliquot Dissertationis dedicatae)
 ex proximis T. E. literis certiores red-
 diti, Albo & Archivo nostro inferemus.
 Accipe, Vir Excell. hasce hilari fronte.
 Nobisque bene & optime fave!

Svinf. d. 22. Jun. 1668.

Nobilis & Clariss. Vir.

Jucundissima nobis accidit animi tui
 in Collegium nostrum propensio,
 quam non tam privatis ad Sachsum,
 Phosphorum nostrum literis , quam
 publica tua de Gemellis disputatione
 abunde declarasti. Geminas Tibi pro
 Gemellis debemus & habemus gratias.
 Disputationem ipsam, quam nondum
 vidimus , ut in Archivo reponetur,
 quaeso mitte, & quam primum respon-
 de , electio datur tum in materia ela-
 boranda , tum in agnomine capiendo.
 Est enim in Vicinia Tua Vir quidam
 Clarissimus, qui itidem nomen suum
 Albo nostro inscribendum desiderat,
 quem Exc. T. fratrem seu Gemellum
 uno eodemque tempore Academiae

N. C.

N. C. adscriptum civem simul agno-
 scimus, de amborum mutua & in uni-
 versos benevolentia nihil quidquam
 dubitantes. Nihil, me iudice, homine
 dignius, quam de omnibus bene me-
 reri velle, & nostra est cynosura. Vale,
 clariss. Vir, & festinanti calamo atque
 ex malo hypochondriaco trepidanti
 manui ignosce, Svinf. ut supra.

Joh. Mich. Fehr, D.

Acad. N. C. Præses.

Effurto Mulhusam vocatus Dn.
 Kraba, Cephalus, inter vacua ibi
 eodem reliquit. Sic D. Krantz
 Archiater Comitum Hanoviensis
 super obiit, & Physicatus Sal-
 zlandensis vacare dicitur.

EPISTOLA XXII.

PAUCA DE SERICO ME-
 TEORICO SEU MONSTROSO.

D. Joh. Michael Fehr

L. C. F. Garmanno

WVINFURTO MARTISBURGUM.

Salutem.

Brevitatem literarum in prioribus
 excu-

excusavi, nec adhuc dum convalui, quod hiulca scriptio manusque tremula loquuntur. Gaudeo, mihi crede, & pariter doleo super literas, quas die 25. Maji sesamo amoris & papavere benevolentiae sparsas ad me dedisti, vidiqve ex addita disputatione Genium Tuum generosum, maecte ita virtute!

Doleo a, & animitus quidem, quod nec literae, nec disputatio ista de Gemellis, cujus non semel apud me mentionem fecit Nobilis. noster Phosphorus, per tantum temporis spatium ad nos non sit delata, Aurigae eqvos curant, non literas, homines in Boeotia nati, morositatem istam in respondendi officio quaeso nobis ne tribue, praefertim mihi, qui alienissimus sum ab ejusmodi insulso more, quod omnibus nostris Collegis notissimum. D. Bau-schius ob *εὐδυνασίαν* excusatissimus est. Quod nugis meis tribuis aliquid momenti, id ex abundantia amoris profectum esse puto, hoc tamen sincere Tibi promitto, in regno vegetabili versatissimo, si quid e provincia & territorio nostro lucubrationibus Tuis accedere

edere posset , id liberrime exposcas,
 παδδύναμιν providebo , sed mittenda
 prius erit quaedam tractatus Tui de
 monstrosis Plantis sciagraphia & titu-
 lus , & de quibus in prioribus nostris
 mentio facta est occasione nundinarum
 Naumburg. Responde quam primum,
 & si non alia datur occasio , responso-
 rias Noribergam mitte per tabellarium
 Lips. ad hospitem publicum zum rothen
 Rößlein/ exinde Swinfurtum certissi-
 me deferuntur. Indica quoque tem-
 pus accessus Tui ad Chemnicensem
 Physicatum, quem Tibi felicisf. com-
 precor , eaque cum primis de causa,
 quod uberrimus Tibi in regno vege-
 tabili ex voto exspatiandi campus detur,
 sed, ut finem faciam , ne Martisburgo
 excedas precor , priusquam de serico
 vestro monstroso, cujus in Hiera mea
 mentionem feci, me certiozem feceris,
 aut unum & alterum filum, si quod sup-
 petat, cum Eruditorum iudicio miseris;
 in Chinae regno pasim illud in arbo-
 ribus ita suspensum reperiri constat, sed
 vale & fave

ὡς τάχις Swinf. 4. Jul. 1668.

EPISTO-

EPISTOLA XXIII.

SUCCUS PANCREATICUS,
HYPOCHONDRIACI CURA,
CADUCUS UTERI, ET
LEPRA.

D. Joh. Theodoro Schenkio

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

JENAM.

S. P. D.

GRatissimae mihi fuere literae
Tuae, infusam Tibi a clementio-
ri fidere humanitatem affatim spiran-
tes, nec minus gratae illis adjunctae
dissertationes, antiquum suum Jenam
vestram adhuc obtinere liquido testan-
tes. Vellem aeqve facilis mihi suppe-
teret facultas reciproco munere Tuam
in hac re exhilarare facilitatem, sed illud
praesens quidem denegat, quod futura
forsan dabit dies. Interea quod rem
acceptam spe redimere cogor, aegro
non feres animo. Quae de succo
Pancreatico scribis, oppido placent, fa-
cileqve

fileqve assensum meum reportas, quan-
 do non idcirco felicius morbos curari
 offeris. Interea melancholiam vete-
 rum huic germanam esse nullus dubito,
 earumqve referre existimo, five succus
 pancreaticus vocetur, seu melancholia
 a liene fluctuans. Fusius hoc argu-
 mentum explicabit desiderata Tua hi-
 storia humorum specialis, quam ne
 multos premas in annos, vel ipsa salus
 requirere videtur. Chirurgi Filius ad
 nos delatus, hypochondriaca immen-
 sum fatigabatur flatulentia, cui incerto
 vagabundo insultu febris erat a late-
 re. In consilium vocatus, lenioribus
 peritivis & spleneticis, ad monitum
 tuum, huic malo ibam obviam, a-
 morum usu flatus quidem remiserunt,
 febris tamen interea vires fere omni-
 tuit vigore. Propinavi proinde ipsi
 pulverem meum Anonymum, non
 videm pretio, virtute tamen etiam
 febrifugo Peruviano facile anteponen-
 dam, a cujus prima sumtione febris non
 amplius apparuit. Materia igitur
 fermentans hoc modo praecipitata,
 purgationem poscebat, quam etiam
 sequente

feqvente die propinavi , a qua novie
 expurgata alvo flatus & febris cessa
 runt, divinaque Clementia intra decem
 dium restitutus, haectenus nec morbum
 nec molestiam sensit , valetque ad vo
 tum. Interea diaetae observationem
 ipsi commendo , rapisque ut crebrius
 in cibo uteretur, svasi huic & aliis, be
 neque res cesit, ut non sine causa in
 quartana has commendet *Giselerus* &
 alii, imo solo harum decocto eandem
 integre sanari scribant. Illa, cui etiam
 in lecto decumbenti uteri caducus mo
 lestiam parabat gressumque figere
 firmum inhibebat, etiam, DEO soli fi
 laus, valet optime , nullaque amplius
 tentatur calamitate, ut ut aliquot anno
 huic obnoxia fuerit eqvuleo. Injuncti
 ones uterinas recusabat, inde ab uteri
 norum & Cephalicorum interno usu
 praemisfis universalibus , convaluit
 Cumprimis Aqvae Cephalico uterinae
 ex speciebus consvetis & Gelatina Cra
 nii humani & unguiae Alcis se multum
 debere asserit. Excusso morbo dolor
 scorbuticus (nec enim ab hoc erat
 libera) pedes irritabat , qui exhibitis
 sudoriferis

odoriferis antiscorbuticis, cucurbitulis
 emum & fomentationibus etiam ces-
 vit. Jam sub cura mea puella est
 profusa quatuor annorum. Tres annos
 rannidem hanc sustinuit, in ipsum
 riam membrorum incrementum fae-
 ientem, cum statura vix infantem duo-
 am superet, &, quod notabile, vix
 uo aut tria verba proferre valeat.
 urare hanc ante me tentavit Practi-
 as quidam in vicinia non incelebris,
 od quia potiones ex lignis ad uncias
 liquot una vice propinandas praescri-
 fit, nec corpus tenellum eas admisit
 nec tulit. Invitus hunc suscepi, facto-
 rius prognostico, laborem, memor il-
 us, desperatos non esse tangendos.
 atris tamen viri optimi preces & can-
 or, ut aliqua saltem tentarem, me ad-
 gere. Observavi purgationes & cly-
 eres quamvis fortiores, nihil expur-
 are vitiosi humoris, imo vix alvum
 covere: diuretica vero multum prae-
 urunt & diaphoretica. Juscula loco
 mmunis salis, aperientibus & san-
 inem purgantibus condire jubeo,
 ircuitus & Tincturas tales etiam potui
 H admisceo.

admisceo. Magist. Carn. Serpent. Cochlear. & Sal. viperar. singulis fere diebus utitur, spemq; aliquam reconvallescentiae quidem concepere parentes ego vero adhuc in bivio haereo. Spiritum Sangvinis humani & Sal viperar & CC. volatile Hydrae huic libenter opponerem, sed nec in nostra, nec Lipsiensibus nec Dresdensibus prostant Pharmacopœis. Quod si forsan Tib. aut Illustri Rolfinkio hujus sit copia, aut alia contra fonticum hunc morbum in usu Pharmaca, addito pretio communica quaeso, successu ita in cura ferente, & vestrum consilium publico nobilitabo praeconio. Schrekus Vester apud nos fuit, jamque metallicas ad infodinas. Si quae apud Vos occurrunt curiosa, curiosique in lucem protrudantur discursus, precor iisdem in posterum appetitui meo satisfacere pergas. Vale Vir Nobilis.

Chemnicii, d. 9. Sept. 1668.

EPISTOLA XXIV.

IN PRÆCEPTOREM PIETAS.
VACUUM. SPIRITUS MUNDI.

Dn. M. Joh. Cammerhofio

L. C. F. Garmann

HEMNICIO MAGDEBURGUM.
S. P. D.

Erio adhuc irascor occasione, nimirum aeqve aurigae festinationi, quae me desideratae Tuae subtraxit non ita pridem praesentiae. Annus est, & quod transcurrit, ubi per horulam Magdeburgi exspirans Brandeburgum pergerem, Te tuum Praeceptorum quondam optime, visere decreveram. Dum vero fores pulsos, dum tuam requiro humanitatem, nec mihi, nec aliis domi es. Subduerat Te scilicet mihi officii Tui ratio, incredibilis informandae juventuti curata solertia. Non multum tunc urgebar hac incommoditate, quia subditum, quod tunc denegabatur, me secuturum spe lactabar. Inanis tamen haec fuit & cassa, quia per aliam
 H 2 viam

viam relegerat iter inconstans auriga
 saepius ab eo tempore Tui gratam fov
 memoriam, sanctaque ad gratitudini
 aram pro Tua incolumitate deposu
 vota. Dum vero iter ad Brandebur
 genses vocatus Physicus resumero
 gestio, nomine Senatus Chemnicensi
 a Syndico Sparta mihi defertur non
 contemnenda, quam ut amplexus sum
 de ulteriori ad vos itinere spe protinus
 excidi. Quocirca ne omnem Tu
 memoriam animo me exuisse meo
 credas, literario commercio in poster
 rum oralem affatum supplere constitui
 Hoc ut facerem, aures ipsa vellica
 gratitudo, urget pietas. Quod enim
 non tantum felici fidere studiorum ha
 etenus emensus sum oceanum, sed &
 proximo meo juxta concessum a Deo
 T. O. M. talentum in servio, id un
 secundum DEUM debeo Cammerho
 fio, Didacticorum facile Principi, cujus
 famam & fortunam perpetua ut respi
 ciat gratia summus Arbiter, cordiciter
 voveo, voveamque dum vivam. In
 terea, ut gratam Tui Garmanni serve
 memoriam, in Inauguralem discursum

ipsa natum arena , cum paucis fe-
 ivitati meae nuptiali dicatis carmini-
 us. Addidissim & alia specimina
 academica, si vel unum eorundem e-
 exemplar superfuisset. Prodibunt ea ad
 auctorum & Typographi instantiam,
 circa nundinas Paschales, duplo auctio-
 , cum aliis curiosis commentariolis,
 que tunc redhostimenti loco pariter
 me expectabis. Interim quid apud
 os agatur , & an quaedam etiam de
 methodo in arte nostra Te digna exco-
 taveris, hac occasione scire desidero.
 in Nob. *Otto* vester *Göricius* adhuc lu-
 um usurpet , quidque novi moliatur
 Mechanicis Vir celeberrimus, ne me
 lles. Celebrem hunc reddidit in-
 strumentum pro declarando vacuo,
 quod delinearunt *Schottus* & *Haupt-*
mannus. Ante hunc idem volvere
 kum e modernis *Drebbelius*, *Fluddus*
Pater Valerianus M. quem publica
 Tertatione refutavit *Chytraeus*. Visu
 percipi in Aere docuit *Borellus*.
 mechanicis experimentis id etiam pro-
 re conatur *Helmont*. Spiritum mun-
 ex Aere peculiari instrumento
 H 3 praedictum

praedictum Dn. *Góricium* extraher
 juxtim fama fert. Tentavit id haectenu
 & Hallis Saxonum Dn. *D. Nietneru*
 medicamentumque confortativum ex
 inde paravit, quod tamen depraedicata
 haectenus minime praestitit virtutes
 Talis mundi Spiritus an detur, adhu
 dubito, vereorqve, ne tales pro Junon
 nubem exosculentur. Similes hos dix
 in discursu meo *de Gemellis* & *part*
numerofiore, illis apud Plinium, qui
 cineribus Phœnicis medicamenta com
 ponebant. Sed haec Tu me melius
 eo quopolles mentis acumine enuclear
 vales, quid sentias igitur rescribas, &
 quae alia curiosa possideas, ea mihi n
 invideas. Vale. Chemnicii, Calenc
 Sept. 1668.

EPISTOLA XXV.
 INFULÆ DOCTORALIS
 GRATULATIO.

L. Christophoro Ernesto
 Stempelio

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO ANNÆBERGAM
 S. P.

EGo vero libenter audivi a Clariss
 Naevio

Maevio, Apollinis nostri erga Te affectum, utpote cui placuit brabea brabeis accumulare, dignaque Te tandem purpura coruscantem nobis sistere, fortiter haecenus excoluisti artem nostram ac gnaviter, Oceanura nostrum tandem tranasti feliciter. Servasti res, civiumque Proceres, quid restat speratur? Corona, non querna, prouelim dabitur.

Civem fervanti querna Corona, sed aurea, cuius partem ipse aureus Apollinis tripus sibi vendicat. Aesculapius haecenus Tibi ante oculos, qui

Acutum modo sustinet Draconem:

Nodosum modo sustinet bacillum:

Vernantem modo sustinet Chelydrum:

Gallinae modo sustinet maritum.

Animarunt Te dicta Aesculapio nostro addita hieroglyphica, ut evaderes talis, qualis mox pronunciaberis. Instar Draconis acumine artis nostrae lustrasti nodica: tricas ejusdem ut enodares improba sedulitate, nodosus Tibi dictavit bacillus: ut pristino vigori restitueres corpora Morbonae mancipata,

serpens autor fuit ; ut vigilanter Chy-
 miae excuteres arcana,

Lucis nuncius, & strepente cantu

Noctis inducias obire natus

Gallus Te docuit. Non illos secutus
 es, qui laciniam purpurae assuunt no-
 strae empirico conamine, anicularum
 superstitionibus dudum misisti repudi-
 um. Vera methodus medendi mercu-
 rialis instar statuae Tibi fuit, rationique
 juncta experientia.

Bonis igitur avibus cape , quod
 mereris, & in posterum de arte nostra
 bene mereri perge. Ita Artis Antistites,
 ita Patria, ita Tui lætabuntur. Addo
 & mea vota , prout praesenti variis
 circumventus negotiis inconcinno , a
 bona tamen mente profecto carmine
 testari volui. Quod ut pro Tua Huma-
 nitate & amica in me propensione bene
 consulas, opto. Vale interim, mihi que
 in posterum favere perge.

Chemnicii, d. 9. Sept. 1668.

EPISTOLA XXVI.

ALVE ACADEMICUM REI-
TERATUM.

D. Philipp-Jacob-Sachsus

L. C. F. Garmanno

BRATISLAVIA CHEMNICIUM.

S. P.

Cum ante aliquot menses per Mer-
Catores Schneebergenses E. T.
 Chemnicio literas accepissem, maximo
 perfundebar gaudio, quod singulis no-
 ris nundinis, quater nimirum ad
 minimum per annum E. T. eruditissimo
 terarum commercio frui liceret.
 Quare abeuntibus Schneebergensibus
 comitem adjunxeram responforiam &
 e felici E. T. conditione gratulatoriam,
 quae ex concessa mihi a spectabili
 Curiosorum Collegio E. T. pro meritis
 numerum & Societatem Curiosorum
 acciperet. Vereor autem, ne in terre-
 stri itinere per incuriam Vestratium
 naufragium fecerint, cum his nundinis
 nullae ab E. T. remearint responforiae.

H 5

Quare

Quare adhuc hac vice tritam repeto
 semitam Schneebergam versus , non
 desistam tamen his nundinis Lipsiensi-
 bus, Lipsiensem quoque tentare viam
 Chemnicium versus, ut eo certius E. T.
 aditum assequantur literae. Quare si
 priores E. T. museum intraverint,
 repeto priorem meam cantilenam, ut
 E. T. non dedignetur Choro Curioso-
 rum associari, ex ungvibus enim, diversis
 aliquot scriptis editis, sat cognovimus
 robur Leonis , & ex accessu E. T. &
 aliorum Eruditorum Virorum, majora
 in dies incrementa sibi pollicetur Col-
 legium , praecipue si in posterum Ma-
 gnatum succedat munificentia & favor,
 quem ab Electore Moguntino Collega
 noster Exc. D. Petri dedicando Carduum
 sanctum impetrari, ego vero ex Aula
 Caesarea splendores quosdam Collegio
 me impetraturum confidimus. Plura
 in proximis literis. Vale Vir Excell.
 & proxima occasione mentis recessus
 explica.

Uratislav. 23. Sept. 1668.

EPISTOLA XXVII.

PRO HUMANA INVITATIONE
GRATIARUM ACTIO.
MULTA DE COLLEGIO
CURIOSO.

D. Philippo Jacobo Sachſio

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

URATISLAV.

S. O.

EX osculo affectum & favorem Tu-
um, quem mellitissimis tuis literis
uper mihi iterum intimasti, dum me
on tantum Ordini Vestro ascribere
oluiſti, sed & ut idem praestarent
Excellentissimi Dnn. D. Fehrius &
Schmidius, ille Praeses, hic Adjunctus
Collegii Vestri, incitamento fuisti.
Quas vero Tibi Vir Nobiliss. referam
grates? quae officia in sinum Tuum
efundam? Collegam me vocasti, ser-
vus Tuus ero, cultorque Nobiliss. T.
Exc. perpetuus. Aegre interea fero
pati acerbitatem, quae ferias indixit
Musis tuis & mentem utilibus curis
immerſam

immerfam alio traxit. Scis fati necessitatem, & nos saepe respirare, non ut vivamus, sed suspiremus, vivere vero ut concatenatis exerceamur calamitatibus. Proinde animum in posterum his curis exue, & ad severiora & jucundiora eundem transfer, cum primis quia fel illud melle temperare voluit divina Clementia, orco destinatum filium unicum in vitam revocando. Vivat ille, ut in eo vivat Pater, vivat Pater, ut similis Patri aliquando vivat filius. Meletemata Tua *γλυκύπικρα* iis adjunxi, quae memoriam Fautorum & Amicorum apud me servant fartam tectam. Quae remittam non habeo, praeter pauca quaedam nuptiis nuperis meis dicata carmina, quae non idcirco transmitto, ac si ea aspectu Tuo digna judicarem, sed ut literarium commercium haecenus omissum tacite excusarent. Cognomen Castoris aut Pollucis propofuere Dnn. Svinfurtenses, occasione dissertationis de Gemellis, & quia his ita placuit, Pollucis elegi. Materiam publice orbi sistendam ad normam Curiosorum, dabit Pica loqvax, & divinans
 illa

da virgula Corylus. An alius Colle-
 arum forsan in his sit occupatus, data
 occasione rescribe. Sancita Ordinis
 estri placent, ut & ea, quae a Beato
 ephyro tradita Gammarologiae Tuae
 seruisti. Manca tamen ex parte, sal-
 a Dnn. Concipientium existimatione,
 ihi videntur & imperfecta. Collegi-
 m aut Academia si est, in Ordines
 quosdam eandem ad normam Collegii
 regii Anglicani distribuendam cense-
 em. Quinque vero cum primis am-
 ecterer; ita ut I. esset Botanicorum.
 II. Anatomicorum. III. Chymicorum.
 IV. Chirurgorum. V. Practicorum.
 Juniores Botanicae & Anatomicae
 scribantur classi. Chymicae aut
 chirurgicae per quinquennium, & tunc
 generandorum Practicorum inferantur
 uoro. Sic enim juniores dum per-
 omnes gradus curiositatem exercuere
 am, perfectiores evadent iis, qui
 solutis studiis Academicis unice se
 ovent Praxi. Unicuique Ordini suus
 Praeses, ad quem experimenta facta
 mittenda. Accepta experimenta aut
 roblemata curiosa aliis ejusdem Or-
 dinis

dinis examinanda ille transmittat, quae facta Directori seu Praefidi summo communicentur, ut lucem videant publicam. Ut Angli & Galli non tantum propria experimenta propalant, sed & ab aliis propalata examinant, quidque de hoc vel illo libro sentiant edicunt; ita & nos eorundem vestigia legere possemus, Germanisque pro cerebro non esse fungos liquido demonstrare. Professorii Ordinis Viri in celebrioribus Academiis Albo nostro ut inscribantur pariter annitendum sedulo, non tantum quo juniores eorundem vestigia premant, sed & ut curiosa ab hoc vel illo facta experimenta & inventa reliquis Collegis communicentur. Archiatri etiam Regum, Principum & Magnatum non exulent, an forte hac via Illustri Capite Collegium nostrum superbire possit. Nec Comites, Barones, aut Nobiles doctos & Curiosos ego excluderem cum Beato Zephyro, major eidem ut addatur autoritas. Quod si ante opera absoluta diem suam obeant Collegae, fragmenta eorundem sedulo a Praefide ejusdem Ordinis colligan-

colligantur , & summo Directori tra-
 antur, ne pereant, sed ab aliis conti-
 nentur Collegis. Edendis fragmentis
 programma Academicum de ortu, vita
 morte Authoris praefigatur , quod
 iam fieri posset , si post mortem
 authoris libri ab eo editi recudantur.
 singulis annis summo Directori trans-
 missa Problemata , Experimenta , In-
 venta, &c. ab Adjunctis in ordinem re-
 gantur, & ne hac in parte aliquid sin-
 gulare habeat Gallia aut Anglia , typis
 vulgentur, quod ut summe proficuum,
 a Academiae nostrae magnae cedet
 auctoritati. Sufficiant haec, ne limites
 epistolae excedam, & onerariam affe-
 rare videar, qui celoci regundo non
 officio. Scripsi haec, quia iussisti, quia
 soluisti, non ut leges tot Celeberrimis
 viris praescriberem , sed ut mentem
 meam ad nutum Tuum candide ex-
 pectorarem. Interpretare haec pro
 tua humanitate , & ad quaesita mea
 iudum proposita data occasione re-
 sponde. Vale interea, & me, si mere-
 or, ama.

Chemnicii, prid, Calend, Octobr, 1668.

EPISTO-

EPISTOLA XXVIII.

GRATIARUM ACTIO PRO
GRATIOSA RECEPTIONE IN
COLLEGIUM CURIOSUM.

D. Joh. Michaeli Fehrio

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO SVINFURTUM.

S. D. P.

ACcepi tandem Tuas & Nobiliss.
Dn. D. Schmidii, d. 22. Jun. ad me
datas, Calendis Augusti. Sero quidem,
nescio quo impedimento, advenere,
exoptatae tamen & desideratae, idcirco
magis gratae & acceptae. Etenim
quam non erga me immerentem spar-
gunt humanitatem? quae non insignis
favoris produnt vestigia? Collegam
me optas Tuum, Venerande Senex,
me, inquam, cui conveniret ad pedes
tuos federe, mirandaque Tua eruditi-
one mentem illustrare & exfaturare.
Solis in hoc, Phœbe noster, facem imi-
taris, quae non tantum montium ca-
cumina

amina, sed & valles & loca abjecta ra-
 orum favore illustrat. Quae mea sit
 enuitas, dudum didici, quae Tua vero
 ruditio & in Naturae arcanis expli-
 andis felicitas, Tua loqvuntur scripta,
 ut igitur inter rara meae felicitatis mo-
 umenta id merito repono, quod a
 unto Viro provocor, tamqve Nobilis
 collegii pars constituor; ita immensum
 oleo, quod literae meae jam ante an-
 um datae, una cum discursibus qui-
 usdam Academicis ad Vos non per-
 enerint. Ne igitur in hoc Tibi, Vir
 magnifice, amplius desim, discursuum
 tuae adhuc superfuere Exemplaria
 mitto, utq; quod a Tua luce splendorem
 tuis mutuare voluerim, in bonam in-
 terpreteris partem, juxta impeto. Ma-
 gnifici Dn. Bauschii tunc me latebat
 obitus, nec puto in scopulum me im-
 pegisse, dum etiam manes tanti Viri ho-
 nore profecutus sum, quem vivũ digno
 in comio mactare non potui. Quae
 e nominis electione scribitis, placent,
 si per Vos licet, Pollucis mihi sumam,
 non quasi crederem ambitiose me tale
 nomen mereri, sed ut incitamento

mihi sit, in posterum eo summo studio collimare, quo si non Phœbea face, saltem pauculis quibusdam radiis artem nostram illustrem. Cui fini ad normam Methodi Vestrae Picam & Corylum vobis, dante DEO, sistam, & futuris nundinis de miraculis mortuorum Schediasmata, de Plantis monstrosis Exercitationes, & discursum de Gemellis auctiorem, cum annexa Theoria morborum Embryonis in utero, cum aliis in lucem mittam. Tu qui in his Naturae arcanis eximie versatus es, beneficia beneficio adde, rarasque Tuas observationes cum primis circa Plantarum monstrositatem, (tales enim Te habere in Epistola ad Hesperum nostrum una cum Plantae monstrofae Icone mihi ante annum ab eodem amice communicata fateris) pro Tua Humanitate communica. Inseram easdem cum honorifica nominis Tui mentione, & candide dicam, cui mea debeam. Vale interim, Vir Magnifice, meque in posterum favoris Tui radiis exhilarare perge. Chemnicii, Calend. Octobr. 1668.

EPISTOLA

EPISTOLA XXIX.

EJUSDEM CUM PRÆCE-
DENTE ARGUMENTI. TRA-
CTATUS DE FERRO. AR-
BOR MEDULLA FERREA.

D. Eliæ Schmidio

L. C. F. Garmann

HEMNITIO SVINFURTUM.
S. D. P.

Quid hoc est, Vir Excell. quod me
tantis obruis Humanitatis radiis?
tantus primus horum fuit impetus, ut
quid reponam, quibusve officiis & ser-
vitiis immeritum hunc favorem redi-
mere possim, haeream. Verus mihi
videris Phaëton, qui feliciori nisu prae-
cipuo Poetarum doctum non solum ac-
cendit orbem, sed & doctorum admi-
ratores flammis Humanitatis Tuæ
conflammare tentas. Quae mea sit
iniquitas, probe mihi notum, quae
vero Vestra eruditio, orbi dudum pro-
flaustis. Verbo dicam: Corpora estis,
I 2 ego

ego umbra. Sidera artis spectatae
 magnitudinis, ego scintilla volans. Ut
 ut vero res meae se habeant, tamen hoc
 ipso mihi in aures infusurrare volui-
 sti, neminem doctum esse, nisi sit infimus
 humanus. Quocirca fungum pro ce-
 rebro gestarem, si hanc Vestram non
 grata mente agnoscerem & exoscularem
 Humanitatem. Scio corporis nostri
 partes se ipsas nobilitate & excellentia
 vincere, in communem tamen totius
 conspirare utilitatem. Dum igitur me
 tanquam ignobile membrum nobilissi-
 mo Vestro Ordini adungere voluistis,
 idem Vobis animus, eadem fuit inten-
 tio. Collegam me vocastis, servus
 ero Vester & humillimus cliens. In-
 terim Exemplaria desideratae Dissen-
 sationis juxta transmittito, & Carmina
 nuptiis meis dicata, ut eadem moram
 in respondendo tacite excusent. Tuum
 de ferro Tractatum non vidi, Te tamen
 in alma Lipsiensi sub praesidio Dn. D.
 Michaelis de ferro disputationem habu-
 isse comperi. Auxisti sine dubio ean-
 dem nobilibus observationibus & ex-
 perimentis. An etiam in eodem te-
 tigeris

geris historiam illius arboris , quae
 iste *Petro Servio tr. de unguent. ar-*
am. medulla gaudet ferrea, cujus eti-
 am mentionē feci, in *sect. 1. Exerc. 1. §. 3.*

Plantis monstrosis quem tractatum
 turis nundinis, DEO dante, in lucem
 littere decrevi , scire aveo. Tu, si
 quaedam de hac forsan concepisti, pro-
 mis literis indicabis, carmenque isti
 operi praefigendum, ut & nomina Dnn.
 collegarum , qui post editum *Salve*
academicum Vestro Ordini dedere sa-
 cramenta , adjunges. Interea quem
 tibi amicum elegisti, favore Tuo in-
 posterum prosequere , coeptumque
 commercium literarium promovere
 cœnue perge.

Chemnicii, Calend. Octobr. 1668.

EPISTOLA XXX.

E CARDUO SANCTO.

Georgio Christophoro Petri

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

ERFURTUM.

S. P. D.

TE vero salutare, & humanitatem
 I 3 tuam

tuam compellare, si vel nulla alia causa urgeret, urgent autem plurimae, Academiae nostrae Curiosae laudabile institutum esset, quae me Vestro ordini ascripsit, adeoque T. Excell. data occasione alloqui tacite non ita pridem iussit. Nec Nobilissimus Phosphorus noster hic excludendus, utpote qui in nuperis ad me datis Cardui Tui Curiosi mox edendi mentionem fecit. Egregium sane factum, quod etiam naturam in abjectis magnam curiosa demonstrabit indagazione. Magnam hactenus reportarunt gratiam, qui orbem erudito dedere lilia mixta rosis, majorem sane mereberis, Vir Nobiliss. qui in re abjecta divinitatem quaeris & invenis. Rem nobilem laudare, uniuscujusvis est, ignobilem vero nobilitate donare nullius, nisi Tui, Tuique similium. Spinas istas & tribulos maledictionis ob praevaricationem creaturae etiam benedicti quid in sinu fovere, Te duce novimus. Merentur inde vere nomen benedicti cardui, & inter medicamenta manus Deorum dicta locum merebuntur. Quid vero
de

spinis & tribulis istis Paracelsicis & Helmontianis microcosmo fatalibus? Discussisti forsan pro ingenii Tui aemine in praefato Tuo tractatu hoc gumentum, spinosaque eorundem vixisti problemata. Quid pariter de steis in lacteo Carduo fluminibus intias, curve lactescentes plantae foliis lacteo non monstrent colore, non steis contra albescant sine dubio eodem dilucidasti. Deprehendi in Carduo aliquando varios Naturae lusus, sicut in spinis destitutum reliquis spinosis, caput circa radicem floridum, humeroque simul insigniter in summitate luxuriantia & connata capita. An propter signaturam Pleuritidi medetur Carduus, vix persuadeor, quia falsum & fere ridiculum ab hoc quod demitur effectu iudicium esse, ipsa experientia edocti monstrarunt Senertus, Helmontius & alii. Si propter naturam Pleurae puncturae medetur Carduus, cur non & capitis, pedum brachiorumque puncturas similiter proflicet. Si Carduus Mariae antipleuriticum, eodem modo id praestat, quo Enderia

divia, lactuca, & reliqua refrigerantia
 inflammationem & sanguinis acidita-
 tem temperando & private quasi
 praecipitando. Sed cur his immoror,
 non ut Te moneam aut doceam, sed
 ut te Doctorem in his curiositatibus
 in posterum habeam, & sequar. Tu pro
 Tua Humanitate haec interpretare, me-
 que celeberrimi nominis Tui cultor-
 em clientibus tuis annumera. Car-
 duus Tuus ne a me insalutatus lucem
 videat, sequens adjunxi Epigramma,
 sique meis de Plantis monstrosis, &
 mortuorum miraculis exercitationibus
 futuris nundinis, Deo dante, prodi-
 turis, Epigrammata pariter praefige-
 re vellet T. E. rem sane mihi gratis-
 simam praestaret. Literas cum Epi-
 grammatibus ad me deferri curabit
 Dn. Christianus Kircherus Bibliopola
 Lipsiensis. Vale.

Chemnicii, d. 25. Octobr. 1668.

In Carduum Curiosum
 Dn. D. PETRI.

Cardue, spinosis qui turges undique
 cristis,
 Cardue, tristis agris, tristior Agricolaë.
 Te

Te ne juvat post hac benedicti sumere
nomen,

Atque ^{θεῶν χεῖρας} manus dias inter habere lo-
cum.

Te veniente, fugit Pleuritis & ipsa Phlo-
gosis,

Febrilisque horror, te veniente, fugit.
Obstructos referas renes, quo falsa ca-
nales

Flumina transmittant, Cardue sancte,
facis.

Cardue, terribilem te dixerat haecenus
omnis,

PETRI, qui sanctum redderet, unus
erat.

ZOILO sanam mentem!

si pro more tuo rodere carduum

PETRI Te juvet hunc, Zoile, cogites,
praeter torvum asinum & Cyprigenae
gravem

porcum, nullum animal rodere Car-
dium.

EPISTOLA XXXI.
DE MACULIS SCORBUTI,
ET PEDICULIS IN CADAVERE.

D. Valentino Andreae Mollen-
broccio

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO HALAM SAXON.
S. O.

AB eo tempore , quo scripta Tua
cedro dignissima, cum primis au-
reum de Varistractatum videre mihi
contigit , non tantum semper magni
Te aestimavi, sed & literario Tecum
frui possem commercio, serio optavi.
Calamum vero officiosum quoties ar-
ripui , toties ejus fervorem repressit
mea tenuitas, & defecata Tua eruditio.
Jam dum novus Academiae vestrae
audio Collega, Magnif. & Nobilif. Dn.
Fehrio, Schmidio, Sachfio & Majore
me perhumaniter invitantibus, fron-
tem tandem deponere, excussoque o-
mni rubore, in conspectum tuum ve-
nire decrevi. Quod ut facerem cum-
pri-

rimis Humanitas Tua flagitavit & in-
 gnis experientia, ob quam Gallum
 tibi quilibet mactare, & debitum cul-
 am tanquam Æsculapio nostro defer-
 re debet. Id dum parare gestio, com-
 mode mihi jam succurrit illa in prae-
 cato Tuo tractatu *c. 3. p. 14. §. 12.* historia
 e Studiofo illo Lipsiensi Hempelio,
 cui demum post mortem maculae scor-
 buticae per totum corpus erupere.
 tum igitur illa eruptio non inmerito mi-
 culis mortuorum annumeretur, &
 ego lapidem istum jam volvam, quae
 ejus eruptionis sit causa, non vana me-
 net sollicitudo. Maculas istas sanguinis
 scorbutici esse progeniem in confesso
 est omnibus, quod vero erumpant, na-
 turae bonitas & robur, & materiae fa-
 ctur turgescencia. Qua contingente e
 majoribus ad minores venas, & ex his
 in capillares detruso humore oscula
 in mundem aperiuntur, & talibus stig-
 matibus defoedatur cutis. In cadavere
 vero dum conspiciuntur, causae prae-
 cetae locum habere minime videntur.
 Resunt Spiritus impetum facientes, na-
 turae illud robur, cessatque maximam
 par-

partem humoris fermentatio. Calorem praeternaturalem allegas, Vir Nobiliss. sed an hic post mortem maneat in corpore spiritibus vacuo, haereo, & ut ut hic detur, cur fortius agat expellendo in demortuo, quam in vivente, causam scire vellem. Ego dum partes suas liquit anima, ultimum Naturae conatum hanc expulsionem promovisse dicerem. Ita videmus in Epilepsia & Apoplexia extinctis dorsum nigricantibus & cœruleis tinctum maculis, in hysterica passione sublatis idem advertit *Helmontius*: veneno exanimati pariter maculas aliquot monstrare, & peste defunctos bubones exclusisse, observationes referunt. Unde vero ista antea non visorum animalculorum in eodem studio turba? Laudat quidem *Heinsii* svada festiva *Orat. 36. p. m. 598.* horum fidelitatem, dum hominis comites fidi ac perpetui eum in crucem usque sequuntur, hospitem tamen suum moriturum cum videant, agminatim cedunt, unde ariolos nonnulli & divinos, ut jocatur, autumant. Ubi vero delituerit invisâ illa caterva vivi hospes comesque

que corporis, non ita patet. In poris
 corporis aut sub cute illam potuisse hae-
 rere, Phtiriasis docet. An in instanti e-
 materia antea praeparata vi istius calo-
 ris praeternaturalis in corpore relictis,
 generari potuerit, tu me melius doce-
 re potes. Proinde ne prima mea E-
 pistola stomachum Tibi moveat, & li-
 mites destinatos excedat, pausam cala-
 mo impero, utque haec e curioso pro-
 lecta animo bene consulas, Humanita-
 tem Tuam sollicito. Si plures miracu-
 lorum in mortuis a Te observatorum
 historias tua Tibi suggerit experientia,
 eas mihi pro laudabili nostrae Acade-
 miae instituto juxtim communica.
 Allegabo illas non sine honorifica no-
 minis Tui mentione, & facilitatem Tu-
 am doctae consecrabo posteritati. Pro-
 hibunt praedicta de miraculis mortuo-
 rum Schediasmata, ut et de Plantis mon-
 trofis exercitationes, futuris nundinis,
 quibus si Epigrammate majorem conci-
 care velles auctoritatem, magnum favo-
 ris Tui documentum putarem. Interea
 vale, sique responforiis has dignari for-
 te animi sedet sententia, eas Bibliopo-
 lae

dae Lipsiensi Dn. Christiano Kirchnero
transmitte. Chemnicii, 13. Octobr.
1668.

EPISTOLA XXXII.
MACULARUM SCORBUTI-
CARUM IN CADAVERE
CAUSÆ, UNDE PEDI-
CULI.

D. Valentinus Andreas Mollen-
broccius

L. C. F. Garmanno

HAL. SAXON. CHEMNITIVM.

P. S.

Literae tuae mihi admodum gratae
fuere, tum quod sincerum in me
affectum ac amicitiam beneficio lite-
rarii commercii ineundam, tum quod
Te Naturae Curiosorum Collegam fa-
ctum esse, testarentur. Gratulor & mi-
hi et toti Collegio de hoc amico et col-
lega. Laudem mereris, quod doctissi-
ma Tua scripta de miraculis mortuo-
rum et plantis monstrosis bono publi-
co et collegii nostri incremento in lu-
cem

rem edere pares. Versus praesentes
 rudi Minerva elaboratos, ut aeqvo ani-
 mo accipias, meque etiam Tuis erudi-
 tis, cum brevi, cum DEO, tractatus
 meus de Varis longe auctior & emen-
 datior proditurus sit, atque aliis ad ar-
 gumentum hujus rei facientibus a Te
 observatis, bees, commerciumque li-
 terarium inter nos matures & continu-
 es, est quod rogo.

Ad quaestionem propositam: Unde
 scilicet maculae & pediculi in Heinpe-
 lio, cujus in jam nominato tractatu
 p. 14. mentionem feci, post mortem
 provenerint? Respondeo: Rarum non
 esse, maculas Scorbuticas post mortem
 efflorescere, sicut id ex *Sennerti lib. 3.*
Med. Pract. part. 3. sect. 2. c. 4. p. 576.
& Gr. Hörst. de Scorbuto Sect. 2. §. 5. p.
m. 226. patet. Causam harum protru-
 sionis, in virtutem caloris praeterna-
 turalis post mortem adhuc superstitis,
 non autem naturalis, utpote qui cum
 anima abiit, transtuli. Per calorem
 praeternaturalem vero intelligo pu-
 tredinalem, qui, ut experientia con-
 stat, aliquando tantus est, ut aegrotan-
 tium

tium corpora, humum gelidissimam aut frigidissima marmora excalefaciant, imo post mortem calidiora sint ac fuerint in vita, nam luxurians putredine sanguis, turgentesque humores, calore naturali, cujus dominio subjecti erant, extincto, sui juris facti, ebulliunt, ac impetu, quocumque libet, facto, erumpunt, unde cadaverum maculae, livores, rubores, stigmata & cruentationes contingunt, atque Nicolai puero apud Hippocr. l. 5. Epidem. text. 85. posteriora rubra sunt facta, eandemque ob causam sine dubio uxoris meae Aviae ante aliquot annos post mortem tubercula instar milii Solis in toto corpore apparuerunt, idque praecipue in cadaveribus scorbuticorum ob salium sylvestrium & inter se contrariorum in ipsorum sanguine abundantium ebullitionem et pugnam, qualem quoque in praeparatione tartari vitriolati videmus, haud difficulter fieri potest. Nec harum macularum propulsio naturae robori semper, sed non raro materiae copiae imponenda est.

Pediculos in sanguine ob nimiam
ejus

ejus corruptionem genitos, ex poris
 cutis agminatim excurrentes, cadaver,
 denegata sanguinis dulcedine, pro mo-
 re suo deserturos, ob ingratos tetros &
 malignos ex cadavere tali exhalantes
 vapores, inanimes quasi ac debilitatos,
 ulterius progredi non valuisse, atque
 ita ibidem detentos fuisse, autumo.
 Putredo & fermentatio verminosa *Kir-*
cheri, si locum haberet, lucem huic rei
 adderet. Hic filum propter angusti-
 um temporis, quae & tardae responsi-
 onis causa est, abrumpere cogor. Vale
 cum Tuis feliciter, & ut cœpisti, fave-
 re perge.

Quae scriptitas MIRACULA,
 GARMANNE, Vir CLARISSIME?

AN MORTUORUM ventilas
 MIRACULA? an viventium?

DEMORTUORUM scriptitas.

Quid est? quid hoc rei novae?

Num Mortui MIRACULA

Post fata possunt edere?

Possunt & edunt saepius.

Ergo tuis dignissima

sunt ventilationibus

Doctissimis MIRACULA

K

Demor-

Demortuorum singula,
 Fac ut brevi MIRACULA
 Tua videam, videre quae
 Congestio quem maxime.
 Si sic opus totum Viris
 Aliis placet doctissimis,
 Sicut mihi rarissimi
 Inventio placet thematis,
 Vere feres CLARISSIMI
 Titulum Viri & DOCTISSIMI,
 Merces erit, quae dignior,
 Olympicam quam si feras
 Palmam celebri in Graecia,

d. 4. Decembr. 1668.

Halis Saxon. deproperat

VALENTINUS ANDREAS

MOLLENBROCCIUS D.

Med. ib. Ordinar. Academ.

Curiosor. Pegasus,

EPISTOLA XXXIII.

VARIA DE SERICO.

D. Joh. Michaeli Fehrio

L. C. F. Garmani

CHEMNICIO

SVINFURTUM.

S. D. P.

Tuas 4. Julii ad me datas 10. Octobr.
 demum

Hemum accepi, constantemque Tuum
 in me affectum laetus exinde perspexi.
 Dolui vero animitus juxtim, valetudi-
 nis Tuæ quæ persentiscis incommo-
 bla: Faxit, ut dexteriori fruaris prope-
 diem, divina Clementia. Quod de ac-
 cessu meo ad Physicatum Chemnicen-
 tem scribis, ille factus est Calendis Maji
 anni nuper elapsi, quod Excellentiss.
 Schmidio, quem amice saluto, literis
 nuperis ad Magn. V. & illum datis, in-
 timavi. De Serici illius monstrofi ve-
 ritate, non est quod amplius dubites.
 Ipse fila illa in Aulam Martisburgensem
 delata vidi, horum unum adhuc asser-
 vat Halis Saxonum amicus meus Dn.
 D. Augustus Schaefferus. Quia tum
 temporis extra Patriam versabar, ho-
 rum possessione excidi, ut idcirco Tibi
 hac in parte, quod doleo, satisfacere
 nequeam. Possidere etiam dicitur ho-
 rum aliquot Numburgi Excell. Dn. D.
 Eringius, a cujus facilitate si unum at-
 que alterum impetrare poterò, prope-
 diem transmittam. Historiam hujus
 sexuit quidam Lipsiae, prodigiorum
 alium sedulus compilator *M. Johannes*

Praetorius. Judicium alicujus Viri docti non vidi, praeter Dissertationem Physicam de Filis Meteoricis (ita vocat pulchre D. Virginis fila) quam sub Praesidio *M. Sebastiani Kirchmajeri Wittebergae* d. 9. Maji anno 1656. habuit *Bernhardus Barnstorff Rostochiensis.* In fine hujus Dissertationis mentionem hujus Serici facit, nilque monstri ejusdem productionem alere afferit, praeter solam firmitudinem, quae paulo fuit insolentior, colorem caeruleum dedere nebulae mixtae, exhalationes eodem colore tinctae, firmitatem & longitudinem exhalationum copia & spissitudo. Monstrat id exacte materia in intestinis Bombycum apparens, e qua Sericum conficiunt. Ipse tum temporis raritate hujus prodigii motus, exercitatiunculam de Serico hoc horis succisivis conscripsi, & variis novis de bombycibus & araneis observationibus hoc argumentum illustravi. Mit-
tam illam ad Te proxima occasione, Curiositati Tuae ut ex parte satisfaciam. Quod in Chinae regno sericum in arboribus reperitur, illi mirum non videbi-

videbitur, qui considerat bombycum
 in illo regno copiam, ut etiam sylve-
 strem agere cogantur vitam. Idem de
 Florida Insula legitur apud *Joh. Ludovic.
 Gottfrid. Hist. Antipod. part. 2. p. 325.* E
 Sylvis postmodum industria hominum
 bombyces transtulit, quod etiam *Vidal.
 de Bombyc.* annotat. Ut igitur aestivo
 tempore erucæ in ramis arborum sua
 suspendunt fila, ita & ibidem bomby-
 ces. Hoc non praetereundum, in In-
 sula Summers araneas fila texere de
 arbore in arborem, crassitiem sericeam
 superantia, & adeo firma, ut aves si illis
 implicentur, se inde extricare neque-
 ant, quod & annotavit *Gottfrid. c. l.
 part. 1. p. 280.* Muscum viridem & cœ-
 ruleum in floribus & arboribus reperi-
 tum in Florida, qui ita ad serici formam ac-
 cedit, ut Reginae & Virginibus pro or-
 namento sit, *idem* confirmat *c. l. p. 264.*
 Ciagraphiam tractatum meorum in-
 illam mitto, utque experimentis Tu-
 is illis lucem affundas promissam, ob-
 lixè rogo. Interea vale & favere per-
 ce. Chemnitii, Calend. Januar. quae
 t Tibi sint auspiciatissimae, cordicitus
 oveo. 1669.

EPISTOLA XXXIV,
DE PULVERE LYCOPODII,
PINI, ET CORYLI.

D. Philippo Jacobo Sachfio
a Lewenheim

L. C. F. Garmann

CHEMNICIO

URATISLAV.

S. P.

Calamum tandem nisi resumerem officiosum, in ipsum amicitiae nostrae foedus peccarem, quippe quod his Calendis Januar. Vota pro Fautorum & amicorum salute serio litare jubet. Cum igitur in meorum numero Tu primum obtineas locum, ut in posterum Ordinis nostri incremento & decori vivas & valeas, voveo Tibi nostro Phosphoro mera serena. Meas elapsis nundinis Lipsiensibus Te accepisse, nullus dubito, meumque Vestro Ordini studium nullo non tempore facrum exinde intellexisse. Vos jam nova & perfectiora Ordinis praedicti nostri statuta, una cum novo Collegarum Catalogo

Catalogo meditari, nuper Dresda ad me
 quidam amicorum scripsit. Quod ut in
 incrementum Ordini nostro cedat, ani-
 mitus opto. Quae curiosum Tuum ani-
 mum jam oblectare possunt, jam non oc-
 currunt, nisi forsitan id praestaret Lycopo-
 odium seu Muscus terrestris. Scilicet
 ille mense Augusto & Septembri pulve-
 rem dat subtilissimum, qui non tantum
 exsiccat vulnera, ut habet *Schræderus in*
Pharmacop. sed & a nostris mulierculis
 propinatur infantibus Cardialgia & tor-
 minibus alvi flatulentis laborantibus,
 vocant den innerlichen Friesel/ inde vo-
 catur das Friesel-pulver/ Lipsienses vero
 Die schwere Noth im Leib. *vid. Dravvitz.*
 Aliam praeterea curiosa indagazione
 non indignam parit jucunditatem iste
 pulvis, dum vi fulminante gaudet, quod
 nec Persis ignotum, ut notat *Olearius l.*
4. Itin. Pers. c. 24. p. 460. Pulvis recens
 dum est et probe siccatus, majus concipi-
 tit incendium, prae illo qui dudum col-
 lectus est. Hoc anno collectioni hujus
 anni tempestas pluviosa obstitit. An
 blandum illud fulmen, a calidi et humidi
 repugnantia, an a resinosa substantia pro-
 veniat,

veniat, si quaereret, utrumque admit-
 terem, cum primis quia teste eodem
 pulvis e resina idem praestat. Cur ve-
 ro prunis injectus non tonet, sed flam-
 mae inflatus, ignis violentiae erit ad-
 scribendum. Verno tempore Pinus
 pariter talem spargit pulverem, qui
 vento tumultuante pluviae mixtus sul-
 phuream mentitur pluviam, ut anno-
 tavit *Crügnier im Chymischen Zanne-
 baum* *Mællerus in Annal. Freibergens.*
 Contra Scorbutum illum valere hario-
 lor, eo quod Pinus inter Antiscorbuti-
 ca cum primis eminet. E Corylo ta-
 lem etiam acquirere verno tempore
 possumus, qui inter secreta contra
 Epilepsiam fuit Dn. D. Ganzlando Ar-
 chiatro Dresdensi. Sed de hoc in Co-
 rylo meo Curioso. Tua an de his pul-
 veribus aliquid Tibi suggerat experi-
 entia, quidque de his sentias, proximis
 significa. Liquor Tuus reffectivus qui
 in multorum ore est, quomodo pare-
 tur, scire aveo, ejus proinde parandi
 genuinum modum si iisdem inferere
 velles, magni favoris arrhabonem re-
 putarem. Sciagraphiam Operum du-
 orum propediem edendorum his inclu-
 sam

☉ (153) ☉

am reperies , his ut aut Epistolas , aut
Epigrammata praefigas, & si a penu Tuo
augmentum capere possunt, pro Tua
liberalitate promas, opto. Vale.

Chemnic. Cal. Jan. 1669.

EPISTOLA XXXV.

DE PLANTIS MONSTROSIS
QVÆDAM. TRACTATUS DE
FERRO.

D. Elias Schmidius

L. C. F. Garmanno

WINFURTO *CHEMNICIUM.*

S. D. P.

Pol lucent in literis tuis humanitatis
& eruditionis Tuae radii, ut legentis
ere oculos excoecare valeant , procul
subio, tales Lipsia, Lyceum Amoris &
Charitum, Te docuit, auget consuetu-
to, ita enim cum Magdalenis novellis
loqui solemus; loquere cum illa, loquere
etiam nobiscum, meum est acclamare:
Feliciter! gratulor etiam de vocatione
ad Physicatum Chemnicensem, DEUS
omnia Tua cœpta secundet , ut gloria

nominis Divini & Garmanni undique
 celebris fiat. Porro gratisimum Nobis
 fuit, quod tam benevola promptitudine
 Consortio nostro Te adjungere volue-
 ris placueruntque omnia, quae de agno-
 mine Pollucis & materia (Pica scilicet
 & Corylo) assumere voluisti, nulli du-
 bitantes, quin egregium fulcrum Col-
 legio nostris futurus; inserentur quae
 scripsisti omnia Albo Academico teno-
 re leg. 14. Speciales insuper debeo Ti-
 bi, Collega suavissime, grates, quod
 sanctos Manes Bauschianos solenni de-
 dicatione disputationis Tuae venerari
 dignatus es, memor procul dubio illius:
 Musa Virum laude dignum mori vetat.
 Utinam, si votis fata mutare liceret,
 adhuc dum in vivis esset, sed vita bre-
 vis! Sexagenarius erat, cum decederet,
 ejus Museum & bibliotheca ad me ve-
 nere, in qua post beatam Viri ἀνάλυσιν,
 hunc de cœruleo & Chryfocolla tra-
 ctatum inveni, quem publici juris &
 usus feci, ejus exemplar ad Te trans-
 mitto. In dicto Museo varia sunt, quae
 monstris Plantarum annummerari pos-
 sent, quale est frustum ingens ligni
 qver-

vercini, post ractionem fulminis cry-
 tallificati, item cortex quidam arbo-
 ris in margam (quam ebur fossile di-
 cunt) mutatus, rosa Hierichuntica, quae
 effumto novo humore se dispandit. &c.
 de ligno alni narrat, quod si cerevisi-
 ae incoquatur, & in locis subterraneis
 arena tegatur, in lapideam duritiem
 indurescat, fecimus periculum, sed res
 non successit, adeo induruit lignum, ut
 corruptum penitus friabile factum sit.
 Sed de his omnium Autorum libri cla-
 mant.

Meum de ferro tractatum nondum
 absolvi, si quid ad expolitionem hujus
 addere novisti, fac quaeso, inferentur
 omnia cum debita & honorifica nomi-
 nis Tui mentione. De arbore illa cu-
 jus medulla ferrea sit, nihil habeo, ejus
 tamen simile quid habet *Kentmannus*,
 ut & de vite aurea, *Phosphorus* noster
 & *Sennertus*; Carmen incultum appo-
 sui, ferius vero & post festum, ut ajunt,
 illud venire scio, apposui tamen, ne pe-
 tritioni Tuae desim. Numquid modus
 Langianus Spiritum salis destillandi Ti-
 bi cognitus est? si est, quaeso, commu-
 nica.

nica. Merseburgum unde quaeso no-
men habet? adhuc dum ibi templum
esse mihi relatum est, quod olim Mar-
ti sacrum fuerit, verine quid subest, nec
ne? Dnn. Collegarum nomina in se-
quentibus addam, jam impediore ob-
festinationem Mercatoris nostri abeun-
tis. Bene vive & optime vale. Svin-
furti, 19. Decembr. 1668.

Monstra salutantur Naturae errata, sed

illa

Non errare, tamen ludere saepe so-
let.

Hujus nemo satis tentavit prodere lu-
sus,

Ausus es, & multo monstra labore
domas.

Praemia quae lusus? & quae victoria
mansit?

Dixissem prima est MAGDALA
grata Tibi.

Functio Chemnicii merito Tibi fertur
honeste,

Gloria quae studiis digna secunda
Tuis.

Quid

quid superest igitur? GARMANNO
 gratulor, illi
 Sit bene in officio, sit bene & in tha-
 lamo.

Ita Polluci suo de novo
 matrimonio & splendi-
 da functione gratulatur
 Phaeton.

EPISTOLA XXXVI.
 DE COLLEGIO CURIOSO,
 ET PLANTIS MONSTROSIS.

D. Joh. Michael Fehrius
 L. C. F. Garmanno

Sal. cum auspiciatiff. Novennio.

VINFURTO   *CHEMNICIUM.*

Mirabere forsan, Excellentiff. Vir,
 quod novo quodam modo E. T.
 audacter alloquar, sed id nominis cre-
 de mihi, & quidquid est honoris, jure
 meritoque tuo meruisti dudum. Salve
 datur denuo, mellitissime COLLEGA,
 Ilve S. R. I. Academ. Nat. Curiosorum
 immortalis POLLUX, & utere inpo-
 fterum

sterum hoc titulo ex nostro jussu, consensu ac Authoritate ab inclyto N. Curios Collegio nobis gratiose concessa salvus & incolumis, diutissime, felicissime; nec unquam desine; immortalitatem istam Polluceam, quam exasctatiss. tuis lucubrationibus jam dudum assecutus es, longius proferre, aliisque velut alter Pollux comunicare ea, quae humano generi utut rara, salutaria tamen, imo literatis scitu necessaria sunt, ideo, quod ad eos tanquam ad Oraculum quoddam Delphicum appellent omnes, quotquot in errorum scopulis haerentes, nec tranquillo, nec a ventis agitato mari se committere audent: Mercete beasti dissertationibus istis Tuis tam elimatis ac delicatis, &

fic ad tria verba revixi,

Ut solet accenso vivere flamma foco.
 Doluimus haectenus E. T. literas cum adjectis deperditas, & detestati sumus supinam eorum negligentiam, qui lucello suo inhiantes, pretiosissimas literatorum curas & labores cum araneorum telis superciliose contemnunt. Nemo enim omnium, sat scio, facile
 repe-

reperietur, qui nos ejusmodi morosi-
 tatis aut inhumanitatis arguere aufit,
 qui amice provocati (taceo tanto ho-
 ore affecti, quod ab E. T. nobis con-
 git) commercium literarium dene-
 averimus, absit id vitii ab humano
 omine, absit a Gratiofo nostro Col-
 legio, sed magno cum fœnore com-
 pensasti jacturam istam, prodige litasti
 nobis, ac si dicere liceat, proterve.
 ego sane plurimum Tibi me debere
 teor, nec quod reponam, habeo,
 nisi chartacea quaedam munuscula,
 quae expetiisti, sed vereor ego,
 ut splendidissimae Tuae Purpurae af-
 fecta illa, obsoletae videantur & attri-
 ta lacinae, Tuae autem voluntati,
 amicorum Ocelle, quidpiam denega-
 re, nefas esse duxi, cum Te cum He-
 ro nostro nugas meas esse aliquid
 pensere videam, gratulorq; Tibi ex ani-
 mo, non tam ob matrimonium cum
 lectissima Amaryllide felicissime con-
 tactum, quam ob Spartam tam lucu-
 tantam a Chemnicensibus oblatam;
 hanc, fat scio, Tu bellissime, illa autem
 te deliciose exornabit;

vivite felices, seros numerate nepotes.

Pica tugurio proprior crocitans, nostris
 advenientem Amicū praefagire dicitur,
 quo ipso augurio perculsa Paficomfa Tua
 protinus excepit advenientem hospi-
 tem, ut Amicum συγχρωτίζομενον, & Tu
 virgula divina e Corylo desumta prae-
 munitus alacriter ipsi dextram porre-
 xisti, ejusdemque simul opera metalli-
 feros Chemnicensium montes & venas
 aureas vobis aperuistis:

Vivite felices, seros numerate nepotes,
 Mella fluant vobis balsameusque
 liquor.

Tu autem, Excell. Vir, rectissime mihi
 facere videris, quod tantorum bene-
 ficiorum memor, utriusque encomia
 per orbem literarium justo Commen-
 tario depraedicas, quem hic maximo-
 pere desideramus, & ne ulla in re
 Tibi defuisse videar, disticha quaedam
 his adjeci, invita quidem Minerva &
 cum aetate viribusque jam exarescen-
 te vena, sed ex animo benevolo, cum
 omnigena felicitatis comprecatione fu-
 sa, quibus Te cum Dulcimunda Tua &
 chariss. omnibus plurimum valere, Or-
 dinique nostro diutissime superesse,
 florere

florere & vigere jubeo. Svinfurti 24.
Decembr. sub funere anni 1668.

P. S. cum Sal. & Off.

Quibuslibet nundinis Lipsiensibus
nostri Mercurii Lipsiae convolant
ad mercatum, apud Henricum Nerlin-
gium divertitur Christian Wolff, cujus
frater germanus Michael Wolff civis
est Reichenbacensis, meus affinis, is
cum fratre suo Christiano cive nostro
continua agit commercia, per quem
etiam extra nundinas tutissime possunt
mitti literae. Monstrosas vel raras
quasdam plantas numero sex in effigie
trado, licet pictor mihi non omnino
satisfecerit, praesertim in uva quae co-
piosissimis acinis conspicua esse deberet,
& quod primae ejus alae, nostris ver-
nacula lingua *Oehrlein* (auriculae) di-
ctae, respectu reliquarum viti adjun-
ctarum uvarum quantitatem debitam
excedant, coronidis loco, e Ne-
potuni pecudibus cancrum tridentife-
rum adjeci. Tu pro Humanitate Tua
omnia aequi bonique consules. Vale.

Alterum P. S.

Uno eodemque tempore legibus no-
stris

stris tecum subscripsit Dn. L. Jeremias
Rhetius Practicus Arnstattensis celeberrimus
ab Achille nostro Dn. D. Petri
Phys. Erf. nobis commendatus, quem ea
de causa Castoris nomine salutavimus:

Vivite Tyndaridae!

Pro felicitanda Argus nostrae navigatione
ex leg. 12. plures remiges adducere
ne gravare. Ex Phaetonte nostro
plura & fortasse meliora. Iterum
iterumque Vale.

In Tractatum de Plantis monstrosis.

OMnibus in rebus Natura omniscia
ludit,

Et vario pascit schemate sensa animi;
Colludit GARMANN, & ludere doctior
ejus

Eludit mire-ludificantis opus.

Ludere qui nescit, laudabile NUMEN
adoret;

Solus enim DEUS est, qui mera mira
patrat.

Quem hisce collaudare
vult, debuit

Joh. Michael Fehr,
Philos. & Med. D. Phys.
Svinf. Ord. S. R. I.
Acad. Nat. Cur. Præf. &
Argonauta.

POLLUCI *ἐὺφρημίαν!*

In

☉ (163) ☉

In Tractatum de Miraculis
Mortuorum.

[Immortalis erat POLLUX, sed CA-
STORIS ergo

Induit humanae conditionis onus:
Tute immortalis divina mente manu-
que,

GARMANN, hoc tanto munere
quosque beas.

Tilius Aurorae rorans argentea grana
Marcida vivifico Nectare prata rigat;
Naturae Genius GARMANN vitalia
fundit

Balsama in exanimes: Qvis queat
ergo mori?

AUTOXEDIAS

Johannes Michael Fehr.

winf. 24. Decembr.

1668.

EPISTOLA XXXVII.
DE CHIRURGIA INFUSORIA.

D. Joh. Danieli Majori

L. C. F. Garmann

HEMNITIO

KILONIUM.

S. O.

REdeundum tandem ad officium
L 2 segniti-

segnitiesque rebus compositis scriptio-
 ne expianda. Annus est & quod ex-
 currit, ex quo ultimas, cum adjuncto
 discursu meo de Gemellis & partu nu-
 merosiore Tibi inscripto, Faschi que
 de Causo dissertatione, transmisi, nec
 ab eo tempore responsionem desidera-
 tam obtinui, ut an istas acceperis nec
 ne certo pronunciare non ausim. Hac
 de causa non tantum calamum arripe-
 re volui, sed & debui, ut grates Tibi
 ageret devotas pro insigni Tuo favore
 & honore, quo in nova Tua infusoria
 nuper meam tenuitatem beasti. Laci-
 niam meam assuisti summorum Viro-
 rum purpurae, measque nugas aliquid
 esse orbi eruditorum persvadere volu-
 isti. Quid ista encomia, Vir supra
 laudem posite, quibus me obruis? Hu-
 manitas Tua fecit, ut ita nomini meo
 blandireres, & plausibilem hunc erra-
 res errorem. Vitrum cum pretiosis
 aliquando certare videtur, sed dum
 splendet, frangitur. Idem continge-
 ret meis ineptiis vitreis, nisi a nomi-
 nis Tui splendore sumerent lucem &
 perpetuitatem, haud aliter ut mallea-
 bili-

ilitatem a manu artificis vitrum. In-
 erim mihi gaudeo, Tibi gratulor, quod
 Tua Infusoria jam magis magisque ex-
 colitur, ut de ejus successu amplius du-
 litare a sana mente non possit. Quid
 valeat, Clysmaticae *Elsholzii* appendix
 declarat, & in Differtatione publica Li-
 siae nuper habita *Dn. D. Mich. Etmul-*
er, amicus meus, pluribus demonstrat.
 Ego etiam hac hyeme experimenta
 mea colligam, novisque exinde dedu-
 ctis conclusionibus illustrabo, sique Ti-
 bi ita videbitur, luci sistam publicae.
 Tentassem haectenus eandem in aliquot
 Corbutica labe confectis, sed qui ad-
 mitteret hanc operationem, non inve-
 ni. Haec dum ita geruntur, miror
 vosdam, e doctis etiam, eandem non
 approbare, & transfusoriae nihil fere
 tribuere, ut eo etiam inclinat *Dn. D.*
Jrid. Hofmann Medicus Hallensis in
 Methodo Medendi, cujus rationibus
 propediem satisfaciam. Cur injectio-
 nem medicamentorum vomitus inse-
 vatur, non sine causa quaerit *Clariss.*
Elsholzius. Ego partim causam in ven-
 triculi tonum enormiter a morbo, lae-

sum rejicio, partim in pravos humores in ejus cavitate stagnantes. Praecaveri igitur poterit praemisso leni purgante symptoma illud molestissimum. Medicamenti qualitas purgans huc etiam facit, ab alterantibus enim in venam immixtis nec nausea, nec vomitus, si a cruditatibus liber existat ventriculus. Concludendum exinde, causam vomitus non semper in ipso ventriculo latere, sed etiam in venis, quod in febribus ad oculum patet, ut male idcirco semper nauseam & vomitum vomitu curandum existiment. Quando vero e spelunca sua prodibit toties a doctis desideratus Baumannus?

Noctem age disrumpat, superasque erumpat in auras.

Epigramma leve huic destinatum sereno vultu accipe. Plantam Tuam monstruosam Sculptori jam tradendam, proxima occasione remittam. Vale interim, novumque hunc annum & plures sequentes, sanus & ex omni parte beatus transige, Vir celeberrime, Collega exoptatissime.

Chemnitii, Calend. Jan. 1669.

In

In Baumannum Exc. Dn. D.
Majoris.

HEsperere, cur radius faevis in viscera
Terraе ?

Hesperere, cur Major Sole micante mi-
cas ?

Scilicet illa Tuae mentis solertia Phœ-
bum

Provocat, exsuperat noctivagamque
Deam.

De cœlo lucem mortalibus ille Prome-
theus.

Quod tulit, est magnae sedulitatis
opus.

Quod vero illustras Baumanni viscera,
MAJOR,

Majoris sane est utilitatis opus.

EPISTOLA XXXVIII.

DE MIRACULIS MORTUO-
RUM ET PLANTIS MONSTROSIS.

D. Philippus Jacobus Sachsius
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

MURATISLAVIA CHEMNICIUM.

Sal. & novi Anni auspiciam.

A Depol! Pollucis nomen, & novi
L 4 Collegae

Collegae perquam jucunde susurravit
 meis in auribus, quare E. T. gratulor
 de felici accessu, & ut in incrementum
 Collegii quam diutissime vigeat, omnes
 unanimiter apprecamur. Quae de
 Collegii Legibus emendandis subjecit,
 ea gratissima fuere, communicato cum
 reliquis Dnn. Collegis consilio, quid
 pro incremento Collegii stabiliendum
 sit, allaborabimus. Interim qui de Ge-
 mellis tam bene differuisti, Gemellis
 Tuis partibus & de Monstrosis Plantis,
 & de Miraculis mortuorum τὸ εὖ accla-
 mare volui binis Epigrammatibus hac
 occasione transmissis. Vena poetica
 jam fere exaruit, mentem itaque poti-
 us candidam aestimes, quam versuum
 pondus. Lubentissime quaedam addi-
 disse de Miraculis Mortuorum; sed
 quid ego Tuae purpurae laciniam ad-
 derem? Sane curiosissimus nihil prae-
 termittet, quae pro tam insigni mate-
 ria erunt exornanda. Olim *Kornman-*
nus Miracula Mortuorum edidit, sed
 plurima addidit supervacanea. A Te
 ex lapidum sepulchralium monumen-
 tis nil speramus nisi ponderosa eruta.

Et

Et quae non monstrant sectiones mortuorum cadaverum miracula Inde Senis in Gallia foetus lapidifaceti praeterito seculo, inde foetus Muscipontanus lapidifactus nostro aevo inventus, de quibus praeter alios sermonem feci in *de Lapid. mirand. natura. p. 86. & seq.* Renem petrefactum in cadavere inventum, quem propriis manibus palpavi, notavi in *Gammarol p. 901.* Cor pilosum enumeravi in *Ocean. Macro-Microcosm p. 32.* & quis omnes posset enarrare casus, in sectionibus eventus, quorum amplam messem Tua exhibebit Dissertatio; addi etiam possent praecipue de cruentatione cadaverum observationes, ni angustia temporis caecum avocaret. Quid loquar de floribus monstrosis? Vitem barbatam enumeravi in *Ampelograph. p. 55.* quanquam quomodo ea produci arte possit, e *Borell. in Append. p. 17.* additum. De vitibus aureis *Ampelogr. p. 41.* & *Append. p. 16.* De arbore ex homine progerminante Hispano, *Gammarol. p. 190.* Verba fecit de Planta monstrosa Gottorpiensi *Dn. D. Major,* de aliis *D. Monston, in Thaumato-graphia.* De arbore

bore serpentifera *Kircher. de Magn. p.*
s. l. 3. c. 1. p. 623. De Boramez s. Agno
 Scythico, *Idem p. 638.* de Arboribus
 anatiferae Scotiae, *Idem,* & quae de iis
 notavi in *Gammar. p. 189* & *seq. in Am-*
pelogr. p. 17. Sed quid ego Noctuas
 Athenas porto. Ex monstrosis flori-
 bus Rosa triplex in uno stipite quam
 Altenburgi prognatam ante aliquot an-
 nos aere incidere curavit Collega no-
 ster suavissimus Zephyrus *D. Ursinus*
 Botanicus Lipsiensis. Nunc pari can-
 dore Rosam mitto Svinfurti prognatam,
 a Dn. Praeside nostro communi-
 catam, quae ubi notata, perlecta &
 perspecta fuerit, ut Museum meum re-
 petat transmissum exemplar, enixe
 oro. Plura adderem, sed cum scopus
 E. T. Scriptorum ex praefixo Titulo
 non satis possit assequi, meliorem in-
 formationem & delineationem tractan-
 dorum prius expecto. Si itaque occa-
 sio fuerit, ante editionem opusculo-
 rum, plura de hac materia communi-
 candi, significet, paratissimus ero in
 hoc officiorum genere obsequia exhi-
 bere. Vale interim, Vir Excell. & fave.

Uratislaviae, Ips. Cal. Jan. 1669.

Florea

❁ (171) ❁
In Tractatum de Plantis
monstrosis.

Barbara Pyramidum jactet miracula
Memphis,

Hic majora dabit pagina docta Tibi.

En *portentosas* alio sub Sole calentes
Stirpes GARMANNI Daedala charta
refert.

Quicquid in angusto Cybele mammosa
theatro

Posidet, angusto limine scripta te-
gunt :

Vel quae Flora suo depromit divite cor-
nu,

Haec *sine labe* notat *monstra* secante
manu.

Nauseat Alcinous sua prata, nec aurea
poma

Hesperidum melius carpsit avara
manus.

En *novus Alcides* POLLUX GARMAN-
NUS, amœna

Florum monstra sua dexteritate capit.

Hosce theatrales ludos, *Floralia* quis non
Portentosa vehat laudibus usq; polum?

Post inter Flores GARMANNI fama
virebit,

Florea quot redeunt secula vere novo.

In

In Tractatum de Miraculis
Mortuorum.

QVae nova de nigris scintillat Flam-
ma sepulchris,
Bustorumque antris vult referare
diem?

Aedepol haut Nautis POLLUCIS Nu-
men amicum

Gratius illuxit dum fugit ira maris:
Lampade ceu NOSTER POLLUX illu-
minat orbem,

Abdita dum LETHI, QVÆ TEGIT
URNA, refert.

Felix qui potuit tantas cognoscere cau-
fas;

Tramite in obscuro qui bene calcat
iter!

Æmula * PERPETUÆ GARMANNI
est FAMA LUCERNÆ,

Quam per saepe dedit crypta patente
finu;

Quam

* Allusio ad Lucernas subterraneas, plurimos an-
nos in sepulchris ardentes, qualis Tulliolae M.
T. Ciceron. filiae ultra 1500. ardente in via Ap-
pia Paul. III. Pontif. inventa, aliisque Fortunius
Licetus in de Recondit. Antiq. Lucernis l. 1.
cap. 2. & seq.

Quam non Tempus edax superavit, &
aura sepulchro

Interclusa, diem fovit & in tenebris.

Sic Tua charta senex superabit Mar-
mora Bufti,

CANDOREM Famae NIGRA favilla
dabit;

Quaeque aliis MORTEM, VITAM TIBI
ferre sepulchra

Auguror, En fama Gloria summa
LAPIS.

Philippus Jacobus Sachsius
a Levvenheim.

EPISTOLA XXXIX.

DE CLAMORE SANGVINIS
ABELIS. DE TRUCIDATIONE
ZACHARIAE FILII BARACHIAE. DE
SANGVINE E LATERE CHRISTI. DE
SANGVINEO AD MONTEM OLIVE-
TI SUDORE. SANGVIS EJUS SUPER
NOS JUDÆORUM CLAMOR. CA-
DAVERUM CRUENTATIO.

M. Gottfrid Reiche

L. C. F. Garmanno

ZVEMA

CHEMNITIUM.

S. D. P.

Feliciter proxime novi Anni auspi-
cio,

cio, divina quod dicitur virgula, facto, hujus & sequentium exoptatum & ab adversitatum procellis immunem ex animo Tibi Tuaeque apprecor ingressum, progressum & egressum ! Quam ardentissimo haecenus flagrarim desiderio, brevibus modo literis Te , ô Amicorum Phosphore ! compellarem, exprimere vix queo, nondum promissi & debiti mei immemor. Ab altera quippe parte dolor, quem lugendus Socrus tuae obitus, adeoque fati prolixior uxorii mihi tui molestia pepererat, citius aperiendus ; ab altera quoque tenuae ad doctissima ante semestre anni spatium, jucunditate nescio, utrum utilitate magis insigniori referta problemata, ἐπιβάλλον μέρος adjiciendum fuisset: Verum qui durioribus exposito fati pro necessitudine nostra satisfacere, metuendo , dum solamine Amicissimum meum Garmannum erigere conarer, mœroris potius causa existerem, admodum me cœspitasse fateor. DEUS, cujus sapientissimo Providentiae moderamine humana omnia diriguntur, quae mala Tibi videntur , in bonam

bonam propter Christum Mediatorem
 nostrum clementissime convertat par-
 cem, & a Familia Tua tristia quaeque
 a nunc longissime abesse jubeat ! Re-
 fleo demum ad id, quod alta refidet in
 mente, & mihi invito publicis huc us-
 que ac domesticis (qualia qualia etiam
 fuerint) occupato negotiis, efficere non
 sicut. Scilicet mira literarum tuarum
 vavitate me perfusum, ad amicam in-
 super de mortuis, & quae huc quadrant
 elegantissimis *συμφιλολογία* invitans,
 utra mihi in sequentibus erotemasi ar-
 rideret sententia & *ἐπίκρισις*, scire ama-
 ti. Ut ut vero ad singula diductius,
 uti libenter voluissem, ita facile potu-
 issem, respondere: prolixior tamen esse
 minus ratus fui, siquidem Autorum a
 me citandorum, eorumque sententi-
 arum Tibi copiam fore, nullus dubito.
 Quare brevissime, & ad primum qui-
 lem haec dico *ζήτημα*:

I. Qualis fuit ille clamor sanguinis
 Abelis caelum penetrans? *Gen. IV, v. 10.*
 II. *Silberschlagii*, quam profert, senten-
 tia, cum aegre probabilis, textusque
 non tam *κατὰ πόδα καὶ λέξιν*, quam *διανοί-*

αν & τροπολογικῶς considerandus sit, vide
 sis, quid dicant *Starkius in Concion. su-
 per Genesin in h. l. Aug. Varenius Com-
 mentar. in h. l. Fesselius advers. p. m. 365.
 Ravanell. Bibl. S. in vocula Sanguis (pro
 caede) p 2 n. 2. d. 4. in dictione clamare p.
 m. 471. &c.*

II. An verum, quod locus ille, in
 quo Zacharias filius Barachiae truci-
 datus fuit, perpetuo sanguinis undam
 evomuerit, usque dum expiaretur a
 Nebusar Adan? Resp. cum non sit ar-
 ticulus fidei, varieque alludi possit haec
 ipsa opinio, non levis momenti est, ut-
 pote confirmat praeter alias a se addu-
 ctas *Bakius expos. Evang. in 2. Fer. Nat.
 Christi S. Stephani Festo*, ubi salivam
 movebit Lectori jucundissima lectio.

(a) Obiter inspergi possit, ritus
 ille Antiquus, qui *Gen. XLVI, 4.* legitur,
 hodieque num reperiaturo quoque, quod
 mortuis claudantur aut manu depri-
 mantur oculi, *Ursinus respondet Anal.
 S. p. i. l. i. c. 27.*

III. Quaerit Exc. Tua, an a mor-
 te Christi naturaliter sanguis ex aper-
 to latere profluxerit? Resp. verba
 Evange-

Evangelistae tam accurate & distincte nos sanguinis & Aquae prorumpentis rivulos describentis, praeternaturaliter factum, & accipiendum esse, contra nonnullos Calvin. defendit *Raupp*, negando quaeestionem in *Commentar. ad Joh. 9. 34.* Confer *Francisc. Collium Tract. de Sanguine Christi Leonhard. Matth. de Sanguine Christi in triduo mortis, utrumque pontificium.* Apud nostrates ventilavit *Andr. Prücknerus vindic. in p. l. D. Meisner. Disp. de Sanguine Christi anno 62. habita*, §. 21. & 22. Ex hac quaeestione propullulant hae:

(b) An dextrum, an sinistrum Christi latus perfossum? & inde: an sub mamilla sinistri lateris perforatus sanctus Benedictus ille? *Vide M. Scharff. in meletem. de ritu crucifix. Christi Romano, anno 66. edito.*

(c) Derivatur amplius exinde sepevens eperotima: an sanguis ille ex corpore Christi mortuo (non autem cadavere, quippe cum illud omnis corruptionis expers & ἀφθαρτον fuit) profluens, meritorius fuit? *Tostatus* respondet negando, *Franc. Collius* vero

M

mitior

mitior est. Vide quid *Lorinus* dicat ad 1. *Job. i. 7. Gvilielmus, Estius & alii.*

(d) An sanguis ad montem Oliveti & in ara crucis effusus computruerit ? litigant ea de quaestione Dominicanum & Franciscanum acerrime. Vide quid circa Annum 1463. sub Papa Romano Pio II. acciderit ap. *Ehingerum Hist. Eccl.* Nos Dominicanorum suffragamur sententiae negativae ex *Ps. 16. 10.*

(e) Neque nauseam Tibi parere credo, illud, quod inter Philologos disquiritur : An sanguis Christi ad montem Olivarum in horto emissus naturalis, et naturaliter factus fuerit ? ad haec respondet *Dannhauer. Christosoph. p. 224.* Item : an, cum sudor ipse, tum & ejus excretio & fluxus e corpore Christi, opera fuerint solius Naturae, neque concurrerit modo quodam speciali causa sublimior & potentior alia, ut propterea ad hanc potius, quam ad illam referri debeat ? Exponit *Dn. Posner. in Disp. de Sudore Christi sanguin. Ienae anno 61. a Büttnero habita.* Confer *Ravanell. Bibl. S. Grumus & Sanguis n. 1. d. 12.*

(f) Tan-

(f) Tandem quoque delector speculatione verborum Plebis Judaicae *Matth. 27, 25.* propalatorum : Sanguis ejus super nos & filios nostros ! an hinc foetor & subflavus vultuum hujusmodernae gentis (recutitorum) color, poco notae infamis, prout Caino contingit *Gen. 4, 15.* imputandus, & pro certo id, quod narratur, credendum sit ? Autor des *Berichts von dem Jüden Ahasvero* (ni fallor apud *Rivetum* Belgam, & *Cocum* Anglum quaedam extant, quae tibi legerim) nonnulla scribit. Vid. *Rapapantell. Bibl. S. Sanguis. n. 2. p. m. 970.* Putant aliqui, ideo Judaeos rapere Christianorum pueros, an non vero sanguinolentae malitiae horum nequam magis imputandum, jam in medio relinquo, suspendit suum judicium *Johann. Heinric. Hottinger. Thes. Philol. 1. c. 1. de Relig. Sect. 7. de Christianis. p. 63. & 54.*

Ut IVtum Problema Ampl. Tuae repetam, quid de mirabilibus cadaverum humanorum symptomosi statuentum, v. g. de fluxu sanguineo corporis occisi ad praesentiam occisoris ? Resp.

Cum rationum naturalium & exemplorum sacrorum pondere destituamur, nil facile asserendum, magis tamen pro signo fallaci habendum esse, disputant id J.Cti & Casuistae Theologi. Vid. simul *M. Pfauz. Disp. hac de quaestione ex professo Lips. anno 64. D. Andr. Rivin. quaest. Philol. & Philos. de pollinctura seu Balsamisatione, Lips. anno 55.* Atque haec paucula, minus quidem erudita, eo magis vero trita, unico die excerpere, Tibique rescribere volui. Si quid parum acute, nec doctorum more scriptum reperias, non mihi, sed molestissimo rei domesticae meae turbini, proh! a solertiori investigatione me avocantis & perturbantis, imputes, rogo. Brevis posthac responsum, & aliud quvipiam gratum ab Ampl. T. uti expecto, ita opto, hoc Coronidis loco per amicitiam nostram etiam atque etiam precando, ut Reichii tui, cujus spes in Patria ex fato Martisburgensium infausto, nescio quibus non postpositorum jam plane succubuit, (quod Tibi probe notandum erit) apud Chemnicensium tuorum Antesignanos & Clavigeros mentionem facias. Divinae interea Providentiae
 confisus

confusus, me non confusurum iri fir-
missime credo. Diutissime proinde
vale, & sis benedictus in aeternum.
Zvemaë, d. 14. Jan. 1669.

EPISTOLA XL.

DE CARDUO SANCTO, ET
COLLEGIO CURIOSO.

D. Georgius Christophorus Petri
L. C. F. Garmanno

ERFURTO CHEMNITIVM.
S. P.

Iteras Tuæ Exc. exacti anni men-
sis Octobris die 25. exaratas, ma-
ximum affectum in me ignotum imme-
ritumque spirantes, accepi justo serius,
18. nempe Januar. anni currentis, qui
ut Tibi Tuisque feliciter fluat, ex ani-
mo precor: earum lator fuit Dn. Chri-
stianus a Saher, Bibliopola Erfurtensis,
qui illas forte in nundinis Lipsiensibus
a Domino Kirchnero acceperat. O-
ptassem illas habuisse, anteqvam Car-
duus noster prelo committeretur, non
exiguum enim splendorem illi attulif-
set E. T. observatio de uno folio non

spinoso, quod mihi, quantum memini, nunquam observare licuit. Carduum benedictum prorsus sine spinis nasciturum promittit *Hieron. Cardanus*, si seminibus, antequam terrae committantur, evellatur pappus ille barbatus, de quo experientia consuli potest: addit etiam rationem, cur hoc fiat, dum inquit: ex pappo illo partes magis terrestres & ficciores, quales sunt spinae, generari. Signatura Cardui benedicti ipso Naturae naturantis inscripta digito, non omnino videtur negligi posse: omnibus illum universaliter puncturis, non pleurae solum, mederi, demonstrat jam sub prelo sudans noster Tractatus, ad quem propediem lucem visurum Ex. Tuam remitto, licet tantum vix aestimem laborem hunc, ut coram oculis Viri docti sine verecundia comparere possit. Natus enim est hic foetus inter varias interpellantium aegrotorum turbas, diutius a me lambendus tersiusque exasciandus, nisi tardanti & multa addituro obstitisset Praesidis nostri autoritas, qui ut grassantibus hoc tempore febribus mali moris, Carduum

um

um benedictum ederem , per literas
 non semel a me efflagitavit. Si non o-
 mnibus ex asse satisfaciet hic labor, nul-
 lus irasci possum, qui ingenue profite-
 or, mihi ipsi in multis hanc opellam di-
 plicere, utpote cui plurima addi deni-
 que potuissent. Quicquid sit : jacta
 nunc est alea. Ignoscat Orbis erudi-
 tus Carduo nostro, subrusticis quidem
 spinis armato, sed inermiori, quam de-
 cebat, in arenam descendenti, veniamq;
 deprecanti. Circa unum simplex ve-
 getabile prolixo occupari stylo, vix ju-
 cundus & tantum non sterilis labor est,
 illi praesertim, cui varia & minus ad
 rem pertinentia heterogenea admisce-
 re inconsultum videtur. Occupatus
 sum in praesentiarum cum Argonauta
 & Phosphoro circa quaedam Privilegia,
 Collegio nostro in Aula Caesaris exo-
 randa, in quo negotio Elector noster
 Clementissimus, quem hoc nomine hu-
 millime compellavi , suum conferre
 potest *ἐπιβάλλον μέρος* : nec dubito, voti
 nos compotes futuros, modo sat certo
 inter nos conveniret, qualia privilegia
 sint petenda. Forte gaudebit in poste-

rum Collegium nostrum splendide
 Academiae Curiosorum S. R. I. titulo
 quae Praefidis & Phosphori mens est.
 Sed quid titulus sine vitulo? Immuni-
 tates & praerogativas plures si pro su-
 doribus nostris nobis concederet Aqvi-
 la Romana, melius nobiscum ageretur:
 sic futurum esset, ut ad majora excita-
 remur. Sed habet etiam in re tenui
 magnus animus, ubi se explicet, stadi-
 umque suum strenue decurrat. Pro
 adjecto carmine, praesertim elegantis-
 simo illo ad Zoilum Epigrammate, sum
 gratisimus, affectum inde metior mul-
 tis opibus mihi potiolem: quia autem
 justo serius mihi missum est, velim i-
 gnoscas pro T. Humanitate, si forte non
 fuerit debito positum loco: nudius ter-
 tius misi illud Typographo Jenensi, Jo-
 hanni Nisio, eundemque monui, ut o-
 peram det, quo reliquis adjungi possit:
 si secus, in calce Tractatus ante appen-
 dicem illud imprimat, cum hac inscri-
 ptione: (Serius missum.) T. Exc. omnia
 aequi bonique consulet. Addidi vicis-
 sim stridenti stipula misere disperditum
 Scazontem, illum quidem loripedem,
 sed

ed monstris eo magis accommodatum.
 Nullus dubito Exc. Tuam Catalogo
 monstrosarum Plantarum etiam inseru-
 sse rosam proliferam abhinc decennio,
 & quod excurrit, Altenburgi enatam,
 ex qua majori duas alias minores pro-
 germinantes ostendit aeneus typus
 Lipsiae excusus. Datur etiam Pisum
 proliferum: ut & herba paralyfis & a-
 nemone prolifera. &c. Quid de Anse-
 ribus, anatibus in Scotia e putridis li-
 gnis nascentibus, ut & quibusdam Æ-
 gypti muribus eodem modo orientibus,
 ut & ovibus vegetabilibus sentias, pro-
 cul dubio enucleat eruditus Tuus tra-
 ctatus, quem videre brevi desidero.
 His vale quam optime, & me amare
 perge. Dab. *ως τὰ χίσα* e Museo Erfor-
 thiae, prid. Cal. Febr. 1669.

In Tractatum de Miraculis Mortuorum
 & Plantis monstrosis.

Miretur aetas prisca Doricum Alcidem
 Ammone dignum Patre pupulum in
 cunis,

Adultiorem tot nefanda monstrorum
 Forti domantem secla dextera: parta

M 5

Quem

Quem tot trophæa provehunt ad excel-
fam

Honoris aedem : Nos stupemus invi-
ctum

Sudoribus multis & arte GARMANNUM,
Conatibus Virum per ora praeclaris
Longe volantem : namque monstra
Plantarum

Et mortuorum monstrat illa miracula
Orbi erudito Nominis perennante
Cum gloria : Fors alter audit Alcides?
Ita est : & arduam sibi parat laudem,
Clavaque Momum tundit usque mon-
strosum.

Georg. Christoph. Petri.

Erford. prid. Cal.

D. Med. N. C. Achilles.

Febr. 1669.

EPISTOLA XLI.

OBSERVATIONES DE SCOR-
BUTO ET ARTHRITIDE VA-
GA SCORBUTICA.

D. Valentino Andreae Mollen-
broccio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

HAL. SAXON.

S. P.

EN tandem meas de Scorbuto & Ar-
thritide

Phritide vaga Scorbutica observationes.
 Tenuēs sunt tales, ab amico tamen pro-
 fectae pectore. Annotavi easdem & e
 schedulis meis collegi, non ut Tuo ex-
 polito & erudito operi aliquid accede-
 ret, sed saltem ut Tuae obsecundarem
 voluntati & petitioni, literisque tuis
 affectum & eruditionem affatim spi-
 rantibus, aliquid reponerem licet mi-
 nus eruditum. Odam addidi non a Pe-
 gaseo liqore inebriatus, sed a Tua,
 immortalis Pegase, Humanitate invita-
 tus, utpote cui grave non fuerit, meo
 de miraculis mortuorum opusculo ele-
 gantissimum praefigere Epigramma.
 Propediem, si Bibliopola non obstiterit,
 lucem videbit & diem. Jam ultimam
 Hum subiit limam, Kornmannum qui de
 eodem argumento librum edidit, desi-
 dero, iste nescio quo fato, supellecti-
 li meae literariae Martisburgo nuper
 nuc traducto se subduxit. Hujus eo
 magis doleo jacturam, quia neque in
 Lipsiensium nec Freibergensium repe-
 ritur Bibliothecis, in vestra vero eun-
 dem, una cum tractatu de vivorum mi-
 raculis ejusdem, latitare, nullum est du-
 bium.

bium. Hunc igitur si procurante Te
V. E. ad paucorum dierum usuram con-
sequi possem, magnum illud Tui in me
affectus reputarem documentum. In
aliis vicissim V. E. mandato assurgere
& gratificari promptitudinem declarabo
nunquam non solertem. Interea ut
promissum Tractatum de Anthritide
vaga Scorbutica maturet, vel ipsa salus
totque aegrotorum suspiria flagitare
videntur. Inundavit hoc scelus totum
fere orbem, quis dubitabit, quin hoc
modo totum orbem Tibi devincias.
Vale interim, mihi que favere perge.

Observatio I. *ad praeloq. n. 1.*

NON temere illa nomina, Schormund,
Schorbuch & Schorbein ficta esse &
facta arbitror. Differunt enim (α) lo-
co affecto seu subjecto. (β) Signis &
accidentibus. (γ) modo curandi. Scor-
buto oris hic ante tres menses labo-
rabat Civis quidam Martinus Freiber-
ger, hic non tantum cruentas, sed &
per integrum mensem adeo tumidas
in maxilla dextra obtinebat gingivas, ut
de solidis nihil, de liquidis pauca diffi-
cillime (os enim aperire non poterat)
ingere-

ingereret. Nihil externa, interna ve-
 ro via regia a malo obfessa non admit-
 tebat. Nec apertioni a Chirurgo faci-
 endae ob oris aperturam denegatam,
 locus. Rupto tandem tumore, humor
 scorbuticus, cum eum expuere non pos-
 set, cum primis noctu, ad pulmones de-
 scendens, easdem exulcerabat. Extra-
 hit tandem magnas maxillae dextrae
 particulas nigricantes & corruptas, Chi-
 rurgus. Se totam maxillam successive
 tali aegro extraxisse, alius referebat.
 Obiit tandem doloribus capitis, & ma-
 xillae, ut & pulmonum labe misere ex-
 cruciatus. Schorbuch, mirum in mo-
 dum meos exercet Chemnicenses. Al-
 vi his est durities, obscurus & urens in
 mesenterio dolor, ut & circa medul-
 lam spinalem usque ad Diaphragmatis
 regionem, a cibo assumpto pejus habent,
 a potu, cum primis cerevisia nostra Che-
 mnicensi, pessime. Mucilago fauces &
 linguam nauseabundi saporis obsidet,
 inde omnem cibum cum primis car-
 nem abominantur & nauseant. Urina
 rubicunda, ut in febre ardente, quod
 etiam notavit *Willis. de Urin. c. 4. p. 352.*
 fed-

sedimentum arena ad rubrum vergente conspicuum. Sabulum illud ab arteriis mesaraicis ad renes transportari non sine causa credidit *Mæbius fundam. med. Phys. c. II. p. 208.* quod dum fit, dolores mesenterii insignes sentiunt, cordisque anxietatem. Hypochondriacum diceres malum, sed anti-hypochondriacis non cedit, quamvis obstructions in his Scorbuto nidum struant & focum, & nisi Scorbuto curam opponas, frustra laboratur. Vocant nostri, das innere Fiesel, das hitzige Fiesel. Haereditario jure facile in Infantes transit, eosque vix natos trucidat. Schorbein, ut vocatur *Petrao Nosolog. part. 2. disp. 38. th. 3.* ob nervosarum partium in cruribus laesionem, vocari possent illi pedum tumores noctu praecedentes cruciatus. Aliquando eosdem Arthritidis esse prodromos, praxis monstrat. Haec tria monstra concurrunt.

Observ. II. ad n. 2. & 5.

SEptentrionalibus, tanquam morbus Endemius, cognitus fuit Scorbutus, ut patet ex *Olao l. 9. hist. Septent. c. 38.* cum primis *l. 16. c. 51.* Graecis vero neutiquam

quam. *Σπληνες* Hippocrati Scorbuti ac-
 cidentia, sed generaliora, spleneticis
 etiam familiaria tantum notant. Quae
 in Scorbuto conjuncta, disjuncta divi-
 nus Senex, imo laborare quis Scorbuto
 potest, etiam his signis non apparenti-
 bus. Docet id cura magni Lienis ab
Hippocrat. s. 5. l. de intern. aff. p. m. 575.
 minime Scorbuto accommodata. Inde
 autumnalibus morbis *σπληνες* accensun-
 tur, *l. 3. aph. 22.* quartanae enim & alia-
 rum febrium sunt producta vulgo *Fie-
 ber-Ruchen.* Observavi ante biennium
 hoc malum in pluribus Ileburgi, cum pri-
 mis in duabus Virginibus nobilibus, qua-
 rum una quartana, altera quotidiana
 epidemica tenebatur. Plura *Wierus in
 Obs. morb. nov.* Poterit huic addi Tulpi-
 us *l. 2. Obs. med. c. 30. p. 152.* De causis
 magnorum Lienum *Th. Bartholin. Cent.
 1. Epist. 14. p. 53.* Lienem natura & mor-
 bo magnum, praeter alia notabilia ante
 aliquot septimanas deprehendi in cane,
 subito extincto, a me dissecto. Difficul-
 ter dum vivebat, spirabat, & instar me-
 lancholici somnolentus incedebat. Li-
 enem e sinistro ad dextrum latus por-
 rectum

rectum inveni, tumidum, & in sinistro
 duas enormes scissuras passum, inde
 sanguinis nigricantis copia insignis in
 abdomine stagnabat. Pondus Lienis
 tres cum dimidia excedebat libras. Gin-
 givarum & crurum exulcerationi san-
 guis ut vocatur melancholicus eo tra-
 ductus, ortum dare poterit. Idem de
 convolvulo sanguineo seu Ileo Haema-
 tite pronuncio, & mecum *Dodonaeus*
Obs. med. c. 33.

Obs. III. ad n. 5.

Sunt, qui μέλανος αλφῆ nomen Scor-
 buto Galenum dedisse asserunt, 3. de
Sympt. caus. c. 2. contrarium tamen da-
 bit textus. Eundem etiam inter magnos
 Lienes retulisse in *S. 3. aph. comm. 22.* *Al-*
bertus de scorbuto th. 188. prodidit, sed in
obs. 2. refutatum.

Obs. IV.

Quae de fonte Aquae dulcis apud *Pli-*
nius leguntur, l. 25. c. 3. dentium ca-
 sum & crurum imbecillitatem inferen-
 te, huc non spectant. Potuit in hoc ar-
 genti vivi vena latitare, quae dentium
 casum & artuum debilitatem induxit.

Tales

Tales fontes dari demonstrat *Agricola*
l. 2. de his quae effluunt, p. m. 542.

Obs. V. ad n. 7.

Centurionis famulum Scorbuto laborasse non facile dicerem. Textus expresse Paralyticum vocat. Rationi a dolorum praesentia desumptae respondet *Th. Barthol. tr. de Paralyt. N. T. p. 28. & seq.* Nec in omni Paralyfi Scorbutica dolores adsunt, illam vero saepe antecedunt. *Vid. Drabiz. Tit. 3. p. 144.*

Obs. VI. ad n. 9.

Quo tempore nostras invaserit oras, non ita patet. Annum 1486. allegat *Syriac. Spangenberg. Chron. Saxon. c. 343.* Annum sequentem *Andreas Mollerus An- nual. Freiberg. p. 126.* Hic de Misnia, ille de Saxoniam. In oris maritimis eundem primo apparuisse anno 1556. vix mihi persuadebit *Helmont. tr. Tumulus Pestis. p. 848.* Ab eo tempore hujus contagium totum inundavit orbem. Chemnicensis nostros mire exercet hoc malum, & vix unus atque alter morbus reperitur, qui non praesentis juxta Scorbuti deferat vestigia.

Obs. VII.

AN vero eundem, quem in principio
 N habuit,

habuit, adhuc fervet typum, Proteo-
mutabilior Scorbutus, ut dubitem, fa-
cit illa de Scorbuto antecedentis Secu-
li narratio *Georgii Fabricii*. Ita enim
ille *l. 2. Annal. Urb. Misn. p. 162. ann. 1486.*
graffatus est novus & inauditus in his
terris morbus, quem nautae Saxonici
vocant **den Schorbock** qui est inflamma-
tio in membris partium carnosarum,
cui quo celerius adhibetur medicina, eo
citius malum restringitur. Sin mora
accedit paulo tardior, sequitur membri
affecti mortificatio, quam siderationem
nostri, Graeci *σφακελον* dicunt, & con-
tinua quaeque a lue corripuntur. Fu-
it idem morbus contagiosus multorum
mortalium gravi periculo. Haec *Ille.*
Cur tales morbi jam non ut olim fae-
viant, *Lemnius l. 2. c. 14. p. m. 288.*

Obs. VIII. *ad n. 10.*

DUM haec scribo, ad Lanionem hu-
jus loci vocor, qui triginta annos
hujus mali sensit tyrannidem. Pro hy-
pochondriaco a multis habitus & cura-
tus, nullum sensit levamen. Hacte-
nus Scorbuticis quotidie a me praescri-
ptis usus, maculas caeruleas & nigri-
cantes

cantes dorsum totum obtegentes, mihi monstravit, jurares, dorsū a fustigatione fugillatum, in pedibus vero rubras, quarum circumferentiam Joachimicus non caperet, in cruribus ejusdem coloris lenticulares maculas illas, quas fabulum urinae vasculo Urinario affricare solet, exacte referentes.

Obs. IX.

Abulum in Urina non tantum rubrum, sed & aliquando citrinum, semel in Puella scabie Scorbutica tam deformi, ut lepram referre videretur, nigrum animadverti. An si non expurgetur, inde arenae accineres in sanguine, de quibus *Jessen. Judic. de sangv. missione p. m. 24.* & *Bruno in not. ad h. l. p. 205.* non immerito quaeritur.

Obs. X.

Quum tota Pinus sit Anti-scorbutica, quaeri potest, an pulvis iste citrinus, quem verno tempore Pinus fumat (ut pluviae mixta pluviam sulphuream referat, *vid. Crügnier. im Chymischen Tannen-Baum/* terra lutea pluiffe videatur, qualem pluviam Chemnicii observavit *Agricola l. 5. de ort. subterr. p. 552.*) anti-

scorbuticis posfit admisceri, cum primis
quia pulvis iste fulminans Lycopodii
nostris in usu contra hoc malum, &
quibusdam vocatur das Fiesel-Pulver.
Fribergae olim Fossores metallicos a-
quam e fimetis contra hoc malum hau-
sisse, e Manuscripto *D. Daniel Thor-*
Schmieds annotat *Möllerus c. 1.*

Obs. XI. *ad c. 1. n. 6.*

NOstris das lauffende Fiesel/ si frigo-
re membra concutiuntur & tentan-
tur, das kalte Fiesel.

Obs. XII. *ad c. 3. n. 2. & 5.*

SANGvinem in hoc malo absolvo, ade-
oque e *Willisio tr. de Scorbut.* illum vi-
no pendulo comparare, religionem du-
co, lympham vero vel rorem micro-
cosmi Tecum verum causae morbificae
vehiculum statuo. An sale volatili im-
praegnata sit, haereo. Non opus erit ad
volatilitatem confugere lymphae vo-
lubilitatem perpendiculari. Dein erit ne-
sal illud sangvinis an lymphae? Lym-
phae non erit, quia haec paucio sale
gaudet, utpote insipida, non sangvinis,
alias ille sangvis non amplius esset san-
gvis, sed humor corruptus, & in sua
prin-

principia resolutus; quam tamen resolutionem in corpore vivente contingere posse, admodum dubito. Sordes ergo culinarum erunt, ut loquitur *Helmontius*, a laticibus abrafæ, partibusque nervosis, his enim ut & reliquis partibus, *vid. Hieron. Barbat. de Sero sanguinis*, latex nutrimentum dat easque humectat, communicatae. Colligitur ista materia acido-Salina (aciditas enim hic penitus non excludenda) cum primis in glandulis, & ab iis ad exteriores corporis partes amandatur.

Obs. XIII.

Aciditas ista in stomacho prima sumit cunabula. Nuper pie defunctus est Consul hujus loci, quem multos annos hoc malum afflixerat. Praesente morbo appetitum prostratum, sitimque intolerabilem ob laticis defectum & ad exteriores partes motum sentiebat. Vomitu continuo sollicitabatur & materiam adeo fermentantem & acidam rejiciebat, ut acore astantium nares feriret. Agrypnia infestabatur perpetua ab acore ventriculi, nec cibos, nec vinum, nec cerevisiam, nec

bat ventriculus , sed vomitu eosdem
 extemplo excludebat, contentus Cere-
 visia secundaria aut aqua fontana. Inde
 per mensem ante obitum nec somno
 nec cibo , nec potu , praeter aquam
 nec medicamentis usus, mente adhuc
 quod mirandum, constans, in Domino
 placide obdormivit.

Obs. XIV. *ad n. 11. & c. 4. n. 18.*

Malignam qualitatem Scorbutico tri-
 buis sali, ob varias causas, cum pri-
 mis quia contagiosus existit. Conta-
 gium illud vel a Parentibus in Sobolem
 vel ab uno in alium & proximum tra-
 ducitur. De primo non est, ut dubite-
 mus aut anxie in causas inquiramus.
 Elympha semen, inde & ideae mor-
 bosae lymphae impressae a Parentibus
 transeunt in liberos. Inde plerique
 morbi haereditarii sunt lymphatici. An
 vero eo modo sit contagiosa Arthritis,
 ut etiam alios inficiat, dubitarem. Ta-
 cite etiam dubitantes mecum invenio
 Medicinae conditores, qui asserunt, ta-
 le contagium non inficere, nisi in cor-
 pore adsit apta viscerum dispositio.
 Quae si adest, in actum tandem traduce-
 tur,

ur, nullo quamvis praesente contagio,
 Secus vero in Peste accidit, cum opti-
 mae constitutionis corpora tentantur,
 & ad Cœmeteria ablegantur.

Obs. XV. *ad n. 23.*

QVæris, cur nervosis & tendinosi-
 partibus, non aliis infestum sit hoc
 mal. Dicis ex totius substantiae propri-
 etate id contingere. Eodem modo &
 convulsiones ob talem humorem spe-
 cifice nervis obnoxium evadere respon-
 dit olim *Sennertus*. Possent addi & a-
 iæ causæ, partes sanguineae obtusioris
 sunt sensus, sanguinique juncta dum ad-
 huc stagnat lymphæ, ab ejusdem unctu-
 ositate & dulcedine ejusdem tempera-
 tur acrimonia & aciditas, a sanguine
 vero separata, & ad glandulas amanda-
 ta, non tantum in eadem salido exal-
 tatur, sed glandulis copiose collecta
 eidem communicatur, de partium
 membranarum exquisito sensu, ut
 nihil addam.

Obs. XVI. *ad c. 4. n. 12.*

QVæ de mulieribus a menstruorum
 suppressione afflictis refers, sæpius
 observavi. Cordis angustiam suffoca-

tio uteri sequitur, quae a consuetudine
contra suffocationem Pharmacis magis
exasperatur. Sudore subsequente me-
lius habent, inde ad Diaphoretica Scor-
butica me converto. Ab odore Olei
Succini, nullo alio juvante, plures ex-
citatas vidi.

Obs. XVII. *ad c. 6. n. 7.*

Tumores etiam. Tales deprehendi
in Consule, cujus Obs. 13. mentionem
feci. In calce utriusque pedis talem
tumorem habuit, quibus apertis, hu-
mor serosus, aliquando lacteus effluxit
multum inde ad tempus sensit levami-
nis.

Obs. XVIII. *ad n. 8.*

Noctu dolores exacerbantur, quia ut in
aqua Macrocosmi suum exercet do-
minium Luna, ita & in Microcosmi lym-
pham. Plura *Helmont. tr. Catharr. de-
lir. n. 67. & seq.* Vermiculos in urina
nunquam potui observare, hoc vero
saepius, quod instantibus doloribus u-
rina instar loturae carnis apparet. Al-
vus vero est astrictior solito, ob exoti-
cam succi Pancreatici qualitatem. La-
nio iste, cujus supra *Obs. 8.* mentio fa-
cta,

sta, saepe per integram septimanam
 nihil excernit. Nihil hic Clysteres.
 sumfit saepius fol. Senn. sesqui Unci-
 am & parum profecit. Haftenus prae-
 missis aperientibus Scorbuticis, aliquan-
 do etiam Clystere, Fol. Senn. unciam
 cum prunis decoxit, decocto isto sumto
 Resin. Galapp. gr. xv. aliquando scru-
 pulum, Resin. Scammon. gr. v. vel vij. in
 spiritu Fœnicul. & Cuscut solut. cum
 Syrup. Sceletyrb. uncia deglutiit, & bis,
 rarius ter alvum deponit. Singulis fe-
 re mensibus contumacem alvum hoc
 modo castigat, materia varie colorata
 egesta, ut paucorum dierum sentiat le-
 vamen.

Obs. XIX. *ad n. 10.*

Non solum ob dolorum atrocitatem,
 sed & calamitatum varietatem ve-
 nificis aliquando hic morbus ascribitur.
 Die 18. Junii elapsi anni quidam juve-
 nis 20. annorum Tzschopenfis cum Chi-
 rurgo hujus loci Theophil. Voigt me
 conveniebat habitus Scorbutici, qui a
 primis fere annis hoc malo laborave-
 rat. Corripuerat hunc ante aliquot
 annos enormis & vagus oculorum do-

lor, quem infecuta dextri cœcitas. Remittente dolore, sub ala sinistra tumor apparuit, salis Scorbutici mordacitatis summe dolorosus, qui suppuratus, demum ichorem falsum copiose evacua- vit, nullo adhibito Chirurgo aut Medi- co, materia retrograda dolores in utro- que hypochondrio excitavit, siccescen- te aliquantisper humoris scaturigine. Ante annum demum consuetum locum repetiit, doloresque brachiis intulit fe- roces, brachium tandem dextrum ita turgidum reliquit, ut illud ab *Hildano Cent. 4. Obs. 69.* depictum repraesenta- ret. Certis vicibus dolorem in eo sentit mordicantem, ut & in manu fini- stra, cujus digiti etiam tumidi ex par- te apparebant. Veneficio vulgus id tribuit, quod Scorbuto debebatur. In- fusoriam huic libenter adhibuissem, sed recusabat. In Arthritide eam Geda- nenses non sine fructu adhibuisse *Elf- holz Chysem. nov. append. p. 71.* testatur, nec in Cachexia Scorbutica eam improbat *Etmüller. de Chirurg. Infus. Concl. 5. S. 3.*

Obs. XX. *adc. 7.*

PROpter peculiarem cum corde Sympathiam, si sinistrae manus digitus minimo proximus, articulari morbo corripitur, mortem instare, vult *Levinius l. 2. de occ. nat. mirac. p. m. 182. & seq.* vi tamen experientiam saepius habet repugnantem. Hoc animadverti in Consule saepius allegato, malum illud in medio sinistrae manus digito incepisse, & postmodum reliqua infestasse membra, eumque demum mense exatto trucidasse.

Obs. XXI. *adc. 8. n. 19.*

Fonticulorum usum singularem deprehendi in modo commemorato Consule, hic in dextro brachio meo consilio fonticulum gestavit, & illud ab hac tyrannide, caeteris omnibus afflictis, sensit incolome. Lanio iste, de quo *Obs. 8.* dextrae malae, ob tendines musculorum laxatos, ab humore Scorbutico Paralyfin incurrit, inde musculis prolapsis oris turpitude, loquelae difficultas, linguae enim motus a musculis impediabatur, oculique dextri sufflaminata clausura & imbecillitas.

Mul-

Multis frustra adhibitis, malum illud
fonticulus sinistro brachio affixus fustulit.

Obs. XXII. *ad c. 9. n. 33.*

OMnes fere Scorbutici & Hypochondriaci difficulter purgantur, Sal illud Scorbuticum aut acor, an purgantium vires infringat, an obstructions viam intercludant, quaeri posset, utrumque non absolum. Alkalia digestivi loco praemissa, faciliorem fecere alvum. Quod purgantia in minori dosi idem praestent, quod in majori, etiam de Pillulis Glassianis publice proditur, ut credam, induci non possum. Obstat illud: vis unita fortior. Nodulos vero utpote qui sensim aperiunt, materiam incidunt, & evacuant, cum fructu adhibere soleo.

Obs. XXIII.

HOc etiam in Scorbuticis notandum, eos aliquando subita corripit *αφαια*, sensibus & reliquis actionibus incorruptis. Tenebatur ea ante aliquot annos Juris Studiosus per quatrimum, ut ipse mihi retulit.

Obs.

Obs. XXIV.

MAteria confestim in parte cumulata, dum dolores subsistentes concitat, vesicatoria blanda commendo. Blanda voco Cataplasmata ex Anti-scorbuticis & lenientibus dolorem, quae calidiora quam par est, membro applicata, non solum dolorem mitigant, sed & vesiculas excitant, quibus apertis humor exstillat. Profuit hoc multis, & in Ischidiaco dolore intolerabili nuper etiam successit. Hanc ob causam etiam Thermae Annaemontanae a multis praeservationis gratia salubriter adhibentur. Post aliquot ab earundem usu dies, vesiculae per totum corpus erumpunt, inde multum humoris evacuat, cutisque erosa aliquantisper ab earundem usu post aliquot dies iterum consolidatur.

Obs. XXV.

ARthritis ista si in Paralyfin transeat malum. Accidit hoc saepius allegato Consuli. Doloribus remittentibus nullus in toto corpore motus, dextrum si excipias brachium. Duabus vero ante

ante obitum diebus rediit motus , u
 etiam incedere posset, & mansit usque
 ad extremum halitum. Sed abrumpo
 Plura cum primis de causa hujus mali, in
 subsequens literis. Tu interea
 Vir Excellentissime

Da veniam maculis, quas aut incuria fudit

Aut humana parum cavit natura

(Horat. in art. Poet.)

In Tractatum de Arthritide
 vaga Scorbutica.

Vicit Chimaeram, vicit Amazonas;
 Vectore prudens Bellerophone eqvo
 Medusa quem tridentiferque
 Progenerasse ferunt Parentes.
 Septentrionis bestia Balthici
 Infamis olim littoris Incola
 Scorbutus, & nostras in oras
 Membraque spicula tremenda vertit.
 Cruore dentes & maculis genae
 Fœdantur, altum ducere Spiritum
 Diaphragma cogitur, gravatum
 Effluviis hypochondriorum.
 It nocte

t nocte cælo clamor in artubus
 Dum lymphæ mordet toxica nervulos
 Diana pallet, astra pallent
 Ad miseræ quæverulasque voces.
 Arthritis hæc est pessima, pessimi
 Propago Patris, quo Scelotyrbica
 Magis ferociret Podagra
 Progenerat Scelotyrbe gnatam.
 Lota Ixionis, pœna Promethei
 Nil ad laborem, quem parit hæc clues
 Vagum Varenorum, Chimaerae
 Soror & Eumenidum Propago.
 Hic ut Chimaeras has Epidaurius
 Apte domaret, mox duce Pegaso
 Quævis vincienda monstrat apte
 Hæc medicaminibus Megaera.
 Ut ergo cladem cum Patre filia
 Prævidit, orcum reppetit, omnium
 In Pegasum feruntur ora
 Atque datos celebrant triumphos.
 Vicit Chimaeram, vicit Amazonas
 Vectore prudens Bellerophon eqvo
 Nos vincimus prosterneamusque
 Te duce PEGASE tot Chimaeras.

EPISTOLA XLII.
AD PRÆCEDENTEM RE-
SPONSORIA.

D. Valentini Andreae
Mollenbroccii

HALA

CHEMNITIUM

Literas tuas responsorias una cum
Carminibus, Disputatione Inaugu-
rali ac Observationibus accepi, ad illas
cum DEO brevi fusius respondebo, pro
istis gratias ago maximas, has ob ne-
gotia perlegere mihi nondum licuit:
perlectas autem Tractatui meo, D. V.
non sine honorifica Tui mentione in-
feram. Kornmanni Tractatus num in
Senatus, aut Collegarum meorum Bi-
bliothecis reperiat, expiscabor, Tibi-
que si in promptu sit, procurabo. Hisce
vale & favere perge.

Hala Saxon. d. 7. Martii.

Anno 1669.

EPISTO-

EPISTOLA XLIII.

DE DIDACTICA NOVA. DE
NOVIS INVENTIS GOERICENII
CONS. MAGD. ET ACADE-
MIA CURIOSA.

M. Joh. Cammerhofius

L. C. F. Garmanno

ISLEBIO

CHEMNITIUM.

S. D.

AUgiae stabulum Islebii everren-
dum novo mihi demandatum est
fato: Moles negotiorum plus quam Æt-
naea imposita, humeros ferme depri-
mit, & manus calamo scriptorio ita de-
massatas evacuat, ut vix sese movere
queant. Ignoscat igitur V. E. quod ha-
tenuis volenti ad Vos literas dare, & a-
micissimis Vestris veteris amicitiae no-
strae obsidibus assurgere, semper otium
negotiosum averterit manum, nun-
quam vero mentem. Utinam

dextris conjungere dextras
Parthenopoli licuisset! Gratias ago pro
affectu prolixiori quem literae V. solida
O eruditio-

eruditione, & elaboratissima Disputatio
 undique spirant. Remetior hanc *π.ρ.ο.δ.ο.*
μ.ι.α.ν qualibus qualibus hostimentis ha
 etenus Islebii vulgatis, Concione Apo
 tactica, Programmate & Disputatione
 Catechetica de Catechismo Practico, in
 qua Dnn. Mystras Islebienses oppido ha
 bui faventes opposcentes. Addidissent
 Logicam Practicam, sed forte an visa est
 neque ob sphalmata quibus scatet, Do
 ctorum vultum sustinere gestit, publi
 ce hic praelegitur, in Gymnasio Berol
 linenfi suas egit radices. Syncretista
 Magdeburgensis DIB eam allatravit, sed
 privatim ore, non calamo, multas me
 ditationes Didacticas mihi e manibus
 excussit per decennium, quas in prae
 senti statione similibus, aut scriptis in
 Theol. per DEI gratiam compensabo
 Medicinae Didacticam Dn. D. Rolfin
 cio probatam esse, literae ipsius ante
 biennium ad me datae, abunde testan
 tur. Ichnographiam illius & praegu
 stum in *Logica Practica* dedi pag. 87
 juxta partem generalem de fine subje
 cto & Mediis, & specialem Medicinae
 Dn. D. Hoffmanni calculum dudum
 etiam

iam legi album de hoc Meletemate.
 in Theol. Jurispr. Philos. Philol. Orga-
 nicis potiss. Logica & Rhetor. ut & poe-
 tica parilia in forulis jacent privatis.
 Theologia me totum habet jam modo:
 in cujus Systemate septipartito Exege-
 tico-Thetico-Polemico-Ethico-Euse-
 biano-Paracletico-Casuistico ante o-
 tennium contubernium habui Studio-
 rum in convictu meo, vestigia illius
 regat V. E. in Disputat. transmissa. Ide-
 m Systematis Theol. paucis septi-
 manis Witteberga dabit, Licentiam
 Theol. Gradus praefixam volebat Al-
 ma Mater Leucoris, sed detrectavi ha-
 tenus, quamvis in statione moderna
 merint praedecessores hujus Agalmatis.
 in. Consul Goericenius (a Goeriken
 odie Caesarea autoritate dictus) su-
 erat adhuc, intimae ipsi sui admisso-
 nis, ipsius Demonstrationibus & Msc. de
 Systemate mundi, aliisque *εὐρήμασι* fer-
 te immortalis. Caspar. Schottus su-
 periori anno diem obiit. Ipsius Inven-
 tum evacuativum ipsi Clavis est totius
 naturae vi oppositorum, in Meteoris
 mechanicis & Astronomicis ad stupo-

rem usque versatus est Vir non quantitate molis, sed virtutis magnus. De Spiritu Mundi aereo, nihil ipsi venit in mentem : Nietnerianus laudatur ab his, culpatur ab illis. Idem meminisse in Frisia aliquando ex aqua pluvia tentasse Nobilem, cujus Spiritus ita subtilis erat, ut guttulae ferme in aerem abierint effusae. Dn. Licentiatus in Curiosorum Collegio novus Democritus haec melius excutiet. Legi antequam quadriennium, & quod excurrit, novae hujus Academ. Dissertationem, & miratus sum D. Sachsi Ampelographiam, & Dn. D. Möllenbroccii Cochleariae acrimoniam, pergite, Vos magni Aesculapii, in Naturae Curioso studio emetiendo; Vestrum pensum scire aaveo; meus Garmannus sit totus Mannus & Holander, non Hollandus, & quae sint nova V. Collegii Curiosi Membra fortean Dn. D. Major ex Medicina Infusoria hodie notissimus, & alii accesserunt. Utinam in Theologicis Societas surgeret de Compendiis Hermeneuticis legendi & interpretandi Scripturam S. accuratiori Theol. compendio

qvoc

quod fidem & vitam simul formaret.
 Polemica accurata & sexcenta alia exoptanda, ne tantum Controversiis, uti vulgo fit, Theologia aestimaretur, & solis Postillis. Sed quo ab eo! Ignoscat affectui calamario. Vale Dn. Licentiate, Amicorum optime, & hoc aequor saepius tranare non dubita, proceleu-
 ma amicitiae saepius pennam move-
 dit.

Islebit, d. 7. Mart. 1669.

EPISTOLA XLIV.
 EPHEMERIDES GERMANICÆ. LIQVOR REFECTIVUS.

D. Philippus Jacobus Sachsius
 a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNITIVM.
 S. O.

Non dubito pro redhostimento voti
 a Te Calendis Januar. pro mea salute profusi, strenae loco a me aedes
 Tuas intrasse bina Epigrammata, Gemellis Tuis Curiosis partibus praefi-
 O 3 gen-

genda, illa etenim Lipsiam Nundinarum tempore a me transmissa fuerant, ut inde data occasione Chemnitium migrarent. Quare paucis lineolis significes, num absque naufragio portum Tuum intrarint; quod si vero adhuc nondum oblata fuerint, ne amplius parturientibus tuis laboribus moram injiciant, transmissionem hac occasione eorundem repeto. Interim mire arrisit erudita Tua Curiosissimorum opusculorum diathesis, quibus titulis hinc inde quaedam notatu digna a me addi possent, nisi vererer, laciniam Tuæ Purpuræ videri assuere vellem. Et timeo, ne nimia mea mora Responsoriarum occasio capillata elapsa fuerit, si forte his vernalibus Nundinis Fœtus Tui Gemelli Lucinam experturi sint. Fateor, me sæpius calammum admovisse, sed alio distractus per Praxeos occupationes, aliasque turbas, invitatus discedere coactus fui. Quare ne ex hac tarditate scribendi animi candorem & affectum dijudices imminutum, oro obtestorque, qui Tibi perpetuo erit addictus, quam diu spiritus
 hos:

hos reget artus. Mitto itaque hac occasione quaedam Curiosa Miranda mortuorum concernentia, proxima septimana adhuc alia sequentur, nec non ea, quae de incremento Collegii nostri cum quibusdam Medicis his in Silesiacis oris meditatae fui, ex quorum numero, ut praeter opuscula Curiosa de Vegetabilibus, Animalibus, Mineralibus, ad eum modum quo Ephemerides Eruditorum in Galliis eduntur, Observationes Medicae tam Physicae quam Anatomicae, Pathologicae, Therapeuticae, a Medicis tam in, quam extra Collegium viventibus communicatae bis in Anno Nundinis scilicet vernalibus & autumnalibus sub Curiosi Collegii nomine edantur, addito nomine Medici, cui & a quo communicatae, ne quis legitimo honore defraudetur, sic Observationes rarissime & in furtum transmissae, collectae, & a Triptolemo nostro impressae, rarioribus istis deliciis & Eruditorum palatum demulcerent, & Collegio famam majorem pararent. Quod si ex Collegarum numero quis excefferit, sub calcem istius

curriculum vitae, dies mortis, & edita opuscula addi possent. Plura prope diem, interim hac de re Tuum iudicium expecto. De Pulveribus Tuis crepitantibus ex Lycopodio & Corylo observationes Curiosae illae fuerunt & notatu dignissimae, dignae ut Corylo Tuo in posterum annectantur, dignae, ut experientia crebra ulterius veritas exploretur. Liqueorem reſectivum meum, quem petis, ut communicem, nescio sane, quid sub hoc nomine indigites, siquidem, quod certissime credas velim, talem liqueorem non possidet pauxillum meum Armamentarium Chymicum, quem promptissime alias communicarem, una cum reliquis meis medicamentis. Olim quidem ante aliquot annos paravi medicamentum ex Benzoes, styrac. calamit. ladan. Balsam. Orient. ver. ana unc. semis, ambr. gryf. drachm. sem. extraxi cum spiritu vini Tincturam, quae aqv. Rosar. praecipitata exhibuit liqueorem lacteum, Juleb. Violac. edulcorandum, qui interne sumtus confortans censetur, externe cosmeticum pretiosum; hactenus

nus tamen non amplius tentavi laborem, cum illius vires non senserim fuisse extraordinarias, & Eff. Ambrae per se fere idem praestet. Quis tamen Liqvoris hujus mentionem fecerit & commendaverit, rogo in posterum significes. Hisce vale, & proxima occasione plura expecta. Vale iterum & fave.

Uratislav. d. 9. Mart. 1669.

P. S. De Mumiis Ægyptiorum selectissima mittam ex Itinerario Turcico-Perfico Petri della Valle, quod Italiane saltem editum.

EPISTOLA XLV.

DE ALOE SCHLIBENSI.

L. Christiano Friderico
Garmanno

Georg. Erdmann Voigt

JENA

CHEMNITIVM.

S. D. P.

Memor equidem fidei, de communicanda una & altera materia literaria aeqve ac hortensi, datae, ean-

dem nunc exsolvere eo libentius susciperem, si hoc ipso voto atque expectationi V. E. me satisfacere posse crederem. Primo enim nihil omnino de consignatis Scriptis coemere licuit, praeter unicum, quem nupere transmissum acceperit, tractatum; Caeteros vel jam tum redemptos esse, vel nondum librarias suas vidisse nostrates asserunt Bibliopolae. Deinde haud abs re neglectum horti Medici suspicatus sum, omnia quippe ferme devastata, extirpata sunt, nilque nisi culinariae quaedam herbulae inibi conspiciuntur. Num vero de novo reparatio fiet, docebit dies. Caeterum non procul abhinc situs est locus, Schliben dictus, sedes quondam Generos. Chiliarchae ab Heesler, qui splendidum ibidem plantavit hortum, quem cum ante octiduum inviserem, reperi inter alia nobilem illam atque inter caeteras prope modum principem plantam, Aloen, numerosum promittentem florem, post decursum aliquot duntaxat hebdomadam conspicuum: caulis ad minimum sex cubitorum longus, in circumferentia

rentia dimidium cubiti densus erat, caetera aspectu jucundissima planta. Hanc dum vivis coloribus V. E. fistere nequeo, id tamen curabo, quo artificis manus eandem delineet. Tandem ut statum Academiae nostrae nominem, is etiamnum floridus est & egregie auctus nundinis hifce Lipsiensibus, supra ducentos enim Rector Magnificus, qui huc appulerunt, Studiosorum numeravit, ferunt Wittebergae nonnihil diffidii esse inter Academicos & urbis Cives, & hinc tantum esse confluxum. In quo vero Professorum nostrorum versetur nunc opera, perspici licebit ex Catalogo nuper affixo, quem mitto una cum Disputatione quadam Medica. Denique E. V. plurimum valere jubeo, meque ulterioris Ejusdem favoris participem fore certus confido.

Jenæ, 16. Maji. 1669.

EPISTOLA XLVI.

RESPONSORIA AD PRÆCEDENTEM DE ALOE.

L. Christiani Friderici Garmanni.

Mihi vero gratisimum fuit, quod datae

datae memor fidei, eandem oppido liberare tentasti. Te inviolato sanitatis cursu studiorum percurrere stadium libentissime accepi. Adfit Tuis DEUS porro cœptis, ut quam, nominis ejus ut propales gloriam, suscepisti metam, non inglorius in hoc stadio cursor aspires. Me quem abituriens laetum vidisti, in squalore constitutum scias, nec sine causa. Mortalitati, quod mireris, altera ab habitu tuo die, satisfecit meae altera pars animae. Abstulit eam, quam modo dederat divina manus, finisque Conjugii a principio sic oppido pependit. Quae de Aloe refers, memoriam refricarunt Historiarum variarum, quas in Horticultura sua communicat *Els-holzius*, & in *de Aloe tr. Exc. Dn. D. Major.* De ea etiam tractatum evulgare constituerat *Dn. D. Ursinus*, Botanicus accuratissimus, ni morte fuisset praeventus. Iconem quaeso communica, meis ut de plantis rarioribus Exercitationibus inferatur curabo, locum tamen & tempus accurate ut addas, cum reliquis, si quae haberi poterunt, circumstantiis opto. Cum strepitu
cau-

caules eam emittere *Borellus* observa-
vit, & non nisi terrae concreditam e-
andem florere, *Elsholzius*. Idem an
hic contigerit, quaeso annotes. Vale.

Chemnitii, d. 28. Maji, 1669.

EPISTOLA XLVII.

DE MORTE CONJUGIS. E-
PHEMERIDES GERMANICÆ. A-
CADEMIÆ CURIOSÆ SIGIL-
LUM ET LEMMA. COLLE-
GARUM RECOMMEN-
DATIO.

D. Philippo Jacobo Sachſio
a Lewenheim

L. C. F. Garmannus

CHEMNITIO

URATISLAV.

S. D. O.

QVod Phosphorus luce interfecta
suspiriosis a morbo, idem mihi
in tenebris squalori obstetricanti Tuæ
literae. Excusserat omnem animo
splendorem fidus defunctum, defun-
ctum inquam fidus, animae meae di-
midium, Conjux dilectissima, Magda-
lis Bergeriana, die 20. Aprilis catharro
suffo-

suffocativo insperato ablata, DEO oblata. Totus mœstitia corrumpebar, tristitia mens in lacrymas praecipitabatur, curarumque purulentia in suspiria difflebat animus. Musae mihi fordere incipiebant, imo ipsa Natura, quippe quae dum vitam corporibus naturalibus concessit, perennitatem ipsis invidisse videtur. Squalet adhuc animus, omneque studiorum genus, quo olim tenebatur, depreciat. Si quid vero in posterum studiis ascribet temporis, id unum Tuae, Vir Excellentiss. Humanitati & affabilitati debebit noster Delius. Illis quod iterum sudare decreverit animus a studiis alienus, id unice Tuis referendum literis. Multum sane interest, a quo quis excitetur.

Tantus autem mihi est Sachsius, jam vere meus, ut literarum vela quamvis complicata, ad effatum ejus si non panderem, piaculum putem. Et cur non hoc? Totus siquidem in eo es, Vir Excell. ut Te duce naturae pateat gremium, veritasque in puteo delitescens Te Autore in apricum emergat et sudum videat. Omnes id confitebuntur,
qui

qui Tuam in stabiliendo nostro Collegio ruminabunt solertiam, quam praeter erudita tua scripta, de novo conditae leges aperte loquuntur. Tanto fervore a primis Collegii cunabulis ejusdem incremento litasti, ut ne levem quidem otii in Te fabulam dares. Quid fiet in posterum, si Ephemerides nobilissimum illud institutum singulis annis lucem videbunt, nosque Epimenidis inter alia negotia somno minime indulgere liquido testabuntur. Sane si quicquam est, quod Academiae auctoritatem, nobis famam affricare poterit, Ephemerides erunt, utque alii in nostra transeant castra, tacite compellent. Quod vero meae tenuitatis hac in parte consensum requirere voluisti, id sane affectus, non ipsa tibi dictitavit necessitas. Assurgendum Vobis est, Viri Excellentissimi, Tibi inquam Magnif. Fehri, Tibi Nobiliss. Sachsi, Tibi Excellentiss. Schmidii, Vobis, repeto, vestrique similibus. Dii Vobis principatum dedere, nobis obsequii gloria relicta est. In illud modo Vester eat labor, ut publico programmate Ordinis nostri

ortus

ortus , progressus & Decreta prope-
diem evulgentur, tempus quo sequen-
ti anno Ephemerides primum evulga-
buntur, & loca doctis, quorsum obser-
vationes mittendae, accurate intimen-
tur. Catalogus pariter Dnn. Collega-
rum, quidve sub manibus eorum fudet,
his adjungatur, ut eo melius data occa-
sione de hac vel illa materia cum illis
communicare possimus.

Qui sint illi Medici Uratislavienses,
nuper Collegio nostro ascripti , scire
desidero, ut & cum illis , ad Te cum
itur, amica salutatione affectum ven-
tilare valeam. Signetum ut vocant, A-
cademiae consuetum , ut ingeniosum
est, ita imperfectum videtur , si cum
Anglico conferas, lemmate quia desti-
tuitur. Ut igitur & hac in parte con-
suetudini satisfiat , addendum erit ali-
quid, v. g. pagella, in qua oculus pictus:
ANIMUS CURIOSUS. Hunc enim
Emblema illud forsan denotabit, & or-
nabit: NUNQUAM OTIOSUS, partim
ut solertiam nostram acuat, partim ut
demonstremus, quam ab otiosa curiosi-
tate finis alieni, sed haec obiter. Li-
quoris

quoris tui reſectivi mentionem fecit
 in ſua *de Infuſoria* diſſertatione , quae
 ſine dubio etiam Muſaeum Tuum in-
 travit, *Dn. D. Michael Etmüller* : Vir
 juvenis acuti ingenii, infinitae lectionis,
 multifariaeque experientiae. quam va-
 riis in Galliam , Angliam , Italiam &
 Belgium emenſis itineribus feliciter ſi-
 bi comparavit. Hujus ab ingenio quoniam
 ſingularem ſibi ſplendorem mutuare
 poſſit Academia noſtra, nullus dubito,
 ſi eidem aſcriberetur. Eſt & in vicinia
 Schneebergae Practicus inſignis *Dn. D.*
Joh. Chriſt. Makius , Phyſicus ibidem
 celeberrimus, quem noſtro frui con-
 tubernio optarem, ut e Noſtris mihi
 eſſet, cum quo literarum ſerram reci-
 procarem commodius & feliciter. Tu
 quid de nobili hoc Pari ſentias, prope-
 diem ſignifica. Si forſan ad Te non
 pervenit *Dn. D. Etmülleri* de Morſu
 viperae Inauguralis, eam adjunxi, ut-
 pote meo judicio doctam ſatis, ſatisque
 curioſam. Infuſoriae ejusdem exem-
 plar, ſi lares tuos nondum ſubiit , ubi
 reſcivero , proxima occasione trans-
 mittam. Quod medicamentorum Tu-

orum descriptiones laudanda facilitate, si easdem expeterem, me non cessare decreveris, lubentissime accipi. Si peculiare Tibi Anti-Hydropicum, Scorbuticum, Melancholicum est, in eo vel publicae salutis gratia Te mihi praestes facilem. Haec enim sunt illa monstra, cum quibus in dies Medici hic, & circa Metallicas fodinas commorantes, conflictari necesse habent. Notas Tuas in miracula mortuorum ut pertexas, enixe sollicito. Haec dudum vulgasset Bibliopola, nisi partim doctissimae pariter ac gratisimae Tuae ad ea in promptu fuissent Observationes, partim Kornmanni (nescio quo fato, dum Martisburgo Chemnitium librariam meam supellectilem transferre iussi) jactura, quam neque Lipsienses, neque Wittebergenses, neque Hallenses, neque Freibergenses, neque nostra Bibliotheca resarcire haecenus potuerunt, moram posuisset & obicem. Te vero hunc Tractatum etiam asservare, indices Autorum operibus tuis annexorum propalant. Quem si per harum latorem Dn. Graumerum, Mercatorum

rem

rem Annaebergensem transmitteres, nihil gratius quidem mihi accidere posset. Remittam eundem per eundem, proximis Nundinis. Sed quo dilabor? Tuum erit e prolixioribus literis affectus metiri propensionem, e petitis autem licet durioribus & sine fronte, spem firmam de sinceritate Tua semel conceptam. Vale.

Chemnicii prid. Calend. Jun. 1669.

EPISTOLA XLVIII.
DE LEGIBUS ACADE-
MIÆ CURIOSÆ.

D. Joh. Michael Fehrius
L. C. F. Garmanno

SVINFURTO *CHEMNITIUM.*
S. P.

PRaeteritis Nundinis Lipsiensibus, quae hujus anni Januario celebrabantur, debitae observantiae & honoris ergo, ac responsi loco, literas cum quibusdam Iconibus meis Lipsiam ad Dn. Kirchnerum Bibliopolam & consequenter ad E. T. deferendas tradidi,

sed quoniam haecenus responsoriae huc appulerint nullae, & ego de traditione mearum nonnihil dubitem, haec ad E. T. exarare volui, ut vel tribus de meis acceptis me certiore facias, & animi Tui sententiam super Academiae Natur. Curiosorum leges auctas simul transcribat. Ardua haec res esse videtur, matura deliberatione opus erit, Sint Mecaenates, non deerunt Marce Marones.

Sed quid tentare nocet, nemini, me iudice, unquam displicere poterit nostrum institutum, cum illud in gloriam DEI & proximi emolumentum vergat omne. Vale cum lectiss. & Dilectiss.

Svinfurti, prid. Cal. Jun. 1669.

EPISTOLA XLIX.
DE ALOE SCHLIBENSI.

L. Christiano Friderico
Garmanno

Georg. Erdmann Voigt

JENA

CHEMNICIUM.

S. O.

Responsorias laetiori quidem argumento

mento conscriptas praestolatus eram, cum eheu! peracerbam Conjugis dilectissimae mortem retulerint. Damnum inde ortum facile video, luctum per-sentisco, ipsemet compatior, eoque partem luctus facio meam; DEUM interea precatus, quod abstulit ille Omnis-fapiens, ut magno quidem cum scœnore laetitiae & felicitatis idem refundat. Quod alioquin rem pergratam fecerim Aloes nostrae memoria, ipse mihi gratulor, hoc ipso egregiam occasionem nactus, observantiam meam V. E. debitam exolvendi. Id igitur sedulo in-posterum agam, quo cuncta Regia ista de Planta notabilia innotescant. Nunc vero quoniam pristinam adhuc habeat formam, neque ramos ostenderit suos, nihil praeterea de eadem addam, nisi quod contra Borellum certo ab Hortulano edoctus fuerim, sine omni strepitu caulem emisisse, imo ipso non animadvertente. Contra Elsholzium vero annotaverim ipse, non hanc terrae continuae & firmæ, sed exiguae admodum lignisque interclusæ concreditam, florem promittere. Reliqua

nunc tempore exclusus alia occasione data, exponam, & forsan fusius. Nihil caeterum quod nunc exhibeam ferme suppetit, adeo enim rarae sunt Medicae disputationes; proximis vero Cl. Schrökii pro Licentia disputationem accipiet. Sin autem interea V. E. nova quaedam videre & legere lubet, communicabit Clariss. M. Engel Rector Tractatulum quendam a Mathematico nostro conscriptum, quem ipse mihi, in quo studio a communi sententia secedere videtur. Specimina alias Inventionum quae ibi habet, maximam partem in aedificandis novissimis aedibus, non sine admiratione adhibuit. Hisce valeat faveatque.

Jenæ, d. 21. Jun. 1669.

EPISTOLA L.
 SUPER MORTE UXORIS
 SYMPATHIA. COLLEGARUM
 NOVORUM SYLLABUS. LIQVOR RE-
 FECTIVUS. SPIRITUS TERRÆ SO-
 LARIS.

D. Philippus Jacobus Sachsius
 a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNITIVM.
 S. D. P.

Condoleo Fati necessitatem, quae
 Tibi dulcissimam Tuam Cajam
 furripuit: ita inter funera semper mor-
 tesque vivunt Medici, nec dum alio-
 rum arcere student, proprias depellere
 possunt calamitates. Fortior omni
 humano ingenio & scientia divina
 Providentia, quae ut sortem nascendi
 omnibus constituit, sic & irreparabile
 tempus exeundi, ut meliore vita mor-
 talitas compensetur. Haecenus per bi-
 ennium Sororis, Patris fere octuagena-
 rii, nec non Conjugis meae Matris fu-
 nera,

nera , lugubres mihi fecerunt aedes,
 Conjugi tamen cum qva per fedecim
 annos tranqvillam ago vitam liberis-
 que binis fanitas incorrupta, quam ut
 DEUS longius adhuc confervet, exora-
 re , precibusque supplicare mearum
 partium est. Faxit JOVA, ut E. T. in-
 flictum vulnus consolidetur, qvo eo li-
 berius Musarum & Curiosorum castra
 fequi poffit. Pro cura quam cum Dn.
 Praefide in Collegii incrementum im-
 pendo, nulla opus gratiarum actione,
 faxit JEHOVA, ut conatibus nostris fe-
 lix tandem fuccedat eventus. Ubi re-
 liqua Dnn. Collegarum vota collecta
 fuerint, Programma , leges & reliqua
 neceffaria propediem migrabunt per
 orbem , non defuturi erunt Collegae.
 Ego jam Uratſlaviae tres in ſocietatem
 noſtram adduxi, Dn. D. Henricum Voll-
 gnadium, qvi per pluſculos annos Al-
 tenburgi in conviſtu D. Ausfeldii fuit:
 Dn. D. Jeniſium, Virum admodum cu-
 rioſum, & D. Joachim. Georg. Elfne-
 rum, Phyſici noſtri filium, qui praeter
 Germanicas Academias Lugduni Bata-
 vorum in conviſtu D. Sylvii vixit, Gal-
 liam

liam & Italiam cum fructu perlustravit, cum plurimis Medicis amicitiam contraxit, ut vel hujus opera ab Exteris litteraria commercia & communicationes sperare possimus. Admonitio de Lemmate, **NUNQUAM OTIOSUS**, curiosa satis, quare & ut eadem observetur, operam dabimus. Dn. D. Et-müllerus (cujus disputatio de Morfu viperæ jam communicata, gratisima fuit, altera de Infusoria Chirurgia ab ipso Authore transmissa) Elsnero nostro familiarissimus, proxime invitabitur, & ubi titulum suscepero, Schneebergensem Physicum lubentissime proximis nundinis invitabo, interim nuper transmissæ leges communicari poterunt. Physicum in Moravia Dn. Hertodium a Todenfeld pariter in nostra castra suscepimus, qui de morbis Moraviae & eorum cura paucis ab hinc septimanis tractatum Viennæ edi curavit. Sic in dies accrescit Collegarum numerus, invigilabunt ergo reliqui Dnn. Collegae, ut & ipsi invitationibus sint frequentes in delectu Eruditorum. Interim quaedam Tractatibus Tuis inservientia ad-

dere volui, plura missurus, si temporis
parsimonia liberalitatem debitam con-
cederet; alia sequentur futuro tempo-
re. Addidi Kornmannum de Miraculis
Mortuorum, sed ut idem Liber futuris
nundinis Wratislaviam innoxius per
Dn. Graumerum Mercatorem Annae-
bergensem repetat, procurabis.

Liquorem refectivum nunc com-
municare nullus dubito, ne ulla parte
Amicitiae nostrae aliquid detrahere vi-
dear.

Rec. Sp. Cinnam. cum vino parat.
(non cum Spir. Vin.) rectificatiss. adde
Ol. Juniper. (quod ex virid. baccis abs-
que fermentat. praeparat.) & Ol. Suc-
cin. digere per aliquot dies, post de-
still. aliquoties, donec optime unian-
tur & Spiritus evadet pellucidus. Post
Rec. Sal. volat. C. C. ab omni Oleo se-
paratum, digere, destilla, donec Sa-
istud cum Spiritu unitum sit, & alem-
bicum transierit. Denique Lapid. 5
pretios. in Spir. sal. Comp. sol. ad olei-
tatem evaporent, illis suprafunde Sp
istum Cinnam. impraegnatum, digere
abstrahe, cohoba, donec maxima pars
alembicum transierit. Pecun

Peculiare anti-hydropicum speci-
ficum & melancholicum, quod omni-
bus Individuis quadret, inveniri posse,
dubito, interim observata simul me-
thodo medendi aperiencia selectiora
magnam ferunt operam. Ex his Spir.
Terrae solaris non infimum capit lo-
cum, quem communicare non dubito:
Rec. Terr. Solar. p. iii. Nitr. p. i. fiant
globuli, pelle per Retortam terream
igne lentiss. in einen vorgeschlagenen Spir.
Vin. sed lente, & ne tota massa libram
unam excedat: Post idem Spiritus pel-
litur per Retortam super uncias duas
Salis tartari, maxima fit ebullitio, adeo,
ut Sp. per se in Recip. absque igne pro-
deant, altero die reliquum igne pelli-
tur. Optime obstructions referat.
Plura nunc non addo, interim faustam
Lucinam Gemellis Tuis partibus ap-
precor. An bina mea Epigrammata,
quae bis fuerunt transmissa, suscep-
eris, in posterum significes. Vale & me uti
strenue facis porro redamare ne cessa.

Uratilav, 6. Jul, 1669,

EPISTO-

EPISTOLA LI.

QVÆDAM DE ALOE SCHLII-
BENSI.

L. C. F. Garmanno

M. Georg Erdmann Voigt

JENA

CHEMNITIUM.

S. D. P.

QUo animo, Vir Excellentiss. qua-
ve benevolentia erga meam sis te-
nuitatem, perdoctum Tuum Carmen,
quo Laureae meae splendorem sane
haud exiguum, sed eximium, addidisti,
facile edocet. Gratias proinde, cum
aliud pro eodem nunc exolvere non
liceat, easque maximas ago ac refero,
DEUM supplex implorans, ut devo-
tum votum Carmini dicto annexum
clementer audire & exaudire, atque vi-
cisim me mei voti, quod pro Tua in-
columitate, felicitate, futuraque nova
thori Tui Consorte concipio, pro sua
benignitate compotem reddere atque
damnare velit. Caeterum quod Plan-
tam nostram Aloen attinet, scias velim,
in

in optima nunc flore eandem constitu-
tam esse, altitudo ejus excurrit viginti
pedes geometricos, ramos ostendit
plus quam triginta, & in univcrsum
flores quater mille sexcentos & ampli-
us habet, cœtera pulcherrima planta
atque laudabilis. Locus ubi floret est
exiguus pagus, uno tantum lapide a no-
bis diffitus, Schliben dictus, praeter
hunc hortum omnino inglorius. Plan-
tavit hortum hunc Nobilis ab Hesler
Chiliarcha quidam, atque dictam plan-
tam decennalem apponi curavit; ger-
minavit ibi circiter annos 40. ut adeo
ejus duratio semi-Saeculum vix excur-
rat. Tempus, quo caulem promise-
rit, scire cupis? Est dies 16. Martii hu-
jus anni, in quo nihil fragoris hortula-
nus animadvertit, neque etiam tam su-
bitam accretionem & augmentationem,
quam alias Autores plantae huic ad-
scribunt, insuper & in cista terra refer-
ta floret, quod contra Elsholzium no-
tari velim, quamvis & hoc observave-
rim, quod ante annum terram plan-
tam foventem cum nova hortulanus
mutaverit. Nunc postquam flores con-
spi-

spicui facti sunt, folia atque totus truncus marcet, rugasque concipit, haud incertus futurae corruptionis index. Atque haec sunt, quae quidem de hac planta rescire potui, Tibi vero, Vir Excell. rescribere debui, ipsam effigiem additurus, modo pictoris defectus non obstitisset. Interea est, cur Te maxime orem, nolis scilicet vitio vertere, quod tam inconcinne ac minus eleganter scripserim, velis hoc occupationibus meis, & nimiae tabellarii festinationi tribuere. Vale mihi que fave.

Jenae, 12. Aug. 1669.

EPISTOLA LII.
RESPONSORIARUM; AMI-
CA PETITIO.

L. Christiano Friderico
Garmanno

Joh. Laurent. Sehr / Med. Stud.

LIPSIÆ

CHEMNITIUM.

S. D. O.

Tua me, Vir Excellentiss. veneranda

da Authoritas a scribendo facillime deterruisset, nisi me Parens meus suppeditata scribendi materia incitasset, nunc insuper temporis opportunitas ad id tanto alacrius suscipiendum invitasset: Per literas eqvidem, quas hisce diebus a Parente meo accepi, cognovi, quod is praeteritis nundinis nostris hyemalibus per Dn. Kirchnerum Bibliopollam fasciculum literarum ad Exc. V. miserit; quia vero haecenus nullum accepit responsum, ideoque an ille Exc. V. debito modo traditus sit, ferme anceps haereat; ipse quidem a Dn. Kirchnero hujus rei certitudinem nuper volui explorare, dubio autem cum me a se rursus dimiserit animo, tanto magis sum permotus, ut ipsam Exc. V. per literas ea de causa adeundam esse censerim. Quo itaque Parentis mei desiderio aliquo modo satisfiat, sepositis aliquantisper gravioribus, quibus haud dubie plurimum distringitur, negotiis, ut Exc. V. haut gravatim vel gratificando ipsum Parentem meum, vel imperando me per literas ea de re certiore faciat, obnixè peto, quod ipsum

&

& Parens meus officiorum atque studiorum promptitudine, quacunque oblata occasione, vicissim demereri studebit, & ipse grato atque officioso animo agnoscam, meque semper talem, qualem esse conveniet, praestabo. Vale. Vir Nobiliss. optime & fave.

Lipsiae, d. 9. Octobr. 1669.

EPISTOLA LIII.

ALOE SCHLIBENSIS. INFUSORIA. TERRA SCHMIDBERGENSIS.

D. Joh. Danieli Majori

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

KILONIUM.

S. D. P.

TE meas nuperis nundinis ad Te datas accepisse, nullus dubito, cur vero responsoriae ad illas & aliquot ad Te haecenus exaratas nullae remearint, tam facile conjecturare non possum. Sine dubio ad altiora arduus negotiorum cumulus Te traxit, ut levidensibus meis haecenus vacare

care non potueris. Quicquid fit , ne
 ullam Te compellendi occasionem
 praetermittere videar , data hac per
 Amicum oportunitate ad officium re-
 dire volui : Oblatus mihi nuper ab A-
 mico Tuus de Aloe Vestra tractatus,
 qui Nostrae in Thuringia mihi revo-
 cavit memoriam. Exsucca jam illa
 deprehenditur ac deflorata , postquam
 floribus sine numero se fecit admiran-
 dam. Altitudo pedes viginti Geome-
 tricos exaequat. Caulem emisit sine
 fragore , secus ut observavit Borellus,
 nec terrae firmae concredita , quod
 quidem semper requirit Elsholzius, in
 tantam excrevit vastitatem. Iconem
 propediem ab Amicis expecto, cur ve-
 ro Tuae figura , ad quam tamen pro-
 vocas, tractatui non sit addita , haereo,
 si apud Te ejusdem adhuc latet Exem-
 plar, per latores ad me commode po-
 terit transferri.

Infusoriam Tuam haecenus nullus
 aegrorum meorum admittere voluit,
 quid vero possit, testantur apud Elshol-
 zium Gedanenses. Curiositatis gratia
 nuper mercurium vivum Cani infudi,

Q

sine

sine ullo incommodo, ut quosdam Mercurium sine noxa gestare potuisse in venis fluctuantem, quod Phosphorus noster ex aliis notavit, facile persuaderi mihi patior. In Plantis transfusoriam locum habere posse nuper ad Phosphorum nostrum scripsi. In Terra prope Schmidebergam flammam eructante Vitrioli calcinati copiam nuper deprehendi. Rubri est coloris, ex parte bituminosa, cinis eundem cum eo, quem Vesuvius eructat, spirat odorem. Vale, Vir Nobilissime, mihi que serio favore perge.

Chemnitii, d. 12. Octobr. 1669.

EPISTOLA LIV.

CONJUGIS OBITUS. LEMMA CURIOSORUM. EPHEMERIDES. ALOE SCHLIBENSIS.

D. Joh. Michaeli Fehrio
L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

SVINFURTUM

S. D. P.

Accepi Tuas, Vir colendiss. praeteritis
ritis

ritis nundinis Lipsiensibus ad me exaratas, meas etiam Norinbergam missas eodem tempore Te accepisse spero. Gratisimae autem mihi fuere, cum ob singularem favorem, quem ubique vibrabant, tum ob adjunctas plantarum monstrositates opusculo meo ob raritatem decori futuras. Quod vero hactenus nullum gratitudinis reposuerim indicium, ne literis quidem, id ne aegre feras, Vir Magnifice, enixe rogo. Praxis partim obstitit, fatique cum primis acerbitas omnem crenae surripuit fluorem ac violenta revulsione, ut ad oculos vergeret, effecit. Planius dicam, Conjugium, pro quo in numeris vota faciebas amica, vix contractum, mortis solvit truculentia. Quam 4. Augusti elapsi dederat vitae consortium, 20. April. vertentis anni iterum abstulit. Vides jacturam, & inde inuctum pronum animum facile conjicies. Luctui vero & Musis vacare quam difficile fiet, quis est, qui nescit. Ipse sane ad studia animum adhuc non solum applicassem, nisi Nobilissimi Phosphori nostri saepius ad me datae ani-

mo veternum excusissent, cumprimis
 postremae, quae nova Academiae no-
 strae statuta inclusa gestarunt. His &
 V. Magnif. accedunt, nuperaeque No-
 biliss. Tui filii Lipsiae jam Musis litan-
 tis, qui ut Dn. Parentis vestigia pre-
 mat, ipsique decori sit aliquando, ani-
 mitus voveo. Quod statuta renovata
 spectat, ea mihi perplacere, quidque
 pro tenuitate mea de illis sentiam, No-
 biliss. Dn. Phosphoro aperui. Sigill-
 lum aut Emblema, ne sine lemmate si-
 monui. Ab otiosa nostra ut discerna-
 tur Curiositas & solertia futuris incul-
 cetur Collegis, darem illud: ANIMUS
 CURIOSUS nunquam OTIOSUS. Sed
 haec obiter. Ephemerides ut publi-
 cum videant, summopere erit annitem-
 dum. Sic enim numerus ut Dnn. Col-
 legarum crescat, Collegii autoritas ado-
 lescat, Curiosorumque ad varia expe-
 rimenta facienda instigetur industria
 commodissimam tenebimus viam. Pro
 Vernalibus Nundinis Vos easdem appa-
 rare Dn. Phosphorus in nuperrimis
 notavit, utque haecenus observata &
 ab aliis communicata transmitterem
 monuit

monuit. Mittam earundem partem
cum primis quaedam de infectis prope-
diem Vestrae Magnif. quaedam de Me-
tallis & mineralibus Exc. Dn. D. Schmi-
dio, quem amice & honorifice saluto,
Botanica vero Dn. Phosphoro, & quid
de hac vel illa materia sentiatis, ami-
ce & observanter Vos compellabo.

De Aloe Jenensi, aut potius Schli-
penfi (nam in pago Schlieben in horto
Chiliarchi ab Hesler crevit) haec addo:
Decennalis horto illata fuit, germina-
vit ibidem circiter annos quadraginta,
ut adeo ejus duratio semi-Saeculum vix
excurrat. Caulem promisit vertentis
anni die 16. Martii, sine fragore, quod
perpetuitatem observationis Borel-
ianae evertit, neque momentaneum
augmentum, quod alii volunt & nota-
runt etiam in Gottorpiensi noster He-
pperus, hortulanus deprehendit. Non
terrae firmae, sed lignae cistae con-
credita, quod contra Elsholzii mentem
floruit. Hoc tamen notandum, quod
ante annum terram plantam hanc fo-
ventem cum nova mutaverit hortula-
nus. Altitudo ejus pedes viginti geo-

metricos excurrit, ramos ostendit plusquam triginta, flores 4600. & amplius. Mense Augusto truncus rugas contrahere incepit, sensimque Regia illa planta marcore contabuit. Ignis subterraneus Schmidebergensis sine dubio vobis etiam innotuit, cujus historiam & terram ignem concipientem, si desiderabit V. Magnif. propediem transmittam. Interim ut ad votum valeat diu & senecta sine Senio fruatur DEUM precor.

Chemnicii, Cal. Novembr.

1669.

P. S. Si Aloes Stutgardiensis Figura aeri incisa, ut & Rosae Altenburgensis a B. Zephyro evulgata in V. Magnif. rarithecio latet, ut & raris & monstrosis meis plantis addatur, communicationem earundem peto, easdem grata mente remissurus.

EPISTO-

EPISTOLA LV.

RESPONSORIA AD EPI-
STOL. LI.

L. C. F. Garmannus

Joh. Laurent. Fehrio

CHEMNICIO

LIPSIAM.

S. P. D.

GRatissimum mihi fuit ex literis tuis Dn. Parentis Tui constantem adhuc favorem erga me percipere. Inde cum officii & amicitiae nostrae ratio flagitet literario commercio hunc affectum ventilare, literas his inclusas Tibi transmitto, quae ut ad Dn. Parentem proxima occasione properent, procurabis. Interim ut paterno incitatus Exemplo severe nostrae lites arti, savor Tibi sum, tuosque Praeceptores Lipsiae, a quorum institutione etiam olim pependi, viros doctos & industrios sedulo audias moneo. Svave onus seqvetur honos, totque vigilatas Proserpinas aureus Apollo. Crebrioribus literis ut me in posterum compelles,

les, & si quid novum & curiosum pari-
at Vestra Philuraea, communices opto.
Id ut valeas Vale.

Chemnitii, ipfis Cal. Novembr. 1669.

EPISTOLA LVI.

NOVORUM COLLEGARUM
RECEPTIO. EPHEMERIDES.
QVÆDAM DE BURRHO.

D. Philipp - Jacob - Sachsius
a Lewenheim

L. C.F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNITIVM.
S. D.

GRatissimae Tuae literae mense Ja-
nuarii hujus anni exaratae, omnes
tenebrosas nubes discusserunt instar
lucidissimi Solis, ut serenata mente ad
tam laetum nuncium de optima gratif-
fimi Amici valetudine exultaverim.
DEUS Te fervet in longissimos vitae
terminos in Tuorum & Collegii nostri
emolumentum. Collegium nostrum
Lunae globo subjacet; ad eundem mo-
dum & incrementa & decremēta ca-
pit.

pit. D. Grabae morte illatam noxam
 sensimus multiplici fœnore redintegra-
 tam, nam & hic Uratislaviae D. Voll-
 gnadius, D. Jaenifius, D. Elsnerus egre-
 gii Viri accesserunt (cum quibus Tri-
 umviris initium fecimus colligendarum
 Ephemeridum) his se adjunxerunt
 Brinnae in Moravia D. Herftodius Vir
 maxime curiosus, Viennae D. Jungius
 ex Collegio Medico Viennensi, ille
 Crocologiam, hic Haematologiam pro-
 pediem editurus; Lipsiae D. Etmülle-
 rus; svasu D. Petri hisce nundinis invi-
 tavi D. Zapfium Phys. Vinariensem, &
 pro Tua amica admonitione his inclu-
 sis D. Makium. Pergite, o Charissimi
 Collegae, in invitandis quoque aliis,
 strenue nobis communicando rariora,
 cum jam alea jacta sit, & famam ulte-
 riorem apud externos conciliabitis Col-
 legio, & pluribus maximum commo-
 dum. Specimen Ephemeridum eden-
 darum his cape, & quidem tria Exem-
 plaria, quae inter fratrem Tuum Arn-
 stadi viventem & Makium divides.
 Prodibit sequentibus nundinis integer
 Annus primus, & quidem in forma

quarta cum typis aeneis, cum jam plurimae observationes undique sint communicatae, & partim jam sub prelo sudent. Scholia prioribus binis observationibus addidi, non omnibus eadem addentur, sed saltem ubi per analogia exempla observatio possit illustrari.

Quare Vir Excell. ut praeter bina Tua Curiosissima Opuscula, quae hisce nundinis manumittere promifisti, praeter Picam & Corylum Curiosum, quae pariter olim promissa fuerunt, raris quibusdam Observationibus vel Botanicis, vel Practicis vel Anatomicis symbolum conferas pro augendis Ephemeridibus, illudque ad me Uratislaviam transmittas enixe rogo, nam cum a Dn. Praefide nostro Collegis Uratislaviensibus demandata primi anni Ephemeridum edendarum cura, necessarium, ut observationes huc dirigantur Ephemeridibus inferendae. Exemplar Tuorum Opusculorum expecto ex Tua liberalitate non minus quam reducem Kornmannum per Graumerum Annaebergensem ad nundinas Uratislav. circa festum S. Johannis proficiscen-

ſcentem. Ultra ſeptuaginta Obſervati-
ones, in quibus varii rari caſus , jam
collectae ſunt, ſingulis ſeptimanis no-
vae accedunt, ut initium quod alias ad-
modum grave, optime ſuccedat, & hinc
inde applauſum mereatur.

Veſtrum tamen erit , o Collegae
ſvaviſſimi, in communicandis & colli-
gendis ſuccenturiatam afferre operam,
ut oneri ferendo ſimus pares, itaque
& Dn. Fratrem & alios amicos hoc de
negotio amplius ſollicitabis. Sequen-
tibus Nundinis Autumnalibus prodi-
bunt ſeorſim novae Leges auctae
cum Catalogo Dnn. Collegarum ; ſi
quaedam adhuc in iis emendanda vi-
deantur, amice moneas, & quantocy-
us reſcribas.

Heri a D. Hertodio & D. Arden-
ſtacho Medicis in Moravia degentibus
literis ſignificatum, famoſum Burrhum
e Dania cum duobus focis profugum
Moraviam latente nomine, cum ſe Bo-
as vocaret, intraſſe. Ubi Gœdingam
venit, viam quaefivit, quae duceret in
Arcem nunc Turcico praefidio muni-
tam Neuheufel. Res incolis ſuſpecta,
homi-

hominem in vincla conjiciunt, & facto
scrutinio vident Burrhum sub hac larva
latere, inde civilius habitus est, sed cum
in loci Capitaneum tormentum explo-
dere, & fuga sibi salutem quaerere vel-
let, rursus receptus compedes tolerare
coactus est, quorum impatiens, dicitur
venenum sumfisse, ut, an adhuc vivat,
dubia res sit. Eventum proxima po-
sta significabunt dicti Dnn. Medici.
Quam tragicam sentit Catastrophen im-
postoris hujus vita! Alii discant cauti-
us mercari. Vale interim & fave.

Uratislaviae 24. April. 1670.

EPISTOLA LVII.

CONSILIUM ANT-
HYPOCHONDRIACUM.

L. C. F. Garmannus

M. Georg-Erdmanno Voigten.

CHEMNITIO

JENAM.

S. D.

A Ccepi tuas a Parente demum 19.
hujus, quas 18. Decembr. elapsi
anni

anni ad me exaraveras. Infirmities stomachi, de quibus scribis, cruditatibus in ejus cavitate collectis suam debent scaturiginem, & omissam praeterito autumno efflagitant Venae sectionem & evacuationem. Accedit vita sedentaria, qua praeter modum delectaris, valido impetu Musas ambiens; In teporem verteretur suaderem ex parte iste fervor, motuque crebriori solareris inter studia sensim tabescentem sanitatem. Ipse Cynthus aures vellit, quando dicitur:

Amant alterna Camœnae.

Musarum ergo studio sanitatis adjungas velim curam. Medicamenta quae expetis, adjuncta accipies. Aqua Cinnamonis fragrans, & vinum absynthites ventriculo robur addent & nervum, si ante prandium hauriantur, aut post cenam. A cibo motum iterum inculco sanitatis promum condum. Lucubrationes quid obsint ventriculo alias debili, facile poteris hariolari. Pro transmissis Disputationibus Medicis debitas solvo grates. Quae in Physicis disputantur, ut juxta mittas, opto, Synopsis
Mathe-

Mathematicum Weigelii Dn. M. Angelo transmissam nuper evolvi. Placent inventa adjuncta, quorum copiam & delineationem si te paratio obtinere possem, multum me tibi obstrictum redderes. Vale.

Chemnitii, d. 28. Jan. 1670.

EPISTOLA LVIII.
AMICA RESPONSO.
 RIARUM D. SACHSII PETITIO.

D. Michael Etmüllerus

L. C. F. Garmanno

LIPSIÆ

CHEMNITIUM.

S. D. P.

UT incognitus licet importunis hisce meis Te compellem, audentem me reddit Amplissimi Dn. Sachsii sollicitudo, qui diuturna literarum Tuarum expectatione confectus, non parum est anxius de Excell. T. rerum statu, dubitans ne insveta taciturnitas, tristis forsan nuncii futura fit Prodrumus. Sed merito mitiora fata expectan-

Etanda ab eo , cui tota Curioforum
 cohors Nestoreos animitus precatur
 annos. Sin ergo , quod suspicor inter-
 nunciorum rarior transitus literarum
 cum Domino Sachſio commercium
 impediatur, en qualia qualia mea Tibi
 in promptu sunt ſervitia, quibus ut in
 qualibet, ita in ſpecie in hac occasione
 ero obſequentiſſimus, cum haec voto-
 rum meorum fit ſumma, de E. T. be-
 ne mereri, ejuſdemque non vulgarem
 ambire amicitiam, vix dulcius quid ae-
 ſtimans, quam cum Eruditis eandem
 inire. Vale, Ampliſſime Vir, & me Te
 amantem redama.

Lipſiae, d. 10. Decembr. 1669.

EPISTOLA LIX.

OPUSCULORUM
 MENTIO. DE THERMARUM
 PROBATIONE PROBLEMA. SAL-
 VE ACADEMICUM.

D. Michaeli Etmüllero

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

LIPSIAM.

S. D.

Bene ſit Nobiliſ. Noſtro Sachſio,
 quo

quo parario Tuam, Vir clarissime, me-
 rui amicitiam diu desideratam, exopta-
 tam diu, Sane ab eo tempore, quo Ar-
 tem nostram saltem ambire didici, ni-
 hil mihi unquam gratius accidere po-
 tuit, quam literarum commercio tui
 similes, h. e. doctos, curiosos, & in Ar-
 te nostra versatissimos mihi compara-
 re fautores amicos, reciprocaque scri-
 ptione mutuam ventilare affectum.
 Facile hinc colligere poteris, quanto-
 pere Tuis affectus fuerim, adeo, ut ni-
 hil in illis displicuerit quam brevitatis.
 Quae hactenus in officio seigniore
 solito me reddiderunt, luctus partim
 fuit, qui ob dulcissimae Vitae & thori
 Consortis obitum, animo nondum ex-
 cidit, partim creberrimae aegrotorum
 interpellationes, quae ut scis quo mi-
 nus sui juris esse possit Medicus, aliis-
 que ad votum vacare, saepius prohi-
 bent. Accedunt his opuscula mea e-
 rudito orbi dudum promissa, quorum
 unum miracula mortuorum excutiet,
 alterum Plantarum monstrositates ven-
 tilabit, quae & sibi aliquam temporis
 partem vendicarunt. Tu, quem scio cu-
 riosis

riosis teneri, ut *σκιαγραφήαν* aliquam & praegustum curiosarum mearum ineptiarum habeas, titulorum seriem addidi, quod ut boni consulas, & si quid e penu experientiae Tuae iisdem accedere poterit, ne mihi inideas opto. Inferam meis cum honorifica Clarissimi Tui nominis mentione, ut Te in ingratum aliquid contulisse, non habeas quod conqueraris. Prodibit etiam hic Chemnitii Martini Panfae de Thermis Annaebergensibus Germanicus Commentariolus, cum notis & animadversionibus meis a multis diu expetitus. Edidit de eodem fonte olim tractatum Scheunemannus cui titulus Hydromantia Paracelsica fontis Annaebergensis, quem tamen haecenus nullibi offendere potui. In vestris vero Bibliothecis eundem latitare, ut nullus dubito, ita ut si forte in tua non haerereat, in qua tandem proftet curiose inquiras, mihi que ad paucorum dierum usuram transmittas, obnixè rogo. Interpretabor id ingenui affectus nobile argumentum, si que in similibus & aliis vicissim Tibi gratificari poterò, nullo

R

non

non tempore me experieris promptis-
 mum. Quid vero Tu, Vir Clarissime,
 de Thermarum probatione ? Spiritus
 isti minerales cum sint fanitatis opera-
 tores, ane per praecipitationem aut
 aliud vinculum ita poterunt figi, ut
 corporei appareant, cujusve mineralis
 sint progenies, accurate demonstrari?
 Titubantem experientia Tua quaeso
 fulcias, qvaeve de hoc tua mens, pro-
 pediem pluribus diducere non grave-
 ris. Tibi sagax Natura dedit ingeni-
 um, cum profundo iudicio. Natus es,
 ut Naturae explores vestigia; Naturam
 ut Erudito Orbi explicatam fistas, natus
 es. Id ut commodius expedias, age
 Nobis Te adijunge, Curiosoque nostro
 Collegio Nomen da & Sacramentum.
 Voti haec mei summa jam dudum fuit,
 ut literae ad Nobiliss. Sachsum datae
 testabuntur, voto vota addidere lau-
 datus Sachsius cum Magnifico nostro
 Fehrio. En campum, qui Te strenu-
 um expectat bellatorem. Hunc ut in-
 grediaris Naturae Genius aurem vel-
 licat, praesto est laurea, celebres Te
 expectant triumpho. Ut igitur Colle-
 gam

gam Te propediem salutemus, quem
Amicum exosculamur, desideramus.
Vale Vir Ampliff. meque serio amare
perge.

Chemnicii d. 10.

Jan. 1670.

EPISTOLA LX.
THERMARUM PER PRÆCIPITATIONEM PROBATIO REJICITUR. PLANTÆ MONSTROSÆ, DE PLANTIS PHANTASTICIS ET OPIO. INSECTA E PLANTIS.

D. Michael Etmullerus

L. C. F. Garmanno

LIPSIÆ

CHEMNICIUM.

S. D. P.

Quod literis Tuis amicissimis nulum remiserim Echo, ne tepescientis hibernis hisce rigoribus in Te affectus mei interpreteris signum, quin potius hic ipse eo magis exarsit, quod uberiores gratiffimæ Tuæ subministrarunt fomitem: sed sedula inquisitio Hydromantiae Scheunemannianæ nubi, neque in instructoribus no-

stris bibliothecis, neque in locupletioribus Bibliopolarum officinis inventae, remoram haecenus calamo iniecit. Doleo sane imparem hac in parte, me esse meo debito, quem tamen defectum alia occasione pro virili restituum.

Thermarum probationes per praecipitationis modum institui posse, ita, ut genuina earum principia mineralia, aqveo tegmine velata exinde possint in apertum produci, vix mihi persuadeo. Cum enim per modum effervescentiae salium mineralium cum venis minerarum, in specie metallicarum, generari videantur thermae, sane in ista effervescentia ex reciproca actione & mutuo concursu & agens & patiens insigniter alterari, & utrumque non leviter immutari, novumque ita productum in aquis thermarum ex utrisque compositum generari videtur; ita ut licet instituaturs praecipitatio quaedam artificiosa, tamen praecipitata non in forma nativa, aut natura propria, sed potius ex concursu nova induta larva apparitura sint: adhaec omnes praecipitationes cum fiant additione
 cujus-

cujusdam tertii, quod vel praecipitan-
 dae rei se jungendo eam ad fundum
 trahit, vel liquori continenti se unien-
 do praecipitatum ejus poris extrudit,
 sane utroque in casu per tertium prae-
 cipitans & liquor continens & prae-
 cipitatum ipsum nova facta unione cum
 praecipitante, novo producto a nativa
 facie multum diverso, sensibus denuo
 illudet: adeo ut pro levi mea opinio-
 ne existimem, aquarum mineralium
 per praecipitationem aut alio quodam
 tertio adjecto factam probationem, esse
 fallacem, quia ex tertio cum prioribus
 unito, nova entia sensibus imponunt.
 Sed hae conjecturae sunt meae, Tuae
 rationi & experientiae ad approban-
 dum aut rejiciendum expositae. De
 caetero avide expecto specimina Clar.
 T. Curiosa de Plantis Monstrosis & mi-
 raculis mortuorum, eo gratiora, quo
 magis egestatem meam in talibus pro-
 fiteor. Interim vidisse me memini in
 orto paterno aliquoties nonnulla plan-
 tarum monstra, ex plurium caulium
 coalitu inprimis pronata. Sic erat
 Corona Imperialis, similis quodam-

modo isti, quam *Bauhinnus Histor. Plantar. T. 2. l. 19. p. m. 699.* depingit: caulis ejus juxta terram quodammodo bifidus, quatuor digitorum transversorum erat latitudinis, crassitie unius digiti, foetura foliorum & florum erat laetissima, dum flores 30. numerum excederent, ita ut vix commode juxta se invicem haerere possint. Simile monstrum observavi in Hesperide flore albo odorato vulgo, alias Dodonaeco inprimis, Viola matronalis dicta, quam etiam inter curiosiora herbarii mei vivi adhuc asservo: propullulabat hujus caulis ad insignem altitudinem, similiter fere quatuor digitorum transversorum latitudinis, crassitiei justae, copioso foliorum comitatu spectabilis, cujus summitas in copiosos ramusculos late divisa, innumerabilem florum justis coloris, odoris & magnitudinis exercitum exhibebat. Asservo quoque Tulipam flore luteo, caulis nonnihil solito crassioris, duplici foliorum in flore ordine stipatam, ita ut duodecim numerari possint folia: adeo ut aestimem tam Tulipam flore pleno, quam

quam liliū album flore pleno, esse si-
 militer foetus monstrosos, unde & non
 nisi raro admodū ad justam figurae aut
 coloris repraesentationem perveniunt.
 Sed quid dicendum de Caryophyllis
 colores mutantēs, & in mutatione ad
 aliquot annos constanter perseveran-
 tes? an & hi sunt monstra? Observa-
 vi saepius caryophyllos majores flore
 albo & rubro, item flore albo & car-
 neo tulisse ex eodem frutice, diversis
 super ramis, in uno legitimos variega-
 tos flores, in altero vero totos rubros,
 vel etiam totos carneos, interdum eti-
 am unum eundemque florem, adeo
 exacte divisum, ut altera medietas
 exacte albicet, altera autem sanguinea
 tinctura rutillet, & quidem si ramus
 iste singularis ista floris varietate con-
 spicuis, separatim ab aliis per certum
 in vasculis exilibus, fisso leviter juxta
 originem ramusculo, ramusculos pro-
 ducendi modum, in novam plantam
 a matre distinctam cogatur, hic recens
 foetus, & multi ejus posterī ad aliquot
 annos istum colorem variatum, v. g.
 totum rubrum, pertinaciter tuebuntur,
 donec tandem horum unus denuo flo-

rem atavo proprium, nempe album & rubrum nova mutatione constantem proferat, reliquis fratribus suam constantiam fervantibus. Sed haec de monstris satis, quoad plantas phantasticas, i. e. ut ego interpretor imaginationem perturbantes, nota dubio procul erunt ea, quae habet *Döringius tr. de Opio*: ubi nonnullorum remediorum vegetabilium certo modo imaginationem afficientium, mentionem facit. Memini hac occasione, me praesente, Parisiis in quodam Curiosorum conventu, quos Conferentias vocant: quaestionem hanc ventilatam, non vero decisam fuisse, quare Opium copiosius assumptum, Orientalibus, Turcis, Ægyptiis, Indis, somnia hilaria, quasi in viridariis aliisque jucundis locis, imo in Paradiso versentur, conciliet, nobis vero Christianis Occidentalioribus & Borealibus somnia turbulenta, terrifica, & quasi a Daemonibus vexaremur, repraesentare faciat. Quoad insecta ex plantis, curiosum erat videre Romae apud Illustr. Corvinum, exacta curiositate ab eo ob-

fer-

servatum, ex singulis horti sui copiosis
 plantis insigniter instructi, corruptis
 & putrefactis plantarum speciebus cer-
 tos, vermiculos & eruculas, semper
 eodem habitu, necessaria quasi lege,
 prodiisse, quorum insignem varieta-
 tem, una cum plantis propria manu
 accurate depictam nobis exhibuit.
 Sed ecce plantarum monstrosarum oc-
 casione, monstrosam ipsemet exaro
 epistolam, desecandae ergo luxurian-
 tes frondes, ne nimia ubertate mole-
 stiam T. E. creent, modo gratias pri-
 us dixerim decentes pro benevolen-
 tissima ad Collegium Curiosum invi-
 tatione, cui jam ante, vellicante au-
 rem Domino Sachsis, nomen de-
 di. Vale ergo, Vir Clarissime, &
 me Tibi addictissimum amare per-
 ge.

Lipsiae, d. 8. Febr.
 1670.

EPISTOLA LXI.

DISSERTATIONIS DE VIA
SABBATHI DEDICATIO.

L. Christiano Friderico
Garmanno

M. Georg. Erdm. Voigt

JENA

CHEMNICIUM.

S. D. O.

MUltrae quidem rationes mihi sup-
petunt, Vir Excell. cur praesen-
tem Disputationem inter alia etiam
Nomini Tuo Clarissimo inscripserim,
quas hic numerare omnes nunc non
possum, neque etiam volo. Unicum
illud, quod cura Tua medicaque ope-
aliquoties convalui, satis testabitur,
longe plura, quam officiolum hoc est,
me debere, quin totum Tibi obstri-
ctum esse, quem tam feliciter sustenta-
sti. Parum enim aberat, quin idem
nuper fatum inciderem, quod ante du-
os annos tantum non ad incitas me ade-
gisse novis, sed tamen Numinis in-
primis gratia & auxilio atque Tuame-
dela

dela recte conservatus sum. Nihil er-
 go me magis nunc decet, quam aeter-
 no DEO gratias immortales; Tibi au-
 tem soteria exolvere. Quod si enim
 qui in fluctuoso mari diu perichlitatus
 est, atque terram nunc tenet, littora-
 libus Diis vota nuncupat, hostiasque
 immolans sacra facit; quid ni ego gra-
 vissimo discrimine ereptus, sospitato-
 ribus meis gratias, animique grati do-
 na, maxime cum potiori hostimento
 destituar, offeram? Accipe igitur hoc,
 quicquid est muneris, manu benevola,
 testemque reputa, plura me debere,
 quam unquam sim exsoluturus. Caete-
 rum de valetudine nunc non est, ut
 conquerar, nisi quod interdum flatuum
 copia intestina nonnihil infestentur,
 nunc ut obstructionibus inde metuen-
 dis occurram, non intermitto corpus
 frequenter commovere, contra studia
 (DEO & natura ita monentibus) re-
 missius tractare, semper mecum repu-
 ans, melius esse sanum modicum sa-
 cere, quam sapientem multum aegro-
 are. Kornmannum a Bibliopola sine
 lubio anxie desideras, sed nec Franco-
 furti,

furti, nec Lipsiae dicitur venalis esse. Hinc ille integrum relinquit, num pro soluta pecunia E. T. alterius generis scripta, vel ipsa a ministro ejus Chemnitium futuris nundinis accedente accipere, vel per me ea hic deposcere velit, se promptum fore in exhibendo. Praeterea nunc nihil occurrit, quod exhibere aut significare possim, nisi disputatio de Aloe, nec non descriptio Globorum caelestis & terrestris, quos nunc parat Excellentiss. Weigelius noster. Vale, & ulteriori favore ac benevolentia me prosequi non desiste.

Jenae, d. 28. Maji. 1670.

EPISTOLA LXII.

RAPA MONSTROSA. S.
CAES. MAJ. IN COLLEG. CU-
RIOSUM GRATIA.

D. Philipp-Jacob-Sachsius
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNICIUM.
S. D.

Mirror tam rarum literarum com-
merci-

mercium inter nos. Ad eas, quas
 nundinis Lipsiensibus miseram, nullae
 remigrarunt responforiae, ni Schnee-
 bergenses intra aliquot dies ad nundi-
 nas Uratislavienses proficiscentes, cum
 Kornmanno meo ante annum misso,
 eas perferant. Nec Gemelli Tui Cu-
 riosi foetus lucem viderunt publicam,
 expetiti tamen a plurimis. Urgeo ita-
 que ne ultra debitum tempus gesten-
 tur amabilissimi foetus. Citavi tra-
 ctatum de plantis monstrosis in Ephe-
 meridibus nostris, ubi observatio est
 de Rapa quadam monstrosa, corpus
 foemininum exacte referente, Et hu-
 jus rapae occasione, quae depicta Vi-
 enniam fuit missa, tantam meruimus a-
 pud S. Caes. Maj. gratiam, ut non so-
 lum specimen primi Anni Ephemeri-
 dum una cum Epistol. Invitatoria Ipsa-
 met perlegerit, sed & Archiatri suis
 commendaverit, & gratisimum fore
 pronunciaverit, si Primus Annus Ipsi
 dedicaretur. Haec ex literis Viri Ma-
 gni, qui haec verba ex ore S. Caes. Maj.
 auferit, & Exemplar a me missum ob-
 tulerat. Indulfit etiam, si quid rari
 Natu-

Naturalis in Thesauro esset Caesareo, ut a Chalcographo Caesareo in aes incidere-
 tur, & nostris Germ. Ephemeridibus inferendum communicaretur. Quare cum hac clementia extraordinaria freti, Collegium & simul hic labor Ephemeridum optime sibi sperare possit, obtestor omnes & singulos Dnno Collegas, ut fronte capillatam occasionem ambabus amplectantur manibus, & consilia non minus de stabiliendo Collegio, quam Curiosissimarum Rerum Naturalium communicatione nobiscum conferant, ut scriptum istud non indecorum futurum sit ad fulgorem oculorum tantae Majestatis. Tu Vir Excell. qui haecenus maximo praereliquis flagranti Curiosarum novitatum studio, quantocyus symbola Tua cum aliis in vicinia degentibus Medicis collecta confer, & nobis transmittes, imo & Schneebergensis Physici, quem commendasti, responsionem ad meas priores. XXI. Observationes jam sudant sub prelo, ad centum hinc inde communicatae dispositionem aliquam adhuc expectant, reliquis subjungendae.

Catalo-

Catalogum priorum his inclusum habe:
rariora tamen nondum sunt hic signa-
ta. Vale interim, & succenturiato la-
bore nobis assiste. Responsoriae si non
tatim recta Uratislaviam, tamen Dres-
lam aut Lipsiam transmittantur, ad
Mercatorem Buhl Lipsiae habitantem
Briel/ a quo certo accipiam.

Uratislav. d. 24. Jun. 1670.

EPISTOLA LXIII.

EJUSDEM FERRE CUM PRÆ-
CEDENTE ARGUMENTI.

D. Valent. Andr. Mollenbroccio

L. C. F. Garmann

HEMNICIO

HAL, SAXON.

S. D. P.

Quaeca tecum haectenus, Vir Excell.
ad meas dudum transmissas respon-
sionem dum praestolor. Jam data oc-
sione ad officium redeundum esse pu-
vi, aurem cum primis Phosphoro No-
ro vellicante. Scilicet ille totus in eo
st, ut Collegii nostri fama & autoritas
otum pervolet orbem & aeternitati
nubat

nubat intimius. Inde Epistolam Invitatoriam typis excusam Te accepisti cum nullus dubitem, una cum Ephemeridum promulside, ut & a Tuae experientiae splendore immortale sibi mutantur jubar, Vir Excell. desiderat. Tergo & hic Virum praestes, Tuasque raras cum Theoreticas, tum practicas Observaciones Wratislaviam transmittas, optamus, precamur. Misit nuper Nobiliss. Noster Phosphorus Iconem Rapae monstrosae corpus foemininum exacte referentis, una cum Epistola Invitatoria Viennam, quo tantam apud S. Caes. Majest. meruit gratiam, ut Epistolam cum primo specimine perlegerit Ipsamet, ut & pronunciarit, gratissimum Sibi futurum, si primus annus Ipsi dedicaretur. Indulfit insuper, si quid rari Naturalis in Thesauro esse Caesareo, ut a Chalcographo Caesareo in aes incideretur, & nostris Ephemeridum inferendum communicaretur. En propitium nostris inceptis Jovem! Illi ergo sacrificandum, Illi litandum erit nostra industria & curiositate. Haec ad aeternitatem via, caetera fumus, nihil

Excus-

Excusarum observationum numerum
& titulos adjungo, ut & inter illas no-
men Pegasi legatur, speramus. Vale.

Chemnic, 24. Junii, 1670.

EPISTOLA LXIV.
BREVIS AD PRÆCE-
DENTEM RESPONSORIA.

D. Valentin. Andr. Möllenbroccii
HAL. SAXON. CHEMNITUM.

Dluturni mei silentii causa vix e-
narranda negotia fuere, quae &
has pene impedivissent literas, brevi-
bus ergo ad tuas respondeo. Amicum
Sachsium & mihi epistolam Invitatori-
am transmisisse, simulque de S. C. M.
Gratia in nostrum Collegium me cer-
tiores fecisse, ac Catalogum Observa-
tionum excusarum mihi aperuisse.
Laetor ex animo de tanto Collegii no-
stri progressu, nobisque gratulor, ni-
hil, quod ad Collegii incrementum fa-
cit, omisurus, Tu, Vir Excell. & Tua
erudita opera Sachsii nostri conque-
rentis

rentis de Fundatorum Collegii negli-
gentia immensos labores sublevare, &
favere perge.

Hal, Saxon, 8. Julii, 1670.

Ante aliquot septimanas septem
Observationes communicavi, jam plu-
res expedio.

Observationes eruditissimae de
Scorbuto & Arthritide vaga optime mihi
placuerunt, gratias ago pro his ingen-
tes, Tui honorificam c. D. mentionem
facturus.

EPISTOLA LXV.
DE COLLEGII CURIOSI FE-
LICI PROGRESSU, ET TRANS-
MISSIS OBSERVATIONIBUS.

D. Philipp-Jacob - Sachsius
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAV.

CHEMNITIUM.

S. P. D.

Longissimas expectaveram a Te li-
teras post aliquot mensium famem;
breviusculae istae literae eandem vix
sedare:

sedare potuerunt. Interim sat multa brevibus inclusisti, dum & a Castore Tuo, & a D. Makio, & Responsorias & Observationes una cum Tuis Ephemeridibus inferendas promifisti, utinam prima data occasione id fieret. Fronte capillatam jam tenemus occasionem, recommendatur ab Illustribus Personis S. C. M. nostrum Collegium, transmissa fuit Epistola Invitatoria, quam S. C. M. Clementissimis aspexit oculis, & gratum fore acceptumque pronunciavit, si a Germanis primus Ephemeridum Tomus dedicetur. Vides igitur, suavissime Domine Collega, quousque negotium sit perductum, nos hic Uratislaviae degentes, qui primi Anni collectionem in nos suscepimus, a reliquis Dnn. Collegis, qui consensum primum praebuerunt, nullas adhuc accepimus suppetias, praeter unicam D. Praesidis Observationem, & sex D. Möllenbrocci, qui propediem plures mittet. Vienna tamen Medici quatuor e Moravia tres & Dn. D. Doberzensky Prof. Pragae, haecenus fideles fuerunt in communicatione, &

quod alii haectenus neglexerunt, suis adjunctis symbolis correxerunt. Jam fere XL. Observationes prelo excesserunt, plures quoque singulis septimanis Lipsiam in Typographiam mittuntur, & speramus, primum annum integra centuria extitutum. Catalogum jam impressarum subjeci, quem cum Castore Tuo & D. Makio communicare poteris. Quibusdam uti vides, scholia adjecimus Historica saltem non critica, ob analogiam; video illa quibusdam praecipue Lipsiensibus displicere, qui putant quasi Scholia haec virgulam censoriam contineant. Absit hoc a nobis, & satis id declaravimus in Epistola Invitatoria, etiam Ipsorum monitione terrefacti Scholiis abstinuissimus, nisi Viri Illustres, Religiosi, alii Eruditi, qui Bibliothecis Medicis carent, & tamen Physico-Medicis delectantur, incitassent, ut in incepto pergeremus: tramite. D. Joh. Ferdin. Hertodius Crocologiam ad normam Curiosorum confecit, quae pariter sub prelo fervet, proximis nundinis distribuenda. Optassem, ut &, Amicissime Dn, Collega,

ga , Gemelli Tui foetus fausta Lucina
prodirent, de quibus antea spem feci-
sti, hisce literis nihil adjecisti.

Leges etiam promulgassemus hi-
sce nundinis Autumnalibus , certis ta-
men de causis melius fore judicamus,
si primo expectemus , quae judicia
Ephemerides primi Anni sint exper-
tura. Adeste igitur nobis , o fideles
Socii laborum, & nostros conatus ju-
vate, ne tanto oneri ferendo impares
succumbamus, sic plurimorum exem-
plis incitati etiam alii strenuam nava-
bunt operam. Exteros speramus in-
posterum nobis futuros maxime bene-
volos. Responsoriae si non alia occa-
sione, tamen Lipsiam transmitti possent
ad Mercatorem Dn. Buhl in Briel habi-
antem, qui ut ad me citissime profe-
rantur , procurabit. Interim Korn-
nannus salvus rediit opera Graume-
i. Vale interim, Vir Excell & quam-
rimum rescribe, salutant Te Triumviri
nostri Uratislavienses Collegae.

Uratislav. 4. Jul. 1670.

Adjunxi aliquot Exemplaria Epi-
stolae Invitatoriae, inter Medicos fami-
liares dividenda.

EPISTOLA XLVI.
 SALVE ACADEMI-
 CUM. DE USU ACIDULA-
 RUM.

D. Joh. Christian-Makio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO SCHNEEBERGAM.
 S. D. P.

EN tandem a Nobiliff. Nostro Phof-
 phoro literas, & iisdem infertum
 Academicum noftrum SALVE. Lita-
 fti a teneris Naturae, adultior vero ra-
 ro exemplo Phyticam Almae Medici-
 nae junxifti, Patris Celeberrimi legens
 veftigia. Fluxit inde vera felicitas
 Practica, quam tot non folum reftitu-
 torum loqvuntur cohortes, fed & fera
 pofteritas, fi quae fperanda, admirabi-
 tur. Ne mireris igitur, cur & Te in
 fuas partes trahere laboret Noftro Aca-
 demia, curve Te Collegam futurum
 invitare decreverit. Sperat & a nobi-
 li Tua eruditione fplendidum jubar, &
 a raris

a raris Tuis Observationibus Physico-
 Medicis nitorem haud spernendum.
 Sis age proinde nobiscum in hanc are-
 nam descendere, Nostroque Cohorti
 strenuum Te praestare Ducem non
 abnuas. Ars Nostra, cui Sacramentum
 pridem dedisti, flagitare id videtur,
 quin & ipsa Salus. Ne id pluribus pro-
 sequar, adjuncta Epistola Invitatoria ty-
 pis impressa aurem vellicat.

Responsorias una cum Observati-
 onibus Ephemeridibus inserendis, Mer-
 catoribus Vestris ad Nundinas Johan-
 niticas Uratislavienses profecturis com-
 mode tradere poteris. Venator Pri-
 marius Augustoburgi post usum Nodu-
 li Cholagogi & pulveris aperientis re-
 ctius valere incipit. An Acidularum
 Egranarum usus eidem proficuus, scire
 avet. Ad viscerum obstructorum deop-
 pilationem earum usum eidem non
 dissvaderem, si modo Ventriculi tonus
 omnimode fere destructus aquarum o-
 neri ferundo sufficeret. Nec in passi-
 onibus nephriticis omnibus earum u-
 sus probatur. Tu quid sentias, prima
 occasione ad me scribas. Interea cum

Tua ad votum VALE, & iterum iterumque, exoptatissime Dn. Collega,
SALVE.

Chemnicii, d. 14. Maji. 1670.

EPISTOLA LXVII.
GRATULATIO DE RECEPTIONE IN COLLEGIUM CURIOSUM.

L. Jeremiae Rhetio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO *ARNSTADIUM.*

S. P. D.

UT vero Castorem suum olim adamavit Pollux, ita & Te tacite quamvis adamavi, Excell. Domine, ab eo tempore, quo primum non tantum ingenium & eruditionem, felicitatemque Tuam Practicam mihi intimarunt, Viri in Arte nostra Magni, Argonauta & Phosphorus Noster, sed & simul literis subindicarunt statim meam in Illustre ipsorum Collegium receptionem, excepisse Tuam. Nec quidem ob haec solum, verum & hoc, non
fine

fine fato forsitan, flammam exasperavit, quod uti meae tenuitati Pollucis, ita T. Excell. Castoris nomen tantorum Virorum tribuerit sagacitas. Vox tum una erat, votum unum

Vivite Tyndaridae!

Hinc & nos fratres invicem vocare liquit Excell. nostris Collegis, utque data occasione ad Te meas darem non felix Svada Nostri Phosphori calcar mihi addidit & animum. Cum ergo optata tandem mihi illuxerit occasio, in officio amplius justo segnior esse nolui. Quocirca & SALVE meum hoc ipso festo quamvis, serio tamen E. T. transmittito, eidemque junctam, jussu Phosphori Nostri, Ephemeridum nostrarum promulsidem. Prodibunt illae Nundinis Autumnalibus Lipsiae. Colligent utem eas Uratislaviae Dn. Collegae. Nullus dubito, quin & varia Physico-medica apud Te lateant observata, hinc & in Ephemeridum nostrarum annis fausto omine mices, exoptatissime Castor, operam commodabis indecessam. Ultra LXX. Observationes seipsum possidere Phosphorus Noster scribit,

bit, & earundem numerum in dies au-
 geri sibi & nobis gratulatur. Ne am-
 plius Tuum sollicitem laborem & a-
 morem, fides & candor Tuus instar Ca-
 storis & Pollucis mihi sunt, qveis so-
 lertia Tua accedit svavisfima illa do-
 ctis capitibus Helena. Fausto sic na-
 vigabimus Sidere imo Numine. Sic
 oppido Noster triumphabit Argonau-
 ta. Sic nobis novus non deerit
 Jason. Scis quid Castori Pollux. Ita
Maro:

Sic fratrem Pollux alterna morte re-
 demit

Itque reditque viam toties - -
 Tu Te amantem redama.

Chemnitii, 23. Maji,

1670.

EPISTOLA LXVIII.

OBSERVATIONUM

PRO EPHEMERIDIBUS ANNI
PRIMI SYLLOGE,

D. Philipp-Jacob-Sachsio
a Lewenheim

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

URATISLAV.

S. O.

VEre Phosphorus es, Nobiliss. Sachsio
si quod coruscum jubar nostram il-
lustrat Academiam, radiis sane Tuis id
debet. Tanta eorum est virtus, ut non
solum primae magnitudinis stellas, sed
& ipsos post se trahat Planetas.

Carmina de Cœlo possunt dedu-
cere Lunam.

Quid Phosphorus noster? ipsum Solem
sollicitat, imo Jovem non eruditionis
saltem splendore, sed etiam fervore
inimitabilis solertiae. Conjunctis igitur
viribus inceptum Opus promovea-
mus nobis non indignum, posteris pro-
futurum recte contendis. Secutus Te
ut

ut umbra corpus, ut alacriter hoc stadi-
dium nobiscum decurrant Fratri meo
Arnstadii, D. Makio Schneebergae, D.
Möllenbroccio Halis Saxonum, D. Et-
müllero Lipsiae commorantibus stimu-
lum addidi literarium. Ne ἀσύμβολος
appaream, sequentia subjungo.

Obs 1.

A Erem Araneis & aliis insectis in nu-
trimentum cedere saepius observa-
vi. Araneas vitro inclusi, clausoque
exacte foramine, omnem fere aeris u-
suram eisdem abstuli. Decreverunt
de die in diem, adeo, ut grandiores
quamvis antea, vix pisum aequarent
minimum. Ad incitas easdem reda-
ctas cum putarem, acu foramina quae-
dam operculo induxi, & illico tanquam
famelicæ foraminibus istis se applica-
bant, & post unum & alterum diem
notabile sumebant incrementum, ut
etiam, modo locus fuisset commodus,
a textura non abstinuissent. Conclu-
debam exinde, eandem esse materiam
filorum meteoricorum five B. Virginis,
ut vocant, & filorum, quæ textura ara-
nearum parantur, utpote quam mate-
riam

riam ex aere prius attractam, postmo-
 dum evomunt. Illustrant haec quæ de nu-
 tritione viperillarum habet *Strausius E-
 pist. ad Com. Dygb. in Theatr. Sympath. &
 Antip. p. 131.*

Obs. II.

NEC silentio praetereunda Araneae
 cum Bombyce Antipathia, a nullo,
 quod sciam, annotata. Cum Anno
 1661. & 1662. circa Bombycum naturam,
 educationem & transmutationem va-
 rias colligerem observationes, quosdam
 adultos ex improvise aegrotare, & post-
 modum emori deprehendebam. Nulla
 mutatione coloris apparebat mutatio, gut-
 tula saltem unica aut altera albicans in
 dorso vulnus punctum inflictum intima-
 bat. Musaeolum aliquando ingressus, ara-
 neam dorso Bombycis inhaerentem vi-
 di, mortisque repentinae causam oppido
 intellexi. Invidia turgens aranea, an
 hoc modo insidietur optimo artifice
 bombyci ob cognatam artem, in con-
 siderandis est. Sie (die Spinne) hasset und
 verfolget die Seidenwürmer / wie die Psu-
 her die vollkommenen Meister.

Obs.

DE cibo Bombycum varia recitantur
 Ulmi foliis , si mori foliorum non
 sit copia, eos pasci posse, *Hieron. Vidit*
l. 1. de Bombyc. v. 209. docuit, ficuum fo-
 liis *Bellonius l. 2. Obs. c. 105.* Lactuca
Vossius l. 4. Idolol. c. 69. p. 1542. A La-
 ctuca comesta Dysenteriam incurre-
 runt, evaserunt pauci. Ficum foliis
 aut abhorruerunt penitus, aut iis deglu-
 titis minus firma duxerunt postmodum
 fila, erucarum aut aranearum telis non
 absimilia. Mutarunt forsan cum cœ-
 lo genium ficus. Quod vero morum
 lautus pariter & utilis sit Bombyci ci-
 bus, succo ejus glutinoso ascribendum
 qui in ventriculo & intestinis exacte
 coctus & praeparatus, gummi modo al-
 bicans , modo citrinum mentitur, ex
 quo fila postmodum quasi vomente
 texere solent, prout id Anatome ad o-
 culum demonstrat. De Bombycibus
 moro alba & serico librum Parisiis an-
 no 1603. prodiisse *Zeilerus part. 1. Gen*
1. Ep. 10. p. 24. notat, quem cum in nul-
 lis viderim quas perlustravi Bibliothe-
 cis, optandum , si in Tua vel alterius

Viri eruditi Bibliotheca lateret, denuo,
si quidem dignus judicabitur, recuda-
tur.

Obs. IV.

DE Serpentibus in India solidos hau-
rientibus cervos taurosque *Plin. l.*
p. c. 14. Solinus c. 53. In Tartaria inte-
gros homines *M. Paulus Venetus l. 2.*
Chorograph. Tartar. c. 41. Busbequius E-
pist. Turcic. 3. p. m. 176. vidit eosdem in-
tegro mures & bufones deglutiisse.
Quod bufones spectat, illud & amicus
meus apprime colendus Dn. D. Godo-
fred. Buxbaum Phys. Jleburgensis nu-
ber observavit, qui serpentem aperi-
ens, grandem in ejus ventre reperit
bufonem.

Obs. V.

Insectum illud, Scolopendram quod
vocat, nos die *Rassel* in tenebris ita
lucet, ut complicatum si intuearis, car-
bonis igniti particulam reputares. Com-
pressum scintillas spargit, emittendo
humoris venenati, quo turget, particu-
las. In mortua ne minima lucis scintil-
la, quod & *Pyrolampides* probant, ut
liquorem aut alias res noctu lucentes
e mor-

e mortuis evocare qui student, frustra
laborent, quod & Kircherus l. 1. p.
Art. magn. luc. & umbr. c. 6. S. 1. p. 24. no-
tavit.

Obs. VI.

GRAVES sonos, fragores & tonitru
futuram perdere pullitiam, plebes
norunt. Observavit & id *Aristotelis*
l. 6. hist. anim. c. 2. rationem dedit *Han-*
veus de gen. anim. exerc. 17. p. m. 69. Hoc
annotandum duxi. Quidam Mecha-
nicus lima saepe ferrum & chalybem
radens, gallinam avis incubantem in
eodem conclavi aluit. Quid fit? pulli
exclusi omnes vertigine rotabantur
ob spirituum aut aeris inordinatum mo-
tum, a molesto isto sono toties toties
que excitatum. Ita aspectus molendi-
narum, rotarum, trochorum, vortii-
cum, cum primis in corporibus debili-
libus, utpote quibus faciliores & fortio-
res contingunt impressiones, vertigi-
nem causare solet & Scotomiam, *Via*
Avicenna l. 3. Fen. 1. tr. 5. c. 1.

Obs. VII.

OVUM magnitudine centeninum re-
ferens pirum praeterita aestate pe-
perit

perit Gallina : praesente vero aestate
Anas ovum caudatum , quae inter ra-
riora mea servo.

Obs. VIII.

TErram oluit quidam apud *Borell* *Obs.*
4. obs. 8. p. 342. & paulo post fatum fa-
cit. Idem Martisburgi in puella infan-
te febre consumpta adverti & statim pri-
mo accessu nil boni ominabat. Post
obitum mater cum signum mortis in-
stantis ex me scire desideraret , odo-
rem terrae fracidum allegavi. Con-
sentiebat, & non solum in hac , sed &
in aliis quatuor infantibus instante fe-
bre se eundem odorem propriis haudli-
taribus sancte asseverabat. Quod
solum & in aliis morituris posthaec ob-
servare licuit. Quaedam de hoc odo-
re sparsi *lib. 2. de mirac. mort. Tit. 4.*

Obs. IX.

QUaedam hic loci Pannificis Conjae
sub umbilico in regione pubis anno
praeterito abscessum sensit magnitudi-
nis juglandis, quem cum emollientibus
tractaverat per duas septimanas Chi-
urgus, rumpebatur, & illico exierat
sanguis, paulo post vero quinque egere-

T

banus

bantur teretes lumbrici. Seqvuntur singulis horis plures. Advocatus, intestinum aliquod crassum a lumbricis perforatum pronuncio. Plures ejuscemodi historias collegit *Schenkius l. 3. obs. med. de verm. s. p. m. 373.* Adhibitis per os amaricantibus medicamentis, intra quatuor dies ultra centum spithamae longitudine prodierunt lumbrici, praegresso semper aliquali in vulnere doloris mordicantis sensu. Injectionibus consolidantibus per anum intra tres septimanas curata, jam optime valet. Similem abscessum in rustica foemina prope Ileburgum ante aliquot annos in ingvine me vidisse recordor, e quo tamen tres saltem lumbricos teretes exiisse memini.

Obs. X.

QUIDAM civis noster dies noctesque intolerabili cruciabatur totius horrore, nullis operimentis tantisper cedente. Balneo etiam calidissimo illatus, nihil levaminis sentiebat, & etiam in somno horrore percussus tremebat. Ab hoc pro febricitante, ab alio pro scorbutico habebatur. Me tandem consulit.

menta, & quod inauditum fere semen
femini Hyoscyami respondens, perse-
veravit malum aliquot menses, usque
dum vitam in Domino cum morte mu-
taret, vir eruditus juxta ac pius. Haec
ex ore filii in munere Ecclesiastico suc-
cessoris, qui & partem collecti feminis
mihi communicavit, quod tanquam
rarum quid curiosis ostendere soleo.

Obs. XII.

Mercurium vivum potum sanguinem
coagulare credidit *Primerosius l. 4.
de Error. vulg. in med. c. 29.* Id vero quo
minus credamus, facit Autoritas Clarif-
simorum Virorum. *Botalli l. de lue-
re a c. 17. Paracelsi l. 20. de Venen. c. 28. de
mendico impostore Wierus l. 4. de prae-
stig. c. 6. de pagana muliere Platerus
l. 3. obs. ult.* De Georgio Marchione
Brandenburgense retulit *Thom. Jorda-
nus l. 3. de phaenom. pest.* eum noctu ad fi-
tim extinguendam lagenam mercurio
plenam arripuisse, vini loco hausisse, &
innoxie iterum excrevisse. Plura da-
bit *Unzerus in Anat. mercur. Spagy.* Nu-
per cum curiositatis gratia infusoriae
litarem, ut mercurius sanguini mistus
quid

quid patraret cognoscerem, semiunci-
 am mercurii vivi venae crurali canis
 intruū, venam exacte compressi per
 horam, & demum ligaturā locum ac-
 curate munivi, nihil tamen exinde ma-
 li, post duas horas sedem habuit, sed
 naturalem, nec per illam diem aliquid
 urinae excrevit. An dosis fuerit justo
 parcior, an alia subsit causa, judicent
 eruditiores. Et haec sufficiant. De-
 didissem plura, si tempus, si chartae an-
 gustia permisissent, quae restant, alio
 transmittam tempore. Gemellus me-
 us fœtus dudum Bibliopolae Kirchn-
 ero traditus, nescio quam sinistram ex-
 periri cogatur Lucinam, Elephanto-
 rum imitaturus, si vera est fabula, par-
 tum. Novas hic erudito orbi spondet
 observationes & historias, nescio vero
 quae Bibliopolam fascinet remora. Si
 Trescherus Vester Curiosorum opu-
 sculorum excusor strenuus difficili par-
 turitioni subvenire gestiret, libentissi-
 me a praediecto Bibliopola reposcerem,
 ipsique transmitterem.

Vale Vir Nobiliss. & dum mea so-
 mnia

omnia aliquid esse putas, in optimam eam
interpretare partem.

Chemnitii, 10. Junii, 1670.

EPISTOLA LXIX.

LEGES COLLEGII CURIOSI.
SCHEUNEMANNI HYDROMAN-
TIA PARACELSICA. FONS RONNE-
BURGENSIS. AQUÆ MEDICATÆ.
CORTEX WINTERANUS. MERCU-
RIFICATIO METALLORUM. D.
AMMANNI MEDICINA
CRITICA.

D. Joh. Christ. Makius

L. C. F. Garmanno

SCHNEEBERGA CHEMNICIUM
S. D.

O bmutuisse me vel facile credas, qui
ad amoris & favoris plenissimas
Tuas unicum verbulum nondū reposui.
Favor Tuus & amor in me sincerus si-
est, ut est, desisto ego silentii mei ve-
niam petere ; Nosti enim cum monti-
bus & laboribus quantum mihi sit ne-
gotium, quotidianum scil. & tantum.

ut

ut si vel horula aliquando supera, vires
 me deficient. Phosphoro Vestro, di-
 cam nostro ! Excell. Nobilissimo D.
 Sachſio inclusas perbreves suscipe
 transmittendas. Te internuncio cur
 non utar? talis fuisti, & porrius esse
 discupis. Sane, utrumque est Tuæ
 humanitatis & benevolentiae opus, cu-
 jus meminisse erit se Tuum profiteri &
 agnoscere debitorem. Exscriptas ty-
 pis Acad. Nat. Cur. Leges Anno 1662.
 cum Tuis, quas jam remitto, contuli,
 iisdem conformavi & mihi servavi re-
 formatas et adauctas. Et institutum &
 Leges nemo sanus taxabit; quis autem
 curabit insanos nasutulos? Addo Scheu-
 nemannum, citius Te eundem remis-
 surum, quam semel lectum relecturum
 scio: Nigrum rubro neutiquam respon-
 det. Ut & mihi de ipso fonte constet,
 adibo locum, licet nunc inaccessum.
 Ronneburgensem nuper vidisse & gu-
 stasse mihi contigit: pro simplici nunc
 bibitur aqua, certe uti ipsum Pillingia-
 num scriptum pro non scripto habetur.
 Ita enim est; Manifestatis non levi con-
 jectura (ut saepius fit) sed artificiosa

operatione iis, quae aquis medicatis
 miant, de viribus istarum aquarum ju-
 diari potest: ea tamen ratione, ne
 peccius omne illud, quod simpliciori-
 bus istis mineralibus & fossilibus in se
 consideratis convenit, aquis hisce tri-
 buamus, juxta *Hippocr. l. de vet. med.*
 notante *Gr. Herstio*. Cortex Wintera-
 nus, si adhuc Te curiosum tenet, quis
 Te me docuit *fol. 460. l. 4. tom. 1. Histor.*
Pharmac. Universalis, ubi ex *l. 4. c. 1. Clu-*
si allegatam descriptionem video,
 quae & *Mollenbroc de varis c. 13. p. 118.*
 citatur: ipsa verba si legere gestis, cu-
 ram describantur. Jenae praeter Rol-
 fincium neminem vidi: cum hoc mihi
 erat deliberandum de affectu Personae
 Illustissimae, cui ego prae Egranis
 acad. des Steebenses commendatas vo-
 luit ipse consentit & nunc Patiens iis-
 dem summa cum *euopsis* utitur, delica-
 ta licet medicamenta, quae ipsae aci-
 ditate desiderant crebriora, abhorreat.
 Rolfincium aquarum medicatarum
 descriptionem novellam, autore Leis-
 zero Mayensium Consule & Physico,
 ego nondum vidi. Rolfincium mercuri-
 ficatio

rificatio Metallorum habet anxium & totum, hic enim ut ejusdem Nonentitatem stabiliat firmitus, opponit Becchero jam peculiare scriptum, cujus priores paginas mihi monstravit, tractatulum propediem spero. Ammanni Criticam procurarem, si eam Tibi vel gratam scirem; Impressa est Rudolstadtii; extorsit ipse & a Parente meo ibidem Auliatro, Epistolam, quam a nonnemine inique acceptam inaudio, qui sibi vellem caveret. Ipsum Ammannum non decebat Parentis mei vel sensum vel verba Epistolae immutare, ut major exultaret recommendatio scripti, quod vel ipse adeo recommendatum forsitan noluit. Interim otiosioris Professoris senex Archiater & Practicus negotiosissimus maledicta nec netuit nec curat. Sed abrumpo. &c.

Schneebergae, 20. Julii,
1670.

EPISTOLA LXX.

DE EPHEMERIDIBUS CU-
RIOSORUM.

D. Philipp-Jacob-Sachsius
á Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNITIUM
S. D. P.

PRO transmissis observationibus & experimentis, maximas ago gratias, gratisima fuere, & reliquis adjicientur. De Bombycum natura elegantem tractatum edidit Malpighius Prof. Bonon. quem Angli tanti fecerunt, ut Londini rursus excuserint. Cum paucarum sit paginarum, non incongruum ducerem, quod & in Legibus nostris novis promissum fuit, ut ille tractatus rarissimus sub finem Ephemeridum nostrarum recusis adderetur; non minus quam Redi de Natura viperæ e Florentino Experimentalis Collegio tractatus ex Italico in Latinum a Collega

Collega quodam translatus, fimilesque alii rariores tractatus ; Video tamen Dnn. Lipsenses rigidiores aliquantulum esse, & ut nulla , nisi nova nec prius audita inserantur Ephemeridibus , svadere, Anglorum censuram metuentes, cum tamen non solum Exteris, sed potissimum Germanis nostris scribamus, quibus non ubique locorum tam insignes Bibliothecae sunt. Imo quae a Dnn. Medicis hinc inde transmittuntur, licet non unius ejusdemque ponderis sint, tamen necessario inserenda existimo, ne deterriti, quasi ipsorum communicata flocci penderemus, in posterum etiam graviora conferre omitterent. Scholia, quae haecenus quibusdam Observationibus adjuncta fuerunt mere Historica, nunquam Critica, a quibusdam laudantur, ab aliis ut penitus desistamus , crebriores fiunt adhortationes. Quare hoc primo anno in semel incepto persistendum erit tramite, colligenda in posterum judicia & censurae variorum Medicorum , & prout graviores aut plures rationes Methodum nostram vel culpabunt, vel lauda-

laudabunt, ad eandem normam Lesbiam in posterum dirigere placet subsequentes Ephemerides. Tu Vir Excell. & in hoc negotio pro candore Tuo mentem exponas, & alios, utpote Dn. Fratrem Tuum, D. Makium, aliosque amplius incitare perge. Nuperis per Graumerum missis Catalogum adunxi observationum jam impressarum, hisce adjungo rursus aliquot titulos earum, quas Lipsiam jam dum misimus, multo tamen plures adhuc in scriptis haerent, quae in dies subsequuntur. Cur Kirchnerus Exc. T. opuscula tam diu carcerata teneat, haereo, forte aliquo ea pretio redimere pernegat: Ita ingenium Bibliopolarum est, ut ipsi soli lucrum alienorum laborum capiant, Authores vero ne obolo quidem lucri participes reddant, quod & ipsemet expertus sum, nam & Trescherus noster nil aliud praeter sumtus Typographicos suppeditat. Crocologia Dn. Hertodi Collegae nostri hisce nundinis simul prodibit. Vale Vir Excell. & amplius fave.

Uratislaviae, 26. Jul., 1670.

EPISTO-

EPISTOLA LXXI.
EJUSDEM ARGUMENTI
CUM PRÆCEDENTE.

Idem

Eidem.

URATISLAVIA

CHEMNITIUM.

S. P.

Summa cum animi laetitia percepi
E. T. ad secunda vota transiisse,
quae ut vere sint secunda, animitus
precor; & ut gemellum par uxorum,
sic ut Disputationi eruditae de Gemel-
lis Te parem praestes & Gemellos pri-
mo partu exhibeas, ipsemet qui ge-
nellus a matre mea primipara olim
cum fratre brevioris vitae editus sum,
apprecor Tibi. Serius Tua prodeunt
miracula mortuorum? quid Tibi nunc
cum demortuis, qui viduitate exce-
dens, cypressos removes, & flamme-
am quaeris. Sed quod Ægyptii laude
dignum fecerunt, ut in mediis convi-
viorum genialium apparatus Mortis
effigiem exhiberent, ut nimia gaudia
mortalitatis memoria temperarent;
pari

pari ratione nuptiales Tuae solennitates Mortuorum miracula non excludent ; quare ut cum conviva non fuerim spectatorque Tuorum gaudiorum, ad minimum ut hospitio excipere possim Larvam tuam sepulchralem non abominandam , sed cum voluptate lustrandam, quantocyus procurabis. Quo labore haectenus Ephemeridum nostrarum Annum Primum tractaverim, testabitur opusculum Primi Anni, quod his nundinis Typographi prelum effugit, & eruditorum Medicorum eruditis judiciis se submittit; quae si candide quid monere voluerint, gratissimum erit, si nobis Collectoribus communicetur ; hac etenim ratione evitabimus in posterum in continuando cursu varios scopulos, qui facile naufragium famae facerent. Ex Aula Caesarea Patrocinium certo promissum, quo una cum oblatione aliquot Exemplarium auctas Leges transmittemus, ut S. C. M. manu subscriptae in posterum secundo Anno praefigantur, una cum nominibus Collegarum. Jam ad hujus Anni opera conficienda manum

num admovemus, a Reg. Maj. Poloniae
 Archiatro rariora quaedam promissa
 expectamus. Quare si E. T. finitis nupti-
 libus festivitatibus rursus observatio-
 ū cōmunicatione feria succurrere ve-
 t, grata id agnosceremus mente; praeci-
 ue cum nullum sit dubium, quin inspe-
 ctio tot fodinarum metallicarum (prae-
 ter aliam ingenii Tui solertiam) mate-
 riam amplam sit suppeditatura : mo-
 dum tractandi exhibebunt Ephemer-
 es editae ; quarum Exemplar luben-
 tissime dono obtuliffemus , nisi nostro
 ere essent Exemplaria coemenda. Ri-
 idum & tenacem habemus Bibliopo-
 m, quod si ex voto res successerit, ut
 in posterum liberaliorem se exhibeat,
 usque potest. Inclusas E. T. fidei com-
 mendo D. Makio perferendas, qui ha-
 enus praeter gratiarum actionem ni-
 hil obtulit, ut tamen in posterum sym-
 bola sua adjiciat, una cum E. T. fratre
 in stadi haerente, serio erunt monen-
 : miror etiam D. Petri alias in Epi-
 stolis scribendis non adeo tenacem,
 in tribus meis successive missis Epi-
 stolis responforium denegasse. Tu Vir
 Exc.

Exc. constanter, ut incepisti, perge, ne
 soli derelicti in laudabili hoc stadio de-
 ficiamus. Dn. D. Major nescio qua de-
 causa penitus altum fovet silentium,
 antea fervidus declamator, & Collegiū
 Propugnator. Vale Vir Exc. & fave.

Uratislav. 3. Octobr. 1670.

EPISTOLA LXXII.
 EJUSDEM CUM PRÆCE-
 DENTE ARGUMENTI.

Idem

Eidem

URATISLAVIA

CHEMNITIUM.

NEc Veneri litandum semper, nec
 in novae Nuptae amplexibus ni-
 mis haerendum, ad Apollinis castra
 quoque denuo redeundum esse aurem
 tibi, Amice, vellico. Speraveram
 Nundinis autumnalibus e Lipsia li-
 teras, eandem spem fovebam per
 Schneebergenses Mercatores Uratisla-
 viensibus nundinis, sed praeter spem
 voto excidi. Non dubito Epheme-
 rides

rides nostras Chemnitium delatas fu-
 iſſe, quas plurimis in locis cum applau-
 ſu quodam exceptas fuiſſe, laetus in-
 tellexi, ſed & Tuum expecto proxima
 occasione iudicium. S. C. M. non fo-
 lum ſerena fronte excepit novum hunc
 Partum, ſed & magnam in eo oſten-
 diſſe complacentiam, & paternam So-
 cietati Curioſorum promiſiſſe Tutelam,
 mihi perſcriptum fuit; nunc in eo oc-
 cupatus ſum, ut Leges noſtrae reno-
 vatae in Aulam tranſmiſſae, S. C. M.
 ſubſcriptione clementiſſime pro mayo-
 ri Authoritate confirmentur, & poſt-
 modum ita confirmatae Secundo An-
 no praefigantur. Ad ſecundum To-
 num augendum, jam Brunſviga,
 Magdeburgo, Erfurto, Halis Saxonum,
 Warſovia, Thorunio, Praga, Vienna
 &c. novae advolarunt Obſervationes,
 aſdem ut E. T. propriis Experimen-
 tis, uti antea ſtrenue fecit, ad augere
 velit, rogo & deſidero; in primis eti-
 am Exc. Dn. D. Rhaetius Arnſtadii,
 & Dn. Makius Schneebergae, ad idem
 officium peragendum ſerio erunt ſoli-
 citandi. Miſimus Londinum duo Exem-

U

plaria,

plaria ; quomodo a Societate Regia
 excipientur , in posterum significabo
 Exemplar unum Romam quoque trans-
 missum fuit, pariter ac Parisios Domi-
 no D. Joncquet Medico Regio , & Bo-
 tanico celeberrimo. Nunc cum in-
 stent nundinae hyemales Lipsienses, ab
 E. T. expecto transmissionem quarun-
 dam rerum Curiosarum Ephemeridi-
 bus inferendarum, non minus quam
 primam partem Operis de Miraculis
 Mortuorum , quam nondum videre
 contigit. Nisi a Typographo pretium
 laboris Tui expectares, forte non in-
 conveniens judicarem, si in posterum
 Tractatus Tui de Plantis monstrosi
 pars prima, uti in Primo Anno cum
 tractatu Dn. Redi factum, sub finem se-
 cundi Anni adjiceretur, ita namque eo-
 citius omnium Curiosorum manibus
 tereretur, de qua re Tuum expecto ju-
 dicium. Si alius quoque paucarum pa-
 ginarum Curiosus tractatus in Biblio-
 theca Tua haereret, qui dignus publi-
 ca luce, simul subjungi posset. Dn. E.
 Bierlingius Medicus Magdeburgensi
 nomen Collegio dedit, & in numerum
 Collega

Collegarum suscipi petiit. Et Tuam impendes in posterum operam, Excell. Garmanne, ut & Amicos sollicitando, & diligentiae tuae adjectis symbolis quovis modo Collegii nostri nunc florescentis incrementa nobiscum foveas. Vale.

Uratislaviae, 13. Decembr. 1670.

EPISTOLA LXXIII.

OBSERVATIONUM BIGA:

D. Philippo Jacobo Sachfio
a Lewenheim

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

URATISLAV.

S. D. P.

NUnquam vero colo ita me alligabit Venus, ceu Herculem Omphale, et curiositate laudabili relicta in sinu Cajae meae semper haerens improbas uxorem delicias. Et qui posset id Cyria, cum vel Epimenidis somnum nimo excutere valerent blanda Sachsi nostri hortamina, quamque toti Or-

bi jam depalavit industria. Sequimur
 hunc ut umbra corpus, seqviori qvami-
 vis facultate, pari tamen consensu. Et
 minutissima stellularū corpuscula qvem-
 dam Cœlo affricant nitorem Galaxiam
 constituendo, quid ni & nostrae obser-
 vatiunculae & phaenomena tot Sphae-
 rae eruditioris luminibus Emphaticis
 per accidens saltem ea illustrando, haec
 si cum illis componas. Cum igitur
 semel iis nomen dederim & sacramen-
 tum, castra vestra sequi constitui, quod
 ad DEUS concesserit. Cum primis
 quia hoc nostrum institutum omnibus
 apud nos eruditis probatur, placidum
 que nostri conatus invenerunt Jovem
 jam Bigam Observationum sis accipe:

Obs. I. Aceti & acidorum
 usus nimius in gravidis
 foetui noxius.

Nobilis quaedam foemina uterum ge-
 rens, toto gestationis tempore nul-
 lum cibum nisi acidum, prout ipsa re-
 tulit, expetiit, potus vero loco conti-
 nuo

uo acetum avidis hausit faucibus. Ex-
lufit poſtea foetum absque epidermide,
œtera perfectum & valentem quidem,
ui tamen paulo poſt ob dolores a de-
ectu cuticulae cauſatos, fatis cedere
pactus eſt. Idem de Ludovico Hun-
ariae Rege annotatum apud *Curacum*
art. 1. Annal. Sileſ. circ. ann. 1506. legi-
tur, cujus mater an eodem in acida
agravit appetitu, incertum eſt.

Obſ. II. Terror Tertianae & quartanae remedium.

Pilepsiam terrori aliquando ceſſiſſe
Th. Bartholin. Cent. 3. hiſt. anat. p. 83.
notavit. Podagricis eundem aliquan-
do pariter profuiſſe, alibi relatam.
quod & febricitantibus non raro con-
tat, bigam exemplorum ſubjungam.
obilis quaedam foemina Tertiana cor-
pta, & in ipſo Paroxyſmo conſtituta
bombardae exploſione improvifa ter-
batur, ita ut animi deliquio correpta
o mortua haberetur. Vocatus, pul-
m explorans, eundem fortem adhuc

invenio. Adhibitis igitur reſectivis, ad ſe rediit, calore febrili oppido evaneſcente, nec poſtmodum redeunte. Alia Nobilis virgo per aliquot menſes quartanaria, cum ab aliis invitata cymbam intraret, morbi taedium excuſſura, cymba derepente mergebatur, ut omnes aqua & morte ſimul corripſi viderentur. Periculo vero ereptae, quartanaria ſimul nullo poſtmodum paroxyſmo tentata convaluit. Plura addere animus erat, ſed Lichtenwaldam vocor ad Nob. a Carlowitz, quae reſtant, proxima occaſione transmittam. Vale interim & fave. Chemnitii, in ipſo anni 1670. funere.

EPISTOLA LXXIV.
DE COLLEGIO CURIOSO,
ET SCRIPTIS QUÆDAM.

Dn. M. Joh. Cammerhofio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

ISLEBIUM.

S. D. P.

EXoſculator merito occaſionis opportunitatem, quae in officium pronam
ſolici-

sollicitat crenam, affectum ut ventilet
 minime proletarium. Tuae biennio
 abhinc ad me datae, quantum me ex-
 hilararint, scribere vix possum, vel ob
 hanc causam, quia Te antiquum adhuc
 obtinere, h. e. accuratiori literaturae
 indefessam adhuc impendere operam,
 partim ut eandem restituas pristino ni-
 ori, partim ut confusam nova distin-
 gvas methodo, satis superque depala-
 unt. Adsit in statione molesta quidem,
 iterariae tamen Reipublicae summo-
 bere proficua divina gratia, quo men-
 tis agilitatem corporis vigor, favor su-
 periorum indefessum laborem, fama-
 que nunquam non perennatura tot vi-
 gilatas noctes coronet. Ab illo tempo-
 re, ut de meo quaedam superaddam
 tati, quo Tuas accepi.

Ipsa dies quandoque parens, quan-
 doque noverca

uit. Conjugium vix cœptum post sex
 nenses disjungebat atra dies. Sic Tu-
 us Garmannus in semi-virum, imo
 non-Virum, viduum nempe insperata
 metamorphosi transibat. Deposito
 qualore secundas, utinam vere secun-

das , DEO sic disponente , inii Nuptias. Hoc aetas , hoc rei familiaris cura, hoc Praxis medica postulabant. Affectus, quo curiosam nostram Academiam in Tuis prosequeris gratisimus fuit. Praeter Domini Sachsii Ampelographiam , ejusdem Gamma- rologia, Dissertatio de miranda Lapidum natura, & Oceanus Macro-Micro- cosmicus lucem viderunt. Prostant primi Academiae fundatoris & Praefidis D. Bauschii de Haematite , Ætite, Unicornu fossili, Chryfocolla & Cœruleo Schediasmata. Scorzoneram & Absinthium, modernus Praeses D. Fehrius, Cervum Graba, Carduum benedictum Petri dederunt, subjunget propediem Crocologiam D. Hertodius. Quae de Planta monstrosa , de Aloe Gottorpiensi , ut & Infusoria Dn. D. Major commentatus est, nota sunt, cujus Baumannum seu de specu Baumannii scriptum ut & Lithologiam avidi expectamus.

Mollenbrocci de Arthritide vaga tractatus absolutissimus, ut & D. Schmidi de Ferro Commentarius lucem expectant,

pectant. Dederat huic Collegio etiam nomen Vester olim Physicus Dn. D. Keiling, qui aeris naturam explanare sibi proposuerat. Quod pensum absolvere non potuerit Vir experientissimus, ex animo dolemus. Filium tamen Patris in Sparta, ut fama est, successorum, ejus scrinia sedulo excussurum, ut ea quae desunt suppleat, & docto Orbi non invideat, speramus. Tu, Vir Excell. si apud Vos adhuc Praxin exercet, ut ei svasor sis & autor, in votis est. Felicitatem praedicti Dn. D. Keilingii in curando malo hypochondrico multos celebrasse recordor, hoc vero malum cum nostros summopere fatiget, nullaque fere sit domus, in qua non aut scorbutici ejulent, aut melancholici suspirent, data quaeso occasione Vestrum Dn. Physicum mea salute salutes, & si aliquod euporistum, aut specificum possideat, ne Te celet, rogi-
es, in simili casu vicissim me semper inveniet paratum. Meum pensum denum scire aves. Corylus est, Pica est: Formica tandem, si vires, si vita, si orum non deerunt, lento quamvis gradu

du claudet agmen. De Miraculis Mortuorum libros duos conscripsi ante aliquot annos, quorum primum transmittito, secundus prelo jam committetur, & futuris Nundinis Francofurtensibus prostabit. De Plantis itidem Monstrosis libri tres in scriniis latent meis, ut & de buxo Schediasma, de morbis Embryonis in utero pariter quaedam in chartas conjicere cecepi, duplo auctior etiam meus de Gemellis & partu numerosiore excudetur Commentariolus. Te circa has materias multa curiosa possidere nullus dubito, quorum quaedam si impetravero, non sine honorifica Tui mentione meis inferam. Sciagraphiam lib. II. de Miraculis Mortuorum ut & tractatus de Plantis monstrosis his inclusi. Ephemerides nostras Curiosas anni 1670. Te vidisse indubium, vertentis anni variis Curiosis Observationibus refertae jam prelum subiere. Tua Opuscula videre desidero, imo statum Tuum e responsoriis cognoscere. Interim vale & favere perge.

Chemnitii, d. 12. Mart. 1671.

EPISTO-

EPISTOLA LXXV.

DE COLLEGII CURIOSI
SUCCESSIBUS.

D. Philipp-Jacob-Sachsius
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNITUM.
S. D. P.

DOleo serio tam rarum inter nos propagari literarum commercium, quod ab E. T. maximopere exoptarem, ut succenturiatam mihi praestaret operam in communi nostro labore pro Bono Publico suscepto. Quare cum primum Annum exornaverint egregiae Tuae Observationes transmissae, ne sterilior sit Annus Secundus, Tu ex ditissima Tua suppellectile observationes quasdam propediem suppeditabis, nam quod candide pronunciare audeo, haecenus E. T. prae reliquis Dnn. Collegis expertus sum, cordi curaeque habuisse Collegii Curiosi incrementum. Perge, Vir celeberrime, in laudabili hoc cursu. Ampliff. Oldenburgi-

burgius Soc. Reg. Angl. Secretarius datis 10. Febr. e Londino ad me literis testatur, oblatum Exemplar Miscellaneorum Societati Regiae fuisse gratisimum, admonet, ut in incepto opere laudabiliter pergamus, cauti tamen simus, ne casta Philosophia Experimentalis relationibus & experimentis maculetur, quae dubiae sint fidei, & fallant. Sereniss. Cardinalis Mediceus promisit e Societate Florentina communicationem Experimentorum, & misit Epistolam Exc. Bellini de Respiratione Geometrica, & Redi novum de viperis tractatum Italice, quae scripta gemella secundo sociabuntur anno. E Polonia Regius Archiater quaedam egregia communicavit monstra Botanica, quae figuris aeneis exhibebuntur elegantissime sculpta. E Bohemia supremus Militaris Architecturae Praefectus, Vir rerum Naturalium studiosissimus, operam suam in communicatione nuper promisit, si non pro secundo, tamen pro tertio Anno certo praestandam, is aliquot millia collegit experimenta a se probata. Scripsi Parisios, & Dn. Abbatem

batem de Bourdelot, & Dn. Justel Secretarium Regium (qui ambo Praefides sunt Societatum Naturalia Experimenta tractantium) & ad Dn. Denys Medicum Regium, illisque conatus nostros commendavi. Leviores illi adhuc fateor, sed graviore futuri, si in dies aemulatione quadam laudabili incitati, & Virorum Illustrium Exemplis moti Germani Medici diligentiores fiant. Nescio sane an ob invidiam dixerim an ob injuriam & negligentiam occasio haec capillata Exteris demonstrandi Germanorum solertiam adeo negligatur. Nostra non solum quaeritur gloria, sed omnium quotquot hoc virtutis & famae templum ingredi amant; nos pro illorum fama labores subire non recusavimus. Forte viso secundo hoc Anno mutata sententia, mutabunt invidiam, & candorem nostrum perspicient. Ego hactenus variis impedimentis distractus nihilominus pro virili hinc inde officium meum observare & literis creberrimis tam sollicitando, quam respondendo occupatissimus fui: nuper demortuo Physico
 Rei-

Reipublicae nostrae haec Sparta mihi
 commissa fuit; ita labores mihi dupli-
 cantur, nihilominus pergam publicae
 quoque utilitati & Collegii nostri incre-
 mento invigilare. Hac ipsa septima-
 na porriget Magn. Dn D. Czaschelius
 Cubicularius S. C. M. Medicus Impera-
 tori libellum supplicem pro confirma-
 tione Legum nostrarum, pro suscipi-
 endo Patrocinio & quae alia fuerunt
 annexa; bonum auguramur eventum,
 & postquam haec Diplomate ex Can-
 cellaria Imperii fuerunt confirmata, non
 levis Authoritas accedet Collegio, Col-
 legisque: si quidam leviores sunt
 sint faciendi pro solutione Diplomatis
 ex Cancellaria, non dubito, Dnn. Col-
 legas aliquos quoque Imperiales suppe-
 ditaturos, ne totum onus nostris solis
 incumbat humeris. Interim Collega-
 rum Curiosorum nomen in Aula Cae-
 sareae apud Magnates non levem hacte-
 nus meruit gratiam. Quid Makius
 Physicus Schneebergensis agat, scire
 desidero, ne verbum amplius scripsit,
 unde necessarium existimo, ut ab E. T.
 inquiratur, num Collegio velit amplius
 adhaere-

adhaerere, & nomen in Tabula Collegarum secundo Tomo annectenda ut addatur concedere : addemus enim Historiam ortus Collegii Curiosi, Leges correctas & confirmatas cum Diplomate, quod ex Aula expectamus, & Nomina Collegarum, qui constanter Collegio adhaerere desiderant. Unde & Dn. D. Rhaetii fratris Tui sententia erit exquirenda : si non singularium conscriptione, saltem Miscellaneorum auctione, ut Collegae operam dent sedulam, exoptamus. Vale, Vir Exc. & quantocyus responde.

Uratilav, 16. Maji, 1671.

EPISTOLA LXXVI.

VARIARUM OBSERVATIONUM SYLLOGE.

D. Philipp-Jacob-Sachsio
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

CHEMNITIO

URATISLAV.

S. O

ERubui fateor, Vir Nobilissime, adamicam Tuam compellationem, tacitam

tacitam intermissae hactenus scriptio-
 nis exprobrationem involventem. Ve-
 niam dares ultro si Practicas occupati-
 ones, a quibus interdum vix respirare
 licet, coram videres, ut de curis do-
 mesticis, & laboribus, quos opusculis
 in posterum, DEO dante, evulgandis
 impendere soleo, nihil dicam. Tan-
 tum igitur abest, ut de Academiae no-
 strae incremento omnem deposuerim
 curam, ut potius omne cum Sachtio
 Nostro saxum movere decreverim, si
 modo in mea tenuitate quid esset, quod
 vel tantillum ad ejusdem ornamentum
 & incrementum conferre posset. Con-
 feram interim id, non quod volo, sed
 quoad valeo. Huic fini bigam obser-
 vationum una cum primo de Miracu-
 lis Mortuorum Libro Buhlio Lipsiensi
 Nundinis hyemalibus transmisi, quae
 an V. E. oblatae fuerint, dubito, quod
 nullam earum in ultimis mentionem
 factam legerim. Jam ut Vestrae pare-
 am voluntati, quaedam adhuc subjun-
 gam. Novi olim Virum doctum, jam
 pie defunctum, qui hyemis frigore fae-
 viente iter aliquot horarum equo
 emensus

emenfus paralyfin penis incurrit. Succellit oppido coitus impotentia, falva manente urinae excretionē, quod etiā *Actius l. 6. c. 35.* observavit. Grave fuit illi hoc malum, utpote viro boni habitus, ad quinquagesimum vergenti, & praecipue (*vid. Forest. l. 10. Obs. med. 93.*) uxorem habenti. Medicos non infimae notae in consilium vocarat in principio, sed nil profecere, manserat vir optimus, multorum antea liberorum parens

Ineptus thalamis, torive rebus. Interim cum suo munere adhuc vasa permatica fungerentur, resolutis saltem musculis aut potius eorum partibus nervosis tendinibus, nocturnis quietem pollutionibus non tentabatur, singulis tamen mensibus trius aut quatuor ante plenilunium diebus, calore internarum partium, dolore capitis, cum appetitu prostrato & intolerabili cutis circa regionem pubis pruritu defatigabatur. Post urinam turbidam per diem unum vel alterum tingebat, quae frigori exposita, manam partem in materiam albumini vi non absimilem resolvebatur, quae

vero fundo scaphii adhaerebat, color
 & consistentia lardum referebat. Fu
 it sine dubio semen, quamvis pituitam
 etiam partem constituisse copia argu
 ar, retentum. Quod noctu non fuerit
 pollutus, singulare, quodve urinam,
 praefatos dies excipias, nunquam min
 xerit turbidam, aut filamentis albis con
 spicuum, qualem in venereo femina
 profluvio notat *Lommius l. 3. de signis
 morb. p. 287.* sed claram & diaphanam
 ob partium credo spermaticarum con
 stans adhuc robur. An quotidianum
 Tabaci usus, quo impense delectaba
 tur, consumserit portionem humoris
 genitalis, cum primis aqueam, quod
 illis qui fumo pasci amant in ore, non
 ita liqvet. A modico Tabaci usu im
 potentiam fumifugos non incurrerit
*Magnenus Exerc. 6. ad Tabac. S. 10. p.
 m. 116.* probare contendit, ab immodi
 co autem usu seminis portionem aque
 am & spumofam dissipari, aeream au
 tem intensiorem fieri posse non negat
 (p. 117.) Si etiam e cerebro, ut placuit
Hippocrati lib. de genitur. magna pars
 seminis descenderet ad vasa genitalia
 Tabacum

Tabacum, vi, qua pollet, cerebrum
 exiccandi, multum seminis generatio-
 ni obstaret. Narcoticae ipsius faculta-
 ti (quam quidem ridet & rejicit *Prime-
 rosius l. 4. de vulg. error. c. 31. p. m. 176.*)
 aliquid cum primis dandum existima-
 rem hac in parte, eomodo, uti famem
 sedare dicitur. Id namque non facit,
 ut approbe *Helmontius tr. mortis occasi-
 ones p. 592.* quasi satisfaceret defectui,
 sed in quantum defectus sensum tollit,
 simulque functionum exercitia. Cur
 vero circa plenilunium semen mejebat?
 ut sol Aeri, ita & Luna motricibus a-
 pvis praesidet, *Helmont. tr. formar. or-
 us n. 94. p. 120.* respondebit. Medul-
 lis & ossibus praeest, secundum eundem
r. ignota actio regiminis n. 42. p. 270.
 Cerebri in & decremento juxta diver-
 sas phases alibi *l. 1. de Mirac. Mort. Tit.*
 . Tempore novi & plenilunii, venas
 ingvine repleti, medullis ossa, inde
 concubitus corpori tunc parum officie-
 re, concludit *Lemnius l. 2. de occ. nat.
 irac. c. 41. p. m. 263.* Calorem istum
 cephalalgia stipatum, febrem dixisses
 phrodisiacam, aut potius spermati-
 cam.

cam. Cur vero fundum petebat scaphii materia feminis? eandem urinam instar pingvedinis experti, *Lemnius l. p. 287.* *Hugo Senensis Consil. 74. p. 64.* aut crustulae albicantis, ut in praeparatione Cremoris tartari semper & constanter supernatare nec fidere agitatum *Henricus ab Heer Obs. 18.* docuerunt. Aqvositatem & id quod aereum fuit, forsan semini subduxit nimius Tabaci usus, pondus vero addit pituitae admixtio. Urinae Chylosae meminisse *Th. Bartholin. de Hep. def. p. 54.* lacteae *Rhodius ap. Schneiderum l. 3. de Catharic. c. 7. p. 266.* Symptoma quod *Bieber* vulgus vocat, quo Urina lac fere repraesentans excernitur, *Dravviz. de Scorbut. Tit. 9. p. 377.* a Chyli crudi crudi cum urina miscela oriri statuit. In nostro vero Chylum esse absolvendum, contra semen potiore fecisse paginam, corporis constitutio, ratio morbi & symptomatum, menstrua evacuatio evincere videntur.

Parisiis in Palatio linteorum futuri vixit teste *Borello Cent. 4. Obs. 74. p. 338* quae in fronte mentulae figuram gerebat

at. De monstro bicipite, cujus utraque facies loco nasi membrum virile monstrabat, evolvatur *Licetus l. 2. de monstr. c. 30. p. 130.* Notabilem ejusmodi observationem annus elapsus nonis suggessit. Sutoris cujusdam fœmella gemellos diversi sexus, fœmellam mortuam, vivum autem puellum peperit. Puellus caetera nil monstrosi lens & sanus uti videbatur, occipiti innatum sacculum figuram priapi, seu fascini, veteribus *φάλλος* dicti, apposite referens gestabat. Cum igitur superius infans cubare non posset, ut aperiretur suadet obstetrix. Accersitus Chirurgus noster Theophilus Voigt, ut & ipse simul vocarer, parentibus autor sum. Sacculum istum dum curiose contemplor, humorem in eo fluctuantem non solum deprehendebam, sed & ea cranii parte, quia ad suctum & vaginum erigebatur & extendebatur, quatinus natus erat, foramen ad ipsum cerebrum pertingens subesse rebar. Inde a sectione & apertione abstinere hortor, ne mortem aut gravia Symptomata tenello inducerent corpori.

Obsequuntur. Elapso triduo, subito
 extinguitur. Aperto sacco, aquae
 subflavae uncias aliquot extraximus
 in osse vero occipitis prope lambdoide-
 am foramen rotundum, cujus periphe-
 riam fig. III. oculis subjicit. Et prece
 & precio, ut a parentibus Cranii aper-
 tionem obtineremus, casus iste nos sti-
 mulavit. Sed furdus fabulam. Sequen-
 tia saltem annotanda duxi. (a) Pericra-
 nium durae menynge suam debere ori-
 ginem, aperte in isto foramine depre-
 hendebamus. (b) Nihil de Cerebello
 apparebat, vacuo in quo latere solet
 spatio. (c) Ductus illos oris sive fora-
 mina duo ad cerebelli substantiam per-
 tingere, stilus patefecit. Problematum
 curiosorum his subjungenda biga. (a)
 An vere fuerint gemelli? (b) Si ita
 cur non ambo eadem excrescentia fu-
 erint notati?

Pericranium durae matris esse pro-
 geniem negavit quidem *Cortesi* *tr. de*
vulneribus text. 20. hoc tamen durae
 matri esse continuum, seque in thea-
 tro Anatomico saepius demonstrasse
 publice *Petrus Marchetti Obs. Chir. 16.*

p. 44. scribit. Et ut Horstium, Spigelium, Laurenbergium & alios, qui per fibras quasdam saltem has membranas communicare invicem statuunt, refutet *Th. Bartholin. Anat. Reformat. l. 3. c. 2. p. n. 308.* eos ad crania infantum, in quibus ossa nondum per futuras ferratas perforaverunt, ablegat. Fluit inde *Coi motum, h. de Vuln. Cap. t. 19.* Ad ipsas futuras sectio non adhibenda. Nocua menta recitant *Franc. Peccetius Cœlestius l. 2. Chirurg. c. 64. p. 326. Gvilhelm. de Salicet. l. 2. c. 1. Marchett. c. 1. & alii.* Dum occiput sine Cerebello offendem, pronunciaturum *Aristotelis l. 1. de Hist. anim. c. 7. p. m. 18.* in mentem veniebat: Cerebrum sincipiti subditum est, occiput inane. Quod cur protulerit, se nescire fatetur *Exc. Strausius Bonat. Anat. Exerc. 1. S. 16. p. 10.* Confutantur hic Commentatores.

Transiit sine dubio in liquorem illum subflavum, cavitationem illam adiminentem Cerebelli substantia. Principium Hydrocephali fuit in hoc infante, et in illo apud *Zacutum l. 1. prax. mir. obs. 5.* puero morbus confirmatus, in cu-

jus aperto cranio nihil cerebri reper-
 tum, duplicata tamen crassa menyn-
 visa, aquam limpidissimam, bonique
 odoris, sed insipidam in se continens.
 De puella sine cerebro nata Historiam
 promisit Experientiss. Wepferus, quae
 tamen ad manus nostras nondum per-
 venit. Medullae spinalis nullum ve-
 stigium visui occurrit, an defuerit pla-
 ne, an non, ob denegatam accuratio-
 rem inquisitionem dicere non possu-
 mus. Ductus oris observavit *Tulpius*.
l. 1. Obs. med. c. 35. p. 72. qui ipsorum be-
 neficio respirationem per aures fieri
 quod olim de capris pronunciavit *Alc-*
maeon Crotoniates. Viam hanc esse
 cur surdi audiant acutius aperto quam
 occluso ore, & quae alia curiosa ibidem
 Lectori propinat. Masticatoria per
 hos ductus cerebrum evacuare indubi-
 um est. Fumum Tabaci itidem ad au-
 res, imo & cerebrum pertingere, stre-
 pitumque aurium obtundere, & cere-
 bri pituitam expurgare, in conjecturis.
 Quod ad problemata, superfœtatione
 insensibili, matrem concepisse conjici-
 mus, non uno coitu hos fœtus, adeo-
 que

que proprie sic dictos gemellos non fu-
 iſſe. Cur vero uni turpitudinem affricu-
 erit Spiritus feminis Mechanici, hario-
 lari non ita in proclivi eſt, quocirca
 aliis hanc controverſiam diſcutiendam
 relinqvimus.

De tophis ſub lingua (an lingvae,
 an tonſillis aſcribendi, judicet Lector)
 ſequentem narrationem Dn. D. Joh. Je-
 remias Rüttörferus, Phyſicus Oppen-
 heimſis Dn. D. Chriſtoph. Erneſto
 Stempelio, Practico Annaebergenſi,
 Amico meo ſingulari tranſmiſit. Erat
 Vir conſiſtentis aetatis, huic frequentif-
 ſime poſt vehementiorem maſticationem
 tonſillae intumeſcere ſolebant, ſi-
 ae noxa tamen rurſum detumeſcentes.
 Cum aliquando ſubito in tumorem in-
 ſolentiorum elatae, deglutitionem im-
 pedirent, ſenſit Vir ille aliquam titilla-
 tionem circa radicem lingvae, quam
 ſtatim ſolvit tophus aliquis albicans
 majoris piſi oblongati magnitudine,
 quo excreto, levamen aliquod ſenſit,
 ſed exiguum, donec poſt aliquot horas
 lius priori colore ſimilis, & conſiſten-
 tia, quantitate tamen minor ſuccede-

ret, quo facto, post unum vel alterum diem tumor plane evanuit sine recidiva.

Symptoma illud scorbuticum mendaci specie calculum sistens, quod primus si recte meminini, *Dravvizius de Scorbut. Tit. 9. p. 346.* delineavit, non solum scorbuticis sed & malo hypochondriaco affectis familiare toties animadverti. Scilicet Lien excrementitiam saburram seu tartarum hypochondriorum per renes evacuare solet. Vidit id olim jam *Hipp. l. de morb. intern.* quod tamen non amplectitur *Galenus 13. M. M. c. 17.* ob defectum convenientis itineris. Disputat in hanc sententiam, quaedam *Deusingius Exerc. de alim. depurat. S. 19. p. 152. & seq.* qui videatur. Tartarus iste sub specie sabuli rutilantis ut plurimum in urinae subsidentia se prodit, in atomos subtiles adeo divisus, ut visum primo intuitu effugiat. Variis tamen iisque acutis angulis ejusmodi atomos gaudere inde patet, quod lateribus vasculi vitrei adhaerentes non nisi vi inde abluui possunt. Aliquando dum confertim evacuantur, sanguineum

um prae se fertur urina colorem. Arenulae istae Lienis & partibus vicinis impactae ardorem concitant, ad renes autem ureteres & vesicam delatae, nervos has partes aculeis suis vellicant, convellendo torquent, & tormenta ipsis nephriticis graviora & saeviora concitant. Comitibus his se adjungit Stranguria intolerabilis & continua, partim ab atomis istis vellicantibus collum vesicae, partim ab Urina ad aciditatem vergente. Acida autem facile stranguriam concitare, *Helmontii* probat Experimentum *tr. pleura furens n. 14. p. 319.* Parum levaminis a *Drawizio* praescripta aegris afferre comperi calidiora diuretica, qualia Spiritus Therebinth. Julip. &c. malum exasperare experientia docuit. Spiritus salis armoniaci tenuous se hic praestat averruncum, et Spiritus lumbricorum terrestrium: Essentia itidem Nephritica e ligno Nephritico cum Spir. sal. armon. & frangor. extracta. Vehiculi loco Aqu. Petrosel. aut Urtic. in qua Lap. Crystalli mandefactus extinctus (quam etiam in calculo commendat non sine causa

Strausi.

Strausius in Th. Sympath. & Antip. p. 138.) utor felici cum successu. Sufficiant haec.

Rhetio saepius scripsi, sed nihil respondit. Makius Collegio nostro semel datam fidem propediem ut promissit aliquot Observationibus liberabit. Si nomen meum Catalogo Dnn. Collegiarum immiscere animo sedet, ut ante annum factum, Reipubl. Chemnicensis, ut & diversarum Praefecturarum Physicum me appelles velim, ante annum namque non tantum omnium praefecturarum nomina non fuerunt addita, sed quod Clavigeros nostros ex parte male habuit, Respublica nostra penitus fuit omissa. Tuum est, Vir Nobilissime, haec mea boni consulere. Physicatum Patriae Tibi gratulor. Sic DEUS, sic Patria, sic merita tua volerunt. Longum videat Te patria felicem, sanum, incolumem! Vive Tibi, Tuis, Patriae, Nobis omnibus, utque vere vivere valeas, Vale.

Chemnitii, prid. Cal. Aug. 1671.

EPISTOLA LXXVII.
AMICA COMPELLATIO.
DE SCRIPTIS CURIOSIS
QVÆDAM.

D. Joh. Matthiae Nesterō

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

BERUTHUM.

S. D. P.

Miraberis forsan, unde mihi animus, quod T. E. tam audacter compellem. Ut nominis Tui splendorem, famamque vera praxi medica paratam modo non allegem, amica salutatio a Pharmacopœo nostro oblata frontem ut ponerem, stimuli loco fuit. Quid dicam de affectu, quando meas nugas aliquid esse putas. Ut mihi semper de Eruditorum favore gratulor, ita de Tuo quam maxime, utpote qui inter seculi nostri Eruditos micas, imo emicas. Nullus proinde dubito, quin literarium hoc meum alloqvium bonis consulturus. Meum de Gemellis discursum, quem desideras, his adjunxi.

Conjeci

Conjeci eundem ut vides , in Academia adhuc vivens in chartam , quoniam quia eruditis gratum fuisse ex eorum literis non semel adverti , auctiorem duplo & limatiorem propediem in lucem mittere decrevi. Posterior de miraculis mortuorum commentariolus jam Bibliopolae traditus, ante venales tamen nundinas vix lucem videbit. Comitatur & has pagellas Inauguralis meus discursus , quem pariter Theoria morborum Embryonis in utero locupletatum aliquando sistam. Succedent his de plantis monstrosis modo vitam det cœlestis Archiater, libri tres, maximam partem jam confecti. Annum primum Observationum Curiosarum Academiae nostrae Curiosae sine dubio & vidit & perlegit T. E. De conatu nostro quid sentiat , si respondere grave non fuerit, precor paucis aperiat. / Annus secundus, ut ex literis Sachsi Nostri , etiam his nundinis prostabit. Nec hoc tantum. In paternis scriniis non solum, sed & in Tuis pluteis multas raras utilesque Observationes latitare nullus haesito. cum
 & beatus

& beatus Parens ut Nestor Agame-
mnonem, multos olim βελή και μύθοισι
aegrotos restituerit, & T. E. adhuc quo-
tidie restituat. Quo igitur a Vestro ju-
bare & nostri radiant conatus, publici
gratia nobiscum easdem communica-
re ut non gravetur, enixe voveo. Va-
le Nobiliss. Nestor, & Nestoris instar
Pylii

Exemplum vitae sis a Cornice fe-
cundae.

Chemnitii, d. 22. Septembr. 1671.

EPISTOLA LXXVIII.
DE COLLEGIO CURIOSO.

D. Philipp-Jacob-Sachsus
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

BRATISLAV. CHEMNITIVM.
S. P.

Posteriores Tuas rarissimis quibus-
dam Observationibus refertas, cum
tripudio excepi, sed quod serius ali-
quantulum appulissent, finito jam se-
cundo labore, pro tertio reservatae fu-
erunt

erunt Anno, non minus quam Exc. Dn. G. Hieron. Velschii, & Dn. D. Majoris quae uno eodemque die mira fecunditate & jucunditate oblatae fuerunt. Interim priores binae ante dimidium annum transmissae, secundo Anno insertae fuerunt. Impense gaudeo Dn. D. Majorem serio ad nostra castra, visum Primo Ephemeridum Anno, reverti nec dubito, emisso nunc his Autumnalibus Nundinis secundo labore, prolixiore in dies messem futuram. Dedicatio rursus S. C. M. facta est, eam ob causam, ut per Diploma aliquod Confirmatio fiat Academiae nostrae, & Auctoritas inde accedat. Nuperrime cum supremus Regni Bohemiae Cancellarius Dn. Comes Nostitius tanquam Legatus Caesareus Electioni novi Episcopi Uratisl. in nostra Urbe haereret, & valetudine aliqua affligeretur finistras me consuluit: opportunam ego nactus occasionem, totum negotium a deo commendavi, ut de felici exitu non sit desperandum. Pariter per Patronos in Aula Caesarea tentavi animum Vice-Cancellarii Imperii Dn. Comitis de Konigseck

nigsek circa hoc negotium, & nihil non
tentabo, ut optatum demum scopum
assequi liceat. Addidi secundo Anno
Historiam Ortus Collegii nostri, varia
summorum Virorum & Exterorum
quoque judicia de praesenti nostro in-
stituto; Leges reformatas, demumque
Tabulam Dnn. Collegarum. Addidi
electum selectissimorum librorum Phy-
sico-Medidorum intra pentadem anno-
rum editorum Catalogum, unde ex hoc
labore Eruditi videbunt, quatenam in-
crementa unco sumserit anno. Plu-
rima & majora adhuc speranda, si re-
sque Dnn. Collegae & in posterum quo-
que accessuri fideliter nobiscum labo-
res suos sint conjuncturi. Ego ha-
tenus multum in sumsi laboris tot prae-
cipue literis exarandis, & video vires
meas tot laboribus frangi, sicuti haec
inter dolores nephriticos titubante re-
ferre soleo calamo, nihilominus spe-
ro E. T. reliquosque Dnn. Collegas,
quosque Germanicae gloriae Aestima-
res in semel calcata via strenue per-
fecturos; ego quam diu DEUS vitam
concesserit, ab hoc labore non desi-
stam,

stam, uti jam Tertii Anni telae perte-
xendae gratia lineae ductae sunt.

Tu Vir Exc. strenue qua polles in-
genii abundantia & felicitate ulterius as-
siste, leviusculum hoc adjectum charta-
ceum donum boni consule, brevi re-
scribe & Vale.

Uratilaviae, 25. Septembr.

1671. aegra manu.

EPISTOLA LXXIX.

DE CURIOSORUM
LABORE JUDICIUM.

D. Joh. Matthias Nesterus

L. C. F. Garmanno

BERUTHO

CHEMNITIUM

S. D. P.

Prensatione Tua amica Nobiliss. &
Excellentiss. Vir, Domine ac Ami-
ce exoptatissime, nihil mihi jucundius
us accidere potuit: eoque injurius si
non tam in communes Musas, quam
in naturam ipsam, si tam prolixam ve-
luntatem tuam & honestissimum des-
derium

Herium refutem. Quamquam enim
 quae temporum nostrorum infelicitas
 & ingeniorum scaevitas est, fucata ho-
 lie sint pleraque ac amicitiae non ad-
 modum sancte colantur passim: inpri-
 mis etiam meum hoc fatum fit, quod
 pro sincero amore odia subinde expe-
 liar atque occultas similtates: aliud ta-
 men de Te sperare, & verbis facta fi-
 rem factura esse, nullus dubito. De
 ne quid magnifice promittam, non ha-
 teo: dicant quam constanter & since-
 re quos semel amplexus sum illi, qui
 ne proprius moverunt, ac usum ami-
 itiae meae aliquem habuerunt. Faxo
 tiam & curabo sedulo, ne quid in me
 desiderare jure possis. Potius favorem
 quam quibusvis artibus, officiis & co-
 mitate conservare studebo. Discur-
 tum tuum de Gemellis, quem haete-
 us anxie desideravi, commode acce-
 pta a videque perlegi, pro quo transmissio
 gratias habeo: suo tempore & lo-
 co ero etiam gratus. Eruditus Tractatus
 de Miraculis Mortuorum impense me
 electavit, inprimis perhonorificum ex-
 timo, quod in istius praefatione hono-
 ficam beatissimi Dn. Parentis mei

mentionem fecisti, pro qua sane, ut de
 beo. gratias ago prolixissimas, sim
 ac rogo, ut operam des, quo postero
 pars, cum typorum operis, sub quibus
 gemit, uti scribis, fuerit absoluta, a
 me transferatur: Reponetur cum prio
 re inter *κειμήλια* mea vel primore loco
 Annum primum Observationum Cur
 osarum Academiae Vestrae Curiosas
 ut & omnia scripta, quae a Nob. Sach
 sio, Bauschio & aliis in lucem edita
 sunt, mihi dudum comparavi, & per
 legi. Elegantissima sunt omnia Ve
 stra & cedro digna; iis enim mirifico
 delector & adjuvor, ac nihil credo av
 dioribus oculis unquam usurpari posse
 Loquor ex animo, nec ingenium mi
 hi factum ad assentandum, sed candi
 dum. Annum secundum nondum vi
 di. Lipsia autem eum cottidie expecto
 Laudabilem & nunquam satis depraec
 dicandam Vos mihi insumere videmini
 ni operam, quod colligendis hisce ob
 servationibus raris toto pectore cura
 etisque nervis incumbitis unice, quod
 varii hi casus, qui haecenus in tenebris
 plus quam Cimmeriis latitavere, adu
 fur

um artis nostrae aperiantur, ac in lu-
 tem proferantur, sicque antiquissimae
 ac utilissimae huic arti postliminio qua-
 nativus suus restituatur vigor, atque
 honor pristinus reddatur. Pro qua in-
 digni cura ac meritis in rem Medicam
 gravissimis non exiguas aliquando gra-
 tias posteritas, si qua futura est, Vobis
 licet.

Binos tuos discursus unum de mor-
 tis Embryonis in utero, alterum de
 plantis monstrosis, videre ambio; Ea
 propter si illos, quamprimum lucem
 aspexerint, & si quid aliud jam prodi-
 erit, mihi transmittendos cures, ac unius-
 cuiuslibet pretium adscribas, inter vo-
 luntate mea fastigium esset: Lubenti animo
 solvam pretium, ac redhostiam qua &
 quando poterō ἐπ' ἀληθείας. Haec nunc
 obtui inter servitia aulica. Bene vale,
 Vir Excell. ac subitae atque subidae
 descriptioni huic ignoscentiam indulge-
 sis, & amicitiam feliciter inceptam cre-
 ditate literarum continuare haut desi-
 des. Pharmacopœum Vestratem, ma-
 truem meum carissimum, plurimum
 tuis verbis salvere jubebis, ni grave

erit hoc officium, & ut ad meas respon-
deat, aurem vellicabis. Quid Adjunctu
Vester D. Elias Schmidt scripserit, sciri
aveo; non memini me aliquid de eju
scriptis unquam vidisse: idcirco u
quamprimum me certiozem facias, et
am atque etiam rogo. Iterum optim
Vale, mi optime Garmanne, & me Tu
um cense.

Beruthi, d. 10. Octobr. 1671.

EPISTOLA LXXX.
DE MIRACULIS MORTUORUM.
DE MEDICAMENTIS
SCORBUTICIS.

D. Godofredus Schulzius

L. C. F. Garmanno

ISLEBIO

CHEMNITIUM

S. D.

Literas tuas una opera legi, Vir Ex-
cell. quas ad Clarissimum Cammen-
hofium expresit antiquior pietas & be-
nevolentia, quam discentes docentibus
& suae juventutis formatoribus
etiam multos retro annos debent: Ne-

non

non foetum Ingenii tui , MIRACULA
 MORTUORUM, per aliquam tempo-
 ris moram non sine effusa animi laeti-
 tia perlustravi. In utroque monumen-
 to apparent stricturae subactae mentis,
 testimonio satis firmo, nihil industriae
 auctoris pragmatici & activi,
 Quintiliana voce , tam arduum esse,
 quin jactis primordiis perfici , & cir-
 culus operis multarumque rerum com-
 pleri queat. Proinde stetit animo meo
 sententia, literis praeceuntibus devove-
 re me illius Viri amicitiae, cujus Inge-
 nium congruere vidi cum Virtute &
 scientia Doctiorum, qui nihil medio-
 criter cupiunt, sed concitatori gressu
 ad virtutem sepulchri expertem seu No-
 minis Immortalitatem feruntur. Ne-
 que enim aliud quaero aetatis nostrae
 vegetioris oblectamentum, quam Vi-
 ros in sanctiori Medicina solide versa-
 tos, coram ac in literis & monumen-
 tis venerari, quae animum discendi cu-
 pidum & connatam famem saturare
 veunt. Honesta haec ambitio est, qua
 amicitiam & favorem conciliare mihi
 hoc epistolii genere non supraduit,

quam quoque Tu Vir Excell. non moleste ferens una tibi perſvadebis, me gloriae famaеque tuae, cujus *ἀυξήσις* exaſciatae curae erudito Orbi conſecratae promittunt, indefeſſum Cultorem & propagatorem fore; Videris enim mihi, ſi campus dabitur porro, in quo tota vis Induſtriae tuae decurrere & exſpatiari poſſit, nihil non auſurus, cum verae & invidendae laudis incremento. Interea, quia mentionem feciſti Medicinae cujuſdam anti-ſcorbuticae Keilingianae, cujuſ quidem nomenclatura & energia hiſ in oris me haecenus latuit, occaſionem arripui, ut quas non ita pridem in publicum emiſi, Meditationes ſcorbuticas, ſimul mitterem, ſi forte, quo perfixus es deſiderio tuo inſerviendi proximo, aliqua ex parte fieri poſſit ſatis, uterque autem in poſterum gratam forte ſcribendi materiam obtineat. Nullus hic fere morbus ſeſiſtit Therapiis noſtris, cui non implicita ſit horrenda Scorbutilabes, plerumque regionum & urbium communi fato. Optimis & ſecretioribus Antiſcorbuticis non fruſtra obviam imus
 opem

opem nostram implorantibus, quamvis aegri non omnibus diebus pari frequentia nostras advolent aedes, quae levitas est & ignorantia seculi nostri, ut vice haud simplici *μελοικεσία* instituere animus fuerit, cum vitam practicam theoreticae praeferam, & annosa theoria sine uberiori Praxi nullum mereatur calculum; utraque autem si diligentia indefessa floreat, haec demum est vera felicitas & accuratio medica, licet Dii non vendant has delicias sine magno labore. Tu vero, Vir Exc. boni consule nostram ad Te scribendi audentiam, & jam inveteratam literatorum consuetudinem, qua vel maxime missitos & antea nunquam visos, atque utique terrarum fama praesentes, in sum vocant amicabilem notitiam & favorem. Et si nostris Musis favere poteris, & adesse, nec non illas aliqua in parte adjuvare, juva. Silens quoque hic persolve, Tuumque elimati iudicii momentum ne invade.

Islebii, d. 7. Novembr. 1671.

EPISTOLA LXXXI.
DE EPHEMERIDIBUS GER-
MANICIS.

D. Philipp-Jacob-Sachsius
a Lewenheim

L. C. F. Garmanno

URATISLAV. CHEMNITIVM
S. P.

Miror maximopere responsoria-
rum Tuarum tarditatem! Mife-
ram praeteritis nundinis Uratislav. per
Schneebergensem quendam Myropo-
lam & Ungventarium Jacob Tröger no-
mine Schneebergam reducem & Exc
T. & D. Makio nostro literas, quibus
comitem adjunxeram effigiem meam
aeri incisam, Amici cujusdam Lipsien-
sis munificentia mihi donatam: sed cum
hisce novis nundinis nullae redierint
literae, nec occasione nundinarum Li-
psiensium ullae ad me ex Chemnitico
aut Schneeberga remearint responso-
riae, haec res me valde tenet sollici-
tum.

tum, quasi nova Conjugii novi flamma
 imminuerit aliquantulum amicitiae
 collegialiter juratae faces. Sane postea-
 quam Academiae nostrae nomen Ger-
 maniae limites egressum Exteris sese
 primum conspiciendum exhibuit, ur-
 gendus ille esset impetus in dies, & con-
 junctis viribus absque omni aemulati-
 one & invidia propellendus ab omni-
 bus Dnn. Collegis, sic Germanicae glo-
 riae & comodo, cui unice litamus, o-
 ptime consuleretur. Et secundo To-
 mo Exterorum favorem aucupari jam
 dum concessum fuisset, nisi novercans
 fortuna Sculptorem Noribergensem no-
 bis obtulisset tam negligentem & tar-
 digradum, ut finito jam a binis mensi-
 bus Typographi labore, sola Sculptoris
 negligentia tardaret operis publicatio-
 nem, quam intra mensem futuram spe-
 ramus, susceptis e Noriberga Tabu-
 lis; procrastinatio tamen illa maxime
 memorari videtur optatum Collegii cur-
 sum. Agedum Exc. Dn. Collega, per-
 te uti coepisti nobiscum in posterum
 confociare labores, nec moveant qui-
 dam Germani Medici, qui nescio qua
 de

de causa in novas factiones transire, novumque in Germania Collegium Medicum Experimentale erigere desiderarunt, & erexissent, nisi Viri (quem pro Patrono elegerant) Prudentia in prima herba illud sopire tentasset. Ego sane, (ex Germano loquor cando- re) haecenus potius totius Societatis, quam meum quaesivi commodum: si tam difficile stabilitam semel Societatem firmare, quam difficile erigere posse novam, cuius fundamenta sint certo duratura. Ad Tertium Annum edendum jam horrea sunt instructa, & tertio itineri nos secure commitemus. Excell. Medic. & Patronorum subsidiis muniti: si qui alii cultiora & curiosiora largiri poterunt, gratulabimur Orbi, eos exempla Academiae Naturae Curiosorum imitatos, nostra vestigia relegisse: Tu Vir Excell. etiam Tuam exornabis spartam, & Collegae Curiosi Nomen re ipsa comprobabis. Vale & quantocyus rescribe.

Uratilav. 30. Novembr. 1671.

EPISTOLA LXXXII.

SILENTII EXCUSATIO.
HOMO EX OVO. DE COLLEGIO
NOVO EXPERIMENTALI. IN
SACHSII EFFIGIEM
EPIGRAMMA.

D. Philipp-Jacob-Sachsio
a Lewenheim

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

URATISLAV.

S. O.

UT semper frequentia Tuarum mi-
re afficior, ita doleo summopere,
quod de tarditate mearum saepius ut
conqueraris in causa sim. Optavi du-
dum, & adhuc opto, quo Tecum & Tui-
similibus, h. e. doctis, candidis, & pro-
patis saepius literarum commercia age-
re possim, sed officii ratio & occasionis
subricitas ut animi desideria protelare
cogar, imperant. Variolae & morbil-
li qui per aliquot menses nostros flagel-
larunt, & adhuc flagellant, omne literis
exarandis alias dicatum tempus haec-
nus

nus subtrahere. Non dicam, quod aliquando etiam noctu quieti non fuerit tempus. Interim ne ex intermissione literarum in Academiam nostram tepidiorem affectum & propensionem aestimes, rogo. Idem semper est animus, eritque dum vivam. Quod ut firmiter Tibi persuaderes, Hominem meum ex Ovo nuper evulgatum fisto, Gemelli etiam nostri aucti & reformati cum altero de Miraculis Mortuorum libro prelum praestolantur, modo illis non desit Bibliopola, non nisi in libros Germanicos & Postillas sumtus conferens. Observationes novas his includere tempus non permisit, futuris tamen nundinis harum ad Vos properabit Sylloge. De Collegio novo Experimentalis nihil mihi constat, nec ut successum sperent Patronorum raritas facit. Tu Vir Nobiliss. cum nominis Tui immortalitate quod haecenus trivisti iter, terere pergas, & hoc ut possis, vires & facultates, Fautores & Patronos Summi Numinis largiatur Clementia.

Chemnitii, d. 20. Jan. 1672.

P. S.

P. S. Pro transmissio E. V. Icone
 gratias ago prolixas. Gratulor mihi,
 quod quem hactenus in literis & scri-
 ptis vidi SACHSIUM, aeri artificiose
 insculptum cernere possum. Debiti
 cultus symbolum sequens infelix crena
 subjecit extemporaneum:

En SACHSIUS nobis videndus sistitur,
 Dum SACHSIUM dico meum, dico o-
 mnia,
 Mentem bonam, ingenium sagax, Cœ-
 lo aemulum
 Pectus, vacantem omni labore Spiri-
 tum.

Quid Zeuxishic? delineare SACHSIUM
 Nemo valebit praeter ipsum SACHSIUM.

EPISTOLA LXXXIII.
 DE OVO HUMANO.

D. Michaeli Etmüllero

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

LIPSIAM.

S. D.

Quievit hactenus calamus officio-
 fus

sus variis occupationibus cum dome-
 sticis, tum practicis alio distractus, jam
 mente ad serenitatem composita, anti-
 quum resumere, virosque doctos & cu-
 riosos ad officium sollicitare gestit. In-
 ter hos vero cum T. E. non immerito
 numerem, ab ovo primordium, lauda-
 bile Romanorum institutum secutus, ca-
 pere volui. Ab ovo, inquam, sed hu-
 mano, quod non ita pridem docto Or-
 bi propalavit Curiosus Kerkringius.
 De eo ut meam aperirem sententiam
 aliquoties haecenus hortati amicorum
 quidam curiositatum harum amasii, qui-
 bus dum obtempero, praesens enata
 est Dissertatio. Hanc ut perlegere di-
 gnetur T. Exc. quidve in ea desideret
 candide, quod etiam ab aliis Viris do-
 ctis expecto, moneat, voveo. Quid
 Angliae, Galliae aut Belgii Curiosi ha-
 ecenus tentarint, quasve luci dederint
 curiositates, scire aveo, a T. vero E.
 harum studiosissima, cur non expectem?
 Collegium novum Experimentale
 quosdam e nostris meditari fama ad
 nos pervenit. Quid T. E. de hoc in-
 notuerit, paucis indicet. Interea va-
 le

☉ (353) ☉

te, Vir Excellentiff. mihi que favere
perge.

Chemnitii, d. 21. Jan. 1672.

EPISTOLA LXXXIV.
RESPONSORIA AD PRÆ-
CEDENTEM

D. Michaelis Etmülleri

LIPSIÆ   CHEMNITIIUM.

Hilari fronte manuque amicissimas
Tuas accepi literas, plenas amo-
ris & benevolentiae. Pro transmissa
etiam exercitatione de Ovo, decentes
ego gratias; perplacuit eadem, sicut
omnia, quae a foecundo Tuo elabora-
sunt ingenio. Res est curiosa confi-
deratio horum ovorum, vidimus sae-
pius ego & D. Bohnius in dissectioni-
bus publicis subjectorum foeminino-
rum, exacte conveniunt cum descripti-
one Kerkringiana, inprimis autem
sunt conspicua, si integer testiculus in
viam ferventem immittatur, sic enim
brevi post in albuminis indurati
Z   abeunt

abeunt consistentiam, ut levi testis incisione & compressione vel sponte exiliant. Superiori anno in teste cujusdam infanticidae plus quam viginti invenimus talia ovula, distinctae tamen magnitudinis, quaedam milii saltem grani ad instar, quaedam majora, quaedam perfectae magnitudinis, quae perfecta ova in medio testis, illa quasi imperfecta saltem ejus ambitum occupabant. Liqvozem contentum semper observavimus simplicem, duplicem ejus diversitatem nunquam observavimus licuit. Quid novi in re literaria alias Nationes nunc agant, equidem nescio quia futuris nundinis nova nonnulla proditura expectamus. Collegium quoddam novum Experimentale a nostris instituendum, ut scribis, novum mihi fuit nuncius, de quo alias nihil adhuc compertum habui. SACHSIUS noster praematureo fato abreptus, nobis que lethali morbo ereptus est: tristem equidem sempiternam tamen sui nobis relinquens memoriam: remitto ergo quae ipsi transmittendae erant literae. Caeterum ut pro transmissa dissertatione

animi saltem ostendam gratitudinem,
 en praesentes se sistunt aliquot exerci-
 tationes Academicae, quibus amico
 oculo favere velis, quin & simul mihi,
 qui Te optime valere jubeo.

Lipsiae, d. 25. Jan. 1672.

EPISTOLA LXXXV.

DE OVO HUMANO ET
 SPIRITU MUNDI.

D. Godofredo Schulzio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

ISLEBIUM.

S. D.

Tua prensatione amica & docta
 quid mihi jucundius gratiusve ac-
 cidere potuisset? Nihil praeter affe-
 ctum in severiores reconditae Physicae
 & Medicinae scrutatores Tuae musteae,
 praeter exasciatam doctrinam nihil.
 Ambabus igitur ulnis easdem ample-
 xus illic reposui, quo ab Amicis trans-
 missas reponere soleo. Hoc saltem
 vellem, parciori meritorum & doctri-
 nae meae, quae Tuae & reliquorum

Doctorum Virorum comparata nulla
 fere , encomio easdem instruxisses.
 Quae molior, quae tento, non amore
 laudis & famae , sed veritatis molior,
 quidque valeant humeri, optime mihi
 conscius. Tuae vero Dissertationes
 transmissae Phœbum spirant, nosque
 de Te magna sperare jubent & altiora.
 Adsit Tibi DEUS, praesto sint Patroni,
 Tu nec Tibi nec nobis deeris. Pro
 transmissis uti grates refero, ita reci-
 proci affectus his inclusi sigilla , Inau-
 guralem meam, meam itidem de ovo
 humano Dissertationem , ambas inter
 varias natas occupationes, variis Para-
 doxis instructas ambas. Priorem mos
 in Academiis, ut scis , solennis extor-
 fit; Curiositas, cui semel nomen & fi-
 dem dedi, alteram. De hujus Parado-
 xo quid sentias, candide, si placet, ape-
 ri, labantemque fulci, idem ab aliis vi-
 ris doctis expecto. Et quia profun-
 dissimae doctrinae & magnae experien-
 tia quondam Philosophi & Medici Dn.
 D. Andreae Nitneri p. m. Filiam, Sum-
 mo sic providente, in suavissimam vi-
 tae sociam Tibi junctam inaudiui, ejus
 de

de Spiritu Mundi scripto, quia in Bibliopoliis amplius non prostat, si illius forsan Tibi copia sit, hac occasione meum delinias desiderium, in votis habeo. Innotuit sine dubio & Tibi modus, quo Spiritum istum, ut ita loquar, incarcerare, & postmodum in usum medicum convertere valuit, magno Doctorum stupore. Quod si Tibi me devincire amplius gestias, & forsan totum processum aperire mysterii ratio prohibet, saltem umbram hujus aliquantisper delineare ne graveris. De fide ne dubites mea, nec de silentio, omnia mea vicissim, ut etiam alias, Tibi patebunt. *Τὰ ἱερὰ ἱεροῦς.* Velle Vir Excell. crebriorique alloquio affectum ventilare perge.

Chemnitii, d. 27. Januar. 1672.

EPISTOLA LXXXVI.
DE SCRIPTIS CURIOSORUM.

D. Joh. Matthiae Nestero

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

BERUTHUM.

S. O.

ME vero felicem, quod primis meis
Z 3 ad

ad V. E. datis scopum praefixum ad
votum consecutus sum. Favorem &
amicitiam Vestram iis ambibam, & ec-
ce prolixum affectum contestantes ad
me remeant Vestrae responsoriae.
Id vero non meo merito, sed Vestrae
debeo proclivitati humanitatisque. In-
terim grates V. E. refero de gratioso
in Academiam nostram affectu, quem
utique magni aestimamus, cum a tali
proficiscatur, qui τέχνην καὶ τύχην sum-
mus de rebus Physicis & Medicis accu-
ratum ferre iudicium & scit & didicit.
Quod autem meas nugas aliquid esse
putat, in eo aut indulgit affectui, aut
ne animum despondeam penitus sal-
tem calcar addere voluit. Dudum me-
cum habitare didici, nec, quam sit mi-
hi curta supellex, me latet. Interim
hactenus quaedam luci donavi, ut non
tam Doctorum expectationi satisfacere-
rem, quam laudabili Academiae no-
strae instituto, & inprimis crebriori-
bus Dnn. Collegarum monitis. His &
praefens de Ovo Humano Dissertatio
debebitur, quam evulgare ausus, non
ut materiam hanc abstrusam sane ac-
curate

curate dilucidarem, sed potius erudi-
 torum super hac sententias & placita
 colligerem, & tacite sollicitarem. Hanc
 igitur ut perlegere dignetur V. E. titu-
 bantemque monere, est quod enixe
 precor. Dn. D. Schmidius haecenus
 nihil, quod scio, in publicum misit, in
 eo autem fuit, ut Martis naturam excu-
 teret, tractatumque de ferro, cujus o-
 lim Anatomiam anno 1658. sub praesidio
 Dn. D. Michaelis Lipsiae publicae ven-
 tilationi subjecit, luci sifteret, quem
 avide propediem expectamus. Cro-
 cologiam non ita pridem Dn. D. Hert-
 dius, & sal volatile Plantarum Dn. D.
 Wedelius promulgarunt e Nostris,
 quorum posterior de sale volatili Ex-
 perimenta & curiosam de sale ammo-
 niaco diatriben. subjunget. Ego in
 Oologia pergere, & de Ovo brutorum
 & vegetabilium aliquando prolixius in
 animum induxi. Vestram vero Ex-
 cellentiam ne observationes suas nobis
 invideat, oro ut exorem. Hoc nam-
 que facto, & Nostram Academiam, &
 omnes Curiositatum Physico-Medica-
 rum amafios sibi devinciet. Quod ut

valeas, Vir Exc. vale, meque inter Tu-
os habere perge.

Chemnitii, d. 28. Jan. 1672.

P. S. Dum praesentes obsignare
intendo, literae Dn. D. Mich. Etmüllerii
Lipsia ad me properant, magnum Aca-
demiae nostrae praesidium & decus
Dn. D. Sachsum Uratislaviae placide di-
em suum obiisse, notificantes.

EPISTOLA LXXXVII.
SACHSII MORS.

D. Henricus Vollgnad
et

D. Johannes Jaenifius

L. C. F. Garmanno

URATISLAVIA CHEMNITIVM.

S. D. P.

PRaemature nimis PHOSPHORUM
Nostrum sub Orbis literati Hori-
zontem occidisse, si Vir Excell. non
percepisti, hisce id nolentes volentes
significare officii nostri esse duximus.
Dies erat 7. Januarii, quo morbo com-
plicato

olicato praeprimis e Scorbuti profapia
 orto viribus ad incitas lento gradu re-
 tactis animam Creatori suo placidissi-
 me reddere cogebatur. Specialius de
 morte & in evisceratione observatis
 in posterum, jam temporis angustia ex-
 clusi, brevibus saltem T. E. intimare
 voluimus, ne existimet Continuatio-
 nem Ephemeridum tertii Anni sic eti-
 am intermorituram, sed Clarissimum
 Phosphorum nobis huic labori per bi-
 nium jam adsvetis quasi ex ultima
 voluntate & Testamenti loco deman-
 tasse sciat, quo hunc laborem continu-
 ando, Academ. Nat. Curios. totiusque
 Nationis Germanicae gloriam & emo-
 numentum promoveremus. Propri-
 um non quaerimus gloriam, DEUM te-
 lamur, sed ne respondendi negotium
 turbetur, si alius locus Collectioni E-
 phemeridum designandus esset, quia
 hic locus vix omnibus, praeprimis Ex-
 tris cognitus factus est: Ea propter,
 magnifico Praeside hoc non renuente,
 tertii Anni Ephemerides jam tum col-
 gere bono cum DEO incepimus, &
 abunde ex omnibus fere Europae

partibus Viri Magni Nominis & Clau-
 suas miserunt, & mittendas sancte pro-
 miserunt Observationes. Cum autem
 T. E. omnibus Collegis diligentia si-
 palmam fecerit dubiam, eapropter
 in posterum Academiae emolumentum
 T. E. promoturam, nobisque sua Ob-
 servata communicaturam nulli dubita-
 mus, DEUS excitet caeterorum Dn-
 Collegarum diligentiam, conservet E-
 tronos, largiatur nobis vires. Eph-
 merides secundi Anni jam completi
 proxima septimana Caesaream intr-
 bunt Aulam, quoniam fato tempus ap-
 riet. Interim DEO commendatu-
 Vale cum Tuis & fave.

Uratislav, d. 6. Febr. 1672.

P. S. Epicedium quo funus D-
 D. Sachsi celebrare conati sumus, ut
 Collegae desideratissimi recordati-
 nem suscipiatur benevola manu,
 quod obnixe rogamus.

EPISTOLA LXXXVIII.

DE OVO HUMANO. MIRA
 TYRIASIS. MELANCHOLICÆ.
 EPISCOPI BAMBERGENSIS EX-
 ENTERATIO. IN MEDI-
 COS SCOMMA.

D. Joh. Matthias Nefterus

L. C. F. Garmanno

ERUTHO *CHEMNITIUM.*
 S. D.

Svavisimæ Tuæ, Nobiliff. & Excel-
 lent. Vir, Fautor atque Amice hono-
 ratiffime, mihi fuerunt valde gratae,
 utpote quæ plenæ amoris ac notis
 summæ humanitatis perquam insignes.
 ab eo sunt profectæ, cujus raram jux-
 ta ac variam doctrinam hætenus sum
 admiratus, atque femper permagni fe-
 li, cui quoque unice in optatis habui
 innotescere. Bene itaque est, jacta sunt
 fundamenta amicitia, cujus jura omni
 religione colam, dum vivam. Erudi-
 tiffimus Discursus tuus de Ovo huma-
 no, pro quo transmissio gratias debeo
 habeo-

habeoque maximas, mirifice me de-
 ctavit; multa in eō inveni, quae mihi
 libi videre mihi contigit: ideo de
 vere pronuciare possum, nemine
 fere mortalium in Germania nostra
 vere, qui in hac materia aut plura n-
 docuerit, aut omnes docere possit.
 circo ut, quo animum induxisti, de
 vo brutorum & vegetabilium prolixo
 perorare strenue pergas, ac futu-
 nundinis haec Ova una cum Libro
 cundo de Miraculis Mortuorum luce
 ut adspiciant, procures, oro hortorq-
 καίπερ σπέυδοντα ὀτρύνων. Cupidissim-
 enim sum & incredibili desiderio fl-
 gro talia videre. Sunt namque omni-
 tua περισσότατα ac prorsus elegantissim-
 supraque quam dici potest a me aesti-
 mantur: Et hoc meum iudicium ἀ-
 πάθως ad varios, quibus cum literarum
 mihi necessitudo intercedit, occasio-
 quavis perscribo. Hactenus annu-
 primum (alterum a Bibliopola Nor-
 bergensi hac septimana expecto) Epho-
 meridum Curiosarum Illustris Vestrae
 Academiae non sine singulari voluptate
 ac fructu perlegi, inque iis nonnu-
 la

is inveni Observationes, de quibus
 mihi antehac notitia. Inprimis cum
 admiratione legi, quod tam variae ac
 irae dentur hominum erga res vari-
 Antipathiae vel Sympathiae.

Novi Virum doctissimum mihi-
 ce familiarissimum, quem honoris er-
 nominare omittam, qui quoties in
 thola vel alibi puerum quendam ca-
 ggare, braccas detrahere ac ferulis cae-
 re videt, illumque plorantem audit,
 ries sine membri virilis tensione at-
 e tentigine semen copiosissime eja-
 llare cogitur, tanta animi commotio-
 , ac si in lipothymiam incidere debe-
 t, quod etiam ei dormienti saepius
 cidit, quando hac de re somniat. Iste
 udatus Vir tantam etiam nauseam a
 ggis, malis cotoneis, aliisque pomis
 rcipit, ut illa sine anxietate ac per-
 rbatione neque aspicere, neque odo-
 m eorum ferre possit : imo & quod
 agis mirandum, adeo ea averfatur, ut
 si in domo abscondita latent & ab eo
 n videntur, tamen ista olfaciat. Un-
 vero causa hujus fastidii ac feminis
 missionis ortum habeat, an ad Idio-
 syncra-

syncrasiam & peculiarem ventriculi constitutionem a primo ortu contractam referenda, scire aueo. Fac, ni grauerit, mihi Tui super hac re iudicium.

Nuper vocatus fui ad Nobilem virginem, quae per annum fere integrum melancholia taciturna detenta fuit, postea exhibito a me Extr. Diacocynth. in jure prunorum dissoluto, praeter omnem spem & expectationem sanam mentem rediit, ac Confessarium ad se accersiri fecit, quem a se non videre, nedum audire voluit, per alvum cum murmurationibus magna copia materiam morbificam extrudebat, cujus excrementa tota mucusosa & pituitosa, atque adeo lenta viscida erant, ut in altum longe extendi potuerint. Postquam paululum se rediret, corpus totum humore atque melancholico refertum esse putabatur, ac propterea alvi excrementa sedulo inspiciebat, quibus excretis atramentum scriptorium infundi ac permisceri curavi. Sic memini Anno 1656. cum A. tenburgi Serenissimae Principis Medici

us ordinarius essem, accidit, ut hone-
 ti cujusdam Viri uxor, natura & con-
 stitutione corporis melancholica atque
 sterilis, die quodam sereno in silvulam
 vel lucum prope hortum aulicum ex-
 patriaretur canicula comitata, forte
 fortuna ex Arce adveniente Principe,
 qui tamen illam non viderat, sed solum
 canem feras insectantem, quem pro-
 pterea sclopeto trajici curavit; ex quo
 metu perterrita mulier, aliquid grave se
 commisisse, se in mala Principis gratia
 esse, quod in locum illum deambulaf-
 set, ac propterea ad capitis supplicium
 damnatam esse, falso sibi imaginabatur;
 quo delirio noctes diesque vexabatur,
 non precibus, nec minis sibi aliud per-
 vaderi passa, expectans subinde carni-
 ces atque lictores (quos Venatores ex
 adverso habitantes esse putabat) ven-
 tuuros, ac supplicium de se sumtuuros.
 Plurimum me Medicum ac etiam Con-
 fessionarium, aliosque visitantes fati-
 gabat illa, tandem adhibito Extracto
 Troch. Alhand. & alio arrepto dolo bo-
 no, a me curata fuit.

Plura, quae in praxi mea per tri-
 ginta

ginta annos observavi, si propter occupationum Aulicarum importunitatem tantum temporis suffurari, ac manuscripta mea percurrere poterem, libenter communicabo, modo aliquid notatu dignum invenero. Nob. Dn. II Sachsum diem suum obiisse, & ἐπιλείποντας abiisse, summopere doleo, ita brevi amissimus duos Viros egregios & de re medica bene meritos, Sachsum nimirum & Schenkium Jenensem metuendum, ne brevi tertius Rolfincius noster, qui totus etiam, uti fando percepi, valetudinarius, subsequatur. Sed quo de labor? Athletice vale, Vir Excell. & amorem mihi tuum pertinaciter conserva; Ego Tibi meum fide de Pyladea.

Beruthi d. 24. Febr. 1672.

P. S. Elogium quatuor Medicorum, qui omni adhibita opera Episcopum Bambergensem curarunt, & ad purgatorium ablegarunt, videbis ex inclusa Scheda. O miserabilem Medicorum sortem!

Exentera-

Exenteratio Episcopi Bam-
bergensis.

Nachdem Ihr. Hoch-Fürstl. Gnaden von Bamberg den 3. Febr. zwischen 4. und 5. Uhr, nach ausgestandener zwölf-wöchentlicher Kranckheit eines sanfft seligen Todes gestorben; Als sind dieselbe in praesentia Medicorum, den 4. darauff geöffnet worden, und nach befunden, wie folget:

I. Das Milz hat 15. Unzen gewogen, und ist in Häutlein ganz zerfahren, als man über mit einem Finger hinein gestochen, ist es ganz zergangen, als wäre es eine auffgerührte dicke Farbe.

II. Die Leber ist schön gewesen, und gewogen vierdhalb Pfund. Die Gallen in selbiger Gegend ist so lang als breit ein schwarzer Strich gewesen, bey dem Eingang der Leber hat es ausgesehen, als wann sie wolte faul werden, aber innwendig kein Stein gefunden worden, wie man sich dessen besorget.

III. Die Gall ist in vesica ganz zu Stein worden, und gesehen, als wenn es l. v. schaaßs-Lorbeern gewesen, bey anderthalb Häutlein, von dünner Gall hat sich nichts be-
funden.

A a

IV. Der

IV. Der Magen ist ganz leer gewesen und dünn, wie eine Blase, innwendig hat sich drey Löffel voll brauner Materi befunden und gewogen ein halb Pfund.

V. Die Nieren haben keinen Mangel im Fleisch gehabt, innwendig hat man Steinelein gefunden, unterschiedlich wie Erbsen und kleinere, haben gewogen 12. Unzen.

VI. Das Herz ist rings herum mit Fett eines Fingers dick, gleich einer Mandel mit Zucker überzogen, als man es von einander geschnitten, ist es innwendig ganz schön und trocken gewesen, hat gewogen Pfund 6. Loth.

VII. Die Lunge ist äußerlich schwärzlich und schuppicht gewesen, innwendig noch grün hat gewogen 2. Pfund 10. Loth.

VIII. Als man das Haupt mit einer Seege einem Köpfelein gleich abgeschnitten, ist die Hirnschale eines Fingers dick gewesen und das Hirn darinnen auff 3. Pfund 1. Loth gewogen, und sind Ihr. Hochfürstl. Gnaden auff dem Bauch auff zwey Fingern dick feist gewesen.

¶ Medicis quatuor morbum explana-
re Philippi,

Antea quam cesset vivere, nemo potest,
scrutari ingenii in vivo docuisset acu-
men

Quod Vos cultello membra resecta
docent.

¶ Quod neq̄ vivere Viri, nunc Saxa re-
perta loqvuntur

Fellis, & in tumulo hoc ars tua, Phœ-
be, jacet.

¶ Credere necessum est hic magnitudine
Cordis

Nam validos ictus cœca medela dedit.
¶ Quam magnum exclamant Cerebrum
pulchrumque videtis?

¶ Non mirum est, Magnos maxima
quaeque decent.

¶ Et vobis, Medici, (veniam concedite)
parvis

In cerebris haeret maxima stultitia.

CENSURA MEDICI.

¶ Laudicat hoc carmen, brevis est mo-
do Syllaba longa.

RESPONSIO POETÆ.

Vita quidem longa est reddita fae
brevis.

Corrigit exiguo properata labore Poe
Errores vestros sed sola terra tegit.

* *

Sieh! grosser Männer vier, dergleichen
kaum zu finden,

Darunter keiner konnt Fürst Philip
Schmerz ergründen:

Die Schärffe des Verstands hatt noch
seinem Leben,

Nicht erst des Messers Schärff die Urst
sollen geben:

Was Aerzte konnten nicht, das können S
ne sagen,

Die Gall von Steinen hart verursacht so v
Plagen,

Das Herz nicht klein kont seyn, nur diß ze
seine Grösse

Weil es von Aerzten hat erduldet so v
Stösse:

Was macht ihr von dem Hirn und dessen Gr
viel rühmen,

Wißt ihr nicht? grosser Sinn, will Gro
auch geziemen:

Ihr aber Doctors-Leut (verzeihet mein
Sinnen:)

Habt alle wenig Hirn, und grosse Thorh
drinnen.

Des Arztes Urthel.

Ohlahmier Reimen-Schmidt! der kurz, was
lang, gesprochen:

Des Dichters Antwort.

Uch lebte mancher lang; Ihr habt ihm
Herz gebrochen.
Doch kan ein schlechter Reim gar bald ver-
bessert werden,
Wingegen Eure Fehl deckt nichts, denn nur
die Erden.

EPISTOLA LXXXIX.

E OVO HUMANO.

Illustris Dn. Abrahami
a Schönberg. &c.

ad

L. C. F. Garmannum

IBERGA CHEMNITUM.

Nobilis, Amice integerrime.

Hactenus negotiorum quibusdam
nubeculis veluti involutus nunc
lo, & prompto calamo gratias sol-
amplissimas, quod auroleo Scri-

pto tuo de Ovo Hominis nomen mihi
 um praeponere, idque mihi dicare Tibi
 placuerit: Legi, perlegi, relegi. Illud
 non tantum cum voluptate, sed etiam cum
 admiratione, & satisfecit plurimum sua
 insperata doctrina; hinc gratissimum fuit
 munus, & statim iusto loco in Bibliotheca
 mea repositum. Innotuit mihi quidem antea
 admirabilis Ingenii Tui vis ex egregiis
 experimentis referto, & immortalis gloria
 digno Opere de Miraculis Mortuorum
 & rariis Observationibus in Ephemeridibus
 Germanicis; Ex hoc verius Curiositatis
 specimine laudabili ea penitus patuit:
 cum mihi idem acciderit, quod Pythagorae,
 qui quanta corporis mole Hercules fuisset,
 e pedum modulo censuisse dicitur; sic & ego
 hoc brevi de tui Ingenii, Ingeniosissime
 Naturae Hermes, magnitudine & praestantia
 judicare valui; cum nihil adhuc hoc in
 genere aut nervosius, aut majori perspicuitate
 elegantiaque scriptum eruditus Orbis viderit.
 Ovum alias res abjecta, hoc autem ob figuram
 insolitam, i. e. raritatem, & mihi
 xtan

tam jucunditate utilitatē pretiosissima.
 In hoc Ovo decumano esurientes le-
 ctiores magna Eruditione abunde fatu-
 rantur: Ex hoc ovo meruisti Ovatio-
 nem : Ob hoc Ovum TIBI me totum
 revoveo, officiorumque offero omne
 genus, addito voto, ut tam divitis In-
 venii Vena perenniter scaturiat; Sic
 Republicam Physico-Medicam ma-
 gno devincies beneficio, & Opera post-
 haec in Publicum proditura (quae mi-
 hi jam jam salivam movent) non in-
 ermorituri Nominis tui monumenta
 trunt.

Vive diu POLLUX, totum claresce
 per Orbem!

Fribergae, 3. Id. Martii Ao. 1672.

EPISTOLA XC.

LACHSII MORS. PRO EPHE-
 MERIDIBUS OBSERVATIONES.

D. Henrico Volgnadio

et

D. Johanni Jaenifio

L. C. F. Garmann

HEMNITIO URATISLAVIAM.

S. D.

Infaustum vero nuncium!

Aa 4

Sach-

SACHSIUS aeterna vita dignissimus
Orbis

Praefidium nostri, SACHSIUS oc-
cubuit.

Adeo

Nihil mortalibus aeternum.

--volvunt crebrae mortalia vices

Faustum tamen infimul & gratum! quo

Noster, Collegae Honorandi, adhuc

PHOSPHORUS in Vobis rutilat, quo
lumine clari

Phœbeo Phœbum redditis Orbico-
lis.

Unum Solem, Jovem, Mercurium, fal-
tim cœlo tribuit olim antiquitas, Sole
tamen circa Solem, circa Jovem Jo-
ves, Mercurios circa Mercurium, So-
lari, Joviali & Mercuriali lumine luce-
re eodemque motu moveri, Galilaeus
variis Observationibus nobis persvade-
re voluit. Annon & Vos Viri Excell-
cum aliis hætenus Phosphori novi cir-
ca Phosphorum vario micuistis lumi-
ne, & per Orbem varios variae doctri-
nae fudistis radios? Scilicet ut Phos-
phoro extincto tanquam genuini ejus-
dem subsidiarii Academiae splendo-
rem

rem conservaretis. Bene igitur no-
 bis, qui vestra fulcimur solertia! Bene
 beato Nostro Sachio, qui vestra olim
 stipabatur benevolentia, jam vero Ve-
 stro in Artem Medicam favore tanquam
 Mercurii Caduceo in vitam redit. Quae
 in Phosphoro nostro extincta in Vobis
 tecumano radiant lumine. Ut igitur
 ubi de Vobis non immerito gratula-
 tur Nostra Academia, Vestrisque co-
 ratibus propitium vovet Jovem & per-
 tuam reliquorum Siderum faventiam,
 ne quid infelicis ominis Vobis obscae-
 ret, ita & ego, qui ob Tanti Viri &
 auctoris obitum sinapi tantum victita-
 ti haecenus, ab aegritudine animum
 producendum putavi, Vestris tamen
 iustis ad id compulsus literis, nil ni-
 si favorem spirantibus, qui ut mihi per-
 annis sit, feriis aestuo desiderio. Aca-
 demiae Nostrae incrementa promove-
 re meae non erit tenuitatis, si quid ta-
 men poterit, lubens Vestrae potius pe-
 titioni quam expectationi satisfactorus
 communicabo. Dum vixi placuit Se-
 eri Septimii militaris tessera: Labo-
 ramus. Pro Anno Secundo transmi-

feram Beato Phosphoro aliquot Obser-
 vationes, ob moram vero in itinere
 eas pro tertio, ut rescripsit, reservare
 coactus fuit. Quae nuper Exc. Dn. D.
 Johannes Mathias Nesterus Archiater
 Beruthinus ad me scripsit, haec sunt:
 Novi Virum &c. *vid. Epist. 88. p. 365.*
 Quid in Melancholia Extractum Colo-
 cynthidos valeat, duabus Vir Excell.
 illustrat historiis, *c. l. p. 368. & sq.* A
 cicatricula a morbillis in praepudio re-
 licta, quidam incurrit Phimosin, ut ad
 me non ita pridem Dn. D. Godofredus
 Buxbaum, Physicus Ileburgensis per-
 scripsit, qui matrimonii Candidatus fa-
 ctus, mali ablationem urfit, quam et-
 iam sectione facta obtinuit. Revocat
 mihi in mentem haec historia varia in
 morbillis & variolis haecenus Epide-
 miis observata, non ubivis obvia. A-
 pud plebejos in quorum cura maligni-
 tatis scelus non attendebatur, sublatis
 morbillis variolae succedebant, & vice
 versa, aut febres viscerum humidum
 & facultates sensim infringentes, donec
εις πλείονας abire cogebantur. In infantu-
 lo post variolas petechiae lividae, coeruleae,
 leae.

leae, & nigricantes apparebant, quaedam quadratae, quaedam triangulares, quaedam trifolium exacte referentes. Epilepsia tandem correptus obiit. Haemorrhagia narium in principio profuit, in morbi vigore morbum protelavit, sanguis rubicundus omni destituebatur sero, adeoque statim concrefcebat, & post aliquot horas gummatis duritiam nanciscebatur. Mirabar saepius, unde ista feri absentia? an a calore ferum absumente? sed antequam calor sentiebatur, tali facie conspiciebatur cruor, in vigore id equidem non negarem; an quia ob laesam & abolitam hanc chylicationem & sanguini chyli & consequenter lymphae subtraheretur portio? an demum ad miasma malignum sanguinem coagulans, ejusque motum sufflaminans, recurrentium. Motui sanguinis tardiori igitur symptomata omnia dixi esse adscribenda. Si vero hic sanguinis motus tardior, quomodo ebullitio aut impetuositas ejus fermentatio locum habebunt. Nec pulsus celeritas has, ut vulgo putant, indicabit, nec sanguinis motui
 justo

justo celeriori Haemorrhagia imputanda veniet. Quomodo sudorifera hic agent? an serum educendo, si sanguis eo modo, ut dixi, se habeat, vix crederem. Prudenter sane monet *Septalius l. 5. Caution. aph. 52. p. m. 147.* in Peste, pestilentialibus & aliis febribus sudorem non nisi Natura duce esse proliciendum, natura namque deside, licet moveas, nihil promovebis; an sanguinis motum promovendo & maligni miasmatis vim infringendo? id quidem darem facile, sed hoc non nisi admixtis Bezoarticis continget. Urinam albam cum sedimento furfuraceo aut praesentes, aut mox affuturas variolas aut morbillos indicare, experientia docuit. In quibus subito disparuere, varia induxere Symptomata, v. g. Epilepsiam, ex his, quos quidem vidi, unicam tantum virginem servatam vidi, motus alios exercuerunt spasmodici, & ut ita dicam ambulatorii, modo brachium, modo pedem, modo saltim digitos varie torquentes, hi vero servati. Puella miris tentata convulsionibus claudicabat aliquot post morbum septimanas, adhibitis tamen balneis & nervi-

nis aliis, bene, DEI gratia, valet. Nobilis quidam puer morbillis detentus, adstantium incuria fenestram aperit, seque libero exponit Jovi. Recurrunt oppido, nihil tamen inde mali, ut videbatur. Altero aut tertio die dolorem dextrae sentit scapulae, post cordis angustias, & demum spasnum abdominis incurrit, iisdem Symptomatibus stipatum, prout eundem describit e Hœchstetero *Sennertus l. 3. Med. Pract. part. 10. c. 8. p. 992.* in hoc solum ab eo diversum, quod mentem obtinuit integram, & durante Paroxyfmo loquela destituebatur. Singulis fere horae quadrantibus de die Paroxyfmus illum fatigabat, quo cessante loquebatur, bibebat, comedebat etiam aliquando, in lecto erectus sedebat, ridebat, & puerilia tractabat. Noctu quiescebat a nona usque ad quartam matutinam, a Paroxyfms omnino liber. Alvus huic obstructa, quam enematis sollicitabam. Dolor modo allegatus scapulae totum corpus perambulabat, donec tandem sub specie vaporis frigidi pedis pollicem fatigans evanesceret. Detinebatur hoc malo

malo ultra duos menses. Optima adhibita fuerunt medicamenta ex aliorum Medicorum & meo consilio, morbum tamen in totum tollere nequimus. Tandem, quod mirum, iterum variolis correptus, malum evanuit, & cum sanitate in gratiam redire incipit. Quod tam diu in sanguine latuerit miasma, singulare quid videtur.

Varices in gravidis si aperiantur, periculo non vacare historia sequens docuit. Fœmina in pago Auerſwalde ultra septem menses gravida, ut videbatur; cachectica varices in pedibus habebat. Intumuerant eidem per mensem pedes, & dum forte fortuna progredi tentat, sinistri pedis varix rumpitur, confestim exstillante sanguine aquoso, maritum vocat, fluxum ut inhiberet. Quod cum non posset, subito extingvitur. Fœtus interim vitam in utero cum ex motu viderent, me & Chirurgum nostrum Theophilum Voigt vocant, an sectione obstetricante eundem vitali forsan aerae sistere liceret. Properamus ad pagum praedictum, sed loci distantia, ultra milliare namque distat, fecit,

fecit, ut ante nostrum accessum foetus, quamvis duas horas post mortem matris adhuc vixerat, etiam extingveretur. Petimus a marito, ut apertionem cadaveris admitteret, sed neque nostra nec aliorum prece id obtinere potuimus. Plura non addo, ne forsan Vestra humanitate abuti videar. Pro transmissio Epicedio grates ago, & optarem, ut unus e Dnn. Collegis Panegyrico quodam desideratissimi & meritisissimi Sachsii memoriam & merita prosequeretur, & Tertii Anni Ephemeridibus adjiceret. Excell. Dn. D. Elsnero amicam salutem. Valete quam diutissime, Vestrumque affectum mihi pertinaciter conservate.

Chemnitii, d. 26. April.

1672.

EPISTO-

EPISTOLA XCI.

OVI HUMANI EXAMEN
PANACEA NITNERIANA.

D. Godofredus Schulzius

L. C. F. Garmanno

ISLEEBIO

CHEMNITIUM

S. D.

Literas tuas & junctum ipsis Homi-
nem Kerkringio - Garmannianum
nec non Dissertationem Anti-Helmon-
tianam, d. 15. Maji ἐπὶ δείπνῳ φιλοσοφικῷ
accepi, & praevia gratiarum actione
quas inpraesentiarum solennes Tibi
refero, lectionis statim, pro ardore meo
primordia cœpi: Inprimis vero Homi-
nem ὄτοκον evisceravi, elimata Tua
conjectura faculam Ordinis praelucen-
te. Egregiam, haec mea fuit ἐπικρισις
post impetuosae lectionis finem, prae-
stitit operam Curiosus Garmannus, dum
Ovi Naturam (partialem) ex Poetis, qui
veritatem sub involucris fabularum nu-
triunt; Medicis item, Hippocrate, Ga-
leno, Aetio, Harveo, Stenone, Whar-
tono,

ono, nec non Philosophis, quorum
 Aristoteles ἀριστος est & primipilus, eru-
 ere & quam amice sibi invicem con-
 spirent in fundamento Kerkringiano,
 octo calamo adumbrare desudavit.
 Quamvis ita cum sacra Hygia com-
 paratum sit, ut nunquam hujus Artis
 incrementum pedem figat, sed crescat
 industria excolentium, & novum au-
 rumentum a secuturis seculis speret.
 Apollineae prolis praeclara Ingenia,
 cum altius Naturae viscera penetrant,
 non potest non in immensum excresce-
 re ἡ ἐπισημοσύνη ἰατρικὴ, quae fere hic est
 τισαμένη, & usque ad mortalitatem re-
 um admirabilis, ut satius esse ducam,
 a, quae ἀληθῶς sunt Nova, non tam
 veteris scientiae conciliabulo inferre,
 quam Naturae morem confiteri & ve-
 nerari, quae non omnia omni tempore
 audit etiam sagacioribus Scrutatori-
 us τῶν πρώτων κατὰ φύσιν, sed quaedam
 servat in multa retro secula, ut semper
 intacta existat et Numine plena. In hoc
 renue se gesfit, non crudum illud sed
 bene coctum, vi nominis, & subactum
 ingenium Garmannianum, dum no-

vam, quoad Muliebria, Pathologia
 & Semioticam, utinam & Pharmaceu-
 tico-Therapeuticam, tradidit ad no-
 mam novi istius Principii *ωοτόκισ*. I-
 si in primo deliquisse videtur, du-
σύμφουτον τὸ ἀμαρτάνειν ἀνδράποισ, quo
 Inventoris laudem tantillum diminu-
 rit, quando haud novam esse dixit
 Ovorum progeniem, sed veteribus et-
 iam *Æsculapiis* notam; In postremo
 tamen & accuratiori applicatione Na-
 turæ & primi Autoris, sic jocatur no-
 ster Calamus, favorem in se iterum de-
 rivavit. De tali enim aetiology pa-
 thologica vix ulli constitit Mortalium.
 Ad neutrum tamen Veteres collimasse
 puto, si rationes nostras doctis tu-
 oculis usurpare non dedignaris. A no-
 mine in argumentorum ferie ordi-
 or.

I. Aliud enim est Ovum, alium
 membrana, quae foetum in utero for-
 ma ovali decumbentem, pro forma
 scilicet & figura sui continentis, invol-
 vit. De hac Veteribus constitit, non
 de Ovo. Quare etiam dicta illorum
 quae de membranis foetum involven-
 tibus

tibus agunt, non ad ova Kerkringiana sunt detorquenda. Aliud nomen aliam rem significat, cum voces sint significativae rerum. Hinc etiam Hipp. *περὶ γονῆς* semen in uterum mulierem dixit emittere non ova. Quare etiam ipse Vir Excell. hanc doctrinam vocas nova & nemini cognita ortus humani principia.

II. Veteres Symptomata illa uterina non a putredine aut alteratione Ovorum deduxerunt, sed vel ab humoribus alteratis, quos agnoverunt in Testibus Mulierum, vel sanguine in ipsis uteri vasis vitiato, quare curam non ad rectificationem Ovorum, quae ignorabant, direxerunt, sed ad pristinam aequilibrium humorum & sanguini corrupto conciliandam. Sic a fine & effectu argumentamur.

III. Aristoteles semen prolificum *περὶ ζώων γενέσεως* Testibus muliebribus illane denegavit, quomodo statuere potuit semen virile ad Ova ista muliebria per Tubas caecas Fallopii prolapsum cum iis conjungi indicibili modo, & per breviores illos ductus in uteri

substantiam exstillare. Neque implicite, neque explicite de eo hoc affirmari potest.

IV. Ova in testibus existunt mulieribus, membranae vero in cavitate uteri demum apparuerunt veteribus una cum foetu, cum igitur de membranis chorio & amnio loquuntur Hippocrates, Galenus, Aristoteles, semper ad uterum respiciunt, non ad testes, in quibus sunt originaliter & radicaliter Ova. Hoc argumentum a loco petitum ad Recentiorum quoque stochasticum extendendum. In dictis enim Harveianis, Stenonianis, Warthonianis confundi videtur Locus. Iste dum dicit: Omnia ex Ovo: aut primo conceptui competere definitionem Ovi; Ille, omnem uterum, dum foetum gerit, ovum gestare; Hic, primum foetus rudimentum Ovum efformare: non ad Testes muliebres digitum intendunt, sed ad ipsum foetum utero jam inclusum, & pro ejus pyriformi aut Ovali figura Ovum analogicum seu *μαλακόδερμον* exhibentem. Quid? quod *Harveius de generat. animal.* nullam testium

tium & feminis muliebris ad genera-
 tionem & conceptionem necessitatem
 offerat, ne unum numero semen, una
 numero efficiens sc. causa, unum nu-
 mero principium & finis, Materia una,
 unum patiens multiplicentur, & spe-
 rierum non tam sequatur eductio, quam
 confusio; quare etiam in Cervis & Da-
 nis vasa praeparantia & ejaculantia
 non invenit, neque in aliqua foemina
 ia; testesque veros habere negat.
 Quomodo itaque ad Ova muliebria
 Testium, quo tamen omnis sermo &
 consensus veterum & recentiorum
 (mea quidem sententia) ita reditque,
 ea Harveiana reduci possunt, cum
 Barveius, tantus veri Anatomicus,
 neque veros Testes, neque fo-
 undum semen, neque vasa prae-
 rantia & ejaculantia (illa Ova Kerkr.)
 tuat. Hinc nondum videtur illa Hy-
 othesis solvisse inexplicabiles alios
 modos de existentia feminis muliebris,
 quod palmarium est, foecundi, utri-
 que mixtione, condensatione &c. ut
 inde notum emergat κίνημα. Quis
 im foecunditatem potentialem in his
 vis, aequae ac cum vesiculae adhuc

Fallopio nominarentur, manibus palliavit, quis transitum feminis virilis per Tubas Fallopianas sat dubias, officii designati ratione, & appulsam fecundantem ad Ova muliebria, horum denique cum feminis virilis seu Contagio seu Corpulentia in Uterum transfusionem vidit. Utinam Fortuna *ὀξυδερα* Kerkringianum secundaret, ut Ova haec fecundata in via proxima ad uterum offenderet, tunc forte hypothesis magis firma futura esset & stabilis. A fetu enim Ovali in utero conspicuo vel per abortum elabente ad ovorum muliebrium fecundationem vi feminis virilis eorumque per ductus illos breves exclusionem in uterum, vix argumentari licet. Pathologia nova in primis muliebris, quae in Ovo quaeritur jam dudum in humore seroso in testiculis alterato aut ideam putredinalem concipiente radicata est eodem fundamento, quamvis nomine non eodem. Neque Praxis & Methodus medendi feliciori succedet oscine, si ad hoc fundamentum novum Pathologicum respexerimus, quam si Veterum & Re-

entiorum faniorum Causas in syndro-
 ae symptomatum muliebrium probe
 ponderaverimus. Imo Therapia ha-
 penus usitata & Ovorum nescia prom-
 tiorem promittit opem & praestitit
 lucusque; Ut fere a posteriori vacil-
 lare videatur prius. Curatio enim &
 Praxis stabilit et firmat fundamenta
 theoretica, ratione causarum morbi
 symptomatis. Eadem ratio militat
 Hydropis cura, in qua inventis vasis
 lymphaticis, quorū humor vel quantus,
 vel qualis, vel uterque juxta lymphati-
 corum hypothesein hanc serosam labem
 attit, felicior nemo versatur, aut hy-
 dropicos citius ad sanitatem perducit,
 quamvis vel transfudationi lymphae,
 vel erosioni vel vasculorum apertioni
 appropriata & indicata pharmaca de-
 met. Sed satis de nostra Stera, illa-
 niori Æmilii Macri vocula, ejusque
 annexis & appensis. Tantum vero
 est, ut novum hoc lumen anatomi-
 um dubiis meis levioribus inumbra-
 ut potius, cum opposita juxta se po-
 na magis elucescant, lucem novissi-
 mo huic invento affundere praesumam.

Hoc certe voti mei summa est, ut, quem
 admodum Ova rore impleta Solique
 Majali in meridie exposita ab eo eleva-
 ri dicuntur, ita sublimi feriant sidera
 vertice placita haec ex Ovo nata & gra-
 tioso applausus rore opulentata, ut per
 medium aera volitent doctaque per ora
 Virorum. Ova fervantur hyeme in
 paleis, aestate in furfuribus; Hae quis-
 quiliae non sospitent Ovum humanum
 sed sacrum ipsi hospitium venerabunde
 praebeant Doctorum animi, quibus
 per omnem seculorum decursum vige-
 at ipsius memoria sancta & incolumis
 per profundiores meditationes, nec un-
 quam more veterum Ovorum, abo-
 minabilem saporem & odorem de se
 spargat. Et quamvis Ova defectuosa
 supernatent, plena vero deorsum de-
 mergantur, Ovum tamen humanum
 profundissimae doctrinae & accuratio-
 nis plenum non ima petat, sed altissi-
 ma, ut omnium oculis conspiciatur,
 aut in ipsa animi & cogitationum pe-
 netralia penes solertiores Medicos im-
 mergatur. Si quoque vero non absonum
 est, Ovum esse materiam radicalem La-
 pidis

bidis Philosophorum, faxit divinus fa-
 vor, ut dum ex Ovo fumus, in Ovo
 etiam panchresta mortalium extet Me-
 dicina intimiori cogitatione proficien-
 tia. Multis sane jam dum Ova in sana
 et morbida hominis *διαθέσει* profunt:
 tibi *σύμμετροι* Galeno audiunt. Nul-
 lus alius cibus Plinii calculo, in aegritu-
 dine aequae alit neque onerat, simulque
 et potus ac cibi habet, ac Ovum.
 Ovum Lombardicum medicatum &
 Electuarium de Ovo notum est. Ant-
 ophthalmicum egregium est albumen
 vi. In primis vero Muliebrem sexum
 vigerulum levant. Ova Perdices
 et vitulae manus constringunt, Ovum sub
 allina fractum uterum in suam sedem
 reducit. Ovorum testae ad gonorrhoe-
 am egregiam conferunt opem. Et cur
 generem excitant Perdices Ova & pria-
 pium titillantem ac imperiosum con-
 ciliant? Tantane potestas inest Ovo
 Ovum? Sed cedat nunc Ovum, quod
 Memoria nostra nunquam cedit, dum
 utrumque sexum *ωστόκον και ωστόκον* pro
 more amamus, in altero quidem pi-
 um honestatem, in altero affectum in

honestā studia veneramur. Ad aliam
nunc Panaceam, scilicet Spiritum
Mundi Nitnerianum, cujus mysticam
incarcerationem scire expetis. Et sane
non es inter *ἀμύητος*, ut facile Te ad-
mittere possim ad minora & majora
mea epoptica, *ἀνευ τῆς χαμαιευνίας καὶ
σκληραγωγίας*, si ipse D. Parens p. m. vo-
luisset *ἐξορχεῖσθαι τὸ μυσῆριον*, dum vere-
batur Hefychianum *χλοτάζειν καὶ ὑβρί-
ζειν*. Nondum ipse ego his Eleusiniis
interesse potui, sed potuissem, nisi su-
sceptum olim iter in Muscoviam fores
occlusisset. Dum enim Hamburgi sub-
sisto, vitam obiisse B. Nitnerum cujus
fermone ante tantillum temporis frue-
bar, fama refert non incerto rumore.
Desideravit me praesentem non una
vice jam moribundus optimus Herme-
ti Galenoq; aemulus, ut coram mihi pan-
deret arcana, quae volebat omnes la-
tere. Sed viae intercapedo invidebat
me ipsius meoque desiderio. Nunc ob-
servaciones practicas per quadraginta
annos & descriptiones, ut vocant, in pa-
terna dispositione Medicamentorum
singularium & arcanorum cum MSC.
omni-

omnibus claudit livor eorum, qui fan-
 wine meam dilectam attingunt, & ne-
 poti ex filia natu majori Nitneriana,
 studiis Medicis imbuendo, vi & prae-
 textu Testamenti reservant, quae vel
 manus paterna vel Typotheta signavit;
 tum tamen expressis verbis Generi eti-
 am Medici, qualis ego solus sum, men-
 tionem faciat. Unicum epistolium ad
 consules Hallenses tanquam Tutores
 praeeminentiores *κειμήλιον* hoc, quod
 tuo, poterit impetrare. Distuli haec-
 us id ipsum, ut echinus partum, h. e.
 teo malo, accuratiori Methodo me-
 endi, quae verum est arcanum, con-
 tentus, in posterum vero morae impa-
 ens clavam Herculi extorquebo. Cun-
 ta mihi nota sunt praeter Magnetem,
 quam e Regno vegetabili defumfit, & Spi-
 ritum istum hujus vi incarceravit, quem
 post levisimo ignis gradu instar perla-
 rum Orientalium exstillare coegit.
 ceci periculum in destillatione crudi, uti
 vocat, Spiritus Mundi, post ipsius fata
 llieti, & in haeredes distributi. Ca-
 ut mortuum, quod instar Terrae ru-
 ae apparet, materiam redolebat vi-
 trio-

triolicam & martialem, in sapore & odore, quo utroque Spiritus destillatus caret; neque tamen poteram exacte discernere Terrae speciem, cujus magna copia post obitum VIRI deflebilis in duabus scatulis fuit reperta, sed statim suppressa a malevolis, qui gloriam alterius suam poenam, felicitatem alterius suam carnificinam faciunt, ne in manus meas hoc opertaneum sacrum veniret. Egregius Beati Nitneri Tractatus in oculis versatur doctiorum de Spiritu Mundi, quem forte vidisti. Perstrinxit hunc Spiritum satis audacter, quamvis etiam satis docte Excell. *Hofmannus Halensis in Opere suo de Methodo Medendi cap. de Alteratione p. 265.* Utriusque sensa animi, si nosse discupis, & quae ad naturam hujus Spiritus faciunt liquidius perspicere, lege, si non legisti, & judica. In rationibus Hofmanni latere videtur destructoria hujus Spiritus veritas, quam tamen aegrorum, nisi lethaliter decumbentium, *εὐφορία* perpetua & recuperata sanitas ex usu hujus aquae perennis, licet carius constiterit, falsidicam facit.

- Men-

Mensuram enim decem Imperialium
 pretio vendidit. Sed claudo nunc
 vivos & rimam calami, satis jam prata
 thartacea biberunt. Amor in Te, Vir
 Excell. & sacra medica nimis propen-
 sus fines literarum transire jusfit, quam
 etiam prolixitatem non aliter interpre-
 tari velis. Proinde valere Te jubeo,
 et nobis, si meremur, porro favere.

Islepii, d. 15. Maji. 1672.

EPISTOLA XCII.

DE EPHEMERIDIBUS AN-
 NI TERTII.

D. Henricus Vollgnad

et

D. Johannes Jaenifius

L. C. F. Garmanno

BRATISLAV.

CHEMNITIUM.

S. D. D.

☉ Oelum semper gaudere motu, ade-
 ☉ oque nec Planetas in quacunque
 phaera eandem Horizontis faciem
 obti-

obtinere posse, etiam Tyronibus Astro-
 nomiae non ignotum esse potest; in
 nec Phosphoro nostro lucidissimo, si
 jubente Cœli Terraeque Moderator
 licuit amplius literati Orbis Horizon-
 tem illuminare, sed directo cursu & de-
 scensione q̄. obliqua mortalium hemi-
 sphaerium relinquere, quem fere secu-
 tus esset noster Jaenifius, qui ante bi-
 mestre spatium jam in octava seu mor-
 tis domo erat constitutus, ut jam jam
 occasum quoque suum nobis minari
 videretur, at Divina Clementia illum
 retrogrado cursu incedere jusfit, qui
 ambo adhuc aliquandiu luminis no-
 stri scintillulas saltem literato Orbi com-
 municare valeamus. Tuam Excellen-
 tiam autem nobis extincto PHOSPHORO
 decumanos luminis radios attribuere
 ex humanissima civilitate factum esse
 agnoscimus; Bene autem nobis, si a tan-
 tis ingeniorum dexteritate & industria
 praeditis Viris adjuti, Totius Collegii
 incrementa & cujuslibet Collegae fa-
 mam, si non ingeniosè, tamen nego-
 tiosè promovere, & ampliare instige-
 mur! Pro Anno Secundo B. Phospho-

ro transmissas Tuas observationes, Tertio Anno ut dignissimas immatriculandas omnino Tibi persuadeas. Ad caetera Tua 26. April. docte nobis communicata concatenatis negotiis fere oppressi hac vice respondere superselemus, illa autem in succum & sanguinem vertere, h. e. excerptando Famam Tuam alias sat claram, hisce clariorem reddere non intermitteremus. Beati Phosphori vitam una cum figura aeri incisa vivam ejus formam repraesentante Tertio Ephemeridum Anno annexum iri ne dubites. Pro municulo ingenioso & docto gratias habemus ingentes, utque pari ratione illud compensare queamus, vovemus. D. Elsnerus nobiscum salutem plurimam in sinum Tuum refundit, & ut diu sospes & incolumis DEO, Reipubl. literariae, Reique Tuae familiari superstes esse queas, animitus optamus.

Uratislaviae d. 23. Jul. 1672.

EPISTOLA XCIII.

OBJECTIONUM CIRCA
OVUM HUMANUM SOLUTIO.

D. Godofredo Schulzio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO

ISLEBIUM

S. D. P.

Nihil vero gratius mihi accidere potuisset, quam docta & amica Tua ad meas responsio. Quam dum lego & vel decies relego, tacito suffundor pudore, quod citius eidem meam non reposui, fidemque datam solvi. Confusus noster Dn. Berlichius haecenus saepius iter ad Vos meditatus est, cui meas ad Te comites adjungere decreveram, sed & ille aliis circumventus negotiis propositum mutare coactus fuit. His vero nundinis cum serenior occasio intentioni meae affulgere videatur, ne in amicitiae nostrae leges peccem, amplius filere piaculum duxi. Ut igitur ad docta Tua dubia circa Ovum humanum Tibi paucis respondeam, recte asseris:

eris: Aliud esse Ovum , aliud foetum
 forma ovali membranis involutum.
 De hoc, non de illo veteribus constitit
 e. Id vero meam non ferit sententi-
 am. §. namque 15. p. 7. haud obscura hu-
 jus dogmatis apud Veteres deprehendi-
 ti vestigia, posui, & §. 22. p. 12. Hip-
 ocratis. §. vero 27. p. 13. Aristotelis,
 Harveyi & Stenonis opiniones breviter
 cum nostra contuli. Deinde si rem
 accurate examinamus, Ovum prolifi-
 cum & foetus membranis inclusus non
 iter differunt, quam illud , quod est
 actu et quod potentia, cum ex Ovo fo-
 etus membranis involutus utique pro-
 creare possit. Cum igitur veteres ovum
 humanum ignorarint , semen autem
 masculinum & foemininum in uterum
 relatum formam ovalem consequi &
 seminum in foetum faceffere ipsis non
 motum, idcirco hanc doctrinam no-
 va & nemini cognita ortus humani
 loco principia. Nec a me aliena sen-
 tentia, dum veteres non a putredine Ovo-
 rum sed humorum uteri morbos dedu-
 xisse prodit. Ego saltem §. 35. p. 16. no-
 strum assertum Pathologorum sancita illu-

strare asserui. Neque Ova rectificari posse, ut quidem scribis, ullibi docui. Quae de hypothese Aristotelis, qua testibus mulierum semen plane denegavit, affers, Ova mulieres secundum Aristotelem non alere quidem evincit, meatum tamen non evertit, quando Aristotelem conceptum Ovo comparare §. 2. p. 12. scripsi. Dum confusionem locorum urges, parum obtinebis, sufficere mihi, hoc namque potissimum intendo, demonstrasse tum veteres, tum recentiores inter Ovum & conceptum quandam agnovisse analogiam, pullumque in Ovo eodem modo formari, ut foetus in utero. Hoc ipsum uti forsitan non negabis, ita Kerkringius mecum eodem modo ut pullus ex Ovo Hominem educi & produci commode haritari poterit. Et quid Ariolo opus est cum Anatome hujus rei veritatem oculis subjiciat. Praeter Fallopium, Warthonum & Kerkringium celeberrimus nostri temporis Anatomicus Johann van Horne Ova haec publice demonstravit, vesiculasque inflatas in Musaeo asservavit, ut in Epistola ad Magnum Rolfin-

Rolfinkium exarata testatur. Ita etiam D. Bohnius & D. Etmüllerus Lipsiae in dissectionibus publicis ea facilius invenerunt & demonstrarunt. Superiori anno, scribit Dn. D. Etmüllerus, in teste cujusdam infanticidae plus quam vigintitalia invenimus ovula, distinctae tamen magnitudinis, quaedam milii saltem grani ad instar, quaedam majora, quaedam perfectae magnitudinis, quae perfecta Ova, in medio testis, imperfecta saltem ambitum ejus occupabant. Idem congruo tempore instituta testatur Zootomia. Si tamque integer testiculus in Aquam ferventem immittatur, Ova brevi postea albuminis indurati abeunt consistentiam, ut levi testis incisione & compressione vel sponte exiliant. Quae de Pathologia nova muliebri addis, Methodum medendi hoc invento nihil mirari, neque curam morborum feliciter accessuram auguraris, lubens praetereo, id vero juxta addo, nos jam accuratius de morbis mulierum judicium ferre posse, & unde tam mira aliquando symptomata, feliciter eruere. De Panacea

nacea Nitneriana in sequentibus pro-
pediem pluribus. Tuum interim erit
Vir Excell. haec boni consulere, no-
strumque Ovum radiis favoris & eru-
ditionis, ut cœpisti, in posterum fovere
Interea vale, & crebriori affatu litera-
rio me Tibi devincire perge.

Chemnitii, ipsis Calend. Octobr.
1672.

EPISTOLA XCIV.
HYDROPS APERTIONE
SCROTI CURATUS. DO-
LORES COLICI FLA-
TULENTI.

D. Christoph Ernestus
Stempelius

L. C. F. Garmanno

ANNAEBERGA CHEMNITIVM

S. D.

QUantae equidem cum publice
tum privatim occupationes Te
distineant, me non laet, ideoque meis
ad Te literis lubens abstinere, incidit
tamen

umen mittendarum haud despernen-
 a necessitas. In recenti adhuc Nobis
 ff. T. Excell. tenebit memoria, quae
 phinc D. Schrammi, Medici Frausta-
 ensis ergo, quanto nimirum de literis
 tecum communicandis flagitet deside-
 ro, amice protuli. Quod commercium
 tibi adeo non displicere, cum per me
 telligeret, literas ecce has ad Te per-
 rendas petiit. Responsum Tuum,
 ua animi anxietate expectet, ipse for-
 an indicabit. Scroti in capitis ma-
 nitudinem tumefacti apertionem nu-
 errime in Viro hydropico me felici-
 tentasse, & ita favente DEI gratia
 r vices multas aquas eduxisse, Te
 oque scire faciam. Nunc justae ma-
 nitudinis scrotum est, indeque infla-
 tum vulnusculum sponte coaluit, e con-
 urio crura q̄ scarificata aquas istas sal-
 ultro emittunt. Parens meus filia-
 er venerandus per multos paroxys-
 os praeauditis fere incredibilibus
 murmuribus (gleich als wenn man vieles
 Wasser durch die Gedärme gösse) imma-
 dolore, ventrisque cruciatu prope
 mbilicum affligitur, alvus ante alte-

rum vel tertium diem, quibuscunque
 licet adhibitis, nihil excernit, per vo-
 mitum quidem multa moventur, feces
 absque levamine. Qui dolores, ut
 pro colicis vere habentur, sic & commu-
 ni methodo clysteribus magis leniendis
 ac sopiendi essent; verum cum Parentes
 horum usum ferme abhorreat, non
 contra praeter inunctiones (quae ve-
 minus leves) vel balnea, (quae saepius
 ob virium jacturam postponenda) ve-
 etiam suppositoria (quorum vires mor-
 bi vehementia spernere solet) tempo-
 re paroxysmi parum praestare possu-
 mus. Appello idcirco expertissimum
 Tuum, Fautor honoratissime, consi-
 lium, annon aliquod honestius Clyste-
 ribus substituendum esset remedium
 sive cucurbitulae essent cum multa
 flamma & sine scarificatione abdominis
 & hypochondriis appositae, sive hujus-
 modi unguenta seu emplastra laxantia
 sive similiter quid aliud. Vel etiam si
 post perpeffum paroxysmum certum
 jucundeque expertum remedium reci-
 divam praecavendi possideas, idem
 communicandum haud deneges. U-
 sum

um feri lactis caprini cum pulpa tama-
 ndorum pro potu Ordinario ad tem-
 pus svafi, quae heic T. fit sententia, di-
 cas quaeso; vicissim ad quaelibet offi-
 corum genera me promptum paratum-
 ue habebis. Vive svaviter, valeque
 tum Nobiliss. uxore ac prole ex voto!

Dab. Annaebergae d. 13. Octobr.

1672.

EPISTOLA XCV.

DE CENTAURIO MINORI.

D. Gottlieb Georg Schramm

L. C. F. Garmanno

RAUSTADIO CHEMNITIVM.

S. D.

Diu quod volui, imo & debui, tan-
 dem exsolvo. Annus enim jam
 fluxit, cum literae Nobiliss. Dn. D.
 empelii Practici Annaebergensis A-
 dmi meae Academici quondam candidi
 me datae de Tuo in tenuitatem me-
 mprono Affectu certiozem me red-
 erent. In sinu profecto gaudebam, a

Viro tali Eruditionis fama Scriptisque editis celebri, ad literarium Commercium invitari ac salutari. Et nisi improbus Mars Regni nostri devastator impedimento fuisset, ex nunc pro amplissimo Amicitiae officio grates Excell. T. solvissem. Quapropter ex parte aliqua tranquillitatis spes cum affulgeat nobis, (licet ob Turcarum impetum & ea exigua sit) praesentibus hisce (ne in leges tam honorifice oblatae Amicitiae peccare videar) fores tuas pulsato, obnixe rogitans, ut serena fronte eas Vir Nobil. aspicere velis. Cum igitur erudita Excell. T. de Miraculis Mortuorum publicae luci exposita Dissertatio, literaeque ad Nobil. D. Majorem, Praeceptorem quondam, nunc Fautorem meum singularem, sat eruditae datae, (qui per me D. van Horne Anatomico Lugdunensi primum Exemplar Prodrumi sui de Chirurg. Infusor. transmisit, ut ipse van Horne in litera responsoria D. Majori data, fatetur) satis ostendant, Te Vir Nobil. maxime Curiosum rerum Physico-Medicarum Scrutatorem agere, ad Te etiam jam
 refu-

refugio, & si de Centaurio minori aliquid observatu dignum noveris, de quo non dubito, mihi communicare laud dedigneris, obsecro. De eo enim DEUS vitam & Halcyonia largitus fuerit, aliquid commentari animus est. Notum Excell. T. erit, illud sponte in aratis & locis nunc arenosis nunc riuosis nasci, verum an in hortos translatum etiam crescat *Camerarius in hort. suo medico Philosophico & Celeberr. monstonus* Fautor meus honorandus *Notit. Regn. vegetab.* allegant. E contrario apud *Th. Bartholin. in Cist. Medic. p. m. 464.* legi illud in viridario regio Hafniensi floruisse, ut & in *Callo Plantar. Horti Academici Lugdunensis* a *Vorstio Botanico* insigni lito duplex reperire licet Centaur. albus & purpureum quod commune esse, & in officinis usurpari credo, & quod flore luteo, quod non usuale. circa quam Controversiam si meam alicuique etiam *ἐπίκριση* addere liceret, putarem facta distinctione inter plantae hujus & illius diversitatem, tum ratione soli, tum & climatis com-

poni posse. Notissimus enim Naturae
lufus est, ut

Hic crescant segetes, illic felicius
uvae.

Sed cur haec prolixius, quam debe-
bam, Tibi Vir Excell. propono. Ma-
num ergo de Tabula. Unum saltem
est, quod expeto, ut Excell. T. ulterio-
ri Favoris affectu tenuitatem meam be-
are velit, studiumque meum in inda-
gando Centaurio minori adjuvare.
Quod si a Te, Fautor honoratissime,
impetravero, magnam desiderii partem
mihi videbor affecutus, totusque in eo
ero, ut officia mea atque gratitudinem
Excell. T. sat demonstrare queam. Hi-
sce Te cum Tuis omnibus Divinae
protectioni commendo.

Fraustadii Polonor. d. 12.

Octobr. Styl. nov. 1672.

EPISTOLA XCVI.
DE COLICIS DOLORIBUS
ET ALVI OBSTRUCTI-
ONE.

D. Christoph-Ernesto
Stempelio

L. C. F. Garmann

HEMNITIO ANNAEBERGAM.
S. D. P.

GRates Tibi debeo, Vir Excell. quod non solum Schrammii mihi con-
liafti amicitiam, sed & simul observa-
one fingulari meam supellectilem Pra-
ticam adaugere non dedignatus es.
immensum vero doleo Dn. Parentis
tui sortem, qui tanto eqvuleo subje-
tus, in vitae confinio ambulat. Quid
vero a mea expectas tenuitate V. E. in
tatu hoc forsan deplorato? Ne Tibi de-
m, Tuisque, addidi quaedam, expe-
ctationi Tuae forsan minime respon-
sentia. In Sene ad Physogona calida
um e frigidis flatus oriri hariolor, re-
tuli, si forsan ex voto non responde-
at

at alvus, laxativum addidi, nec validum, nec lene, in tali casu saepius expertum. Ad votum si non fluat effectus ex Oleo Amygd. rec. expr. cum portiuncula Mannae, potiunculam huic superaddo. Alvi ista obstructio sphincteris ut observavi convulsione suam a flatibus debet originem, hinc fistula enemata, ut in pueris expertus, an indita, saepius flatibus viam patefecit, sanitati portum. Fistula tali saepius enemata respuentes fraude bona circumveni, & enema feliciter injeci. Haec vero neque Tibi, neque Tuis, sed ut Tuae saltem obtemperem voluntati, cui Domino Parenti Tuo omnem sanitatem apprecans, haec transcribere volui.

Chemnitii, d. 14. Octobr.

1672.

EPISTO-

EPISTOLA XCVII.
DE CENTAURIO MINORI
VARIA

D. Gottlieb Georgio Schram-
mio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO FRAUSTAD. POLON.

S. D. P.

REverenter habeo fortunam & Ex-
cell. Stempelii Affinis colendi affe-
tum, quibus Tuam me debere amici-
iam literariam oppido fateor. Occa-
sioni vero novercanti irascor serio, quod
nellitis Tuis haecenus responsorias re-
ponere impeditus fui. Scis ipsius fata
Medicorum, Vir Excellent. quod tum
memum sui juris esse valeant, cum Me-
dicorum exuunt nomen, alias autem
b aegrotantium postulatis & voluntate
prudem pendere voluntatem. Igno-
ces igitur, quod plumbeis ad T. E. hae-
neae properent pedibus, hominis nam-
que sunt, non Deorum, quibus laneos
pedes

pedes tribuit antiquitas. Et si hoc, cum
 meis tantum tribuas laboribus, causam
 non penetro. Momentum, fateor
 grande a testimonio tuo meis accede-
 ret, nisi blandus affectus id potius ex-
 torfisset, quam mea a Te quidem alle-
 gata, quae tamen vel nulla, vel saltem
 mediocris est, eruditio. Cœpi famae
 viam currere hactenus, non famae sed
 semper boni publici scopo. Genium
 testor, testor Amicos. Varia habuerunt
 fata libelli mei, variaque iudicii lance
 hic pependi. Si quid praestiti, Patro-
 nis & Amicis id imputetur, quorum
 creberrimis literis monitus studium hoc
 ingressus, reliqua mea erunt, quae ju-
 venili abreptus intemperie literis man-
 davi, insipida. Tua vero meis quam
 erunt defecatiore, Centaurium Tuum
 Te Chironem oppido loquetur. Non
 opus igitur fuisset meam hac in parte
 sollicitare opellam, nisi affectus in me
 Tuus hoc Tibi infurrasset consilii.
 Quocirca ut affectum affectu redi-
 mam, &

Ne nomen subeam, quod dicitur of-
 ficipenda,
 quaedam *περὶ κενταυρίσ τῆ μικρῆς κα-*
 lamo

lamo insubido e Charta in papyrum conjicere decrevi. Nomina, Descriptionem & vires ex antiquis *Dioscorides l. 3. c. 9. Theophrastus l. 3. c. 5. Plinius l. 25. c. 6. L. Apulejus Platonius de Med. Herb. c. 35. & ejus Commentator Humelbergius. Galenus l. d. Simpl. med.* (si quidem Galeni est) cui & alius de virtute Centaureae inscriptus, sed etiam purius, attribuitur, & *Tom. 8. Op. Galen. Basil. anno 1542. a Froben. in fol. dit. p. 346.* insertus deprehenditur, deleverunt vires, jungendi his moderni auctores, qui ubivis prostant: *Ruellius* suae *de Nat. Stirp.* passim inseruit, ex supra allegatis hausit. Mentionem huius etiam fecere *Lucretius & Virgilius*, quanti Poetae, quanti juxta Physici, terque inter graveolentes numerat verbas, *hic quidem l. 4. Georg. v. 270.*

Cecropiumque thymum & graveolentia Centaurea,

de vero l. 4. d. Nat. rer. v. 139.

Praeterea quaecunque suo de corpore odorem

Exspirant acrem, panaces absinthia tetra

Abrotaniqu; graves & tristia Centaurea.

Cur

Cur vero tristia? (qui ante Centaurium
dixerat ferum *l. 2. v. 307.*

At contra tetra Absinthi natura
ferique
Centauri foedo pertorqueat ora
sapore.

Feritatem huic tribuisse Romanos
Festo annotat *Gifanius Collectan. in
Lucret. p. 314.* Eodem modo ut tristes
succos olim pro amaris posuit *Maro l.
2. Georg. v. 125.* & alias triste ingratum
sive gustum aut odorem spectes, alios
jam lubens praetereo sensus) etiam
Poetis denotat. Unde vero ista ama-
ricies? Respondeat Epicuri de grege
Doctor *Lucretius l. 2. v. 309.*

Ut facile agnoscas e laevibus atque
rotundis

Esse ea, quae sensus jucunde tan-
gere possunt:

At contra quae amara atque aspe-
ra cunque videntur,

Haec magis hamatis inter se nexa
teneri. &c.

Egregius sane campus, in quo se exer-
ceat Tua Curiositas, suamque Doctis
monstret ἀκρίβειαν καὶ φιλοπονίαν. Prae-
luxere

uxere nobis subtilis in Scriptis Carte-
 ius & Gassendus, acutus Magnenus in
 Democrito, et qui horum legit vesti-
 gia *Grubeus d. med. Simpl. cogn. s. 4. art.*
 . 3° 4. cum aliis veritatis Sectatoribus.
 spectant huc illa curiosa circa salium e-
 lantis paratorum figuras experimen-
 ta, quae ex *πολυπειρία* D. Antonii Olivae
 professoris Pisani recenset *Carolus*
Tracassatus in sua de lingua Epistola p.
 26. ubi inter alia parietariae & Absin-
 thio cuspides basibus invicem nexas,
 ad conum non absolventes ac sectas
 tribuit. In examinando igitur Sale
 Centaurii, quo feliciter varia proble-
 mata enodare valeas, non inanem in-
 times operam. Cur ex amaris v. g.
 Centaurio Tuo, Absinthio, Fumaria,
 Ruta, &c. salia elicita vi dejectoria gau-
 rant, sic commodius explicabitur.
 causam retulit in sal Gemmae a quo
 amaritatem deducit Quercetanus, sed &
 a purgant salia, & e salibus confecta.
 spiritum salis ad gutt. 15. propinatum
 vehiculo albo lubricandae profuisse
 dicit *Bartholin. in Epist. med. inquilin.*
 12. Quid Vitriolum album opere-
 tur,

tur, tonsoribus & lippis non ignotum. Movit id Chymicos nonnullos, ut crederent a solis salibus vim purgantem proficisci quod tamen absque limitatione non esse concedendum *Boyle part. 5. Chym. scept. p. 715.* judicat. Si quid sal in hoc puncto valet, non ut sal id praestit, sed quatenus certis angulis, iisque subtilibus gaudet, quorum vellicatione in furorem agit Pylorum, ut ἀνακαί κατὰ materiam exturbet ac expurget. Mirum inde non est, ut quidem *Harveo de gen. animal. Exerc. 57. p. m. 245.* videtur, quod ab infusione Antimonii epota, quam nec gustu distingvimus, nec deglutitione aut rejectione molestam sentimus, ventriculus turbatur & commovetur. Hoc modo caustica venena ventriculum perforando aut escharam eidem inducendo, tam gravia inferunt Symptomata, mortis pararios. Nec solum sal Centaurii tu purgat, sed & *Tulpius l. 2. Obs. med. c. 23. p. 239.* observavit, aquam e Centaurio in putredinem redacto expellere potenter quicquid ventriculo parit negotium. Proinde & ipse ventriculo
 noxia

noxia per vomitum evacuaturus monitum *Schræderi* observans *l. 3. Pharmac. de vitriol.* Gillam Vitrioli in aqua Centaurii dissolutam propino. Reliquae vires sunt febrifugae, aperitivae, Hydragogae, quare in malo hypochondriaco vim ejus extollit Grubeus. Antiscorbuticis eandem esse accensendam, experientia edoctus scribo, & Essentiam Rorismarin. Centaur. min. Fumar. Pini, cum Spiritibus antiscorbuticis extractam familiariter adhibeo. Reliqua propinabunt citati & post hos sumprimis C. Hofmannus, Schrædeus & Simon Pauli. An etiam in heros translata crescat tandem quaeris? Quamvis vero id in hortis me vidisse non recordor, tamen idcirco illud vivere & radices ibidem agere non irem in facias, praesertim cum Botanici a T. Lxc. laudati id confirment. Hoc tamen Tibi certo velim persuadeas e locis incultis ad culta translatas vires mutare & genium, cum consveto loci fermento iisdem amplius frui non liceat, juxta illud: Locus mutat locatum. Revert *Wekkerus l. 1. Antid. Special. f. 8. p. 130.*

ut hoc adhuc addam, in freto Neapolitano herbam nasci, quae ita penitus Centaurium minus referat, ut qui non diligenter distingvat, facile decipiatur, & hanc multi Pharmacopœi loco Centaurii usurpent. Differunt tamen, subdit, in eo, quod in vero fit caulis quadrangularis, in altero rotundus, & sicuti verum est amarissimum, atque eam ob causam fel Terrae vocatur, ita in altero nihil plane apparet amaritudinis. Sed de his satis, imo plus quam satis. Tuum erit Vir Excell. haec in bonam partem accipere, scripsi haec non ut mea penuria Tuam adaugerem supellectilem, sed voluntati Tuae satisfactorus. Caeterum ut Centaurii Tui structuram, & in illa eruditionis & experientiae Tuae iconem propediem videat noster Orbis, Patriae Tuae Halcyonia, Tibi vero perpetuum corporis ac animi vigorem Calendis his Januariis ex animo voveo. Affectus testandi gratia Epigrammatum Bigam & meam de Ovo humano dissertationem his inclusi, Tu, si placebit Epigramma libro secundo de miraculis mortuorum praefigendum, prope-

propediem transmittes, Tuamque de
 Dvo humano sententiam exponere non
 graveris. Interea DEO & famae lite-
 rariae serio commendatus Vale, meque,
 si merebor, amare perge.

Chemnitii Cal. Jan. St. v. Ao. 1673.

In Eruditam D. SCHRAMMII de Cen-
 taurio minore Commentationem.

I.

Quo Centauream vocitamus jure mi-
 norem?

Morbifugum cum vix Majus in Orbe
 detur.

Horrificas febres, hypochondria tenta,
 cruoris

Sentinam, labem corporis, illa fugat.
 lura cupis? ne plura canam mihi velli-
 cataures.

SCHRAMMUS, egregio qui docet
 ista libro,

mittimus ergo suum Rha Ponto, mitti-
 mus orco

Nepenthes, ægros haec panacea juvat.

II.

lateriae est similis Tua commentatio,

SCHRAMMI,

Mole minor, major viribus illa cluit.

EPISTOLA XCIIIX.
DE VARIIS AD HYDROPI
CURAM MANUALEM SPE-
CTANTIBUS.

D. Christiano Ernesto Stempelio

L. C. F. Garmann

CHEMNITIO ANNAEBERGAM

S. D. P.

EGo vero Te in luctu & squalore ob
mortem Dn. Patris Tui desideratissi-
mi constitutum, illibenter alloquor
Quorsum me verto incommoditatis al-
iquid ex meo alloquio & Tibi & mihi
emergere adverto. Multis Tecum
agere importunus videbor, dum pro-
lixa Sympathia vulnus ad cicatricem
vergens renovo, luctuque luctum ad-
augeo. Obmutescam? inhumanus re-
putabor, & in nostram peccabo ami-
citiam. Media igitur via incedendum
erit. Solatio sit Tibi Tuisque, Beatum
Dn. parentem hic vixisse nemini mo-
lestum, omnibus probatum, gratum
bonis, malis formidabilem, Ecclesiae
utilem

atilem, & quod omnium beatitudinum
 excedit terminos, DEO suo fidelem.
 Abiit, sed satur vitae inter lacrymas pi-
 orum & suspiria bonorum. Abiit, sed
 e miseriis ad beatitatem, e militia ad
 triumphum, e tempore ad aeternita-
 tem, e vita mortali per mortem ad vi-
 tam nunquam terminabilem. Abiit a
 nobis ad DEUM, ad Angelos, ad bea-
 tos ipse beatus inter cœlites agens. In-
 terim ejus memoria in benedictione.
 Veneramur eundem mortuum ut vi-
 vum. Quocirca addam & de meo bre-
 vi Epigrammate prolixum affectum te-
 staturus, si per Te quidem licebit, ul-
 timi honoris specimen, tumuloque se-
 quens inscribam distichon:

Ne tumulum tumulum dicas Stempe-
 lii, Amice,
 Hic est Eusebii Episcopi que tho-
 rus.

Quae nuper de apertione Scroti in Hy-
 drope communicasti, applausum me-
 rentur. Saepius eo inclinatur natura, ut
 mole liberetur serosa. Eandem ideo
 probat *Alex. Benedictus l. 15. de cur. morb.*
 c. 40. commendat Praeceptor noster

Rolfinkius, eamque Paracenthesis vicariam nuncupat *Schenkius l. 3. Obs. med. p. m. 452.* quamvis nec periculo eandem carere omnino asserat *Bartholin. Gent. 2. h. 6.* Ipse vidi in quodam Cive Jleburgensi feliciter adhibitam, contra in alio ante sexennium abdominis Paracenthesin Halis Saxonum, repugnante Medicorum Collegio, interim aegro per Magistratus decretum id urgente, infeliciter administratam, triduc namque post sectionem exspirabat. Singulare est, quod *Hildanus Cent. 1. Obs. Chir. 48.* recitat, cuidam Hydropico copiose in Scrotum delapsum fuisse humorem serosum & excitata Gangraena inde effluxisse, qui tamen a morbo liberatus liberos novo reparato Scroto procreavit. Quod Natura aliquando per umbilicum eandem tentet laticis expulsionem, exempla apud *Zacutum l. 2. Hist. med. princ. obs. 24.* & alios annotata docent. Fluxit inde illa decantata Santorpii Umbilici apertio, de qua varia *c. l. Schenkius & memorabile Tulpus l. 4. Obs. c. 42. p. 365.* Foramine inter pollicem dextri pedis aperto, Hydropica
apud

pud *Zacut. c. l. Obs. 23. p. 405.* convalu-
 t. Ungvium in pedibus ad vivum us-
 que refectionem, commendavit pri-
 mus, si recte memini, Hollerius, sed
 metus Gangraenae meticulosum non
 immerito facit operatorem, exemplo
 lo ab *Henrico ab Heer Obs. 12.* notato.
 rectionem supra claviculas tentant Æ-
 yptii *Alpino teste, l. 3. de med. Aegypt. c.*
f. 102. imo & cauteria, sub umbilico,
 ene & ventriculo eodem observante
l. c. 12. f. 100. inurunt, quod approbat
Rembsius l. 2. arb. integr. & ruinos. c. 1.
6. & Cantharides laudat *Zacutus l. 2.*
eb. 7. quae tamen operatio displicet
ptalio l. 7. caution. & anim. med. §. 6. &
aldano c. l. Obs. 49. Sint tamen hi aegri
 πλαγχοι, morbus in principio, vires
 huc virides & florentes, nec humor
 usticam falsedinem prae se ferat. Si
 mque tunc aut ab arte aut natura in
 dibus loca quaedam aperiantur ulce-
 phagaedenica summe dolorosa & in-
 tabilia emergunt. Talia observavi
 Tua & mea Affini Gairi Pastoris
 njuge, cujus pedes aperti, adeo sal-
 n stillabant laticem, qui non solum

linthea circumposita corrodebat, sed & guttulae inter deligandum forsan Chirurgi aut astantis foeminae cuti illapsae oppido eandem exulcerabant. Casu aliquando sanari Hydropem, si vulnere retur abdomen, *Benivenius de abd. morbor. caus. c. 100. Mich. Job. Paschalius l. 1. Meth. Cur. morb. c. 44. & Forestus l. 19. Obs. med. 33. p. 248.* experti sunt. Ad idam his & meam, fortean raram ne injucundam. Rusticus quidam in pago Nauendorf prope Jleburgum Hydrope testiculi dextri laborans, excoriationem scroti incurrebat ab assidua equitatione. Balneatorem advocat qui rei novitate territus, quid applicare debeat haeret, me igitur simul accersit. Invenio testes remoto Scroto pendulos, & dextrum sero tumere Membranas testiculum involventes aperire svadeo, serum ut evacuetur, sed nec balneator nec aeger annuebat, nisi ista apertio impotentiam aut sterilitatem post se relinqueret solliciti. Interim Emplastrum de Minio cum alio applicare jubeo. Quid fit, reparato Scroto in latere dextro infra testiculum locu

ocus relinquitur grossi circumferentia,
 omnem respuens curam, quod aquae
 praefatae intermissae evacuationi tri-
 buendum esse censebam. Dum igitur
 frustra occupatur Balneator, aeger ille
 aliquando equis pabulum porrecturus,
 tabulum intrat, & forte calce equi
 crotum ejus petitur, & per foramen
 elictum statim magna erumpit aquae
 quantitas, qua evacuata, paucis adhibi-
 tis remediis postmodum curabatur.
 De his vero fatis. Responsorias ad Ex-
 cell. Dn. D. Schrammium his inclusi,
 quas ut data occasione eidem transmit-
 tis, precor. Desino in voto, non mo-
 sed amori litaturus:

Sit Tibi sitque Tuis novus hic fau-
 stissimus annus

Ne qua Tuos cruciet Mors Tibi
 vita fiet.

Chemnic, Cal. Jan. 1673.

EPISTOLA XCIX.
DE SERO HYDROPICO-
RUM ET FONTICULIS.

D. Christ. Ernestus Stempelius

L. C. F. Garmanno

ANNAEBERGA CHEMNITIVM.

S. D. P.

EGo vero, Te nostrum casum lu-
ctumque ob desideratissimi Paren-
tis nostri obitum ex animo doluisse, fa-
tius intellexi, & quod maximum, non
parum inde percepi solatii. Debemus
autem T. Exc. amplissimas gratias, quod
non solum Parentis graviter tunc de-
cumbentis morbo occurrere, benignif-
simeque mecum de eodem communi-
care, sed & elegans sane distichon Be-
atissimi tumulo inscribere voluisti, no-
strum erit, quam primum id fieri lice-
bit, aliis praeprimis id ipsum praefige-
re, nostrumque officium, det DEUS
benigniore Fortuna, declarare. Inte-
rea Summus vitae Princeps Te cum
honoratissima Familia incolumem mul-
tosque

osque in annos, quod mecum omnes
 onni exoptant, & Tuis & toti Reipu-
 blicae medicae superstitem fervet, ani-
 nitus precor. Caeterum quod ju-
 undisimis Tuis debeo responsum, stu-
 dio idcirco distuli, dum quae grata ac-
 ceptaque esse possent, minus haberem,
 nec inanibus fere gravissima Tua mo-
 rari vellem studia. Tunc Clariss. D.
 Schrammii multifariam T. lectionem,
 incredibile in super judicium admira-
 tus executor harum esse voluit. Quae
 utem Vir Exc. nuperrime de Scroti
 etc. apertione prolixius me docuisti, ea
 me tam grata, tamq; accepta fuere, ut
 dix dicere valeam. Est sane in hoc
 remediis genere plerumque parum au-
 llii, multum contra periculi positum,
 cundius tamen est, gravius quid in
 orbo magno tentare, quam penitus
 ostinere, praepremis, ut recte mones,
 aegri sint *εὐσπλαγχνοι*, & morbus al-
 s non egerit radices &c. Singularem
 erentur applausum, quae de latice
 o seroso adeo caustico in Affine no-
 ra Gairi observasti. Patruus meus
 roschupfius eodem diro morbo ex-
 tinctus

tinctus tantam citra ullum effluxum in
 cruribus sentiebat titillationem, ut fer-
 me impatiens ad horulam eadem fetis
 suillis fricare cogeretur. Scrotum in-
 molem intumescebat, apertionem ve-
 ro recusabat; E fonticulo autem quem
 in sinistro brachio gerebat hujusmodi
 ferofus humor copiosus exstillabat, adeo
 falsus & causticus, qui & emplastra lin-
 teumque decuplum impositum perme-
 ans penitus humectabat, corrodebat
 Mirum itaque non est, quin ex millia-
 bus vix decimus restituitur, cum vix
 unus in morbi principio Medicum ac-
 cerfat, nec curam, quam inchoavit, pla-
 ne absolvat. T. Exc. si quae porro in
 praxi notatu digna observet, mecum
 quaeso communicet, idem Tuus ero.

Annaeberg. d. 16. Mart. 1673.

P. S. Dum supra quaedam de fon-
 ticulis, in memoriam ecce incidit, quae
 ex relatione D. Hegen-waldi habeo.
 Eundem nimirum in Cive quodam Jo-
 achimico observasse, fonticulum bra-
 chio inustum ante obitum plane substi-
 tisse, post mortem vero largius exstillas-
 se

e. Idem nuperrime Filia ejusdem de-
nortui civis cum Viro Lengenfeldero
ancte confirmavit. Quae observatio
prsit ad Tr. de mir. mort. Cui Tra-
tatu vel potius T. meritis Epigram-
na brevius transmittam praefigendum.

EPISTOLA C.

LIBRI SECUNDI DE MIRA-
CULIS MORTUORUM TITULI.
DE OVO HUMANO. EXTRA-
CTI COLOCYNTHIDIS
VIRES.

D. Joh. Mathiae Nestero

L. C. F. Garmann

HEMNITIO

BERUTHUM.

S. O.

Mihi vero jucundum fuit e V. E.
ad Pharmacopœum nostrum da-
s cognoscere, & sanitate V. E. adhuc
tui incorrupta, & mei memoriam ad-
uc servare floridam, integramque.
optimo sane jure mihi succensere po-
uisset, meque oblivionis pacti foederis
terarii incusare, pro innata tamen
huma-

humanitate mitius mecum agit, soloque desiderio literarum & opusculorum meorum se teneri amice scribit. Scit nempe quam raro, ex quo Seifridus noster a vobis abiit, ad vos nostrae excurrant, & si forte occasio ferat, quas remoras scripturienti opponant aegrotorum interpellationes. Quod igitur mea opuscula concernit, de miraculis mortuorum liber secundus dudum Bibliopolam & Typographum praestolatus est, qui quod futuris Nundinis sit proditurus, nuper spem fecit certissimam. Hujus autem *σκιαγραφίαν* interea transmitto.

Titulus I. ager de Cadaverum maculis. II. De Contagio. III. De frigiditate, rigiditate, calore & mollitie. IV. De motu. V. De cruentatione. VI. De sudore. VII. De levitate & gravitate. VIII. De Luce. IX. De fragrantia. X. De putredine animata. XI. De incorruptibilitate. XII. De Cadaveribus petrefactis. XIII. De in vitam revocatis. XIV. De spectris. Circa haec si quaedam habet, quae moneat, aut quae addenda censeat, de iis me proximis
Epi-

certiorem reddat & informet V. E. & Epigramma his praefigendum (erubescito fere dum ludicris Vestra seria interpello) adjungat, enixe rogo. Oologia mea nondum ad finem perducta. Occurrunt quotidie observationes novae, quae hypothese nostram confirmant, & generationis animalium historiam illustrant. Ovum humanum hactenus varia judiciorum lance pepenit. Indignationem movit Senioribus, junioribus admirationem, Physicis e commentario risum, his qui cum Erasilo Plautino aptiores jus dicere larino, & quae pendent indemnatis pernissam Naturae jura propalare, cachinos. Ova proposui libanda, felle illa condierunt, obliti illius apud Simonem ethi: Ova comesta prodesse πρὸς εὐ-
ύίαν iis, qui cum fonte filiarum tauri cum butyro assidue ederint. Sufficit mihi quod Vestrum, Vestrumque milium, hoc est, doctiorum verorumve Naturae mystarum, experta sunt vorem & fatum. Jam dudum est quod D. Joh. van Horne, ut in literis ad Rolfinkium datis confirmavit, ea-

dem publice demonstravit, vesiculasque eorum inflatas Museo suo sacravit. Demonstrarunt & eadem Domini Lipsienses D. Bohnius & Etmullerus in cadavere infanticidae, in cujus teste plusquam viginti invenerunt ovula, distinctae tamen magnitudinis, quaedam milii saltem grani ad instar, quaedam majora, quaedam perfectae magnitudinis. Perfecta medium testis, imperfecta ambitum ejus occupabant. Talia & canum eo tempore, quo in venere pruriunt, continent testiculi, ratione magnitudinis parum differentia: quae ut sine labore oculorum advertamus hoc modo procedendum. Si integer testiculus in aquam mittatur ferventem, ova brevi post in albuminis indurati abeunt consistentiam, ut levi testis incisione & compressione vel sponte exiliant. Viae, per quas e testiculis ad uterum tendant, in Democriti adhuc latent puteo. Sed & haec tandem quorundam oculatorum exercitatorum non effugient industriam. Sufficiant tubae Fallopianae, per quas semen prolificum ascendere ad testes
 conje-

conjecturamur, via angusta & invia
quidem, vera tamen forsan, si corpus
vivum cum mortuo componamus. In-
terea cum *Nicolao Stenone in descripti-
one Musculorum Geometrica p. 154.* non
impliciter dubito, quin mulierum testes
Ovario analogi sint, quocumque demum
modo ex testibus in uterum, sive ipsa
ova, sive (quod tamen *avroφία* refutat,
cum ipsa Ova in utero sint deprehensa)
Ovis contenta materia transmittatur.
Ova ista in sterilibus hypenemia cum
menstruo expurgari, se in propria u-
tere vidisse, aliquoties nuper Amicus
Medicus excellens confirmavit. An-
nus fere est, cum hic loci foemina, quae
nunquam peperit, in ipso mensium flu-
u, sed parviori, insignibus dorsi & lum-
borum tentaretur doloribus, quibus se-
atis & menstruo ad votum fluente tan-
tem grumos sanguinis cum ejusmodi
vesiculis egerebat. De morbis uteri lym-
phaticis sequens apud *Christophorum a
Siga l. 3. Art. med. s. 10. c. 13.* extat re-
latio. Foemina se gravidam esse pu-
tans, sexto mense excrevit utero septu-
aginta vesicas membranosas aqua palli-
da

da plenas, quantitate nucem castaneam
 aequantes. Erroneum demum ex hoc
 fundamento erit, dicere cum veteribus
 genitalia mulierum virilibus esse ana-
 loga, & non nisi solo situ differre. Sed
 haec de Ovis animalium, in vegetabili-
 um femine seu Ovis rara plane & curio-
 sa succisivis horis annoto, quae etiam
 his aliquando subjungere decrevimus.
 εαν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσωμεν. Pro ob-
 servationibus ante transmissis amicae
 V. E. solvo gratias. Extractum Colo-
 cynthidis in Melancholicis vires suas
 haecenus aliquoties cum fructu exseruit
 quod si Anti-Melancholicum & Scorbu-
 ticum unum vel alterum possideat, cum
 aliis observationibus V. E. mihi ne invi-
 deat, (ejusmodi namque aegroti nos hic
 saepe fatigant) & a me vicissim in his &
 aliis omnem expectet promptitudinem
 Prioris historiae evolutionem dabo in
 sequentibus. Interea ut annum hunc no-
 vum cum aliis pluribus secuturis ad vo-
 tum feliciter finiat, DEUM veneror, V.
 E. valere jubeo, meque in posterum ipsi-
 us commendo favori.

Chemnitii, d. 12. Jan. 1673.

Index

INDEX RERUM.

A Ceti & acidorum usus nimius foetui
noxius. p. 308.

Esculapio addita hieroglyphica. 119.

Alni lignum quomodo indurandum. 155.

Loes Schlibensis descriptio. 218. 241. 245.

caulem emisit sine strepitu. 229. flo-
ret in cista terra referta. ibid. flos &
aetas 237.

per Alvum excreta varia. 291.

de Ammanni medicina Critica judi-
cium. 297.

Anatomiae utilitas. 69.

animae operationes. 54.

Asphonia Scorbutica. 204.

Asqua e fimetis contra scorbutum. 204.

Araneae nutriuntur aere. 284. cum
bombyce antipathia. 285.

Arbor medulla ferrea. 133. 155.

Arthritis non est contagiosa. 198.

INDEX RERUM.

in Bibliopolas animadversio. p. 300.

Bieber qvale symptoma. 324.

Bombycum cibus. 286.

Burrhi captivitas in Moravia. 251.

Cadaverum cruentatio. 179. 180.

miranda phaenomena. 98.

Caducus uteri. 93.

Cancer tridentifer. 161.

Carduus benedictus, 134. in eo lusus na-
turae 135.

sine spinis. 182.

Caryophilli colores mutant. 263.

de Centaurio minori varia. 409. 413. sqq.

Chirurgiæ infusoriae inventio dubia. 27.

modus applicandi. 15. sqq. ubi lo-
cum habeat. 14. qvalis liqvor in-
fundendus. 18. liqvor infusus quo-
modo operetur. 21. cur raro adhi-
beatur. 28. experimenta in canibus
30. an in foetu administrari possit
31.

Chirurgia transfusoria. 32. in plantis
242.

Chrysanthemum monstrosum 42.

Clamor sanguinis Abelis. 99. 175.

Colici dolores. 405. sq. 411.

Collegii

INDEX RERUM.

- Epigramma Petri in Garm. scripta. 185.
Sachfii in Eadem. 171. 172.
Schmidii in Eadem 156.
Ettmülleri laus. 225.
Febris an spasimum & apoplexiam tol-
lat. 23.
aphrodisiaca. 323.
Ferrum venenis resistit. II.
Fibrarum officium. 6.
Fieberfuchen. 191.
Foetus lapidefacti. 169.
Fons Ronneburgensis. 295.
Fontes mercuriales. 192.
Fonticuli profunt in hydrope. 430. in
Scorbuto. 203. post mortem largior
fluxus. 431.
Freselpulver. 151. 196.
Fulminis effectus mirandi. 8.
vis venenata. 10.
Hieroglyphica Æsculapio addita. 119.
Horror a vermibus. 290.
Hydrops a pertione scroti curatus. 405.
in eo cura manualis. 424. sq.
Hypochondriaci difficulter purgantur.
204.
casus & consilium. 252.
Ibyracua

INDEX RERUM.

- byracua serpens. 46.
gnis subterraneus Schmidebergenf. 246.
mpotentia a frigore. 321.
Leopoldi gratia in Collegium Curio-
sum. 305.
Lepra. 113.
Lien magnus. 191.
Ligni quercini frustum cryftallificatum.
154.
liqvor reſectivus Sachſii. 216. 234.
lycopodii pulvis. 151.
Maculae ſcorbuticae poſt mortem. 139.
ſq. 143.
varii coloris. 194.
Malum hypochondriacum. 92.
Margaritae minerales Erpenii contra
peſtem. 49.
Melancholia taciturna. 366.
Veterum. 111.
Mercurificatio metallorum. 297.
Mercurius vivus cani infuſus. 241. 291.
Microſoſmi excellentia. 52.
Morbi haereditarii ſunt lymphatici. 198.
Mortis praefagium ex odore. 289.
Noſchus. 93.
Occiput ſine cerebello. 327.

INDEX RERUM.

- Opium cani propinatum. 30. de diversa
ejus operatione problema. 263.
- Ovum monstrosum. 288. de Ovo varia.
374. fq. 392. Ovula humana quomo-
do reddantur conspicua. 353. 403. 434
eorum examen. 386. fq. 400. fqq. 433.
- Pediculi post mortem 140. fq. unde 144.
- Penis figura in fronte 324. in occipite. 325.
paralyfis a frigore. 321.
- Petechiae varii coloris post variolas. 325.
- Philippi Episcopi Bambergensis exen-
teratio. 369.
- Phimosi a cicatrice post morbillos
sectione curata. 378.
- Phtifis propagatur halitu oris. 17.
- Pini pulvis antiscorbuticus. 195.
- Plantae phantasticae. 264. proliferae. 433.
- Plantarum monstrosarum causae. 102.
operatio a signatura. 135.
refrigerantium operandi
modus. 135.
- Plantis imaginationem tribuit Hel-
mont. 103.
- Pluvia sulphurea unde. 152. 195.
- Pneumatolabium. 16.
- de Principiis Chymicis varia. 75. fq.
Pulliti-

INDEX RERUM.

- Pullitiem perdunt graves soni. 288.
 Pullorum vertigo. 288.
 Pulmones indicium praebent de annis
 aetatis. 85.
 Quercini ligni frustum crySTALLIFICATUM.
 154.
 Rapa monstrosa. 269.
 Raparum usus medicus. 112.
 Ren petrefactus. 169.
 Respiratio per aures. 328.
 Rosa Hierichuntica. 155.
 triplex in uno stipite. 170.
 Sabulum scorbuticum in Urina 330. va-
 rii coloris. 195.
 Sackii laus. 222. mors. 360. scripta. 63.
 Sal aeris & ignis. 77.
 Salivae vis fermentans. 16.
 Sanguis e latere Christi an naturalis. 99.
 176.
 Sanguis ejus super nos, Judaeorum cla-
 mor. 179.
 Sanguinis liqvatio nimia. 14.
 visciditas qvalis & unde. 8. 11. 33
 Stryriasis mira. 365.
 Stolopendra lucet in tenebris. 287.
 Stomachum in medicos quosdam Bamber-
 geneses. 371. sq.

Scorbein

